

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE
PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

TECHNIKI INTERWENCJI

materiały nie tylko do ćwiczeń

(cudzoziemcy)

ZESZYT 2

Według stanu prawnego na dzień 31 lipca 2015 r.

Opracował: Jan Swół

Rzeszów 2015

***Kto chce coś zrobić, szuka sposobu
Komu się nie chce, szuka powodu***

*Moim Studentom
W podziękowaniu za pomoc
w prowadzonych badaniach
opracowanie to dedykuję*

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

– PRAKTYCZNY PRZEWODNIK

TECHNIKI INTERWENCJI

– materiały nie tylko do ćwiczeń

(cudzoziemcy)

Opracował: Jan Swół

Zeszyt 2

Wydawca: Jan Swół
39-200 Dębica
ul. Południowa 5
e-mail: jswol@onet.pl

Rzeszów 2015

Redaktor techniczny: Tobiasz Małyśa

Recenzenci: Dr inż. Wiesław Czuba
– Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach,
Inspektor Policji w stanie spoczynku.
Były Komendant Powiatowy Policji w Ropczycach

Insp. mgr Andrzej Świder
– Komendant Powiatowy Policji w Mielcu

ISBN: 978-83-940604-1-1

Bezpieczeństwo wewnętrzne – praktyczny przewodnik.

Techniki interwencji – materiały nie tylko do ćwiczeń (cudzoziemcy). Zeszyt 2.

Według stanu prawnego na dzień 31 lipca 2015 r.

© Copyright by Jan Swół

Wydanie I

Dzieło chronione prawem autorskim. Za wyjątkiem celów komercyjnych oraz włączenia do zbiorów bibliotecznych szkół wyższych (uniwersytetów), przedruk dzieła lub jego fragmentów dozwolony pod warunkiem podania źródła.

Publikacja bezpłatna dla studentów.

SZANOWNY CZYTELNIKU

Do Twoich rąk trafia drugi już zeszyt praktycznego przewodnika po regulacjach prawnych wspomagającego proces kształcenia (zwłaszcza samokształcenia!!!) z zakresu technik interwencji, przygotowany przez doktora Jana Swoła – prawnika, byłego funkcjonariusza policji z wieloletnim stażem na różnych stanowiskach i w wielu komórkach organizacyjnych tej formacji, a dziś nauczyciela akademickiego związanego z Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Już samo połączenie tych trzech czynników: wykształcenia prawniczego, doświadczenia zawodowego i dydaktycznego Autora gwarantuje, że warto po ten zeszyt sięgnąć, zawiera bowiem to, co – Jego zdaniem jako znawcy tematyki i praktyka – w procedurach i w związku z procedurami interwencyjnymi najważniejsze (oczywiście zawsze w odniesieniu do konkretnego obszaru rzeczywistości). Winni zatem sięgnąć po ten zeszyt zwłaszcza studenci kierunków studiów związanych z bezpieczeństwem (Bezpieczeństwa wewnętrznego, Bezpieczeństwa narodowego). Mogą to również uczynić studenci kierunków prawnych, a także wszyscy praktycy (również dydaktycy), którzy na co dzień zmagają się z materią interwencji i potrzebują takiego bryka w najlepszym tego słowa rozumieniu, gwarantującego, że ich działania będą miały właściwą podstawę prawną i będą odwoływały się do obowiązujących procedur.

O ile poprzedni, pierwszy zeszyt przewodnika odnosił się do problematyki o zasięgu bodaj najbardziej rozległym (dotyczył bowiem ruchu drogowego, którego uczestnikami jesteśmy praktycznie wszyscy, w związku z czym prawie każdy z nas musi uwzględniać w swym postępowaniu przepisy prawa o ruchu drogowym i liczyć się z możliwością podjęcia wobec niego interwencji którejś ze służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w komunikacji), o tyle zeszyt drugi obejmuje regulacje prawne wiążące się ze zjawiskiem coraz intensywniej obecnym w naszym życiu – z obecnością cudzoziemców, wśród nich imigrantów i uchodźców. Po zmianie ustroju społeczno-politycznego i gospodarczego państwa, wskutek obejmujących nasz kraj procesów globalizacyjnych oraz integracyjnych (mowa o wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej i strefy Schengen), także w związku z turystycznym otwarciem kraju na świat – na ulicach polskich miast, w urzędach i sklepach, wśród współpracowników, koleża-

nek i kolegów ze studiów, także wśród sąsiadów coraz częściej spotykamy osoby innych nacji, ras, wyznań. Przebywając w naszym kraju muszą honorować polskie prawo, zarazem mogą korzystać z przewidzianych jego literą uprawnień. Z kolei nasze służby i instytucje mają obowiązek zwracać się do nich, zapewniać im wsparcie, ale też podejmować wobec nich interwencje w węższym tego terminu znaczeniu w myśl obowiązujących je procedur.

Drugi zeszyt „Technik interwencji” otwiera wyciąg z Ustawy o policji oraz Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (m.in. legitymowania, zatrzymywania, kontroli osobistej). To bardzo istotne regulacje, jako że policja jest służbą częstokroć „pierwszego kontaktu” także dla cudzoziemców (bez względu na to, czy obie strony tej relacji tego chcą, czy nie).

Kolejną, zasadniczą, można powiedzieć - tytułową część zeszytu stanowi aktualna Ustawa o cudzoziemcach, z jej przepisami dotyczącymi przekraczania granic Rzeczypospolitej Polskiej, zasad pobytu na jej terytorium oraz – co z punktu widzenia polskich służb najważniejsze – reguł kontroli legalności tegoż pobytu, włącznie z procedurami zatrzymywania cudzoziemców, umieszczania ich w strzeżonych ośrodkach, a nawet zastosowania wobec nich aresztu. Istotne dla interweniujących funkcjonariuszy służb państwowych są również – sygnalizowane przez Autora - przepisy wspomnianej ustawy odnoszące się do rejestrów cudzoziemców (także wykazu osób o statusie *personae non gratae*) i odpowiedzialności karnej przewoźników, wreszcie – cytowane w zeszycie - przepisy karne sankcjonujące łamanie regulacji przedmiotowej ustawy.

Czytelnik znajdzie w prezentowanym zeszycie również przewidziane Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych wzory dokumentów wydawanych cudzoziemcom (mowa m.in. o wzorach karty pobytu, dokumentu podróży czy tożsamości cudzoziemca), jak również formularzy służących im w celu uzyskania wymaganych druków.

Cennym uzupełnieniem zebranych w zeszycie regulacji są także przepisy dotyczące małego ruchu granicznego oraz Ustawa o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego teryto-

rium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (także wykaz aktów wykonawczych do tej ustawy). Jak już wcześniej zauważono – w wyniku geopolitycznych procesów integracyjnych Polska stała się członkiem UE oraz strefy Schengen. Obywatele państw wchodzących w skład tych organizacji posiadają szereg uprawnień im tylko przynależnych, w związku z czym postępowanie służb państwowych wobec nich wymagało wprowadzenia osobnych regulacji. Studenci kierunków związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, zarazem kandydaci do pracy w służbach państwowych delegowanych do zapewnienia tegoż bezpieczeństwa i porządku, powinni orientować się również w tej materii prawnej.

Znaczenie proponowanego przez doktora Jana Swoła przewodnika ma wymiar praktyczny z jeszcze jednego względu. Jak pokazuje doświadczenie promotorskie – zarówno niżej podpisanego, jak i Autora anonsowanego zeszytu – problematyka cudzoziemców staje się coraz częściej przedmiotem prac dyplomowych (skądinąd dobrze to świadczy o studentach – mają przysłowiowego nosa do tematów aktualnych). Niektórzy dyplomanci potrafią dotrzeć – z pomocą opiekunów – do obowiązujących regulacji normujących status obcokrajowców i postępowanie wobec nich służb państwowych. Niektórzy jednak – wśród nich również studenci z innych krajów – mają z tym niemały problem. Jestem przekonany, że z pomocą proponowanego im przewodnika dużo łatwiej spełnią oczekiwania formułowane wobec ich prac dyplomowych przez promotorów. Jestem również pewien, że studenci kierunków związanych z bezpieczeństwem, którzy swoje prace dyplomowe poświęcą problemom innym niż tematyka drugiego zeszytu „Technik interwencji”, łatwiej sprostają nakładanym na nich zadaniom, jeśli w późniejszej pracy zawodowej przyjdzie im zmierzyć się z problematyką cudzoziemców.

Leszek Baran

Spis treści

Od autora	13
Jak korzystać z materiałów	19
Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji - wyciąg.....	21
Rozdział 1. Przepisy ogólne	21
Rozdział 2. Organizacja Policji	22
Rozdział 3. Zakres uprawnień Policji	32
Rozdział 5. Służba w Policji	57
Rozdział 7. Obowiązki i prawa policjantów	70
Rozdział 10. Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna policjantów.....	78
Rozdział 10b. Realizacja wspólnych działań na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.....	95
Rozdział 10c. Punkty kontaktowe wymiany informacji z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz krajowe biuro do spraw odzyskiwania mienia.....	96
Rozdział 11. Przepisy przejściowe i końcowe	99
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów	101
Rozdział 1. Przepisy ogólne	101
Rozdział 2. Legitymowanie osób	102
Rozdział 3. Zatrzymywanie osób	103
Rozdział 5. Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego ...	105
Rozdział 6. Obserwowanie i rejestrowanie obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych.....	106
Rozdział 7. Żądanie niezbędnej pomocy oraz zwracanie się o niezbędną lub doraźną pomoc	106
Rozdział 8. Przepisy końcowe.....	109

Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	110
Dział I. Przepisy ogólne.....	110
Dział II. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.....	117
Dział III. Przekraczanie granicy	118
Rozdział 1. Zasady przekraczania granicy	118
Rozdział 2. Zasady przekraczania granicy w ramach małego ruchu granicznego	124
Rozdział 3. Zaproszenia	128
Dział IV. Wizy	128
Rozdział 1. Wydawanie wiz	128
Rozdział 2. Przedłużanie wiz.....	139
Dział V. Zezwolenia na pobyt czasowy	139
Rozdział 1. Część ogólna.....	139
Rozdział 2. Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę	139
Rozdział 3. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji	139
Rozdział 4. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonania pracy przez cudzoziemca delegowanego przez pracodawcę zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.....	139
Rozdział 5. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej	139
Rozdział 6. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach	139
Rozdział 7. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych.....	139
Rozdział 8. Zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków rodzin cudzoziemców	140
Rozdział 9. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców będących ofiarami handlu ludźmi.....	140
Rozdział 10. Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu	141
Rozdział 11. Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności	141

Dział VI. Zezwolenie na pobyt stały i zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.....	142
Rozdział 1. Zezwolenie na pobyt stały.....	142
Rozdział 2. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE	142
Dział VII. Dokumenty wydawane cudzoziemcom.....	142
Dział VIII. Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zobowiązanie cudzoziemca do powrotu.....	161
Rozdział 1. Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	161
Rozdział 2. Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu	165
Rozdział 3. Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych oraz zgoda na pobyt tolerowany.....	185
Rozdział 4. Tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną.....	185
Rozdział 5. Wykonywanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej	186
Dział IX. Zatrzymanie cudzoziemca oraz strzeżone ośrodki i areszty dla cudzoziemców	186
Rozdział 1. Postępowania w sprawie zatrzymania cudzoziemca, umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców	186
Rozdział 2. Pobyt cudzoziemców w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców	193
Dział X. Rejestry, ewidencje i wykaz cudzoziemców	193
Rozdział 1. Rejestry w sprawach cudzoziemców i ewidencja zaproszeń	193
Rozdział 2. Wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany	199
Rozdział 3. Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców	199
Dział XI. Odpowiedzialność przewoźnika	199
Dział XII. Przepisy karne	199
Dział XIII. Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe	200
Rozdział 1. Zmiany w przepisach obowiązujących	200
Rozdział 2. Przepisy przejściowe i końcowe	200

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie dokumentów wydawanych cudzoziemcom	201
Karta pobytu – wzór	204
Polski dokument podróży dla cudzoziemca - wzór.....	206
Polski dokumentu tożsamości cudzoziemca - wzór.....	208
Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca - wzór	210
Zgoda na pobyt tolerowany - wzór.....	212
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz wzoru formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi tego zezwolenia	214
Załącznik nr 1. Wzór wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego	215
Załącznik nr 2. Wzór zezwolenia na przekroczenie granicy w ramach małego ruchu granicznego	216
Wykaz obowiązujących aktów wykonawczych do ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	218
Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin	223
Rozdział 1. Przepisy ogólne	223
Rozdział 2. Wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wyjazd z tego terytorium.....	226
Rozdział 3. Prawo pobytu	228
Rozdział 4. Prawo stałego pobytu	237
Rozdział 5. Wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	243
Rozdział 6. Rejestry w sprawach obywateli UE i członków ich rodzin niebędących obywatelami UE.....	248
Rozdział 7. Przepisy karne	249
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących	249
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	250

Wykaz aktualnych aktów wykonawczych do ustawy z dnia 14 lipca 2006 o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin	252
Miniprzewodnik po aktach prawnych	254
Podziękowania	262
Literatura uzupełniająca.....	263
Notatki i zapiski.....	265

OD AUTORA

Trudno mi jednoznacznie wypowiedzieć się, w jakim stopniu międzynarodowy bestseller Stuarta Diamonda^[1], ugruntował moje przekonanie o konieczności prowadzenia badań nad złożonym problemem uaktywnienia studentów. Z pewnością, ten uniwersytecki wykładowca przyczynił się do przypomnienia tego, że zmiana sposobu myślenia, często przynosi pozytywne skutki. Odwołując się do własnych doświadczeń, kiedyś sprawdzało się to podczas zapaśniczych zmagania na macie. Pozostając jednak w klimacie i problematyką bezpieczeństwa wewnętrznego (a nie sportowej albo sztuki negocjacji) nawiązę do praktyki śledczej. Często bardzo dobre efekty daje, zmiana spojrzenia na zgromadzony materiał dowodowy z którego wynikają różne informacje. Ma to miejsce wówczas, kiedy prowadzący czynności policjant (prokurator) uważa, że w sprawie już nic nie da się zrobić. Że uwzględniono wszystko, a mimo niewykrycia sprawcy przestępstwa, śledcze niepowodzenie jest usprawiedliwione. W specjalistycznym języku, nazywa się to osiągnięcie „pułapu możliwości wykrywczych”. Tymczasem z praktyki śledczej wynika, że spojrzenie kogoś z zewnątrz w odpowiednim czasie, może otworzyć nowe możliwości procesowe i wykrywacze. Przykładem mogą być wyniki kontroli, po umorzeniu śledztwa w głośnej kiedyś sprawie zabójstwa policjanta z komisariatu Policji w Gorzycach. Przenosząc tę myśl, zilustrowaną przykładem, na grunt nauki, napiszę następująco: Nikt nie ma monopolu na wiedzę. A na gruncie poznania naukowego, jest tak wiele do zrobienia i odkrycia, że każdy może podjąć taką próbę. Udaną próbę. Nawet student na poziomie licencjata. Do tego stwierdzenia nawiązę za chwilę. Bo tę część wypowiedzi, chcę zakończyć nawiązaniem do zapatrywania prof. Jerzego Chłopeckiego, który uważał, że publikacja badań, czyli upowszechniania odkrycia naukowego jest obowiązkiem^[2]. Jeżeli napiszę, że te materiały poświęcone problematyce cudzoziemców w ramach przedmiotu *Techniki interwencji* są m. in. realizacją takiego obowiązku, będzie to prawdą. Mam przy tym świadomość, że moje spostrzeżenia, wyniki badań oraz wnioski z nich wypływające, mogą budzić wątpliwości i kontrowersje. Jeżeli tak się stanie w „pojedynku” na pióra^[3], to znaczy zmierzamy do jednego celu. Jak skuteczniej edukować, zwłaszcza na poziomie studiów wyższych.

Mówi się, że często odkrycia dokonywane są przez przypadek. Czy można mówić o przypadku kiedy, np. jeden ze studentów piszący pracę dyplomową na temat Centralnego Biura Śledczego (CBS), do sprawozdań rocznych tej komórki podszedł z rezerwą? Udowodnił ponad wszelką wątpliwość, że raporty te, nie przedstawiają większej wartości w zakresie poznania. Najprościej rzecz ujmując, nie można ich zweryfikować innymi dostępnymi źródłami. Inaczej mówiąc, sprawdzić opis działań (treść raportów) z faktami. Co było źródłem jego sukcesu? Napiszę krótko - żmudna praca oraz chęć poznania stanu faktycznego.

Zeszyt przeznaczony do zajęć z przedmiotu: Techniki interwencji - tym razem z problematyką prawną ukierunkowaną na cudzoziemców - jest dowodem poszukiwania rozwiązań służących lepszemu przyswojeniu tej problematyki przez studentów. Oczywiście przez tych, którzy są zainteresowani problematyką bezpieczeństwa wewnętrznego. Ale nie tylko. Wprawdzie będzie o tym mowa później, jak i kiedy korzystać z materiałów w tym zeszycie, ale już teraz można powiedzieć, że wiedza wynikająca z zamieszczonych w nim aktów prawnych, podnosić może świadomość prawną - nie tylko obcokrajowców studiujących w Polsce. Wykorzystana może być także podczas interwencji policjantów w stosunku do cudzoziemców. Zwiększy efektywność i skuteczność takich interwencji, a stosowanie się do rozwiązań prawnych w nich uregulowanych, zapewni praworządność. Spowoduje, że prawa cudzoziemców, zagwarantowane im ustawowo na terytorium RP, będą przestrzegane. Każdy ma prawo czuć się bezpiecznie, także cudzoziemcy. A opierając się na pisemnych wypowiedziach studentów - cudzoziemców, oraz własnych spostrzeżeniach^[4], mam prawo napisać, że z poczuciem bezpieczeństwa bywa różnie.

Czteroletnie badania wśród studentów kierunku bezpieczeństwa wewnętrznego polegające na: przeprowadzaniu eksperymentów^[5], badań ankietowych w gronie studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych WSliZ, obserwacje własne jako wykładowcy, a także jako prowadzącego ćwiczenia (zajęcia projektowe oraz seminaria dyplomowe, również jako eksperta w wydziałowym zespole do oceny konkur-

sowych prac dyplomowych), pozwoliły zgromadzić pokaźny zasób informacji. Bardzo pomocne są także doświadczenia z czteroletniego pobytu w Szwecji, a także doświadczenia nabyte w okresie służby w milicyjnym oraz policyjnym mundurze na różnych stanowiskach^[6], jak również z okresu czynnego uprawiania sportu. Suma doświadczeń, to istotny czynnik ułatwiający poznanie. Co przy uwzględnieniu rad oraz wskazówek edukacyjnych, np. poradnika dla nauczyciela akademickiego^[7], zrodziło myśl, nie tylko podzielenia się swoimi informacjami i doświadczeniami. Ale także wyjścia na przeciw uwidaczniającym się potrzebom^[8]. Dlaczego? Bo jak się wydaje, w procesie nauczania, w stosunkowo małym stopniu, uwzględnia się mentalność Polaków, polskich uczniów i studentów. Aby nie wchodzić zbyt głęboko, myśl zawartą w tym zdaniu ujmę tak. Bazuje się na światowych przykładach oraz osiągnięciach dydaktycznych, nie uwzględniając otoczenia. Polak za granicą pracuje wydajniej, a np. kierujący pojazdem wykazuje większe zdyscyplinowanie na drodze. W kraju nie zawsze tak jest. Uczniowi przekazuje się wiedzę pod odpowiedzi testowe. Kiedy zostaje studentem, to u bardzo wielu, uwidaczniają się kłopoty z czytaniem i pisanem bez błędów ortograficznych, nie wspominając o właściwej terminologii, formułowaniu myśli itp. W badanej grupie, studenci mało czytają, albo wcale^[9]. Wielu z nich nie interesuje wiedza, lecz pozytywna ocena z egzaminu. W celu jego pozytywnego zaliczenia, pomocy od wykładowcy oczekują, formułując postulat w postaci udostępnienia zagadnień przed egzaminem, albo nie wypowiadając się wcale co wykładowca powinien z zmienić lub poprawić^[10]. Po badaniach ankietowych, w których sformułowany został wniosek przez grupę studentów (*Prowadzący mógłby podać zagadnienia przed egzaminem*), życzeniom stało się zadość. Kilka miesięcy później, przed pisemnym zaliczeniem ćwiczeń w czerwcu 2014 roku, z dwutygodniowym wyprzedzeniem, przekazana została studentom problematyka. Podkreślam, nie pytania a problematyka. Obejmowała treści realizowane podczas wcześniejszych ćwiczeń, które opracowywane były w zespołach 6 -7 osobowych oraz indywidualnie, np. wypełnienie protokołu zatrzymania osoby. Wielu z nich, nie potrafiło wykorzystać wiedzy, nawet tej zawartej w udostępnionych

im aktów prawnych. Nasuwające się pytanie, co robili podczas ćwiczeń, pozostawię bez odpowiedzi. Był to ich świadomy wybór, za własne, ciężko zapracowane nieraz pieniądze.

Zeszyt ten nie jest powieleniem wcześniejszego, chociaż można dozukiwać się w nim podobieństw. I tym razem staram się przekonać argumentami do zmiany zapatrywań, bo bez tego, trudno osiągnąć wytyczony cel i wymarzony sukces. Inna sprawa, jakimi kryteriami sukces ten jest mierzony. W tym zeszycie ma odzwierciedlenie także pomysł na sprawniejsze działanie studentów oraz efektywniejsze wykorzystanie czasu ćwiczeń. Także i to motto, adresuję przede wszystkim do siebie. Innym, mówiąc nieskromnie, polecam jego treść oraz głęboki sens. Bo ludzie mają tendencję do upatrywania przyczyn niepowodzeń w czynnikach zewnętrznych, a nie własnych błędach i słabościach. To opracowanie, przede wszystkim dedykuję studentom. Bo w dużym stopniu zainspirowali mnie do badań. Im pomoc w zakresie poszerzania możliwości edukacyjnych jest także potrzebna.

Akty prawne znajdujące się w tym opracowaniu wychodzą temu na przeciw. Dla potrzeb edukacyjnych w ramach przedmiotu, należy je łączyć z problematyką legitymowania. W ramach nauczania przedmiotu związanego z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, także wykażą swoją przydatność. Cudzoziemcy są uczestnikami ruchu drogowego na polskich drogach. Wobec nich, także zdarza się policjantom podejmować interwencje. Jest jeszcze jeden obszar, gdzie wiedza wynikająca, że znajomości prawa obejmującego problematykę cudzoziemców, może i powinna być wykorzystana.

Od 2006 roku liczba zorganizowanych grup przestępczych pozostających w zainteresowaniu CBS KGP oraz Straży Granicznej rośnie. Od tego samego roku, rośnie liczba osób objętych zainteresowaniem w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych. W roku o którym mowa w zainteresowaniu funkcjonariuszy CBS i SG znalazło się 352 zorganizowane grupy przestępcze oraz 3441 jej członków. W roku 2012 odpowiednio: 990 grup oraz 10 052 osób. Ponadto, w zainteresowaniu operacyjnym ABW w roku 2012 było jeszcze 2395 osób z tego samego powodu

oraz 159 osób w zainteresowaniu Żandarmerii Wojskowej^[11]. *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013*^[12] wykazuje, że w tym roku, w zainteresowaniu CBS, SG i ABW było łącznie 355 grup przestępczych^[13]. Liczba rozpoznanych w 2013 roku przez CBS, SG i ABW liderów grup przestępczych (uwzględniając kryterium podziału: narodowość), według tego źródła wynosi 421 osób. W zbiorze tym, liderzy grup międzynarodowych stanowią 348 osób, 51 to liderzy grup rosyjskojęzycznych oraz 22 osoby to liderzy grup cudzoziemskich.

Przytoczone dane nawiązujące do przestępczej działalności cudzoziemskich grup przestępczych na terenie kraju, można analizować pod różnym kątem. Gorąco do tego zachęcam. Dla potrzeb związanych z przedmiotem techniki interwencji, uważam, iż nie ma takiej potrzeby. Moim celem jest, aby w jak najwyższym stopniu, materiały te ułatwiły opanowanie wiedzy przez studentów. Podwyższenie świadomości prawnej w cudzoziemców, którzy zechcą skorzystać z tych materiałów, także jest możliwe. Nawet jeżeli tylko część z trzydziestu sześciu tysięcy studentów cudzoziemców studiujących w Polsce, sięgnie po te materiały, będzie mnie to satysfakcjonowało.

Zawarte w tym zeszycie akty prawne, obejmują stan prawny na dzień 31 lipca 2015 r.

Dębica, 29 lipca 2015 r.

Przypisy:

- [1] S. Diamond, *Zdobądź więcej! Naucz się otrzymywać to, czego pragniesz*, przekład: Monika Apps, Wyd. Literackie 2012, b/w.
- [2] J. Chłopecki, S. Paszyński, T. Pomianek, *W poszukiwaniu syntezy. O problemach szkolnictwa wyższego nie tylko w Polsce*, WSiLiz Rzeszów 2004, s. 16.
- [3] *Obiegowa opinia zakłada, że służbach mundurowych, to przełożony ma zawsze rację. A jeżeli jej nie ma, to patrz zdanie wcześniejsze. Na gruncie naukowych rozważań, jest miejsce dla różnych zapatrywań. W trakcie zajęć należy dzielić się wątpliwościami, a także oczekiwać od prowadzącego zajęcia, aby wątpliwości takie eliminować.*
- [4] J. Swół, *Bezpieczeństwo w Polsce i jego wymiary. Zagadnienia wybrane*, [w:] Z. Grzywna red., *Współczesne zagrożenia w zarządzaniu i bezpieczeństwie*, WSZMiJO, Katowice 2014, s. 584.
- [5] J. Swół, *Książka obca studentowi?*, e-Terroryzm.pl, luty 2015, nr 2(38), s. 62-65.

- [6] Wypełniałem obowiązki służbowe w pionie prewencji (miliant plutonów lekkich, dowodziłem drużyną specjalną); w sekcji specjalizującej się w zwalczaniu przestępczości gospodarczej (referent, st. inspektor); w referacie dzielnicowych (kierownik); w sekcji dochodzeniowo-śledczej (kierownik); w wydziale dochodzeniowo - śledczym (naczelnik); w wydziale doch.-śl. KWP (kierownik sekcji nadzoru); w wydziale kadr (starszy specjalista do spraw struktur policji i dyscypliny); w Inspektoracie KWP w Rzeszowie (specjalista w zespole kontroli).
- [7] Mam na uwadze treści informacyjne zawarte w opracowaniu: Podręcznik nauczyciela akademickiego, red. A. Rozmus. Maszynopis w rękach autora.
- [8] J. Swół, *Edukacja dla bezpieczeństwa. Blaski i cienie*, [w:] Z. Grzywna, *Współczesne problemy bezpieczeństwa i marketingu*, tom II, WSZMiJO, Katowice 2015, s.543-578
- [9] J. Swół, *W konfrontacji z rzeczywistością*, e-Terroryzm.pl z 2014, nr 4(28), s. 49-51.
- [10] Odpowiednio: 32% i 23 % studentów którzy wypowiedzieli się na ten temat. Badania przeprowadzone zostały w semestrze zimowym. Na tej samej grupie, autor przeprowadził eksperyment, w czerwcu 2014 r., uwzględniając postulat ankietowanych.
- [11] *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku*, MSW, Warszawa 2013, s. 111-113, <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html> - dostęp 12.09.2014 r.
- [12] *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013*, MSW, Warszawa 2014, <http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html>, dostęp 14.07.2015.
- [13] Tamże, s. 103.

JAK KORZYSTAĆ Z MATERIAŁÓW

Zapoznając się ze spisem treści, łatwo zauważyć, że udostępniane materiały to ustawy, rozporządzenia oraz załączniki.

Ustawa o cudzoziemcach została przybliżona najobszerniej. Pozostałe w takim zakresie w jakim zdaniem autora, wykazać mogą praktyczną przydatność podczas ćwiczeń. Brakującą część ustawy czy rozdziału można odszukać logując się na stronę internetową (<http://isap.sejm.gov.pl/>), a po znalezieniu odpowiedniego, dla danego aktu: roku; numeru dziennika i pozycji, dokument wyświetli się wraz z ewentualnymi zmianami. Jest szalenie ważne, aby często sprawdzać, aktualne brzmienie, bo dynamika zmian niekiedy jest wysoka. Dlatego wskazane jest zapoznawanie się z treścią rozdziału kończącym ustawę. W ustawie z lipca 2006 roku o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest rozdział ósmy, który zawiera zmiany w przepisach obowiązujących. Zobaczcie ile tych zmian w innych ustawach nastąpiło z tego powodu.

Zainteresowani mogą także prześledzić historię zmian ustawy czy rozporządzenia. W zbiorze zgromadzonych tutaj aktów prawnych, na końcu jest wykaz rozporządzeń do ustawy, które aktualnie obowiązują. Ale w oparciu o to samo źródło, można ustalić które akty już nie obowiązują.

W spisie treści uwzględniony został zasadniczy podział aktów prawnych (ustawy i rozporządzenia) oraz ich budowa. Działy czy rozdziały opatrzone są tytułami, co pozwala szybko odszukać, poszukiwaną część aktu prawnego. Przykładowo, kiedy zachodzi konieczność ustalenia (sprawdzenia) zakresu uprawnień Policji, wiadomo, że należy sięgać do rozdziału trzeciego policyjnej ustawy. Tak samo należy postępować, kiedy np. zajdzie potrzeba upewnienia się, czy interweniujący policjant sposobem postępowania przy wykonywaniu niektórych jego uprawnień, zachował się tak, jak zobowiązany był do tego przepisami rozporządzenia. W takiej sytuacji ważne jest, aby uwzględnić przepisy ogólne zamieszczone w rozdziale pierwszym. To, na co staram się zwrócić tutaj uwagę, jest częstym błędem studentów, którym przyjdzie przybliżyć przebieg legitymowania.

W zależności od organizacji ćwiczeń (praca w zespołach, praca indywidualna), bardzo ważne jest, aby treść konkretnego przepisu uważnie czytać. W razie wątpliwości należy pytać kolegę (koleżankę), a na końcu zapytać prowadzącego zajęcia. Dlaczego taka rada? Bo w dwie osoby, można zrobić więcej, czyli zespołowo rozwiązać problem. Nawet jeżeli to się nie uda, to jakiś fragment naszej informacji dotrze do kolegi (oraz odwrotnie), a przez kontakty wzmacniają się więzi, cementuje grupa, rodzi się współpraca i współdziałanie, itd. itp. I jeszcze jeden bardzo istotny argument. Z moich obserwacji wynika pilna potrzeba zmiany sposobu myślenia, nie tylko studentów. Nauczanie w szkołach wyższych i wyższych uczelniach, musimy zastąpić uczeniem się. W Waszym i moim przypadku oznacza to studiowanie oraz wyciąganie wniosków na przyszłość.

USTAWA Z DNIA 6 KWIETNIA 1990 R. O POLICJI

(Tekst jednolity. Dz. U. 2015, poz. 355, 529)

Rozdział 1 **Przepisy ogólne**

Art. 1.

1. Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

1a. Nazwa „Policja” przysługuje wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.

2. Do podstawowych zadań Policji należą:

1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;

2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;

korzystania;

3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;

4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;

5) nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;

6) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;

7) współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;

8) gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;

9) (uchylony)

10) prowadzenie zbiorów danych zawierających informacje gromadzone przez uprawnione organy o odciskach linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA).

11) (uchylony)

3. Policja realizuje także zadania wynikające z przepisów prawa Unii Europejskiej oraz umów i porozumień międzynarodowych na zasadach i w zakresie w nich określonych.

Art. 2.

W zakresie, trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach zadania przewidziane dla Policji wykonują w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz w stosunku do żołnierzy Żandarmeria Wojskowa i wojskowe organy porządkowe.

Art. 3.

Wojewoda oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta sprawujący władzę administracji ogólnej oraz organy gminy, powiatu i samorządu województwa wykonują zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa lub porządku publicznego na zasadach określonych w ustawach.

Rozdział 2

Organizacja Policji

Art. 4.

1. Policja składa się z następujących rodzajów służb: kryminalnej, śledczej, prewencyjnej oraz wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

2. W skład Policji wchodzi policja sądowa. Szczegółowy zakres zadań i zasady organizacji policji sądowej określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw sprawiedliwości.

3. W skład Policji wchodzi również:

- 1) Wyższa Szkoła Policji, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne;
- 2) wyodrębnione oddziały prewencji i pododdziały antyterrorystyczne;
- 3) instytuty badawcze.

3a. Organizację i zakres działania Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie jako szkoły wyższej oraz tryb wyznaczania i odwoływania rektora oraz wyznaczania, wyboru i odwoływania prorektorów reguluje ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

3b. Organizację i zakres działania instytutów badawczych, o których mowa w ust. 3 pkt 3, oraz tryb powoływania i odwoływania dyrektorów tych instytutów oraz ich zastępców reguluje ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.).

4. Komendant Główny Policji, za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych, może powoływać, w uzasadnionych przypadkach, inne niż wymienione w ust. 1 rodzaje służb, określając ich właściwość terytorialną, organizację i zakres działania.

Art. 4a.

(uchylony)

Art. 5.

1. Centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
2. Komendant Główny Policji jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Policji, zwanych dalej „policjantami”.
3. Komendanta Głównego Policji powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
4. Zastępców Komendanta Głównego Policji, w tym I Zastępcę, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji.
5. W razie zwolnienia stanowiska Komendanta Głównego Policji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Policji, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców.
6. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Komendanta Głównego Policji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, jednak na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków Komendanta Głównego Policji jednemu z jego zastępców.

Art. 5a.

1. Centralne Biuro Śledcze Policji, zwane dalej „CBŚP”, jest jednostką organizacyjną Policji służby śledczej realizującą na obszarze całego kraju zadania w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej.
2. Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, zwany dalej „Komendantem CBŚP”, jest organem Policji podległym Komendantowi Głównemu Policji, kieruje CBŚP i jest przełożonym policjantów CBŚP.
3. Siedzibą Komendanta CBŚP jest miasto stołeczne Warszawa.
4. Komendanta CBŚP powołuje, spośród oficerów Policji, i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji.
5. Zastępców Komendanta CBŚP powołuje, spośród oficerów Policji, i odwołuje Komendant Główny Policji na wniosek Komendanta CBŚP.
6. W razie zwolnienia stanowiska Komendanta CBŚP Komendant Główny Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków Komendanta CBŚP, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi Policji.
7. W celu realizacji zadań określonych w ust. 1 Komendant CBŚP współdziała z innymi jednostkami organizacyjnymi Policji oraz właściwymi organami i instytucjami, w tym innych państw.

Art. 6.

1. Organami administracji rządowej na obszarze województwa w sprawach, o których mowa w art. 5 ust. 1, są:

1) wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego Policji działającego w jego imieniu albo komendant wojewódzki Policji działający w imieniu własnym w sprawach:

a) wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń,

b) wydawania indywidualnych aktów administracyjnych, jeżeli ustawy tak stanowią;

2) komendant powiatowy (miejski) Policji;

3) komendant komisariatu Policji.

2. Terytorialny zasięg działania organów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, odpowiada zasadniczemu podziałowi administracyjnemu Państwa, z zastrzeżeniem ust. 3–5.

3. Wyłącza się z terytorialnego zasięgu działania komendanta wojewódzkiego Policji właściwego dla województwa mazowieckiego obszar m.st. Warszawy oraz powiatów: grodziskiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego i wołomińskiego.

3a. W miastach będących siedzibą władz miasta na prawach powiatu i powiatu mającego siedzibę władz w tym mieście, można utworzyć komendę miejską Policji wykonującą zadania na obszarze tego miasta i powiatu.

3b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi komendy miejskie Policji, o których mowa w ust. 3a, uwzględniając uwarunkowania administracyjno-geograficzne i demograficzne miasta i powiatu.

4. Komendant Stołeczny Policji wykonuje na obszarze, o którym mowa w ust. 3, zadania i kompetencje odpowiadające zadaniom i kompetencjom komendanta wojewódzkiego Policji.

4a. Na obszarze m.st. Warszawy zadania i kompetencje odpowiadające zadaniom i kompetencjom komendanta powiatowego (miejskiego) Policji wykonuje właściwy terytorialnie komendant rejonowy Policji.

4b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia, właściwość terytorialną komendantów rejonowych Policji, tworzy i znosi komendy rejonowe Policji oraz ustala ich nazwy. Właściwość terytorialna komendantów rejonowych Policji obejmuje obszar jednej dzielnicy lub kilku dzielnic.

5. Komenda Stołeczna Policji stanowi aparat pomocniczy Komendanta Stołecznego Policji, wykonujący swoje zadania na obszarze, o którym mowa w ust. 3.

Art. 6a.

1. W postępowaniu administracyjnym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Policji, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, organem właściwym jest komendant powiatowy (miejski) Policji, a na obszarze m.st. Warszawy – komendant rejonowy Policji.

2. W postępowaniu administracyjnym w sprawach, o których mowa w ust. 1, organami wyższego stopnia są:

1) w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji – komendant wojewódzki Policji;

- 1a) w stosunku do komendanta rejonowego Policji – Komendant Stołeczny Policji;
- 2) w stosunku do komendanta wojewódzkiego Policji – Komendant Główny Policji.

Art. 6b.

1. Komendanta wojewódzkiego Policji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji złożony po zasięgnięciu opinii wojewody.
2. Komendanta Stołecznego Policji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Policji złożony po zasięgnięciu opinii wojewody oraz opinii Prezydenta m.st. Warszawy.
3. Komendant Główny Policji, na wniosek komendanta wojewódzkiego lub odpowiednio Komendanta Stołecznego Policji, powołuje i odwołuje do trzech zastępców komendanta wojewódzkiego lub Komendanta Stołecznego Policji, w tym I zastępcę.
4. Na stanowisko komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji oraz zastępców komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji powołuje się oficerów Policji, z wyjątkiem stanowisk zastępców do spraw służb wspomagających działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym, na które można powołać także osoby niebędące policjantami.
5. W razie zwolnienia stanowiska komendanta wojewódzkiego lub Komendanta Stołecznego Policji Komendant Główny Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta wojewódzkiego albo Komendanta Stołecznego Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.
6. W przypadku nieotrzymania opinii, o których mowa w ust. 1 lub ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta Głównego Policji, może powołać komendanta wojewódzkiego albo Komendanta Stołecznego Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6c.

1. Komendanta powiatowego (miejskiego) Policji powołuje i odwołuje komendant wojewódzki Policji, po zasięgnięciu opinii starosty. Przepisu art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.) nie stosuje się.
2. Komendanta rejonowego Policji powołuje i odwołuje Komendant Stołeczny Policji, po zasięgnięciu opinii Prezydenta m.st. Warszawy. Przepisu art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym nie stosuje się.
3. Komendant wojewódzki Policji, na wniosek komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, powołuje i odwołuje I zastępcę i pozostałych zastępców komendanta powiatowego (miejskiego) Policji.
4. Komendant Stołeczny Policji, na wniosek komendanta rejonowego Policji, powołuje i odwołuje I zastępcę i pozostałych zastępców komendanta rejonowego Policji.

5. Na stanowisko komendanta powiatowego (miejskiego) i komendanta rejonowego Policji oraz zastępcy komendanta powiatowego (miejskiego) i komendanta rejonowego Policji powołuje się oficerów Policji.

6. W razie zwolnienia stanowiska komendanta powiatowego (miejskiego) Policji komendant wojewódzki Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.

7. W razie zwolnienia stanowiska komendanta rejonowego Policji Komendant Stołeczny Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta rejonowego Policji, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu oficerowi.

8. W przypadku nieotrzymania opinii, o których mowa w ust. 1 lub ust. 2, komendant wojewódzki albo Komendant Stołeczny Policji może powołać odpowiednio komendanta powiatowego (miejskiego) albo komendanta rejonowego Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6d.

1. Komendanta komisariatu Policji powołuje i odwołuje komendant powiatowy (miejski) Policji po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) lub wójtów. Opiniowanie to nie dotyczy komendanta komisariatu specjalistycznego.

2. Zastępców komendanta komisariatu Policji powołuje i odwołuje komendant powiatowy (miejski) Policji na wniosek komendanta komisariatu Policji.

3. Na stanowisko komendanta komisariatu Policji i zastępcy komendanta komisariatu Policji powołuje się oficerów lub aspirantów Policji.

4. W razie zwolnienia stanowiska komendanta komisariatu Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, do czasu powołania nowego komendanta, powierza, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) lub wójtów, pełnienie obowiązków komendanta komisariatu Policji, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu policjantowi.

5. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez komendanta komisariatu Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta komisariatu Policji jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu policjantowi.

6. Na obszarze m.st. Warszawy przepisy ust. 1 i 3–5 stosuje się odpowiednio do powoływania i odwoływania komendanta komisariatu Policji przez komendanta rejonowego Policji, po zasięgnięciu opinii Prezydenta m.st. Warszawy.

7. Na obszarze m.st. Warszawy przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do powoływania zastępców komendanta komisariatu Policji przez komendanta rejonowego Policji.

8. W przypadku nieotrzymania opinii, o której mowa w ust. 1 lub 6:

1) komendant powiatowy (miejski) Policji może powołać komendanta komisariatu Policji po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii;

2) komendant rejonowy Policji może powołać komendanta komisariatu Policji po upływie 21 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 6e.

1. Odwołać ze stanowiska, o którym mowa w art. 5a ust. 4 i 5, art. 6b ust. 1, 2 i 5, art. 6c ust. 1–4, 6 i 7 oraz art. 6d ust. 1, 2 i 6, można w każdym czasie.

2. W przypadku braku opinii, o których mowa w art. 6b ust. 1 i 2, art. 6c ust. 1 i 2 oraz art. 6d ust. 1 i 6, organ uprawniony do powołania na stanowisko komendanta może odwołać odpowiednio komendantów: wojewódzkiego i Stołecznego, powiatowego (miejskiego), rejonowego lub komendanta komisariatu Policji, po upływie 14 dni od dnia doręczenia wniosku o wydanie opinii. 3. Policjanta odwołanego ze stanowiska przenosi się do dyspozycji przełożonego policjanta uprawnionego do odwołania ze stanowiska, z zastrzeżeniem, że policjanta odwołanego ze stanowiska Komendanta CBŚP, komendanta wojewódzkiego i Komendanta Stołecznego Policji przenosi się do dyspozycji Komendanta Głównego Policji. Policjant przez okres 6 miesięcy ma prawo do uposażenia w wysokości przysługującej przed odwołaniem.

Art. 6f.

Komendant wojewódzki Policji oraz komendant powiatowy (miejski) Policji są przełożonymi policjantów na terenie swojego działania.

Art. 6g.

Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im komend, a komendant komisariatu Policji – przy pomocy komisariatu.

Art. 6h.

(uchylony)

Art. 7.

1. Komendant Główny Policji określa:

- 1) szczegółowe zasady organizacji i zakres działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji;
- 2) metody i formy wykonywania zadań przez poszczególne służby policyjne, w zakresie nieobjętym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy;
- 3) (uchylony)
- 4) (uchylony)
- 4a) programy szkoleń zawodowych policjantów;
- 4b) zakres oraz szczegółowe warunki, tryb przeprowadzania oraz zasady ocenia-
nia testu sprawności fizycznej policjantów;
- 5) szczegółowe zasady szkolenia zwierząt wykorzystywanych do realizacji zadań
Policji, a także normy ich wyżywienia;
- 6) szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby, po konsultacji
z Państwową Inspekcją Pracy;
- 7) zasady etyki zawodowej policjantów, po zasięgnięciu opinii związku zawodo-
wego policjantów;

- 8) organizację, rzeczowy i miejscowy zakres działania oraz zasady współdziałania CBŚP z innymi jednostkami organizacyjnymi Policji.
2. Komendant wojewódzki Policji określa właściwość terytorialną komisariatów Policji na terenie swojego działania.
3. Komendant Główny Policji może tworzyć i likwidować ośrodki szkolenia i szkoły policyjne.
4. Regulaminy komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji ustala właściwy dla nich komendant Policji w porozumieniu z właściwym przełożonym. Regulamin komendy wojewódzkiej Policji nie stanowi części regulaminu urzędu wojewódzkiego.

Art. 8.

1. Komendant wojewódzki Policji w porozumieniu z Komendantem Głównym Policji tworzy, w razie potrzeby, komisariat kolejowy, wodny, lotniczy lub inny komisariat specjalistyczny. Komendanci komisariatów specjalistycznych podlegają właściwemu terytorialnie komendantowi wojewódzkiemu Policji.
2. Komendanta komisariatu specjalistycznego Policji powołuje i odwołuje komendant wojewódzki Policji. 3. (uchylony)

Art. 8a.

1. Komendant powiatowy (miejski) Policji może tworzyć rewiry dzielnicowych oraz posterunki Policji na zasadach określonych przez Komendanta Głównego Policji.
2. Kierownika rewiru oraz kierownika posterunku Policji mianuje i zwalnia ze stanowiska komendant powiatowy (miejski) Policji, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza lub prezydenta miasta), chyba że do wyrażenia opinii w tej sprawie upoważniony został organ wykonawczy jednostki pomocniczej gminy.
3. Do zadań kierownika rewiru oraz kierownika posterunku Policji należy w szczególności:
- 1) rozpoznawanie zagrożeń i przeciwdziałanie przyczynom ich powstawania;
 - 2) inicjowanie i organizowanie działań społeczności lokalnych mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom kryminogennym;
 - 3) wykonywanie czynności administracyjno-porządkowych oraz innych niecierpiących zwłoki czynności związanych z zawiadomieniem o przestępstwie i zabezpieczeniem miejsca zdarzenia.

Art. 9.

(uchylony)

Art. 10.

1. Komendanci Policji, z zastrzeżeniem ust. 1a, składają roczne sprawozdania ze swojej działalności, a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego właściwym wojewodom, starostom, wójtom (burmistrzom lub prezydentom miast), a także radom powiatu i radom gmin. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego sprawozdania i informacje składa się tym organom niezwłocznie na każde ich żądanie.

- 1a. Komendant Stołeczny Policji składa sprawozdanie, a także informacje, o których mowa w ust. 1, Wojewodzie Mazowieckiemu oraz, w zakresie dotyczącym działalności Policji na obszarze m.st. Warszawy, Prezydentowi m.st. Warszawy i Radzie m.st. Warszawy. Komendanci rejonowi Policji nie składają odrębnych sprawozdań.
2. W zakresie wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców sprawozdania i informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przekazywane wyłącznie sądom i prokuratorom, na ich żądanie.
3. Rada powiatu (miasta) oraz rada gminy na podstawie sprawozdań i informacji, o których mowa w ust. 1, może określić, w drodze uchwały, istotne dla wspólnoty samorządowej zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.
4. Uchwała, o której mowa w ust. 3, nie może dotyczyć wykonania konkretnej czynności służbowej ani określać sposobu wykonywania zadań przez Policję.
5. Komendanci powiatowi (miejscy) Policji są obowiązani udostępniać komisji bezpieczeństwa i porządku, na żądanie jej przewodniczącego, dokumenty i informacje dotyczące pracy Policji na terenie powiatu, z wyjątkiem akt personalnych pracowników i funkcjonariuszy, materiałów operacyjno-rozpoznawczych lub dochodzeniowo-śledczych oraz akt w indywidualnych sprawach administracyjnych.
6. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do Komendanta CBŚP.

Art. 11.

1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta może żądać od właściwego komendanta Policji przywrócenia stanu zgodnego z porządkiem prawnym lub podjęcia działań zapobiegających naruszeniu prawa, a także zmierzających do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.
2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych oraz czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Żądanie to nie może dotyczyć wykonania konkretnej czynności służbowej ani określać sposobu wykonania zadania przez Policję.
3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść żądania, o którym mowa w ust. 1.
4. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, przekazane ustnie wymaga potwierdzenia na piśmie.
5. Właściwy komendant Policji niezwłocznie przedkłada sprawę komendantowi Policji wyższego stopnia, jeżeli nie jest w stanie wykonać żądania, o którym mowa w ust. 1.
6. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, naruszające prawo jest nieważne. O nieważności żądania stwierdza wojewoda.
7. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do Komendanta CBŚP.

Art. 12.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia:
 - 1) uzbrojenie Policji;
 - 2) umundurowanie, dystynkcje i znaki identyfikacyjne policjantów;

- 3) zasady i sposób noszenia umundurowania oraz orderów, odznaczeń, medali i odznak;
 - 4) normy umundurowania;
 - 5) wzór i tryb nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji;
 - 6) wzór odznak policyjnych oraz szczegółowe zasady i tryb ich nadawania policjantom.
2. Komendant Główny Policji określa zasady naliczeń etatowych w Policji.

Art. 13.

1. Koszty związane z funkcjonowaniem Policji są pokrywane z budżetu państwa.
- 1a. Instytuty badawcze, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 3, otrzymują z budżetu państwa dotacje celowe i podmiotowe na finansowanie działalności bieżącej związanej z wykonywaniem zadań Policji, a w szczególności:
- 1) prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 i 4;
 - 2) utrzymaniem, prowadzeniem i rozwojem wykrywczych zbiorów danych, w tym zbiorów danych, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 10;
 - 3) utrzymaniem, prowadzeniem i rozwojem infrastruktury niezbędnej do gromadzenia i przetwarzania danych daktyloskopijnych, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004) i art. 119 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004);
 - 4) realizowaniem zadań w zakresie współpracy międzynarodowej, w tym wymiany danych daktyloskopijnych i wyników analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA), prowadzonej na podstawie ustaw oraz obowiązujących umów i porozumień międzynarodowych;
 - 5) wykonywaniem zadań jednostki uprawnionej do zatwierdzania specyfikacji technicznej oraz do potwierdzania pozbawienia cech użytkowych broni palnej wszelkiego rodzaju, o której mowa w art. 6a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576, z 2013 r. poz. 829 oraz z 2014 r. poz. 295);
 - 6) wykonywaniem zadań Komendanta Głównego Policji w zakresie nadzoru merytorycznego nad funkcjonowaniem laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich Policji;
 - 7) realizowaniem prawa do uposażenia i innych należności ze stosunku służbowego policjantów pełniących służbę w tych jednostkach.
2. Etaty Policji określa ustawa budżetowa.
3. Jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, stowarzyszenia, fundacje, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe mogą uczestniczyć w pokrywaniu wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji, a także zakupu niezbędnych dla ich potrzeb towarów i usług.
- 3a. (uchylony)
- 3b. (uchylony)
- 3c. (uchylony)

4. Na wniosek rady powiatu lub rady gminy liczba etatów Policji w rewirach dzielnicowych i posterunkach Policji na terenie powiatu lub gminy może ulec zwiększeniu ponad liczbę ustaloną na zasadach określonych w art. 12 ust. 2, jeżeli organy te zapewnią pokrywanie kosztów utrzymania etatów Policji przez okres co najmniej 5 lat, na warunkach określonych w porozumieniu zawartym między organem powiatu lub gminy a właściwym komendantem wojewódzkim Policji i zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Policji.

4a. Rada powiatu lub rada gminy może przekazać, na warunkach określonych w porozumieniu zawartym między organem wykonawczym powiatu lub gminy a właściwym komendantem powiatowym (miejskim) Policji, środki finansowe stanowiące dochody własne powiatu lub gminy, dla Policji z przeznaczeniem na:

1) rekompensatę pieniężną za czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust. 2,

2) nagrodę za osiągnięcia w służbie,

dla policjantów właściwych miejscowo komend powiatowych (miejskich) i komisariatów, którzy realizują zadania z zakresu służby prewencyjnej.

4b. Porozumienie, o którym mowa w ust. 4a, określa w szczególności:

1) rodzaje ustawowych zadań Policji, finansowanych na podstawie porozumienia:

a) wykonywanych w czasie przekraczającym normę określoną w art. 33 ust. 2,

b) za wykonywanie których może być przyznana nagroda za osiągnięcia w służbie;

2) wysokość oraz tryb i terminy przekazywania środków finansowych, o których mowa w ust. 4a;

3) sposób dokonywania oceny prawidłowości wykonania porozumienia.

4c. Tworzy się Fundusz Wsparcia Policji, zwany dalej „Funduszem”, składający się z funduszy: centralnego, wojewódzkich i Szkół Policji.

4d. Fundusz jest państwowym funduszem celowym.

4e. Środki finansowe uzyskane przez Policję w trybie i na warunkach określonych w ust. 3 i 4a na podstawie umów i porozumień zawartych przez:

1) Komendanta Głównego Policji – są przychodami funduszu centralnego;

2) komendantów odpowiednio wojewódzkich lub Komendanta Stołecznego Policji albo podległych im komendantów powiatowych (miejskich, rejonowych) Policji – są przychodami wojewódzkich funduszy;

3) Komendanta Wyższej Szkoły Policji oraz komendantów szkół policyjnych – są przychodami funduszu Szkół Policji.

4f. Środki Funduszu są przeznaczone na:

1) pokrywanie wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych oraz kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji, a także zakup niezbędnych na ich potrzeby towarów i usług;

2) rekompensatę pieniężną dla policjantów za czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust. 2;

3) nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie.

4g. Środkami Funduszu dysponują:

1) Komendant Główny Policji – w zakresie funduszu centralnego;

- 2) odpowiednio komendanci wojewódzcy lub Komendant Stołeczny Policji – w zakresie funduszy wojewódzkich;
- 3) Komendant Wyższej Szkoły Policji oraz komendanci szkół policyjnych – w zakresie funduszu Szkół Policji.
- 4h. Komendant Główny Policji sporządza łączny plan finansowy i łączne sprawozdanie finansowe Funduszu.
- 4ha. Zmiany kwot przychodów i kosztów Funduszu ujętych w planie finansowym Funduszu oraz przeniesienia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu dokonuje dysponent środków Funduszu.
- 4hb. (uchylony)
- 4hc. (uchylony)
- 4i. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu oraz tryb i terminy sporządzania jego planów i sprawozdań finansowych, uwzględniając postanowienia umów i porozumień oraz racjonalne gospodarowanie środkami.
5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określą, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki porozumienia, o którym mowa w ust. 4.

Art. 13a.
(uchylony)

Art. 13b.

Dzień 24 lipca ustanawia się Świętem Policji.

Rozdział 3
Zakres uprawnień Policji

Art. 14.

1. W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu:
- 1) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń;
 - 2) poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości, zwanych dalej „osobami poszukiwanymi”;
 - 3) poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej „osobami zaginionymi”.
2. Policja wykonuje również czynności na polecenie sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych ustawach.
3. Policjanci w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.
4. Policja w celu realizacji ustawowych zadań może korzystać z danych o osobie, w tym również w formie zapisu elektronicznego, uzyskanych przez inne organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-

rozpoznawczych oraz przetwarzać je w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 i 1662), bez wiedzy i zgody osoby, której dane te dotyczą.

5. Administrator danych, o których mowa w ust. 4, jest obowiązany udostępnić dane osobowe policjantowi wskazanemu w imiennym upoważnieniu Komendanta Głównego Policji, Komendanta CBŚP, komendantów wojewódzkich Policji lub uprawnionego policjanta, po okazaniu tego upoważnienia oraz legitymacji służbowej. Fakt udostępnienia tych danych podlega ochronie na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2015 r. poz. 21).

5a. Policja może, w zakresie koniecznym do wykonywania jej ustawowych zadań, korzystać z informacji kryminalnej zgromadzonej w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

5b. W celu wykonywania zadań w zakresie kontroli ruchu drogowego, o których mowa w art. 129 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.), Policja może prowadzić wyszukiwania informacji za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego, na zasadach określonych w art. 80k–80r tej ustawy.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) zakres, warunki i tryb przekazywania Policji informacji o osobie, uzyskanych przez organy uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych w czasie wykonywania tych czynności, uwzględniając możliwość odmowy przekazywania informacji lub ograniczenia zakresu tych informacji ze względu na uniemożliwienie realizacji zadań ustawowych tych organów lub ujawnienie danych osoby niebędącej funkcjonariuszem tych organów, oraz sposób przekazywania informacji na wniosek, w tym przy wykorzystaniu urządzeń i systemów teleinformatycznych;

2) wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 5, uwzględniając dane niezbędne do zidentyfikowania upoważnionego policjanta oraz konieczność określenia terminu ważności upoważnienia.

7. (uchylony)

Art. 15.

1. Policjanci wykonując czynności, o których mowa w art. 14, mają prawo:

1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;

2) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;

2a) zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego;

3) zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;

3a) pobierania od osób odcisków linii papilarnych lub wymazu ze służówki policzków: a) w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego oraz ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób

z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24),

b) w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe,

c) za ich zgodą – w celu identyfikacji osób zaginionych lub zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości;

3b) pobierania odcisków linii papilarnych lub materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości;

4) przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;

4a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu z pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, policyjnych izb dziecka, pokoi przejściowych oraz tymczasowych pomieszczeń przejściowych;

5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagażu i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;

5a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy – także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;

6) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i przedsiębiorcy są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa;

7) zwracania się o niezbędną pomoc do innych przedsiębiorców i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa. 8) (uchylony)

2. Osobie zatrzymanej na podstawie ust. 1 pkt 3 przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w Kodeksie postępowania karnego.

3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.

4. Osoba zatrzymana, o której mowa w ust. 1 pkt 3, może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

5. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać – w razie uzasadnionej potrzeby – badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

6. Czynności wymienione w ust. 1 powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte.

7. Na sposób prowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1, przysługuje zażalenie do miejscowo właściwego prokuratora.

7a. Osoba zatrzymana może zostać umieszczona w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Policji lub pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Straży Granicznej przeznaczonym dla osób zatrzymanych.

7b. Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoje przejściowe oraz tymczasowe pomieszczenia przejściowe mogą tworzyć i znosić komendanci wojewódzcy Policji oraz Komendant Stołeczny Policji.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2a, 3, 3a lit. b i c, 3b i 5 –7, oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach, mając na względzie zapewnienie skuteczności działań podejmowanych przez Policję oraz poszanowanie praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

8a. (uchylony)

8b. (uchylony)

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 5, uwzględniając przypadki uzasadniające potrzebę niezwłocznego udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej lub potrzebę poddania jej niezbędnym badaniom lekarskim, czas i organizację tych badań oraz sposób ich dokumentowania.

10. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia: 1) warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, zakres prowadzonej dokumentacji oraz wzory dokumentów wchodzących w jej skład,

2) warunki, jakim powinny odpowiadać pokoje przejściowe w jednostkach organizacyjnych Policji, w których można umieścić osoby zatrzymane lub doprowadzone na czas wykonania czynności służbowych, oczekiwania na przewóz do pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia albo do policyjnej izby dziecka lub doprowadzenie do jednostki penitencjarnej,

3) warunki, jakim powinny odpowiadać tymczasowe pomieszczenia przejściowe, które mogą być tworzone poza jednostkami organizacyjnymi Policji, w których można umieścić osoby zatrzymane lub doprowadzone w związku z naruszeniem porządku prawnego, na czas niezbędny do podjęcia decyzji co do dalszego zakresu i charakteru realizowanych wobec tych osób czynności służbowych,

4) warunki, jakim powinny odpowiadać policyjne izby dziecka,

5) regulamin pobytu osób w pomieszczeniach, pokojach i izbach, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, uwzględniając ich lokalizację, wyposażenie, warunki techniczne pomieszczeń i niezbędne części składowe,

6) sposób przechowywania i niszczenia zapisów obrazu z pomieszczeń, pokoi i izb, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, oraz udostępniania ich uprawnionym podmiotom oraz warunki właściwego zabezpieczenia utraconego obrazu przed utratą, zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem

– kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności działań podejmowanych przez Policję oraz potrzebą zapewnienia poszanowania praw osób, wobec których działania te są podejmowane.

11. Zgromadzone zapisy obrazu z pomieszczeń, izb i pokoi, o których mowa w ust. 1 pkt 4a, niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia, postępowania dyscyplinarnego lub mogących być wykorzystanymi w postępowaniu w ramach czynności wyjaśniających albo dowodów mających znaczenie dla toczących się takich postępowań, Policja przechowuje przez okres co najmniej 30 dni, nie dłużej jednak niż 60 dni od dnia zarejestrowania, a następnie je niszczy.

Art. 15a.

Funkcjonariusz Policji ma prawo zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15.

Art. 16.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628, z późn. zm.), policjanci mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 16a.

Wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–3, 8 i 10–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 3, 4, 6, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy.

Art. 17.

(uchylony)

Art. 18.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, zwłaszcza poprzez sprowadzenie:

- 1) niebezpieczeństwa powszechnego dla życia, zdrowia lub wolności obywateli,
- 2) bezpośredniego zagrożenia dla mienia w znacznych rozmiarach,
- 3) bezpośredniego zagrożenia obiektów lub urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, siedzib centralnych organów państwowych albo wymiaru sprawiedliwości, obiektów gospodarki lub kultury narodowej oraz przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo

organizacji międzynarodowych, a także obiektów dozorowanych przez uzbrojoną formację ochronną utworzoną na podstawie odrębnych przepisów,

4) zagrożenia przestępstwem o charakterze terrorystycznym bądź jego dokonania w stosunku do obiektów mających szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, bądź mogącym skutkować niebezpieczeństwem dla życia ludzkiego

– jeżeli użycie oddziałów i pododdziałów Policji okaże się niewystarczające, do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „Siłami Zbrojnymi”.

2. (uchylony)

3. Użycie Sił Zbrojnych, w przypadkach o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydanego na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może być udzielona również w formie prowadzonego samodzielnie przez oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych przeciwdziałania zagrożeniu bądź dokonaniu przestępstwa, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, w przypadku gdy oddziały i pododdziały Policji nie dysponują możliwościami skutecznego przeciwdziałania tym zagrożeniom.

5. W przypadkach niecierpiących zwłoki decyzję o udzieleniu pomocy, o której mowa w ust. 1 i 4, podejmuje Minister Obrony Narodowej, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, określający zakres i formę pomocy, zawiadamiając o niej niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów.

6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej niezwłocznie wydaje postanowienie o zatwierdzeniu lub uchyleniu decyzji, o której mowa w ust. 5.

7. Żołnierzom oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych kierowanych do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji przysługują w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki i sposób użycia oddziałów i pododdziałów Policji i Sił Zbrojnych;

2) sposób koordynowania działań podejmowanych przez Policję i Siły Zbrojne w formie określonej w ust. 1 i 4;

3) tryb wymiany informacji i sposób logistycznego wsparcia działań Policji prowadzonych z pomocą oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych.

9. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 8, powinno uwzględniać:

1) stopień zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, w tym przestępstwem o charakterze terrorystycznym, oraz przewidywany rozwój sytuacji;

2) zachowanie ciągłości dowodzenia, w tym oddziałami Sił Zbrojnych;

3) ochronę wymienianych informacji oraz zakres wsparcia logistycznego Policji.

Art. 18a.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, jeżeli siły Policji są niewystarczające do wykonania ich zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych uzgodniony z Ministrem Obrony Narodowej, może zarządzić użycie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej do udzielenia pomocy Policji.

2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, żołnierzom Żandarmerii Wojskowej przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań, wobec wszystkich osób, uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

Art. 18b.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego, jeżeli użycie Policji okaże się niewystarczające, minister właściwy do spraw wewnętrznych może zarządzić użycie funkcjonariuszy Straży Granicznej do udzielenia pomocy Policji.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może zostać udzielona przez funkcjonariuszy Straży Granicznej również w formie samodzielnych działań. 3. Funkcjonariuszom Straży Granicznej skierowanym do wykonywania zadań służbowych polegających na udzielaniu pomocy Policji przysługują, w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, uprawnienia policjantów określone w art. 15 ust. 1 pkt 1–3 i 4–5a oraz art. 16, z wyjątkiem uprawnienia do używania lub wykorzystywania wodnych środków obezwładniających. Korzystanie z tych uprawnień następuje na zasadach i w trybie określonych dla policjantów.

Art. 18c.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić zastosowanie przez Policję urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wyeliminowania zagrożenia lub jego skutków, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.

2. O zastosowaniu urządzeń, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Art. 19.

1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez Policję w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów ściganych z oskarżenia publicznego, umyślnych przestępstw:

1) przeciwko życiu, określonych w art. 148–150 Kodeksu karnego,

2) określonych w art. 134, art. 135 § 1, art. 136 § 1, art. 156 § 1 i 3, art. 163 § 1 i 3, art. 164 § 1, art. 165 § 1 i 3, art. 166, art. 167, art. 173 § 1 i 3, art. 189, art. 189a, art. 211a, art. 223, art. 228 § 1 i 3–5, art. 229 § 1 i 3–5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 232, art. 245, art. 246, art. 252 § 1–3, art. 258, art.

269, art. 280–282, art. 285 § 1, art. 286 § 1, art. 296 § 1–3, art. 296a § 1, 2 i 4, art. 299 § 1–6 oraz art. 310 § 1, 2 i 4 Kodeksu karnego,
2a) określonych w art. 46 ust. 1, 2 i 4, art. 47 oraz art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 715),
3) przeciwko obrotowi gospodarczemu, określonych w art. 297–306 Kodeksu karnego, powodujących szkodę majątkową lub skierowanych przeciwko mieniu, jeżeli wysokość szkody lub wartość mienia przekracza pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
3a) przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, gdy pokrzywdzonym jest małoletni albo gdy treści pornograficzne, o których mowa w art. 202 Kodeksu karnego, obejmują udział małoletniego,
4) skarbowych, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznoprawnej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
4a) skarbowych, o których mowa w art. 107 § 1 Kodeksu karnego skarbowego,
5) nielegalnego wytwarzania, posiadania lub obrotu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi albo ich prekursorami oraz materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi,
6) określonych w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554, z późn. zm.),
7) określonych w art. 43–46 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411, z późn. zm.),
8) ściganych na mocy umów i porozumień międzynarodowych,
gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd okręgowy może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji albo Komendanta CBŚP, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, albo na pisemny wniosek komendanta wojewódzkiego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego właściwego ze względu na siedzibę składającego wniosek organu Policji. 1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę składającego wniosek organu Policji.
3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji może zarządzić, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisijnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.
4. (uchylony)

5. W przypadku potrzeby zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej lub oskarżonego, we wniosku organu Policji, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie kontroli operacyjnej zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.

6. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

- 1) kontrolowaniu treści korespondencji;
- 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek;
- 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych za pomocą sieci telekomunikacyjnych.

7. Wniosek organu Policji, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie przez sąd okręgowy kontroli operacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;
- 4) dane osoby lub inne dane, pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej, o której mowa w ust. 6.

8. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd okręgowy może, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, Komendanta CBŚP albo komendanta wojewódzkiego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny tej kontroli.

9. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd okręgowy, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 8.

10. Do wniosków, o których mowa w ust. 3, 8 i 9, stosuje się odpowiednio ust. 1a i 7. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzonej w tej sprawie.

11. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 3–5, 8 i 9, sąd okręgowy rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznawaniem tych wniosków powinny być realizowane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i przedstawiciel organu Policji wnioskującego o zarządzenie kontroli operacyjnej.

12. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz podmioty świadczące usługi pocztowe są obowiązane do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Policję kontroli operacyjnej. 13. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

14. Organ Policji, o którym mowa w ust. 1, informuje właściwego prokuratora o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli.

15. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 1, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

15a. Wykorzystanie dowodu uzyskanego podczas stosowania kontroli operacyjnej jest dopuszczalne wyłącznie w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, w stosunku do którego jest dopuszczalne stosowanie takiej kontroli przez jakikolwiek uprawniony podmiot.

15b. Prokurator, o którym mowa w ust. 1, podejmuje decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych materiałów. Art. 238 § 3–5 oraz art. 239 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

15c. Jeżeli w wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowód popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej, albo popełnionego przez inną osobę, o zgodzie na jego wykorzystanie w postępowaniu karnym orzeka postanowieniem sąd, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w ust. 3, na wniosek prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

15d. Wniosek, o którym mowa w ust. 15c, prokurator kieruje do sądu nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania materiałów zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej, przekazanych mu przez organ Policji niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 miesięcy od dnia zakończenia tej kontroli.

15e. Sąd wydaje postanowienie, o którym mowa w ust. 15c, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez prokuratora.

16. Osobie, wobec której kontrola operacyjna była stosowana, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas trwania tej kontroli. Przepis nie narusza uprawnień wynikających z art. 321 Kodeksu postępowania karnego.

17. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Policji, który wnioskował o zarządzenie kontroli operacyjnej.

17a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 17, organ Policji jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

18. (uchylony)

19. (uchylony)

20. Na postanowienia sądu w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, przysługuje zażalenie organowi Policji, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

21. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw łączności, określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

22. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przedstawia corocznie Sejmowi i Senatowi informację o działalności określonej w ust. 1–21, w tym informacje i dane, o których mowa w art. 20 ust. 3. Informacja powinna być przedstawiona Sejmowi i Senatowi do dnia 30 czerwca roku następnego po roku nią objętym.

Art. 19a.

1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 19 ust. 1 czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w ust. 1, mogą polegać także na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

3. Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji może zarządzić, na czas określony, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora okręgowego właściwego ze względu na siedzibę organu Policji składającego wniosek, którego na bieżąco informuje o wynikach przeprowadzonych czynności. Prokurator może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.

3a. Przed wydaniem pisemnej zgody prokurator zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządza się na czas nie dłuższy niż 3 miesiące. Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji może, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym

mowa w ust. 3, jednorazowo przedłużyć stosowanie czynności na czas nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny ich zarządzenia. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio.

5. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, pojawią się nowe okoliczności istotne dla sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji może, po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 3, zarządzić kontynuowanie czynności przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 4. Przepis ust. 3a stosuje się odpowiednio.

6. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być niejawnie rejestrowane za pomocą urządzeń służących do rejestracji obrazu lub dźwięku.

7. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi okręgowemu, o którym mowa w ust. 3, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

8. Zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub dowodów mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Policji, który wnioskuje o zarządzenie czynności.

8a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 8, organ Policji jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania prokuratora, o którym mowa w ust. 3.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, a także przekazywania, przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tych czynności, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 19b.

1. W celu udokumentowania przestępstw, o których mowa w art. 19 ust. 1, albo ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji może zarządzić niejawne nadzorowanie wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. O zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie prokuratora okręgowego, właściwego ze względu na siedzibę zarządzającego dokonany-

ie czynności organu Policji. Prokurator może nakazać zaniechanie czynności w każdym czasie.

3. Organ Policji, o którym mowa w ust. 1, bieżąco informuje prokuratora okręgowego o wynikach przeprowadzonych czynności.

4. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje publiczne oraz przedsiębiorcy są obowiązani dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub w części.

5. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP albo komendant wojewódzki Policji przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 2, wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 20.

1. Policja, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 19, może uzyskiwać informacje, w tym także niejawnie, gromadzić je, sprawdzać oraz przetwarzać.

2. (uchylony)

2a. Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o następujących osobach, także bez ich wiedzy i zgody:

1) osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego;

2) nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego; 3) osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość;

4) osobach stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób;

5) osobach poszukiwanych;

6) osobach zaginionych;

7) osobach, wobec których zastosowano środki ochrony i pomocy, przewidziane w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz. 21).

2aa. Policja, w celu realizacji zadań ustawowych, może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać, sprawdzać i wykorzystywać informacje, w tym dane osobowe, uzyskane lub przetwarzane przez organy innych państw oraz przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL.

2ab. Policja może przekazywać informacje, w tym dane osobowe, służące zapobieganiu lub zwalczaniu przestępczości organom innych państw lub Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnych – INTERPOL, o których mowa w ust. 2aa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 230, poz. 1371, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1199), w prawie Unii Europejskiej i w postanowieniach umów międzynarodowych.

2b. Informacje, o których mowa w ust. 1, 2a, 2aa i 2ab, dotyczą osób, o których mowa w ust. 2a i mogą obejmować:

1) dane osobowe, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, z tym że dane dotyczące kodu genetycznego obejmują informacje wyłącznie o niekodującej części DNA;

2) odciski linii papilarnych;

3) zdjęcia, szkice i opisy wizerunku;

4) cechy i znaki szczególne, pseudonimy;

5) informacje o:

a) miejscu zamieszkania lub pobytu,

b) wykształceniu, zawodzie, miejscu i stanowisku pracy oraz sytuacji materialnej i stanie majątku,

c) dokumentach i przedmiotach, którymi sprawca się posługuje,

d) sposobie działania sprawcy, jego środowisku i kontaktach,

e) sposobie zachowania się sprawcy wobec osób pokrzywdzonych.

2c. Informacji, o których mowa w ust. 2a, nie pobiera się, w przypadku gdy nie mają one przydatności wykrywczej, dowodowej lub identyfikacyjnej w prowadzonym postępowaniu.

3. Jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 19 ust. 1 lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, Policja może korzystać z informacji dotyczących umów ubezpieczenia, a w szczególności z przetwarzanych przez zakłady ubezpieczeń danych podmiotów, w tym osób, które zawarły umowę ubezpieczenia, a także przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową.

4. Informacje i dane, o których mowa w ust. 3, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie policjantom prowadzącym czynności w danej sprawie i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi przez nich w tej sprawie czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Akta zawierające te informacje i dane udostępnia się ponadto wyłącznie sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

5. Informacje i dane, o których mowa w ust. 3, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, Komendanta CBŚP albo komendanta wojewódzkiego Policji przez sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę wnioskującego organu.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, powinien zawierać:

1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został ustalony;

- 2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
 - 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
 - 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
 - 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
 - 6) rodzaj i zakres informacji i danych.
7. Po rozpatrzeniu wniosku sąd, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych wskazanego podmiotu, określając ich rodzaj i zakres, podmiot zobowiązany do ich udostępnienia oraz organ Policji uprawniony do zwrócenia się o przekazanie informacji i danych albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 19 ust. 11 stosuje się odpowiednio.
8. Na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 7, przysługuje zażalenie organowi Policji, wnioskującemu o wydanie postanowienia.
9. Uprawniony przez sąd organ Policji pisemnie informuje podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie policjanta upoważnionego do ich odbioru.
10. W terminie do 90 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 3, Policja, z zastrzeżeniem ust. 11 i 12, informuje podmiot, o którym mowa w ust. 6 pkt 4, o postanowieniu sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.
11. Sąd, który wydał postanowienie o udostępnieniu informacji i danych, na wniosek Komendanta Głównego Policji albo Komendanta CBŚP, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może zawiesić, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 10, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 6 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 19 ust. 11 stosuje się odpowiednio.
12. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 10 lub 11, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot wskazany w ust. 6 pkt 4 jest powiadamiany o postanowieniu sądu o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez Policję przed zamknięciem postępowania przygotowawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.
13. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 3, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, organ wnioskujący o wydanie postanowienia pisemnie zawiadamia o tym podmiot, który informacje i dane przekazał.
14. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisów ust. 4 na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.
15. Policja w celu zapobieżenia lub wykrycia przestępstw oraz identyfikacji osób może uzyskiwać, gromadzić i przetwarzać informacje, w tym również dane osobowe ze zbiorów prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów przez organy władzy publicznej, a w szczególności z Krajowego Rejestru Karnego oraz rejestru PESEL, w tym również ze zbiorów, w których przetwarza się informacje, obejmujące dane osobowe, uzyskane w wyniku wykonywania przez te organy czynności

operacyjno-rozpoznawczych. Administratorzy danych gromadzonych w tych rejestrach są obowiązani do nieodpłatnego ich udostępniania.

16. Organy władzy publicznej prowadzące rejestry, o których mowa w ust. 15, mogą, w drodze decyzji, wyrazić zgodę na udostępnianie za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych informacji zgromadzonych w rejestrach jednostkom organizacyjnym Policji, bez konieczności składania pisemnych wniosków, jeżeli jednostki te:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywania zadań albo prowadzonej działalności.

16a. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2a, 2aa, 2ab i ust. 15, z wyjątkiem danych osobowych, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Policja może przetwarzać:

- 1) w innym celu niż ten, w którym dane te zostały pobrane, uzyskane, przekazane, udostępnione lub zgromadzone – jeżeli jest to niezbędne do realizacji zadań ustawowych Policji;
- 2) w celach historycznych, statystycznych lub innych naukowych – jeżeli dane te zostały zmodyfikowane w sposób uniemożliwiający przyporządkowanie numeru identyfikacyjnego albo określonych cech fizycznych, fizjologicznych, umysłowych, ekonomicznych, kulturowych lub społecznych określonej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej albo przyporządkowanie takie wymagałoby niewspółmiernych kosztów, czasu lub działań.

17. Dane osobowe zebrane w celu wykrycia przestępstwa przechowuje się przez okres niezbędny do realizacji ustawowych zadań Policji. Organy Policji dokonują weryfikacji tych danych po zakończeniu sprawy, w ramach której dane te zostały wprowadzone do zbioru, a ponadto nie rzadziej niż co 10 lat od dnia uzyskania lub pobrania informacji, usuwając zbędne dane.

17a. Dane osobowe uznane za zbędne można przekształcić w sposób uniemożliwiający przyporządkowanie poszczególnych informacji osobistych lub rzeczowych do określonej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej albo w taki sposób, iż przyporządkowanie takie wymagałoby niewspółmiernych kosztów, czasu lub działań.

17b. Dane osobowe, o których mowa w ust. 17, usuwa się, jeżeli organ Policji powziął wiarygodną informację, że:

- 1) czynu stanowiącego podstawę wprowadzenia informacji do zbioru nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
- 2) zdarzenie lub okoliczność, w związku z którymi wprowadzono informacje do zbioru, nie ma znamion czynu zabronionego;
- 3) osoba, której dane dotyczą, została uniewinniona prawomocnym wyrokiem sądu.

18. Dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, par-

tyjną lub związkową oraz dane o stanie zdrowia, nałogach lub życiu seksualnym osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

19. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb gromadzenia, sposoby przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, o których mowa w ust. 2a, 2aa i 2ab, w zbiorach danych, rodzaje służb policyjnych uprawnionych do korzystania z tych zbiorów, wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych oraz sposób oceny danych pod kątem ich przydatności w prowadzonych postępowaniach, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem i przesłanki zaniechania zbierania określonych rodzajów informacji, a w przypadku informacji, o których mowa w ust. 2aa i 2ab, uwzględniając konieczność dostosowania się do wymogów określonych przez organy innych państw lub przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnych – INTERPOL wskazane w ust. 2aa w związku z pobieraniem lub uzyskiwaniem tych informacji.

Art. 20a.

1. W związku z wykonywaniem zadań wymienionych w art. 1 ust. 2 Policja zapewnia ochronę form i metod realizacji zadań, informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących policjantów.

2. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych policjanci mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących policjanta oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przepis ust. 2 może mieć zastosowanie do osób, o których mowa w art. 22 ust. 1.

3a. Nie popełnia przestępstwa:

1) kto poleca sporządzenie lub kieruje sporządzeniem dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3;

2) kto sporządza dokumenty, o których mowa w ust. 2 i 3;

3) kto udziela pomocy w sporządzeniu dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3;

4) policjant lub osoba wymieniona w ust. 3, jeżeli dokumentami, o których mowa w ust. 2 i 3, posługują się przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych.

3b. Organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego obowiązane są do udzielania Policji, w granicach swojej właściwości, niezbędnej pomocy w zakresie wydawania i zabezpieczania dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania, posługiwania się, a także przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględniając rodzaje dokumentów i cel, w jakim są wydawane, organy i osoby uprawnione do wydawania, posługiwania się i przechowywania dokumentów, czas, na jaki wydawane są dokumen-

ty, czynności zapewniające ochronę dokumentów oraz ich sposób przechowywania i ewidencji.

Art. 20b.

Udzielenie informacji o szczegółowych formach, zasadach i organizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych, a także o prowadzonych czynnościach oraz o stosowanych środkach i metodach ich realizacji może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem tych czynności. W takim przypadku udzielenie informacji następuje w trybie określonym w art. 9 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz. U. Nr 106, poz. 491, z późn. zm.).

Art. 20c.

1. W celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw Policja może mieć udostępniane dane, o których mowa w art. 180c i 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”, oraz może je przetwarzać.

2. Podmiot prowadzący działalność telekomunikacyjną udostępnia nieodpłatnie dane telekomunikacyjne:

- 1) policjantowi wskazanemu w pisemnym wniosku Komendanta Głównego Policji, Komendanta CBŚP, komendanta wojewódzkiego Policji albo osoby przez nich upoważnionej;
- 2) na ustne żądanie policjanta posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1;
- 3) za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej policjantowi posiadającemu pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, udostępnianie danych telekomunikacyjnych odbywa się bez udziału pracowników podmiotu prowadzącego działalność telekomunikacyjną lub przy niezbędnym ich udziale, jeżeli możliwość taka jest przewidziana w porozumieniu zawartym pomiędzy Komendantem Głównym Policji a tym podmiotem.

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. Udostępnienie Policji danych telekomunikacyjnych może nastąpić za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej jeżeli:

- 1) wykorzystywane sieci telekomunikacyjne zapewniają:
 - a) możliwość ustalenia osoby uzyskującej dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
 - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem zadań wykonywanych przez jednostki organizacyjne Policji albo prowadzonych przez nie czynności.

6. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 2, które zawierają informacje mające znaczenie dla postępowania karnego, Policja przekazuje właściwemu miejscowo i rzeczowo prokuratorowi.

7. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 2, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu komisijnemu i protokołarnemu zniszczeniu.

8. (uchylony)

Art. 20d.

1. Dane dotyczące osób korzystających z usług pocztowych oraz dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia lub korzystania z tych usług mogą być ujawnione Policji i przez nią przetwarzane wyłącznie w celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw oraz ich sprawców.

2. Ujawnianie danych, o których mowa w ust. 1, następuje na:

1) pisemny wniosek Komendanta Głównego Policji, Komendanta CBŚP albo komendanta wojewódzkiego Policji;

2) żądanie policjanta posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

3. Podmioty uprawnione do świadczenia usług pocztowych, na podstawie ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529) są obowiązane do udostępniania danych, określonych w ust. 1, policjantom wskazanym we wniosku organu Policji.

Art. 20da.

1. W celu poszukiwania osób zaginionych Policja może mieć:

1) udostępniane dane, o których mowa w art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, oraz może je przetwarzać; przepisy art. 20c ust. 2, 2a, 5 i 6 stosuje się;

2) ujawniane dane dotyczące osób korzystających z usług pocztowych oraz dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia lub korzystania z tych usług oraz może je przetwarzać; przepisy art. 20d ust. 2 i 3 stosuje się.

2. Materiały uzyskane w wyniku czynności określonych w ust. 1, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla poszukiwania osób zaginionych, podlegają niezwłocznemu komisijnemu i protokołarnemu zniszczeniu.

Art. 20e.

1. System Wspomagania Dowodzenia Policji, zwany dalej „SWD Policji”, stanowi system teleinformatyczny wspierający wykonywanie zadań ustawowych przez jednostki organizacyjne Policji, jak również przyjmowanie zgłoszeń alarmowych z centrów powiadamiania ratunkowego, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. poz. 1635 oraz z 2014 r. poz. 1877 i 1915).

2. Komendant Główny Policji zapewnia utrzymanie, rozbudowę oraz modyfikację SWD Policji.

3. Utrzymanie, rozbudowa i modyfikacje SWD Policji są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, parametry funkcjonalne SWD Policji, sposób jego funkcjonowania w sytuacjach awaryjnych oraz sposób utrzymania, mając na uwadze potrzebę zapewnienia optymalnego poziomu współpracy między systemem teleinformatycznym systemu powiadamiania ratunkowego i SWD Policji.

Art. 21.

1. Udzielanie informacji o osobie, uzyskanych w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz w trybie, o którym mowa w art. 14 ust. 4, dozwolone jest wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, a wykorzystanie tych informacji może nastąpić tylko w celu ścigania karnego.

2. Zakaz określony w ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli ustawa nakłada obowiązek lub umożliwia udzielenie takich informacji określonemu organowi albo obowiązek taki wynika z umów lub porozumień międzynarodowych, a także w przypadkach, gdy zatajenie takiej informacji prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób.

3. (uchylony)

4. (uchylony)

Art. 21a.

1. Komendant Główny Policji prowadzi zbiór danych zawierający informacje o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA), zwany dalej „zbiorem danych DNA”, którego jest administratorem w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

2. W zbiorze danych DNA gromadzi się i przetwarza:

1) informacje, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do:

a) osób wymienionych w art. 74 i art. 192a Kodeksu postępowania karnego,

b) osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość,

c) zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości,

d) śladów nieznanymi sprawców przestępstw,

e) osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób,

f) osób zaginionych,

g) osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c,

h) nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego;

2) dane dotyczące osób, o których mowa w pkt 1 lit. a oraz e–h, obejmujące:

a) imiona, nazwiska lub pseudonimy,

b) imiona i nazwiska rodowe rodziców tych osób,

c) datę i miejsce urodzenia,

d) oznaczenie i cechy identyfikacyjne dokumentu tożsamości,

e) adres zamieszkania,

f) numer ewidencyjny PESEL,

g) obywatelstwo i płeć.

3. W ramach zbioru danych DNA gromadzi się próbki pobrane od osoby albo ze zwłok ludzkich, w celu przeprowadzenia analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA), w postaci wymazów ze śluzówki policzków, krwi, cebulek włosów lub wydzielin, a w odniesieniu do zwłok ludzkich materiał biologiczny w postaci próbek z tkanek, zwane dalej „próbkami biologicznymi”.

4. Komendant Główny Policji dokonuje weryfikacji danych zgromadzonych w zbiorze danych DNA, stosując odpowiednio przepis art. 20 ust. 17.

Art. 21b.

Informacje, o których mowa w art. 21a ust. 1, wprowadza się do zbioru danych DNA na podstawie zarządzenia:

1) organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub sądu – w przypadku analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) przeprowadzonej w związku z postępowaniem karnym, postępowaniem w sprawach nieletnich lub postępowaniem określonym w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób;

2) właściwego miejscowo organu Policji – w przypadku osób o nieustalonej tożsamości, osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości, osób zaginionych oraz osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c.

Art. 21c.

Informacji zgromadzonych w zbiorze danych DNA udziela się bezpłatnie organom prowadzącym postępowanie karne, postępowanie w sprawach nieletnich lub prowadzącym czynności wykrywcze lub identyfikacyjne.

Art. 21d.

1. Próbki biologiczne i informacje dotyczące wyników analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) są przechowywane w zbiorze danych DNA przez okres do 20 lat i wykorzystywane w celu zwalczania przestępstw lub identyfikacji osób.

2. Próbki biologiczne i informacje dotyczące wyników analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) podejrzanych, oskarżonych lub skazanych w związku z popełnieniem zbrodni lub występków określonych w rozdziałach XVI–XX, XXV i XXXV Kodeksu karnego, osób określonych w art. 94 § 1 Kodeksu karnego, a także osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, mogą być przechowywane w zbiorze danych DNA przez okres do 35 lat.

3. Przechowywane w zbiorze danych DNA próbki biologiczne i informacje dotyczące wyników analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) osób zaginionych, osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c, oraz zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości są wykorzystywane w celu identyfikacji osób zaginionych lub zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości.

4. Komendant Główny Policji dokonuje weryfikacji próbek biologicznych i informacji, o których mowa w ust. 3, nie rzadziej niż co 10 lat od ich wpro-

adzenia do zbioru pod kątem celowości ich dalszego przetwarzania lub wykorzystywania.

Art. 21e.

1. Usunięcia informacji, o których mowa w art. 21a ust. 1, ze zbioru danych DNA oraz zniszczenia próbek biologicznych dokonuje komisja powołana przez Komendanta Głównego Policji, sporządzając z tych czynności protokołów, w stosunku do osób:

- 1) które zostały uniewinnione – niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia;
- 2) wobec których umorzono postępowanie karne – po upływie okresu przedawnienia karalności przestępstwa;
- 3) wobec których postępowanie karne warunkowo umorzono – po upływie okresu przedawnienia karalności przestępstwa;
- 4) o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. b, oraz zwłok ludzkich, których tożsamość została ustalona;
- 5) wymienionych w art. 192a Kodeksu postępowania karnego, jeżeli dalsze przetwarzanie informacji w zbiorze danych DNA i przechowywanie próbek biologicznych jest zbędne dla postępowania, w toku którego zostały pobrane;
- 6) zaginionych – niezwłocznie po ich odnalezieniu;
- 7) o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c – niezwłocznie po odnalezieniu osoby zaginionej lub po złożeniu przez te osoby wniosku o usunięcie informacji.

2. Usunięcia informacji, o których mowa w art. 21a ust. 2 pkt 1 lit. c, f i g, ze zbioru danych DNA, w trybie określonym w ust. 1, dokonuje się również w przypadku, gdy w wyniku weryfikacji, o której mowa w art. 21d ust. 4, stwierdzono niecelowość dalszego przetwarzania lub wykorzystywania tych informacji przez Policję.

Art. 21f.

1. SWD Policji uzyskuje nieodpłatnie, za pośrednictwem centralnego punktu systemu powiadamiania ratunkowego, o którym mowa w art. 78 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, informacje dotyczące lokalizacji zakończenia sieci, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego 112 albo innego numeru alarmowego, oraz dane dotyczące abonenta, o których mowa w art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

2. SWD Policji uzyskuje nieodpłatnie dostęp do danych przestrzennych i związanych z nimi usług, udostępnianych za pośrednictwem systemu, o którym mowa w art. 40 ust. 3e ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.).

Art. 21g.

1. Policja może przetwarzać dane uzyskane w związku z obsługą zgłoszenia alarmowego, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, w tym dane osoby zgłaszającej i innych osób, których zgłoszenie dotyczy.

2. Komendant Główny Policji jest administratorem danych przetwarzanych w SWD Policji w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
3. Komendant Główny Policji może upoważnić kierowników jednostek organizacyjnych Policji do udzielania i cofania, w jego imieniu, upoważnień do przetwarzania danych osobowych w SWD Policji dla osób uczestniczących w przetwarzaniu tych danych.
4. Kierownik jednostki organizacyjnej Policji, o którym mowa w ust. 3, tworzy i aktualizuje ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w SWD Policji.
5. W odniesieniu do danych, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się obowiązku określonego w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

Art. 21h.

1. Komendant Główny Policji prowadzi następujące zbiory danych daktyloskopijnych, których jest administratorem w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych:
 - 1) Centralną Registraturę Daktyloskopijną, w której są gromadzone karty daktyloskopijne i chejroskopijne zawierające odciski linii papilarnych osób;
 - 2) Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej, w którym są gromadzone i przetwarzane informacje o odciskach linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz śladach linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych.
2. W zbiorach danych daktyloskopijnych są gromadzone i przetwarzane:
 - 1) informacje dotyczące:
 - a) osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego,
 - b) nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego,
 - c) osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób,
 - d) osób poszukiwanych,
 - e) niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych z miejsc przestępstw,
 - f) śladów linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych;
 - 2) informacje dotyczące osób zgromadzone w zbiorze, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmujące:
 - a) imiona, nazwiska lub pseudonimy,
 - b) imiona i nazwiska rodowe rodziców tych osób,
 - c) datę i miejsce urodzenia,
 - d) oznaczenie i cechy identyfikacyjne dokumentu tożsamości,
 - e) adres zamieszkania,
 - f) numer ewidencyjny PESEL,
 - g) obywatelstwo i płeć,
 - h) oznaczenie i numer sprawy,

- i) miejsce i powód daktyloskopowania;
- 3) informacje dotyczące osób zgromadzone w zbiorze, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, obejmujące:
 - a) obrazy odcisków linii papilarnych,
 - b) rok urodzenia,
 - c) płeć,
 - d) rodzaj rejestracji,
 - e) datę rejestracji,
 - f) jednostkę rejestrującą;
- 4) informacje dotyczące niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych z miejsc przestępstw obejmujące:
 - a) obrazy śladów linii papilarnych,
 - b) datę i miejsce zabezpieczenia,
 - c) kategorię przestępstwa,
 - d) jednostkę rejestrującą,
 - e) oznaczenie i numer sprawy;
- 5) informacje dotyczące śladów linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych, obejmujące:
 - a) obrazy śladów linii papilarnych,
 - b) datę i miejsce zabezpieczenia,
 - c) kategorię zdarzenia,
 - d) jednostkę rejestrującą,
 - e) oznaczenie i numer sprawy.
- 3. W zbiorach danych daktyloskopijnych przetwarza się informacje dotyczące osób o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość oraz zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości obejmujące:
 - 1) obrazy odcisków linii papilarnych;
 - 2) płeć;
 - 3) oznaczenie i numer sprawy.

Art. 21i.

Informacje do zbiorów danych daktyloskopijnych wprowadza się na podstawie wniosku organu prowadzącego postępowanie lub poszukiwanie osoby zaginionej.

Art. 21j.

Informacji zgromadzonych w zbiorach danych daktyloskopijnych oraz informacji uzyskanych w wyniku ich przetwarzania udziela się bezpłatnie organom prowadzącym postępowanie karne, postępowanie w sprawach nieletnich lub prowadzącym czynności wykrywcze lub identyfikacyjne.

Art. 21k.

Informacje o osobach, o których mowa w art. 21h ust. 2 pkt 1 lit. a–d, są przechowywane w zbiorach danych daktyloskopijnych i wykorzystywane w celu zwalczania przestępstw lub identyfikacji osób.

Art. 21l.

1. Komendant Główny Policji dokonuje weryfikacji informacji o osobach, o których mowa w art. 21h ust. 2 pkt 1 lit. a–d, zgromadzonych w zbiorach danych daktyloskopijnych, stosując odpowiednio art. 20 ust. 17.
2. Informacje o osobach, o których mowa w art. 21h ust. 2 pkt 1 lit. a–d, są usuwane ze zbiorów danych daktyloskopijnych w stosunku do osób:
 - 1) które zostały uniewinnione – niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia;
 - 2) wobec których umorzono postępowanie karne – po upływie okresu przedawnienia karalności przestępstwa;
 - 3) wobec których postępowanie karne warunkowo umorzono – po upływie okresu przedawnienia karalności przestępstwa;
 - 4) które ukończyły 80. rok życia;
 - 5) zmarłych.

Art. 21m.

1. Informacje o niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw są przechowywane w zbiorze danych, o którym mowa w art. 21h ust. 1 pkt 2, nie dłużej niż do czasu przedawnienia karalności przestępstwa. Informacje te usuwa się po upływie okresu przedawnienia karalności przestępstwa lub na wniosek jednostki rejestrującej zgłoszony po analizie zgromadzonych w sprawie materiałów.
2. Informacje o śladach linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych, są przechowywane w zbiorze danych, o którym mowa w art. 21h ust. 1 pkt 2, do czasu odnalezienia lub ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej, nie dłużej niż 55 lat. Informacje te usuwa się niezwłocznie w przypadku odnalezienia lub ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej na wniosek jednostki prowadzącej poszukiwanie lub z upływem 55 lat.

Art. 21n.

Usunięcia informacji ze zbioru danych daktyloskopijnych, w tym zniszczenia kart daktyloskopijnych i chejroskopijnych, dokonuje komisja powołana przez Komendanta Głównego Policji, sporządzając z tych czynności protokół.

Art. 22.

1. Policja przy wykonywaniu swych zadań może korzystać z pomocy osób niebędących policjantami. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Policji, w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych.
 - 1a. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach i trybie określonych w art. 9 ustawy, o której mowa w art. 20b.
 - 1b. Dane o osobie, o której mowa w ust. 1, mogą być ujawnione na żądanie prokuratora, także w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez tę osobę przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych; ujawnienie tych danych następuje w trybie określonym w art. 9 ustawy, o której mowa w art. 20b.
2. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, osobom niebędącym policjantami może być przyznane wynagrodzenie.

2a. Koszty podejmowanych przez Policję czynności operacyjno-rozpoznawczych, w zakresie których ze względu na ochronę, o której mowa w art. 20a ust. 1–3, nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych i rachunkowości, a także wynagrodzenia osób wymienionych w ust. 1, pokrywane są z tworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, zasady tworzenia i gospodarowania funduszem operacyjnym.

4. Jeżeli w czasie korzystania i w związku z korzystaniem przez Policję z pomocy osób, o których mowa w ust. 1, osoby te utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu albo szkodę w mieniu, odszkodowanie przysługuje na zasadach i w trybie określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

(.....)

Rozdział 5

Służba w Policji

Art. 25.

1. Służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować, a także dający rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

2. Przyjęcie kandydata do służby w Policji następuje po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego mającego na celu ustalenie, czy kandydat spełnia warunki przyjęcia do służby w Policji oraz określenie jego predyspozycji do pełnienia tej służby. Postępowanie kwalifikacyjne, z zastrzeżeniem ust. 3, składa się z następujących etapów:

1) złożenie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego kandydata do służby, a także dokumentów stwierdzających wymagane wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zawierających dane o poprzednim zatrudnieniu;

2) test wiedzy;

3) test sprawności fizycznej;

4) test psychologiczny;

5) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej;

6) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Policji;

7) sprawdzenie w ewidencjach, rejestrach i kartotekach prawdziwości danych zawartych w kwestionariuszu osobowym kandydata do służby;

8) przeprowadzenie postępowania sprawdzającego określonego w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

3. Postępowanie kwalifikacyjne w stosunku do kandydata ubiegającego się o przyjęcie do służby w Policji:

- 1) w charakterze członka personelu lotniczego, posiadającego uprawnienia lotnicze w określonej specjalności,
- 2) w charakterze członka personelu medycznego w oddziale prewencji Policji,
- 3) który złożył dokumenty wymienione w ust. 2 pkt 1 przed upływem 3 lat od dnia zwolnienia z tej służby, jeżeli podczas jej pełnienia uzyskał kwalifikacje zawodowe podstawowe
– składa się z etapów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 5–8.
4. Postępowanie kwalifikacyjne zarządza i prowadzi Komendant Główny Policji albo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji.
5. Komendant Główny Policji albo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji odmawia poddania kandydata postępowaniu kwalifikacyjnemu, albo odstępuje od jego prowadzenia w przypadku:
 - 1) niezłożenia kompletu dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 1;
 - 2) niespełnienia wymagań określonych w ust. 1;
 - 3) uzyskania negatywnego wyniku z jednego z etapów postępowania kwalifikacyjnego, o których mowa w ust. 2 pkt 3–6 i 8;
 - 4) zatajenia lub podania nieprawdziwych danych w kwestionariuszu osobowym, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;
 - 5) niepoddania się przez kandydata przewidzianym w postępowaniu kwalifikacyjnym czynnościom lub etapom tego postępowania;
 - 6) przystąpienia do ponownego postępowania kwalifikacyjnego pomimo uzyskania przez niego w poprzednim postępowaniu kwalifikacyjnym negatywnego wyniku z etapu postępowania kwalifikacyjnego, o którym mowa w ust. 2 pkt 7 lub 8, gdy z informacji posiadanych przez komendanta prowadzącego postępowanie wynika, że nie uległy zmianie okoliczności stanowiące podstawę negatywnego wyniku z danego etapu;
 - 7) gdy nie znajduje to uzasadnienia w potrzebach kadrowych Policji.
6. Informacje o wyniku postępowania kwalifikacyjnego stanowią informację publiczną.
7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) zakres informacji o planowanym postępowaniu kwalifikacyjnym oraz sposób podawania ich do wiadomości;
 - 2) tryb i sposób przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego;
 - 3) wzór kwestionariusza osobowego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;
 - 4) zakres tematyczny testu wiedzy oraz zakres i sposób przeprowadzania testu sprawności fizycznej i testu psychologicznego;
 - 5) sposób dokonywania oceny kandydatów oraz preferencje z tytułu posiadanego przez nich wykształcenia lub posiadanych umiejętności;
 - 6) sposób zakończenia postępowania kwalifikacyjnego oraz minimalny okres, po którym kandydat do służby może ponownie przystąpić do postępowania kwalifikacyjnego lub poszczególnych jego etapów;
 - 7) zakres informacji o wyniku postępowania kwalifikacyjnego.
8. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 7, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni: powszechność dostępu do informacji o postępowaniu kwalifikacyjnym, czynności niezbędne do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego i ustalenia w jego toku predyspozycji kandydata do pełnienia

służby w Policji, a także potrzebę zapewnienia sprawności prowadzenia tego postępowania, przejrzystości stosowanych kryteriów oceny, obiektywności wyników postępowania i wyboru kandydatów posiadających w największym stopniu cechy, umiejętności oraz kwalifikacje przydatne do realizacji zadań służbowych.

Art. 25a.

1. Funkcjonariusz Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego może być na własną prośbę przeniesiony do służby w Policji, jeżeli wykazuje on szczególne predyspozycje do jej pełnienia.

2. Funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 1, do służby w Policji przenosi w porozumieniu odpowiednio z Komendantem Głównym Straży Granicznej, Szefem Biura Ochrony Rządu, Szefem Służby Celnej, Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefem Agencji Wywiadu, Szefem Służby Wywiadu Wojskowego, Szefem Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Szefem Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Komendant Główny Policji za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Funkcjonariusz Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego przeniesiony do służby w Policji zachowuje ciągłość służby.

4. Funkcjonariuszowi przenoszonemu w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje odprawa ani inne należności przewidziane dla funkcjonariuszy odchodzących ze służby.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb prowadzenia postępowania w stosunku do funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, uwzględniając szczególne kwalifikacje predestynujące do służby w Policji, równorzędność okresów służby i stażu, należności oraz uzyskanych w dotychczasowych jednostkach kwalifikacji zawodowych z policyjnymi.

Art. 26.

1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby ustalają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. (uchylony)

Art. 27.

1. Przed podjęciem służby policjant składa ślubowanie według następującej roty: „Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy

i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej”.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, ceremoniał ślubowania, uwzględniając warunki, tryb i termin składania ślubowania przez policjantów, organy uprawnione do przyjmowania ślubowania, przebieg i sposób dokumentowania ślubowania oraz wzór formularza aktu ślubowania.

Art. 28.

1. Stosunek służbowy policjanta powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.

1a. Mianowanie, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić:

- 1) na okres służby przygotowawczej lub kandydackiej;
- 2) na okres służby kontraktowej;
- 3) na stałe.

1b. Mianowanie w służbie kontraktowej może nastąpić po zawarciu umowy, zwanej dalej „kontraktem”, zawartej pomiędzy osobą, która zgłosiła się do tej służby, a przełożonym wymienionym w art. 32 ust. 1.

1c. Kontrakt zawiera się na okres od 3 do 5 lat. Zawarcie kontraktu z tą samą osobą może nastąpić najwyżej dwukrotnie.

2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazy o mianowaniu funkcjonariusza Policji.

3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.

4. Warunku określonego w ust. 3 nie stosuje się do kobiet, policjantów w służbie kandydackiej, a także do osób rozpoczynających naukę lub przeszkolenie zawodowe w szkołach resortu spraw wewnętrznych.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określa rodzaje i wzory legitymacji służbowych i innych dokumentów policjantów, organy właściwe do ich wydawania oraz zasady dokonywania wpisów w tych dokumentach.

Art. 28a.

1. Mianowanie w służbie kontraktowej może nastąpić na stanowisko podstawowe, jeżeli osoba mianowana ma wykształcenie średnie i odbyła w Policji przeszkolenie podstawowe lub ukończyła służbę kandydacką i zobowiąże się do uzupełnienia przeszkolenia podstawowego w terminie określonym w kontrakcie.

2. Osoba nieposiadająca średniego wykształcenia może być mianowana na stanowisko, o którym mowa w ust. 1, jeżeli postępowanie kwalifikacyjne wykaże posiadanie przez tę osobę szczególnych predyspozycji do służby w Policji.

3. Dla policjanta w służbie kontraktowej początkowe 12 miesięcy służby w ramach pierwszego kontraktu jest okresem próbnym.

4. Policjant lub przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1, mogą oświadczyć na piśmie, najpóźniej na jeden miesiąc przed upływem okresu próbnego, o zamiarze rozwiązania stosunku służbowego. W takim przypadku z dniem upływu okresu próbnego policjanta zwalnia się ze służby.

5. W przypadku niezłożenia oświadczeń, o których mowa w ust. 4, policjant pełni nadal służbę kontraktową bez odrębnego mianowania.

6. Najpóźniej na 6 miesięcy przed upływem okresu, na jaki został zawarty kontrakt, policjant lub przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1, mogą wystąpić z wnioskiem o zawarcie kolejnego kontraktu. W przypadku zawarcia kolejnego kontraktu policjant pełni nadal służbę kontraktową.

Art. 29.

1. Osobę przyjętą do służby w Policji mianuje się policjantem w służbie przygotowawczej na okres 3 lat.

2. Po upływie okresu służby przygotowawczej policjant zostaje mianowany na stałe.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1, z wyłączeniem komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, może skrócić okres służby przygotowawczej policjanta albo zwolnić go od odbywania tej służby.

4. W razie przerwy w wykonywaniu przez policjanta obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż 3 miesiące, przełożony może przedłużyć okres jego służby przygotowawczej.

Art. 30.

1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w oddziałach prewencji Policji mianuje się policjantem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 144).

2. Policjant w służbie kandydackiej pełni służbę w systemie skoszarowanym.

3. Policjanci w służbie kandydackiej wykonują jedynie czynności administracyjno-porządkowe.

4. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza 3 miesięcy.

Art. 31.

1. Osobom, które stosownie do przepisów o powszechnym obowiązku obrony odbywają ćwiczenia w jednostkach organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych na podstawie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych, przysługują w zakresie przydzielonych im zadań uprawnienia policjantów określone w art. 15 i art. 16.

2. Zakres uprawnień i obowiązków osób, o których mowa w ust. 1, wynikających ze stosunku służby określają odrębne przepisy.

Art. 31a.

1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Policja może być objęta militaryzacją, o której mowa w art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Policjanci pozostający w stosunku służbowym w dniu ogłoszenia mobilizacji lub w dniu, w którym rozpoczyna się czas wojny, określonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 4a ustawy, o której mowa w ust. 1, stają się z mocy prawa policjantami pełniącymi służbę w czasie wojny i pozostają w tej służbie do czasu zwolnienia.

Art. 32.

1. Do mianowania policjanta na stanowiska służbowe, przenoszenia oraz zwalniania z tych stanowisk właściwi są przełożeni: Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP, komendanci wojewódzcy i powiatowi (miejscy) Policji oraz komendanci szkół policyjnych.

2. Od decyzji, o których mowa w ust. 1, policjantowi służy odwołanie do wyższego przełożonego.

3. Jeżeli decyzję, o której mowa w ust. 1, ustawa zastrzega dla Komendanta Głównego Policji, od decyzji takiej służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 33.

1. Czas pełnienia służby policjanta jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Zadania służbowe policjanta powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach 40-godzinnego tygodnia służby, w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym. 3. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 policjantowi udziela się czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze albo może mu być przyznana rekompensata pieniężna, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do policjanta uprawnionego do dodatku funkcyjnego.

5. Liczba godzin służby przekraczających normę określoną w ust. 2, za którą przyznano rekompensatę pieniężną, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1, nie może przekraczać 1/4 tygodniowego wymiaru czasu służby policjanta w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, uwzględniając tygodniowy oraz dzienny wymiar czasu służby, przypadki przedłużenia czasu służby ponad ustaloną normę, a także wprowadzenie dla policjantów zmianowego rozkładu czasu służby. Nadto rozporządzenie powinno określić sposób pełnienia przez policjantów dyżurów domowych, jak też warunki i tryb udzielania policjantom czasu wolnego od służby lub przyznawania rekompensaty pieniężnej, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1, a ponadto grupy policjantów zwolnionych z pełnienia służby w porze nocnej, niedziele i święta.

Art. 34.

1. Mianowanie lub powołanie na stanowisko służbowe jest uzależnione od posiadania przez policjanta wykształcenia, uzyskania określonych kwalifikacji zawodowych, a także stażu służby w Policji.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Komendant Główny Policji albo Komendant CBŚP może wyrazić zgodę na mianowanie na stanowisko służbowe policjanta, także w służbie przygotowawczej, przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby wymaganych na tym stanowisku, przy spełnieniu wymagań w zakresie wykształcenia. Kwalifikacje zawodowe policjant jest obowiązany uzyskać przed mianowaniem na stałe.

3. Warunkiem uzyskania kwalifikacji zawodowych niezbędnych do mianowania na stanowisko służbowe jest ukończenie przez policjanta:

- 1) szkolenia zawodowego podstawowego;
- 2) szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych;
- 3) Wyższej Szkoły Policji.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wymagania w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby, jakim powinni odpowiadać policjanci na stanowiskach komendantów Policji i innych stanowiskach służbowych, oraz warunki mianowania na wyższe stanowiska służbowe, uwzględniając zakres wykonywanych przez nich zadań;
- 2) szczegółowe warunki odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji, uwzględniając rodzaje, formy, warunki i tryb ich odbywania, a także organizację i sposób prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz nadzór nad ich realizacją.

Art. 35.

1. Policjant podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu.

2. Policjant zapoznaje się z opinią służbową w ciągu 14 dni od jej sporządzenia; może on w terminie 14 dni od zapoznania się z opinią wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza opinii służbowej, szczegółowe zasady i tryb opiniowania funkcjonariuszy, uwzględniając przesłanki opiniowania i jego częstotliwości, kryteria brane pod uwagę przy opiniowaniu, właściwość przełożonych w zakresie wydawania opinii, tryb zapoznawania funkcjonariuszy z opinią służbową oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii.

Art. 35a.

1. Policjant może zostać poddany procedurze określającej jego predyspozycje do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych, poprzez przeprowadzenie testu sprawności fizycznej, badania psychologicznego lub badania psychofizjologicznego.

2. Test lub badania są przeprowadzane przez uprawnioną komórkę organizacyjną Policji.

3. W stosunku do policjantów pełniących służbę lub ubiegających się o podjęcie służby w Komendzie Głównej Policji test i badania zarządza Komendant Główny Policji.

3a. W stosunku do policjantów pełniących służbę lub ubiegających się o podjęcie służby w CBŚP test i badania zarządza Komendant CBŚP.

4. W stosunku do policjantów pełniących służbę na obszarze terytorialnego działania komendanta wojewódzkiego, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 3 i 4, test i badania zarządza komendant wojewódzki Policji.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki ustalania zdolności fizycznej lub psychicznej do służby na określonych stanowiskach lub w określonych komórkach organizacyjnych oraz przeprowadzania badań psychofizjologicznych, uwzględniając wykaz komórek organizacyjnych uprawnionych do przeprowadzania testu lub badań, o których mowa w ust. 1, wykaz komórek organizacyjnych i stanowisk służbowych, dla których test lub badania mogą być przeprowadzane, oraz zakres i ramową metodykę badań na każde z tych stanowisk.

Art. 36.

1. Policjant może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Policji lub w innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę.

2. Do przenoszenia lub delegowania policjanta właściwi są: Komendant Główny Policji na obszarze całego państwa, Komendant CBŚP w odniesieniu do policjanta CBŚP w ramach tej jednostki organizacyjnej, komendant wojewódzki Policji na obszarze właściwego województwa, komendant powiatowy (miejski) Policji na obszarze właściwego powiatu (miasta). Jeżeli przeniesienie między województwami, a także między CBŚP a innymi jednostkami organizacyjnymi Policji, następuje w związku z porozumieniem zainteresowanych przełożonych i policjanta, przeniesienia dokonuje komendant wojewódzki Policji właściwy dla województwa, w którym policjant ma pełnić służbę, a w przypadku przeniesienia do CBŚP – Komendant CBŚP.

3. Czas delegacji nie może przekraczać 6 miesięcy. Komendant Główny Policji albo Komendant CBŚP w wyjątkowych przypadkach może przedłużyć czas delegacji do 12 miesięcy.

4. Komendant Główny Policji może oddelegować policjanta, za jego zgodą, do pełnienia zadań służbowych poza Policją w kraju i za granicą na czas określony.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb oddelegowania policjanta, o którym mowa w ust. 4, uwzględniając:

1) charakter lub zakres zadań wykonywanych w czasie oddelegowania oraz odpowiednie do ich realizacji instytucje;

2) warunki otrzymywania oraz wysokość uposażenia i innych świadczeń ze stosunku służbowego;

3) rodzaje, warunki przyznawania oraz wysokość dodatkowych świadczeń związanych z oddelegowaniem;

4) możliwość ograniczenia w całości albo w części prawa do uposażenia lub innych świadczeń ze stosunku służbowego w przypadku otrzymywania ze źródła zagranicznego wynagrodzenia lub innych świadczeń bądź należności przeznaczonych na pokrycie kosztów oddelegowania;

5) sposób realizacji i zakres niektórych praw i obowiązków oddelegowanego, dotyczących prawa do urlopu, podległości służbowej i składania informacji

przełożonemu oraz wymóg zapewnienia po zakończeniu oddelegowania stanowiska co najmniej równorzędnego stanowisku zajmowanemu przed oddelegowaniem;

6) tryb postępowania i właściwość przełożonych oraz innych podmiotów i instytucji, w szczególności w zakresie wnioskowania o oddelegowanie, odwołania z oddelegowania, a także wypłaty należności przysługujących oddelegowanemu.

6. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, powinno uzależnić zakres uprawnień oddelegowanego od rodzaju wykonywanych zadań, czasu trwania oddelegowania, warunków bytowych i kosztów utrzymania związanych z oddelegowaniem oraz zakresu uprawnień i świadczeń przyznanych w czasie oddelegowania przez stronę zagraniczną lub inny podmiot.

Art. 37.

Policjantowi można powierzyć pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości na czas nieprzekraczający 12 miesięcy; w takim przypadku uposażenie policjanta nie może być obniżone.

Art. 37a.

Policjanta w przypadku zwolnienia z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego można przenieść do dyspozycji przełożonego właściwego w sprawach osobowych, na okres:

- 1) poprzedzający powołanie lub mianowanie na inne stanowisko służbowe albo zwolnienie ze służby, nie dłuższy niż 12 miesięcy;
- 2) zwolnienia z obowiązku wykonywania zadań służbowych, udzielonego na zasadach określonych w przepisach o związkach zawodowych;
- 3) delegowania do pełnienia zadań służbowych poza Policją w kraju lub za granicą.

Art. 38.

1. Policjanta przenosi się na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

2. Policjanta można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku przez komisję lekarską, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne;
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego lub z innych przyczyn uzasadnionych potrzebami organizacyjnymi, gdy nie ma możliwości mianowania go na inne równorzędne stanowisko;
- 5) niewyrażenia zgody na mianowanie na stanowisko służbowe w okresie pozostawania w dyspozycji przełożonego właściwego w sprawach osobowych, gdy nie ma możliwości mianowania go na inne równorzędne stanowisko.

3. Policjanta można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.
4. Policjant, który nie wyraził zgody na przeniesienie na niższe stanowisko z przyczyn określonych w ust. 2, może być zwolniony ze służby.

Art. 39.

1. Policjanta zawieszają się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego – na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.
2. Policjanta można zawiesić w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby – na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.
- 2a. W razie wniesienia przeciwko policjantowi aktu oskarżenia określonego w art. 55 § 1 Kodeksu postępowania karnego przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć do czasu ukończenia postępowania karnego.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zawieszania policjanta w czynnościach służbowych przez przełożonych, uwzględniając organy uprawnione do zawieszania policjanta w czynnościach służbowych, tryb zaskarżania decyzji o zawieszeniu oraz przypadki uchylania lub wygaśnięcia decyzji o zawieszeniu policjanta w czynnościach służbowych przed ukończeniem postępowania karnego.

Art. 40.

Policjant może być skierowany do komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych:

- 1) z urzędu lub na jego wniosek – w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych chorób ze służbą;
- 2) z urzędu – w celu sprawdzenia prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby lub prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego.

Art. 40a.

1. Funkcjonariusz jest obowiązany poddać się badaniom zleconym przez komisję lekarską, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym.
2. W przypadku gdy przeprowadzone badania i zgromadzona dokumentacja nie pozwalają na wydanie orzeczenia, funkcjonariusz może zostać skierowany na obserwację w podmiocie leczniczym, jeżeli wyraża na to zgodę.

Art. 41.

1. Policjanta zwalnia się ze służby w przypadkach:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską;
 - 2) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
 - 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
 - 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego;
 - 4a) wymierzenia przez sąd prawomocnym orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu policjanta;
 - 5) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
 - 6) upływu okresu służby określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu lub mianowanie na stałe;
 - 7) upływu okresu próbnego służby kontraktowej, jeżeli policjant lub przełożony skorzystał z uprawnień określonych w art. 28a ust. 4.
2. Policjanta można zwolnić ze służby w przypadkach:
- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej lub służby kontraktowej, stwierdzonego w 2 kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;
 - 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe inne niż określone w ust. 1 pkt 4;
 - 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego lub stowarzyszeniach;
 - 4) nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej;
 - 5) gdy wymaga tego ważny interes służby;
 - 6) likwidacji jednostki Policji lub jej reorganizacji połączonej ze zmniejszeniem obsady etatowej, jeżeli przeniesienie policjanta do innej jednostki lub na niższe stanowisko służbowe nie jest możliwe;
 - 7) upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby;
 - 7a) dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na badania, o których mowa w art. 40a ust. 1, lub niepoddania się im, albo w przypadku dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na obserwację w podmiocie leczniczym, w przypadku wyrażenia zgody przez funkcjonariusza, chyba że skierowanie do komisji lekarskiej nastąpiło na wniosek funkcjonariusza;
 - 8) popełnienia czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego, jeżeli popełnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia jego pozostanie w służbie;
 - 9) upływu 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych, jeżeli nie ustały przyczyny będące podstawą zawieszenia.
3. Policjanta zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.
- 3a. (uchylony)
- 3b. (uchylony)
4. W przypadkach określonych w ust. 2 pkt 6 zwolnienie następuje po upływie 6 miesięcy, a w przypadku służby przygotowawczej, po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji jednostki Policji lub jej reorganizacji.

Art. 42.

1. Uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Policji z powodu jej wadliwości stanowi podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne.
2. Jeżeli zwolniony policjant w ciągu 7 dni od przywrócenia do służby nie zgłosi gotowości niezwłocznego jej podjęcia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 41 ust. 3.
3. Jeżeli po przywróceniu do służby okaże się, że mimo zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia służby policjant nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5, chyba że zaistnieje inna podstawa zwolnienia.
4. Prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby.
5. Policjantowi przywróconemu do służby przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Takie samo świadczenie przysługuje osobie, o której mowa w ust. 3.
6. Okres, za który policjantowi przysługuje świadczenie pieniężne, wlicza się do okresu służby uwzględnianego przy ustalaniu okresu, od którego zależą uprawnienia określone w art. 29 ust. 2, art. 52 ust. 1, art. 82 ust. 2 i 3, art. 101 ust. 1, art. 110 ust. 1, art. 111 ust. 1 i art. 115 ust. 1. Okresu pozostawania poza służbą, za który policjant nie otrzymał świadczenia, nie uważa się za przerwę w służbie w zakresie uprawnień uzależnionych od nieprzerwanego jej biegu.
7. Przepisy ust. 1–6 stosuje się odpowiednio do policjanta zwolnionego ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 8 i 9, jeżeli postępowanie karne zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa albo przestępstwa skarbowego lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego.

Art. 43.

1. Zwolnienie policjanta ze służby na podstawie art. 38 ust. 4 oraz art. 41 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 4 nie może nastąpić przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że policjant zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.
2. (uchylony)
3. Zwolnienie policjanta ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 i 8 może nastąpić po zasięgnięciu opinii organizacji zakładowej związku zawodowego policjantów.

Art. 44.

1. Policjanta nie można zwolnić ze służby w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu

macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 41 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 2, 3, 5 i 6.

2. W razie zwolnienia policjanta ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 i 6 w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego lub urlopu rodzicielskiego przysługuje mu uposażenie do końca okresu ciąży oraz trwania wymienionego urlopu.

Art. 44a.

Policjantowi zwolnionemu na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 i 6 w czasie urlopu wychowawczego przysługują do końca okresu, na który ten urlop został udzielony:

- 1) świadczenie pieniężne, wypłacane na zasadach obowiązujących przy wypłacie zasiłku wychowawczego;
- 2) inne uprawnienia przewidziane dla pracowników zwalnianych z pracy w czasie urlopu wychowawczego z przyczyn nie dotyczących pracowników.

Art. 45.

1. Zwolnienia ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 dokonuje właściwy komendant wojewódzki Policji albo Komendant CBŚP.
2. Pozostawienie w służbie policjanta, o którym mowa w art. 41 ust. 2 pkt 2, wymaga zgody właściwego komendanta wojewódzkiego Policji.
3. W pozostałych przypadkach decyzje w sprawach, o których mowa w art. 37–41, podejmuje przełożony wymieniony w art. 32 ust. 1.

Art. 46.

1. Policjant zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby oraz na swój wniosek opinię o służbie.
2. Policjant może żądać sprostowania świadectwa służby oraz odwołać się do wyższego przełożonego od opinii o służbie w terminie 7 dni od dnia otrzymania opinii.
3. Szczegółowe dane, które należy podać w świadectwie służby oraz w opinii o służbie, a także tryb wydawania i prostowania świadectw służby oraz odwoływania się od opinii o służbie, określa minister właściwy do spraw wewnętrznych w przepisach wydanych na podstawie art. 81.

Art. 46a.

Komendant Główny Policji określa, w drodze zarządzenia, zasady prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym policjantów oraz sposób prowadzenia akt osobowych.

(.....)

Rozdział 7

Obowiązki i prawa policjanta

Art. 58.

1. Policjant jest obowiązany dochować obowiązków wynikających z roty złożonego ślubowania.
2. Policjant obowiązany jest odmówić wykonania rozkazu lub polecenia przełożonego, a także polecenia prokuratora, organu administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, jeśli wykonanie rozkazu lub polecenia łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa.
3. O odmowie wykonania rozkazu lub polecenia, o których mowa w ust. 2, policjant powinien zameldować Komendantowi Głównemu Policji z pominięciem drogi służbowej.

Art. 59.

1. Przełożony policjanta niebędącego w stanie wykonać polecenia sądu lub prokuratora w wyznaczonym terminie lub zakresie, o którym mowa w art. 14 ust. 2, jest obowiązany wystąpić z wnioskiem o przedłużenie terminu, zmianę lub uchylene polecenia.
2. W przypadku nieusprawiedliwionego niewykonania polecenia w wyznaczonym terminie lub zakresie, na żądanie sądu lub prokuratora przełożony policjanta wszczyna przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne. O wyniku tego postępowania zawiadamia się odpowiednio sąd lub prokuratora.

Art. 60.

1. Policjant w czasie służby jest obowiązany do noszenia przepisowego munduru i wyposażenia.
2. Komendant Główny Policji określa przypadki, w których policjant w czasie wykonywania obowiązków służbowych nie ma obowiązku noszenia munduru.

Art. 61.

1. W przypadkach przewidzianych w art. 60 ust. 2 policjant, wykonując czynności dochodzeniowo-śledcze, a także czynności określone w art. 14 ust. 2 i art. 15 ust. 1 pkt 2–4, obowiązany jest okazać legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować numer i organ, który wydał legitymację, oraz nazwisko policjanta.
2. Przy wykonywaniu innych czynności administracyjno-porządkowych nieumundurowany policjant obowiązany jest na żądanie obywatela okazać legitymację służbową lub znak identyfikacyjny w sposób określony w ust. 1.

Art. 61a.

1. Policjant jest obowiązany utrzymywać sprawność fizyczną zapewniającą wykonywanie przez niego zadań służbowych, w szczególności poprzez udział w doskonaleniu zawodowym, o którym mowa w przepisach dotyczących szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji.

2. Sprawność fizyczną, o której mowa w ust. 1, ocenia się na podstawie wyników testu sprawności fizycznej policjantów.

Art. 62.

1. Policjant nie może podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą bez pisemnej zgody przełożonego ani wykonywać czynności lub zajęć sprzecznych z obowiązkami wynikającymi z ustawy lub podważających zaufanie do Policji.

2. Policjant jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową, przy nawiązaniu lub rozwiązywaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy, corocznie oraz na żądanie przełożonego właściwego w sprawach osobowych. Oświadczenie to powinno zawierać informacje o źródłach i wysokości uzyskanych przychodów, posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.

3. Oświadczenie o stanie majątkowym corocznie składa się do dnia 31 marca według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

4. Przełożeni właściwi w sprawach osobowych lub osoby przez nich upoważnione, w celu przeprowadzenia analizy zgodności ze stanem faktycznym złożonych oświadczeń o stanie majątkowym, mają prawo wglądu do ich treści i przetwarzania danych w nich zawartych.

5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę prawnie chronioną i podlegają ochronie przewidzianej dla informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” określonej w przepisach o ochronie informacji niejawnych, chyba że policjant, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie, z zastrzeżeniem ust. 7.

6. Oświadczenie o stanie majątkowym przechowuje się przez 10 lat.

7. Informacje zawarte w oświadczeniach o stanie majątkowym osób pełniących funkcje organów Policji są publikowane, bez ich zgody, na właściwych stronach Biuletynu Informacji Publicznej, z wyłączeniem danych dotyczących daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, miejsca zamieszkania i położenia nieruchomości.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach oświadczeń o stanie majątkowym, sposób analizy ich zgodności ze stanem faktycznym, a także wzór oświadczenia o stanie majątkowym oraz tryb publikowania oświadczeń, o których mowa w ust. 7, uwzględniając zakres danych objętych oświadczeniem o stanie majątkowym.

Art. 62a.

Policjant jest obowiązany poinformować przełożonego właściwego w sprawach osobowych o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające z nim we współ-

nym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub ochrony osób i mienia oraz o objęciu w nich akcji lub udziałów, a także o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.) na rzecz organów i jednostek nadzorowanych i podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o tym zdarzeniu.

Art. 63.

1. Policjant nie może być członkiem partii politycznej.
2. Z chwilą przyjęcia policjanta do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.
3. Policjant jest obowiązany poinformować przełożonego o przynależności do stowarzyszeń krajowych działających poza służbą.
4. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Komendanta Głównego Policji lub upoważnionego przez niego przełożonego.

Art. 64.

Policjant jest obowiązany powiadomić swojego bezpośredniego przełożonego o planowanym wyjeździe zagranicznym, poza obszar Unii Europejskiej, na więcej niż 3 dni.

Art. 65.

(uchylony)

Art. 66.

1. Policjant podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.
2. Z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta również policjant, który poza czasem służby działa na rzecz:
 - 1) zapobieżenia zagrożeniu dla życia lub zdrowia ludzkiego;
 - 2) przywrócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
 - 3) ujęcia sprawcy czynu zabronionego.

Art. 67.

1. Policjanci mogą zrzeszać się w związku zawodowym policjantów.
2. Przepisy ustawy o związkach zawodowych stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem że w Policji może działać tylko jeden związek zawodowy i związek ten nie ma prawa do strajku.
3. Szczegółowe zasady współdziałania związku zawodowego policjantów z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Komendantem Głównym Policji określi statut tego związku, zarejestrowany w sądzie.

Art. 68.
(uchylony)

Art. 69.
(uchylony)

Art. 69a.

1. Jeżeli policjant zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego policjantowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121).
2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:
 - 1) kwotę najniższego wynagrodzenia ustaloną na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej przed dniem 1 stycznia 2003 r.;
 - 2) kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej po dniu 31 grudnia 2002 r.;
 - 3) uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacane na podstawie art. 112, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1 – za pozostałe okresy służby.
3. Składki przekazuje się również w przypadku, gdy policjant spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek policjanta.
4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.).
5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 i art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.
6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się również do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.
7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o ustaleniu funkcjonariuszowi prawa do emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.
8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze

rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 70.

1. Policjant otrzymuje bezpłatne umundurowanie.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie, uwzględniając:
 - 1) elementy umundurowania stanowiące podstawę do określenia wysokości równoważnika;
 - 2) sposób ustalania wysokości równoważnika;
 - 3) tryb i przypadki przyznawania, zwrotu i zawieszania wypłaty równoważnika;
 - 4) terminy wypłacania lub zwrotu równoważnika.

Art. 71.

1. Jednostki i komórki organizacyjne Policji oraz policjanci otrzymują wyposażenie niezbędne do wykonywania czynności służbowych.
2. Normy wyposażenia, o którym mowa w ust. 1, szczegółowe zasady jego przyznawania i użytkowania określa Komendant Główny Policji.

Art. 72.

1. Policjantowi w czasie wykonywania obowiązków służbowych przysługuje wyżywienie lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których policjant otrzymuje wyżywienie, oraz normy wyżywienia, uwzględniając rodzaje norm i sposób ich ustalenia, osoby uprawnione do otrzymywania norm dodatkowych lub ich części.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, przypadki otrzymywania i wysokość równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie, uwzględniając przypadki otrzymywania przez policjanta tego równoważnika, sposób obliczania jego wysokości oraz organy uprawnione do wypłat równoważnika.

Art. 73.

1. Policjantowi i członkom jego rodziny przysługuje raz w roku prawo przejazdu na koszt właściwego organu Policji środkami publicznego transportu zbiorowego do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki korzystania przez policjanta z prawa, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając sposób rozliczania kosztów przejazdu.
3. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznania równoważnika pieniężnego, o którym mowa w ust. 3, uwzględniając sposób ustalania wysokości równoważnika i rozliczania niewykorzystanego przez policjanta przejazdu.

5. Zwrot kosztów przejazdu lub zryczałtowany równoważnik pieniężny, o których mowa w ust. 1 i 3, nie przysługują policjantowi w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego na podstawie odrębnych przepisów.

6. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznawane także inne świadczenia socjalne i bytowe.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj i zakres świadczeń, o których mowa w ust. 6, uwzględniając warunki korzystania z tych świadczeń, sposób ich realizacji, a w przypadku świadczeń finansowych – ich wysokość, sposób obliczania, terminy rozliczeń oraz terminy wypłaty.

Art. 74.
(uchylony)

Art. 75.
(pominięty)

Art. 76.
(pominięty)

Art. 77.

1. Za członków rodziny policjanta uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 73, 75 i 76 uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:

1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły – 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo 2) stały się *inwalidami I* lub *II grupy* przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.

Art. 78.

Okres służby policjanta traktuje się jako pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o *zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin*.

Art. 79.

1. Policjantowi przysługują uprawnienia pracownika związane z rodzicielstwem określone w Kodeksie pracy, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Jeżeli oboje rodzice lub opiekunowie są funkcjonariuszami, z uprawnień może korzystać tylko jedno z nich.

2. Policjantowi nie przysługuje prawo złożenia wniosku o obniżenie wymiaru czasu służby w okresie, w którym mógłby korzystać z urlopu wychowawczego.

Art. 79a.

Jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa policjanta w czasie jego nieobecności w służbie w związku z przebywaniem na urlopie macierzyńskim, dodatkowym urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim lub urlopie wychowawczym, można w tym celu zatrudnić pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności.

Art. 80.

1. Policjantowi, który podjął pracę w ciągu roku od dnia zwolnienia ze służby, a jeżeli pełnił służbę przygotowawczą – w ciągu 3 miesięcy od tego dnia, okres służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.
2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli przepisy prawa pracy przewidują, że upływ okresów, o których mowa w ust. 1, nie stanowi przeszkody do korzystania przez pracownika z określonych świadczeń.
3. Jeżeli policjant nie może podjąć zatrudnienia w czasie określonym w ust. 1 ze względu na chorobę powodującą niezdolność do pracy lub *inwalidztwo*, zachowuje uprawnienia określone w ust. 1 w razie podjęcia zatrudnienia w ciągu 3 miesięcy od dnia ustania niezdolności do pracy lub *inwalidztwa*.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do policjantów zwolnionych ze służby w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 81.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe prawa i obowiązki oraz przebieg służby policjantów, uwzględniając właściwości i specyfikę służby w jednostkach organizacyjnych Policji, tryb nawiązywania, zmiany i rozwiązywania stosunku służbowego policjanta, zadania kierowników komórek organizacyjnych właściwych w sprawach osobowych, treść rozkazów personalnych o mianowaniu policjanta na dane stanowisko służbowe lub o zwolnieniu policjanta ze służby, tryb wydawania świadectwa służby i opinii o służbie policjanta, ich wzory, termin żądania sprostowania świadectwa i opinii oraz termin dokonania takiego sprostowania.
2. Sposób pełnienia służby policjantów określają zarządzenia, regulaminy i rozkazy Komendanta Głównego Policji.

Art. 82.

1. Policjantowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni roboczych.
2. Policjant uzyskuje prawo do pierwszego urlopu z upływem 6 miesięcy służby w wymiarze połowy urlopu przysługującego po roku służby.
3. Prawo do urlopu w pełnym wymiarze policjant nabywa z upływem roku służby. Do tego urlopu wlicza się urlop, o którym mowa w ust. 2.

Art. 83.

1. Policjanta można odwołać z urlopu wypoczynkowego z ważnych względów służbowych, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek policjanta, umotywowany ważnymi względami. 2. Policjantowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów przejazdu według norm ustalonych w przepisach o należnościach służbowych w przypadkach przeniesienia lub oddelegowania, jak również innych kosztów.

2a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zwrotu kosztów przejazdu i innych poniesionych kosztów przysługujących policjantowi w razie odwołania z urlopu, z uwzględnieniem norm określonych dla przenoszonych lub delegowanych policjantów, udokumentowanych opłat dokonanych przez policjanta, a które nie zostały wykorzystane w związku z odwołaniem z urlopu, jak również opłat poniesionych na członków rodziny, o których mowa w art. 77, jeżeli odwołanie policjanta z urlopu spowodowało także ich powrót.

3. Odwołanie policjanta z urlopu ze względów służbowych wymaga zgody przełożonego.

4. Policjantowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 84.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić płatne urlopy dodatkowe w wymiarze do 13 dni roboczych rocznie dla policjantów, którzy pełnią służbę w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia albo osiągnęli określony wiek lub staż służby, albo gdy jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby.

Art. 85.

Policjantowi można udzielić płatnego urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, a także urlopu bezpłatnego z ważnych przyczyn.

Art. 86.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przyznawania policjantom urlopów, tryb postępowania w tych sprawach oraz wymiar urlopów, o których mowa w art. 84 i 85, uwzględniając okres służby, wiek policjanta, przypadki warunków szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia oraz stopnie szkodliwości wpływające na wymiar urlopu dodatkowego.

Art. 87.

1. Policjantowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia:

- 1) pochwała;
- 2) krótkoterminowy dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 10 dni roboczych;
- 3) przyznanie odznaki resortowej;

- 4) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień policyjny.
2. Wyróżnienia udziela policjantowi uprawniony przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1.
3. Wyróżnienia nie udziela się policjantowi:
 - 1) ukaranemu karą dyscyplinarną, przed jej zatarciem;
 - 2) skazanemu wyrokiem sądu lub w stosunku do którego postępowanie karne zostało warunkowo umorzone, przez okres roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania przy udzielaniu wyróżnień policjantom, uwzględniając zakres uprawnień przełożonych do udzielania wyróżnień oraz formę udzielania wyróżnień.

(.....)

Rozdział 10

Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna policjantów

Art. 132.

1. Policjant odpowiada dyscyplinarnie za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu dyscypliny służbowej lub nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej.
2. Naruszenie dyscypliny służbowej stanowi czyn policjanta polegający na zawinionym przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez przełożonych uprawnionych na podstawie tych przepisów.
3. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest w szczególności:
 - 1) odmowa wykonania albo niewykonanie rozkazu lub polecenia przełożonego, względnie organu uprawnionego na podstawie ustawy do wydawania poleceń policjantom, z wyłączeniem rozkazów i poleceń, o których mowa w art. 58 ust. 2;
 - 2) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób nieprawidłowy;
 - 3) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa;
 - 4) wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego policjanta, jeżeli spowodowało to lub mogło spowodować szkodę służbie, policjantowi lub innej osobie;
 - 5) postępowanie przełożonego w sposób przyczyniający się do rozluźnienia dyscypliny służbowej w podległej jednostce organizacyjnej lub komórce organizacyjnej Policji;
 - 6) stawienie się do służby w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka oraz spożywanie alkoholu lub podobnie działającego środka w czasie służby albo w obiektach lub na terenach zajmowanych przez Policję;
 - 7) utrata służbowej broni palnej, amunicji lub legitymacji służbowej;
 - 8) utrata przedmiotu stanowiącego wyposażenie służbowe, którego wykorzystanie przez osoby nieuprawnione wyrządziło szkodę obywatelowi lub stworzyło zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa powszechnego;

9) utrata materiału zawierającego informacje niejawne.

4. Czyn stanowiący przewinienie dyscyplinarne, wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej niezależnie od odpowiedzialności karnej.

4a. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne, wypełniającego jednocześnie znamiona wykroczenia, w przypadku mniejszej wagi lub ukarania grzywną, przełożony dyscyplinarny może nie wszczynać postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umorzyć.

4b. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi przełożony dyscyplinarny może odstąpić od wszczęcia postępowania i przeprowadzić ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego udokumentowaną w formie notatki rozmowę dyscyplinującą.

4c. Notatkę, o której mowa w ust. 4b, włącza się do akt osobowych na okres roku.

Art. 132a.

Przewinienie dyscyplinarne jest zawinione wtedy, gdy policjant:

1) ma zamiar jego popełnienia, to jest chce je popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi;

2) nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość taką przewidywał albo mógł i powinien przewidzieć.

Art. 132b.

1. Policjant odpowiada dyscyplinarnie, jeżeli popełnia przewinienie dyscyplinarne sam albo wspólnie lub w porozumieniu z inną osobą, a także w przypadku, gdy kieruje popełnieniem przez innego policjanta przewinienia dyscyplinarnego.

2. Policjant odpowiada dyscyplinarnie także w przypadku, gdy nakłania innego policjanta do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego albo ułatwia jego popełnienie.

3. Każdy z policjantów, o których mowa w ust. 1 i 2, odpowiada w granicach swojej winy, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych osób.

Art. 133.

1. Przełożonym dyscyplinarnym jest przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Taką samą władzę dyscyplinarną posiada policjant, któremu powierzono pełnienie obowiązków na stanowisku służbowym, o którym mowa w art. 32 ust. 1.

2. Przełożonym dyscyplinarnym policjanta delegowanego do czasowego pełnienia służby lub któremu powierzono pełnienie obowiązków służbowych albo którego skierowano na szkolenie zawodowe, studia w Wyższej Szkole Policji lub kurs doskonalenia zawodowego w szkole policyjnej lub ośrodku szkolenia Policji jest przełożony dyscyplinarny w miejscu pełnienia służby, odbywania szkolenia lub nauki, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 134 pkt 3–6, które wymierza przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1.

3. Przełożonym dyscyplinarnym policjanta delegowanego do pełnienia służby poza granicami państwa jest dowódca kontyngentu policyjnego, w którym policjant pełni służbę, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 134 pkt 3–6, które wymierza przełożony, o którym mowa w art. 32 ust. 1.
4. W przypadku przeniesienia policjanta do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Policji i związanej z tym zmiany właściwości przełożonego dyscyplinarnego, postępowanie dyscyplinarne wszczęte wobec policjanta przejmuje i orzeka w pierwszej instancji nowy przełożony dyscyplinarny.
5. Policjant oddelegowany do pełnienia zadań służbowych poza Policją podlega władzy dyscyplinarnej przełożonego, o którym mowa w art. 32 ust. 1.
6. Przełożony dyscyplinarny może w formie pisemnej upoważnić swoich zastępców lub innych policjantów z kierowanej przez niego jednostki organizacyjnej Policji do załatwiania spraw dyscyplinarnych w jego imieniu w ustalonym zakresie.
7. Wątpliwości w zakresie ustalenia właściwości przełożonego w sprawach dyscyplinarnych rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny w drodze postanowienia.
8. Wyższymi przełożonymi dyscyplinarnymi w postępowaniu dyscyplinarnym są:
 - 1) komendant wojewódzki Policji – w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji;
 - 2) Komendant Stołeczny Policji – w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) i rejonowego Policji;
 - 3) Komendant Główny Policji – w stosunku do Komendanta CBŚP, komendanta wojewódzkiego Policji, Komendanta Stołecznego Policji, komendanta szkoły policyjnej i dowódcy kontyngentu policyjnego.

Art. 134.

Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana;
- 2) zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania;
- 3) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 4) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe;
- 5) obniżenie stopnia;
- 6) wydalenie ze służby.

Art. 134a.

Kara nagany oznacza wytknięcie ukaranemu przez przełożonego dyscyplinarnego niewłaściwego postępowania.

Art. 134b.

1. Kara zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania oznacza zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania przez ukaranego pełniącego służbę w systemie skoszarowanym. Karę wymierza się na okres od 3 do 14 dni.
2. W czasie odbywania kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania ukarany jest obowiązany:
 - 1) w czasie wolnym od zajęć służbowych przebywać w jednostce organizacyjnej Policji, w której pełni służbę, lub innym miejscu wyznaczonym przez przełożonego;

2) zgłaszać się do przełożonego lub innego wskazanego policjanta w określonych odstępach czasu, nie częściej jednak niż cztery razy na dobę.

Art. 134c.

Kara ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku oznacza wytknięcie ukaranemu niewłaściwego postępowania i uprzedzenie go, że jeżeli ponownie popełni przewinienie dyscyplinarne, może zostać wyznaczony na niższe stanowisko służbowe w trybie dyscyplinarnym lub ukarany surowszą karą dyscyplinarną.

Art. 134d.

1. Kara wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oznacza odwołanie lub zwolnienie z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i powołanie lub mianowanie na stanowisko służbowe niższe od dotychczas zajmowanego. Wymierzenie kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe powoduje utratę uprawnień, o których mowa w art. 6e ust. 3 i art. 103 ust. 2.
2. Przed zatarciem kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe policjanta nie można powołać lub mianować na wyższe stanowisko służbowe.

Art. 134e.

1. Kara obniżenia stopnia oznacza obniżenie posiadanego stopnia policyjnego.
2. Karę obniżenia stopnia można wymierzyć tylko obok kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby.

Art. 134f.

Kara wydalenia ze służby oznacza zwolnienie ze służby w Policji.

Art. 134g.

1. Za popełnione przewinienie dyscyplinarne można wymierzyć tylko jedną karę dyscyplinarną.
2. Za popełnienie kilku przewinień dyscyplinarnych można wymierzyć jedną karę dyscyplinarną, odpowiednio surowszą.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się z zastrzeżeniem art. 134e ust. 2.

Art. 134h.

1. Wymierzona kara powinna być współmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego i stopnia zawinienia, w szczególności powinna uwzględniać okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego skutki, w tym następstwa dla służby, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na obwinionym obowiązków, pobudki działania, zachowanie obwinionego przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i po jego popełnieniu oraz dotychczasowy przebieg służby.
2. Na zaostrenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:
 - 1) działanie z motywacji zasługującej na szczególne potępienie albo w stanie po użyciu alkoholu lub innego podobnie działającego środka;
 - 2) popełnienie przewinienia dyscyplinarnego przez policjanta przed zatarciem wymierzonej mu kary dyscyplinarnej;

- 3) poważne skutki przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza istotne zakłócenie realizacji zadań Policji lub naruszenia dobrego imienia Policji;
 - 4) działanie w obecności podwładnego, wspólnie z nim lub na jego szkodę.
3. Na złagodzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:
- 1) nieumyślność jego popełnienia;
 - 2) podjęcie przez policjanta starań o zmniejszenie jego skutków;
 - 3) brak należytego doświadczenia zawodowego lub dostatecznych umiejętności zawodowych;
 - 4) dobrowolne poinformowanie przełożonego dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego.
4. Przełożony dyscyplinarny uwzględnia okoliczności, o których mowa w ust. 1–3, wyłącznie w stosunku do policjanta, którego one dotyczą.

Art. 134i.

1. Przełożony dyscyplinarny, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie popełnienia przez policjanta przewinienia dyscyplinarnego:
 - 1) wszczyna postępowanie dyscyplinarne:
 - a) z własnej inicjatywy,
 - b) na wniosek bezpośredniego przełożonego policjanta,
 - c) na polecenie wyższego przełożonego,
 - d) na żądanie sądu lub prokuratora;
 - 2) może wszcząć postępowanie dyscyplinarne na wniosek pokrzywdzonego.
2. Wyższy przełożony dyscyplinarny może wszcząć lub przejąć do prowadzenia postępowanie dyscyplinarne przed wydaniem orzeczenia, jeżeli w jego ocenie jest to konieczne z uwagi na charakter sprawy.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d i pkt 2, przełożony dyscyplinarny zawiadamia odpowiednio sąd lub prokuratora albo pokrzywdzonego o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego i wyniku tego postępowania, przesyłając odpis wydanego orzeczenia lub postanowienia. Materiały przekazane przez sąd, prokuratora albo pokrzywdzonego włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.
4. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej albo tożsamości sprawcy, przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny zleca przeprowadzenie czynności wyjaśniających. Czynności te należy ukończyć w terminie 30 dni.
5. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się z dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego. Policjanta, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, uważa się za obwinionego.
6. Postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zawiera:
 - 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
 - 2) datę wydania postanowienia;
 - 3) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
 - 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z jego kwalifikacją prawną;

- 5) uzasadnienie faktyczne zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego;
- 6) oznaczenie rzecznika dyscyplinarnego prowadzącego postępowanie;
- 7) podpis z podaniem stopnia, imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego;
- 8) pouczenie o uprawnieniach przysługujących obwinionemu w toku postępowania dyscyplinarnego.

Art. 135.

1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza:
 - 1) jeżeli czynności wyjaśniające nie potwierdziły zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego;
 - 2) po upływie terminów określonych w ust. 4 i 5;
 - 3) w razie śmierci policjanta;
 - 4) jeżeli w tej samej sprawie zapadło prawomocne orzeczenie dyscyplinarne lub toczy się postępowanie dyscyplinarne.
2. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz orzeczenie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego doręcza się pokrzywdzonemu, jeżeli złożył on wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz na orzeczenie o umorzeniu tego postępowania pokrzywdzony może wnieść odpowiednio zażalenie lub odwołanie, w terminie 7 dni od dnia ich doręczenia.
3. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się po upływie 90 dni od dnia powzięcia przez przełożonego dyscyplinarnego wiadomości o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.
4. Kary dyscyplinarnej nie można wymierzyć po upływie roku od dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego wstrzymuje bieg tego terminu.
5. Jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym jest czyn zawierający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, upływ terminu określonego w ust. 4 nie może nastąpić wcześniej niż terminów przedawnienia karalności tych przestępstw lub wykroczeń.
6. W przypadku wydania orzeczenia o ukaraniu w pierwszej instancji przed upływem roku od dnia wszczęcia postępowania dyscyplinarnego postępowanie to uważa się za zakończone z upływem terminu do wniesienia odwołania, a jeżeli wniesiono odwołanie, z chwilą wydania orzeczenia przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 135a.

1. Postępowanie dyscyplinarne oraz czynności wyjaśniające, o których mowa w art. 134i ust. 4, prowadzi rzecznik dyscyplinarny.
2. Przełożony dyscyplinarny wyznacza rzeczników dyscyplinarnych na okres 4 lat spośród policjantów w służbie stałej.
3. Przełożony dyscyplinarny do prowadzenia postępowania dyscyplinarnego oraz czynności wyjaśniających, o których mowa w art. 134i ust. 4, wyznacza rzecznika dyscyplinarnego w stopniu:

- 1) co najmniej młodszego aspiranta, jeżeli postępowanie ma dotyczyć policjanta posiadającego stopień w korpusie szeregowych, podoficerów lub aspirantów;
- 2) co najmniej podkomisarza, jeżeli postępowanie ma dotyczyć policjanta posiadającego stopień podkomisarza, komisarza lub nadkomisarza albo policjanta ze stopniem, o którym mowa w pkt 1; 3) co najmniej podinspektora, jeżeli postępowanie ma dotyczyć policjanta posiadającego stopień podinspektora lub wyższy albo policjanta ze stopniem, o którym mowa w pkt 2.

Art. 135b.

1. Przełożony dyscyplinarny odwołuje rzecznika dyscyplinarnego w przypadkach:
 - 1) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia go ze służby w Policji;
 - 2) prawomocnego ukarania go karą dyscyplinarną;
 - 3) przeniesienia go do innej jednostki organizacyjnej Policji niepodlegającej bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu.
2. Rzecznik dyscyplinarny, za zgodą przełożonego dyscyplinarnego, może skorzystać z pomocy innego rzecznika dyscyplinarnego przy przeprowadzaniu czynności dowodowych.

Art. 135c.

1. Przełożony dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny podlegają wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:
 - 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
 - 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;
 - 3) był świadkiem czynu;
 - 4) między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.
2. Przełożonego dyscyplinarnego i rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym także z innych uzasadnionych przyczyn.
3. O okolicznościach uzasadniających wyłączenie od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny zawiadamiają niezwłocznie odpowiednio wyższego przełożonego dyscyplinarnego i przełożonego dyscyplinarnego.
4. Wyłączenie przełożonego dyscyplinarnego i rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym może nastąpić również na wniosek obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony.
5. Przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.
6. Wyższy przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o wyłączeniu lub o odmowie wyłączenia przełożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.

Art. 135d.

1. W przypadku wyłączenia przełożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 135c ust. 1 i 2, postępowanie

dyscyplinarne przejmuje wyższy przełożony dyscyplinarny albo wyznacza przełożonego dyscyplinarnego z równorzędnej jednostki organizacyjnej Policji.

2. W przypadku wyłączenia Komendanta Głównego Policji od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 135c ust. 1 i 2, postępowanie dyscyplinarne przejmuje jeden z jego zastępców.

3. W przypadku wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 135c ust. 1 i 2, postępowanie dyscyplinarne przejmuje do prowadzenia inny wyznaczony rzecznik dyscyplinarny.

4. Do czasu wydania przez przełożonego dyscyplinarnego postanowienia o wyłączeniu rzecznika dyscyplinarny podejmuje wyłącznie czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 135e.

1. Rzecznik dyscyplinarny zbiera materiał dowodowy i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy. W szczególności przesłuchuje świadków, obwinionego, przyjmuje od niego wyjaśnienia, dokonuje oględzin. Z czynności tych sporządza protokoły. Rzecznik dyscyplinarny może także zlecić przeprowadzenie odpowiednich badań.

2. Z czynności innych niż wymienione w ust. 1 sporządza się protokół, jeżeli przepis szczególny tego wymaga albo przełożony dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny uzna to za potrzebne. W pozostałych przypadkach można ograniczyć się do sporządzenia notatki urzędowej.

3. Protokół powinien zawierać:

1) oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca, osób w niej uczestniczących lub obecnych oraz charakteru ich uczestnictwa;

2) opis przebiegu czynności; 3) w miarę potrzeby:

a) stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności,

b) oświadczenia i wnioski uczestników czynności,

c) pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach.

4. Wyjaśnienia, zeznania, oświadczenia i wnioski oraz stwierdzenia określonych okoliczności przez rzecznika dyscyplinarnego lub kierownika jednostki organizacyjnej Policji, o którym mowa w ust. 8, zapisuje się w protokole z możliwą dokładnością, a osoby biorące udział w czynności mają prawo żądać zapisania w protokole z pełną dokładnością wszystkiego, co dotyczy ich praw i interesów.

5. Osoby biorące udział w czynności, z której jest sporządzany protokół, a także osoby obecne, po zapoznaniu się z treścią protokołu, podpisują każdą jego stronę. Odmowę zapoznania się z treścią protokołu, a także odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy omówić w protokole.

6. Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wydaje postanowienia, jeżeli ich wydanie nie jest zastrzeżone do właściwości przełożonego dyscyplinarnego.

7. Postanowienie wydane w toku postępowania, z wyjątkiem postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, powinno zawierać:

1) oznaczenie wydającego postanowienie rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego;

2) datę wydania postanowienia;

- 3) podstawę prawną wydania postanowienia;
 - 4) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
 - 5) rozstrzygnięcie;
 - 6) uzasadnienie faktyczne i prawne;
 - 7) pouczenie, czy i w jakim trybie przysługuje prawo złożenia zażalenia;
 - 8) podpis z podaniem stopnia, imienia i nazwiska wydającego postanowienie.
8. W przypadku konieczności przeprowadzenia czynności poza miejscowością, w której toczy się postępowanie dyscyplinarne, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się o ich przeprowadzenie do kierownika jednostki organizacyjnej Policji właściwego według miejsca, w którym czynność ma być dokonana.
9. Jeżeli czyn będący przedmiotem postępowania dyscyplinarnego jest lub był przedmiotem innego postępowania, w tym postępowania przygotowawczego, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się do właściwego organu o udostępnienie akt tego postępowania w całości lub w części. Za zgodą tego organu, potrzebne odpisy lub wyciągi z udostępnionych akt włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.
10. Jeżeli zebrany materiał dowodowy to uzasadnia, przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o zmianie lub uzupełnieniu zarzutów.

Art. 135f.

1. W toku postępowania dyscyplinarnego obwiniony ma prawo do:
- 1) odmowy składania wyjaśnień;
 - 2) zgłaszania wniosków dowodowych;
 - 3) przeglądania akt postępowania dyscyplinarnego oraz sporządzania z nich notatek, z zastrzeżeniem ust. 2;
 - 4) (utracił moc)
 - 4a) ustanowienia obrońcy, którym może być policjant, adwokat albo radca prawny;
 - 5) wnoszenia do przełożonego dyscyplinarnego zażaleń na postanowienia wydane w toku postępowania przez rzecznika dyscyplinarnego, w terminie 3 dni od dnia doręczenia i w przypadkach wskazanych w ustawie; od postanowień wydanych przez przełożonego dyscyplinarnego zażalenie przysługuje do wyższego przełożonego dyscyplinarnego, z zastrzeżeniem art. 135k ust. 4.
2. Rzecznik dyscyplinarny może, w drodze postanowienia, odmówić udostępnienia akt, jeżeli sprzeciwia się temu dobro postępowania dyscyplinarnego. Na postanowienie przysługuje zażalenie.
3. Ustanowienie obrońcy uprawnia go do działania w całym postępowaniu dyscyplinarnym, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia, jeżeli nie zawiera ograniczeń. O zmianie zakresu pełnomocnictwa uprawniającego do działania w postępowaniu dyscyplinarnym lub o jego cofnięciu obwiniony niezwłocznie zawiadamia obrońcę oraz rzecznika dyscyplinarnego.
4. Obrońca nie może podejmować czynności na niekorzyść obwinionego. Może on zrezygnować z reprezentowania obwinionego w toku postępowania dyscyplinarnego, zawiadamiając o tym obwinionego oraz rzecznika dyscyplinarnego. Do czasu ustanowienia nowego obrońcy, jednak nie dłużej niż 14 dni od dnia zawi-

adomienia obwinionego, obrońca jest obowiązany podejmować niezbędne czynności.

5. Udział obrońcy w postępowaniu dyscyplinarnym nie wyłącza osobistego działania w nim obwinionego.

6. Orzeczenia, postanowienia, zawiadomienia i inne pisma, wydane w toku postępowania dyscyplinarnego, doręcza się obwinionemu oraz obrońcy, jeżeli został ustanowiony. W razie doręczenia obwinionemu i obrońcy w różnych terminach pisma, od którego przysługuje odwołanie lub zażalenie, termin do złożenia odwołania lub zażalenia liczy się od dnia doręczenia, które nastąpiło wcześniej.

7. Wniosek dowodowy obwiniony zgłasza na piśmie rzecznikowi dyscyplinarnemu, który rozstrzyga o uwzględnieniu wniosku albo odmawia, w drodze postanowienia, uwzględnienia wniosku, jeżeli:

1) okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;

2) dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności lub nie da się przeprowadzić;

3) przeprowadzenie dowodu jest sprzeczne z prawem.

8. Na postanowienie w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku dowodowego przysługuje zażalenie.

9. Nieusprawiedliwiona nieobecność obwinionego w służbie, zwolnienie obwinionego od zajęć służbowych z powodu choroby oraz nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego, a czynności, w których jest przewidziany udział obwinionego, nie przeprowadza się albo przeprowadza się w miejscu jego pobytu.

10. Udział w czynnościach dowodowych oraz zapoznanie z aktami postępowania dyscyplinarnego obwinionego zwolnionego od zajęć służbowych z powodu choroby wymaga zgody lekarza, który orzekł czasową niezdolność obwinionego do służby. W przypadku braku możliwości nawiązania kontaktu z lekarzem lub zmiany lekarza zgody takiej może udzielić lekarz, który obecnie leczy obwinionego, a w dalszej kolejności lekarz o takiej samej specjalności.

Art. 135g.

1. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny są obowiązani badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego. 2. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym orzeczeniem. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

Art. 135h.

1. Czynności dowodowe w postępowaniu dyscyplinarnym powinny być zakończone w terminie miesiąca od dnia wszczęcia tego postępowania. Wyższy przełożony dyscyplinarny, w drodze postanowienia, może przedłużyć termin prowadzenia czynności dowodowych do 2 miesięcy.

2. Komendant Główny Policji, w drodze postanowienia, może przedłużyć termin prowadzenia czynności dowodowych na czas oznaczony powyżej 2 miesięcy.
3. Przełożony dyscyplinarny może zawiesić postępowanie dyscyplinarne z powodu zaistnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Na postanowienie o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte z inicjatywy pokrzywdzonego, zażalenie to może również złożyć pokrzywdzony.
4. Przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o podjęciu zawieszonoego postępowania dyscyplinarnego po ustaniu przeszkody, o której mowa w ust. 3.

Art. 135i.

1. Rzecznik dyscyplinarny, po przeprowadzeniu czynności dowodowych i uznaniu, że zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, zapoznaje obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego.
2. Obrońca może zapoznać się z aktami postępowania dyscyplinarnego, o których mowa w ust. 1, nie później niż do dnia zapoznania obwinionego z tymi aktami.
3. Z czynności zapoznania z aktami postępowania dyscyplinarnego sporządza się protokół.
4. Odmowa zapoznania się z aktami postępowania lub złożenia podpisu stwierdzającego tę okoliczność nie wstrzymuje postępowania. Rzecznik dyscyplinarny dokonuje wzmianki o odmowie w aktach postępowania.
5. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie. Na wydane przez rzecznika dyscyplinarnego postanowienie o odmowie uzupełnienia akt postępowania dyscyplinarnego obwinionemu służy prawo złożenia zażalenia.
6. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z uzupełnionymi aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie w zakresie wynikającym z przeprowadzonych czynności dowodowych uzupełniających akta tego postępowania.
7. Rzecznik dyscyplinarny, po zapoznaniu obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego, wydaje postanowienie o zakończeniu czynności dowodowych oraz sporządza sprawozdanie, które:
 - 1) wskazuje prowadzącego postępowanie i przełożonego dyscyplinarnego, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego;
 - 2) wskazuje obwinionego oraz określa zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne, z opisem stanu faktycznego ustalonym na podstawie zebranych dowodów;
 - 3) przedstawia wnioski dotyczące uniewinnienia, odstąpienia od ukarania lub wymierzenia kary albo umorzenia postępowania.

Art. 135j.

1. Na podstawie oceny zebranego w postępowaniu dyscyplinarnym materiału dowodowego przełożony dyscyplinarny wydaje orzeczenie o:
 - 1) uniewinnieniu albo
 - 2) odstąpieniu od ukarania, albo

- 3) ukaraniu, albo
 - 4) umorzeniu postępowania.
2. Orzeczenie powinno zawierać:
- 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
 - 2) datę wydania orzeczenia;
 - 3) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
 - 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z kwalifikacją prawną;
 - 5) rozstrzygnięcie o uniewinnieniu, stwierdzeniu winy i odstąpieniu od ukarania lub wymierzeniu kary dyscyplinarnej albo umorzeniu postępowania dyscyplinarnego;
 - 6) uzasadnienie faktyczne i prawne orzeczenia;
 - 7) pouczenie o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania;
 - 8) podpis, z podaniem stopnia, imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego, oraz pieczęć jednostki organizacyjnej Policji.
3. Przełożony dyscyplinarny uchyla postanowienie, o którym mowa w art. 135i ust. 7, oraz przekazuje akta sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu do uzupełnienia, w przypadku stwierdzenia, że nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sprawy.
4. Przełożony dyscyplinarny umarza postępowanie dyscyplinarne w przypadkach, o których mowa w art. 135 ust. 1, albo gdy stało się ono bezprzedmiotowe z innej przyczyny.
5. Przełożony dyscyplinarny może odstąpić od ukarania, jeżeli stopień winy lub stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego dla służby nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste policjanta oraz dotychczasowy przebieg służby uzasadniają przypuszczenie, że pomimo odstąpienia od ukarania będzie on przestrzegał dyscypliny służbowej oraz zasad etyki zawodowej.
6. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem sporządza się na piśmie nie później niż w terminie 14 dni od dnia wydania postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.
7. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie obwinionemu.
8. Jeżeli przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w art. 133 ust. 2 i 3, uzna, że należy wymierzyć karę dyscyplinarną, do której wymierzenia nie jest uprawniony, wniosek w tej sprawie wraz z aktami postępowania dyscyplinarnego przesyła przełożonemu dyscyplinarnemu uprawnionemu do wymierzenia tej kary.
9. W przypadku zamiaru wymierzenia kary wydalenia ze służby w Policji przełożony dyscyplinarny, przed wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego, wzywa obwinionego do raportu w celu wysłuchania go. W raporcie uczestniczy rzecznik dyscyplinarny. O terminie raportu należy zawiadomić zarząd właściwej organizacji zakładowej związku zawodowego policjantów. Przedstawiciel zarządu może uczestniczyć w raporcie, chyba że obwiniony nie wyrazi na to zgody. Obwinionemu doręcza się sprawozdanie w terminie umożliwiającym zapoznanie się z nim przed raportem.
10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się w przypadku:
- 1) tymczasowego aresztowania obwinionego;

- 2) odmowy obwinionego stawienia się do raportu lub nieusprawiedliwionej nieobecności w wyznaczonym terminie raportu;
- 3) zaistnienia innej przeszkody uniemożliwiającej obwinionemu stawienie się do raportu w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.

Art. 135k.

1. Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne. Od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji obwinionemu przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
2. Odwołanie składa się do wyższego przełożonego dyscyplinarnego za pośrednictwem przełożonego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.
3. Wyższy przełożony dyscyplinarny odmawia przyjęcia odwołania, w drodze postanowienia, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.
4. Jeżeli orzeczenie lub postanowienie w pierwszej instancji wydał Komendant Główny Policji, odwołanie lub zażalenie nie przysługuje. Obwiniony może jednak w terminie, o którym mowa w ust. 1, zwrócić się do Komendanta Głównego Policji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy; do wniosku tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od orzeczeń.

Art. 135l.

1. W postępowaniu odwoławczym rozpoznanie sprawy następuje na podstawie stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu dyscyplinarnym. Jeżeli jest to potrzebne do prawidłowego wydania orzeczenia, wyższy przełożony dyscyplinarny może uzupełnić materiał dowodowy, zlecając rzecznikowi dyscyplinarnemu prowadzącemu postępowanie dyscyplinarne wykonanie czynności dowodowych, określając ich zakres.
2. Z materiałami uzyskanymi w wyniku czynności dowodowych, o których mowa w ust. 1, rzecznik dyscyplinarny zapoznaje obwinionego. W terminie 3 dni od dnia zapoznania obwiniony ma prawo zgłoszenia wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu, o którym mowa w ust. 1, uwag dotyczących przeprowadzonych czynności dowodowych. Przepisy art. 135i ust. 1–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 135m.

1. Wyższy przełożony dyscyplinarny w terminie 7 dni od dnia wniesienia odwołania może powołać komisję do zbadania zaskarżonego orzeczenia, zwaną dalej „komisją”. W przypadku odwołania od orzeczenia o ukaraniu karą, o której mowa w art. 134 pkt 4–6, wyższy przełożony dyscyplinarny jest obowiązany powołać komisję.
2. Komisja składa się z trzech oficerów w służbie stałej, z których dwóch wyznacza wyższy przełożony dyscyplinarny, a jednego właściwy zarząd wojewódzki związku zawodowego policjantów, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. O wyznaczeniu przedstawiciela związku zawodowego do składu komisji przewodniczący zarządu wojewódzkiego związku zawodowego policjantów zawiadamia wyższego przełożonego dyscyplinarnego w terminie 3 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o powołaniu takiej komisji. W przypadku niewyznaczenia

ia przedstawiciela związku zawodowego, trzeciego członka komisji wyznacza wyższy przełożony dyscyplinarny.

4. Wyższy przełożony dyscyplinarny wyznacza przewodniczącego spośród członków komisji.

5. Przepisy art. 135c ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do członków komisji.

6. Komisja może wysłuchać rzecznika dyscyplinarnego, obwinionego lub jego obrońcę.

7. Niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionych: rzecznika dyscyplinarnego, obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznawania sprawy.

8. Komisja może wystąpić do wyższego przełożonego dyscyplinarnego o uzupełnienie materiału dowodowego w trybie art. 135l ust. 1.

Art. 135n.

1. Z przeprowadzonych czynności komisja sporządza sprawozdanie wraz z wnioskiem dotyczącym sposobu załatwienia odwołania.

2. Komisja przedstawia wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 21 dni od dnia jej powołania.

3. Rozpatrzenie odwołania przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia wpływu odwołania, a w przypadku powołania komisji – w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

4. Wyższy przełożony dyscyplinarny może zaskarżone orzeczenie:

1) utrzymać w mocy albo

2) uchylić w całości albo w części i w tym zakresie uniewinnić obwinionego, odstąpić od ukarania, względnie wymierzyć inną karę, bądź uchylając to orzeczenie – umorzyć postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji, albo 3) uchylić w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez przełożonego dyscyplinarnego, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymaga przeprowadzenia czynności dowodowych w całości lub w znacznej części.

5. Postępowanie odwoławcze umarza się w przypadku cofnięcia odwołania.

6. W postępowaniu odwoławczym wyższy przełożony dyscyplinarny nie może wymierzyć surowszej kary dyscyplinarnej, chyba że zaskarżone orzeczenie rażąco narusza prawo lub interes służby.

Art. 135o.

1. Orzeczenie lub postanowienie staje się prawomocne:

1) z upływem terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia, jeżeli go nie wniesiono;

2) w dniu wydania orzeczenia lub postanowienia przez organ odwoławczy.

2. Przełożony dyscyplinarny, po uprawomocnieniu się orzeczenia lub postanowienia, niezwłocznie wykonuje orzeczoną karę. Przy orzeczeniu kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania przełożony dyscyplinarny określa termin rozpoczęcia i zakończenia kary, jednocześnie powiadamia o tym ukaranego.

3. Przełożony właściwy w sprawach osobowych po uprawomocnieniu się orzeczenia niezwłocznie wykonuje karę ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku.

4. Przełożony, o którym mowa w ust. 3, po uprawomocnieniu się orzeczenia niezwłocznie wykonuje karę: wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia lub wydalenia ze służby przez wydanie rozkazu personalnego odpowiednio o: zwolnieniu lub odwołaniu ukaranego z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i powołaniu lub mianowaniu go na niższe stanowisko służbowe, obniżeniu stopnia lub zwolnieniu ukaranego policjanta ze służby. Przepis art. 134e ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. Prawomocne orzeczenie o odstąpieniu od ukarania albo o ukaraniu oraz prawomocne postanowienie o odstąpieniu od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego włącza się do akt osobowych policjanta.

Art. 135p.

1. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, dotyczące wezwań, terminów, doręczeń i świadków, z wyłączeniem możliwości nakładania kar porządkowych. W postępowaniu dyscyplinarnym do świadków nie stosuje się również art. 184 Kodeksu postępowania karnego.

2. O zwolnieniu od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania osoby pozostającej z obwinionym w szczególnie bliskim stosunku osobistym rozstrzyga rzecznik dyscyplinarny. Na odmowę zwolnienia od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania służy zażalenie w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Art. 135q.

1. Zatarcie kary dyscyplinarnej oznacza uznanie kary za niebyłą.

2. Kary dyscyplinarne podlegają zatarciu po upływie:

- 1) 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary nagany lub kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania;
- 2) 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

3. W przypadku nienagannej służby, stwierdzonej w opinii służbowej, przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w art. 32 ust. 1, może zatrzeć karę dyscyplinarną przed upływem terminu określonego w ust. 2, jednak nie wcześniej niż przed upływem:

- 1) 3 miesięcy od dnia orzeczenia kary nagany lub kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania;
- 2) 6 miesięcy od dnia orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) 12 miesięcy od dnia orzeczenia kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

4. Za wykazanie męstwa lub odwagi oraz za poważne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w art. 32 ust. 1, może w każdym czasie zatrzeć karę dyscyplinarną.
5. Jeżeli policjant zostanie ponownie ukarany przed zatarciem kary dyscyplinarnej, okres wymagany do zatarcia nieodbytej kary biegnie na nowo od dnia orzeczenia nowej kary.
6. W przypadku jednoczesnego wykonywania więcej niż jednej kary dyscyplinarnej zatarcie kar następuje z upływem terminu przewidzianego dla kary surowszej.
7. Zatarcie kary dyscyplinarnej powoduje usunięcie z akt osobowych policjanta orzeczenia o ukaraniu. Orzeczenie o odstąpieniu od ukarania usuwa się z akt osobowych po upływie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się, przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 135r.

1. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli:
 - 1) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności, okazały się fałszywe;
 - 2) zostały ujawnione istotne dla sprawy okoliczności, które nie były znane w toku postępowania dyscyplinarnego;
 - 3) orzeczenie wydano z naruszeniem obowiązujących przepisów, jeżeli mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
 - 4) orzeczenie zostało wydane w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostały następnie uchylone lub zmienione.
2. Postępowanie dyscyplinarne wznawia się na wniosek ukaranego lub obwinionego, albo w przypadku jego śmierci na wniosek członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej, jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą wydania orzeczenia dyscyplinarnego.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wniosek o wznowienie składa się w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.
4. Postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się na niekorzyść ukaranego po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.
5. Postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
6. Przełożony dyscyplinarny, który wydał prawomocne orzeczenie dyscyplinarne, wznawia postępowanie dyscyplinarne z urzędu lub na wniosek ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, na wniosek członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej. O wznowieniu postępowania dyscyplinarnego z urzędu zawiadamia się ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej.
7. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosi się do przełożonego dyscyplinarnego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji,

w terminie 30 dni od dnia, w którym obwiniony dowiedział się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

8. Jeżeli przyczyną wznowienia postępowania jest działalność przełożonego dyscyplinarnego, o którym mowa w ust. 6, o wznowieniu rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny.

9. Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania dyscyplinarnego ukaranemu oraz członkowi rodziny uprawnionemu do renty rodzinnej, o którym mowa w ust. 6, służy zażalenie do wyższego przełożonego dyscyplinarnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na postanowienie wydane przez Komendanta Głównego Policji przysługuje jedynie w takim samym terminie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 135s.

1. Po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego przeprowadza się czynności dowodowe ograniczone do przyczyn wznowienia, a po ich zakończeniu, stosownie do poczynionych ustaleń, wydaje się orzeczenie:

1) uchylające dotychczasowe orzeczenie i stwierdzające niewinność ukaranego lub umorzenie postępowania dyscyplinarnego albo

2) zmieniające dotychczasowe orzeczenie i wymierzające inną karę dyscyplinarną, albo

3) odmawiające uchyleń dotychczasowego orzeczenia.

2. Zmiana dotychczasowego orzeczenia i wymierzenie innej kary dyscyplinarnej nie może nastąpić po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

3. Orzeczenie kary surowszej od dotychczasowej jest możliwe tylko wtedy, gdy wznowienie następuje z urzędu i orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego.

4. Jeżeli w następstwie wznowienia postępowania wymierzono karę łagodniejszą, ulegając uchyleń skutki kary dotychczasowej, a w razie wymierzenia kary surowszej, jej wykonanie rozpoczyna się od dnia wymierzenia.

5. Na orzeczenie i postanowienie wydane w trybie wznowienia postępowania dyscyplinarnego służy ukaranemu lub obwinionemu, a w przypadku jego śmierci, członkowi rodziny uprawnionemu do renty rodzinnej, odwołanie lub zażalenie do wyższego przełożonego dyscyplinarnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na orzeczenia i postanowienia wydane przez Komendanta Głównego Policji przysługuje jedynie, w takim samym terminie, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Przepisy art. 135n ust. 4–6 stosuje się odpowiednio.

6. Termin zatarcia kary zmienionej w następstwie wznowienia postępowania liczy się od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wymierzeniu nowej kary. Na poczet okresu zatarcia nowej kary zalicza się okres zatarcia, który upłynął od uprawomocnienia się orzeczenia kary dotychczasowej.

Art. 136.

(uchylony)

Art. 137.

(uchylony)

Art. 138.

Od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne policjantowi przysługuje prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Art. 139.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym w stosunku do policjantów, w tym obieg dokumentów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, prostowanie błędów pisarskich i rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek, oraz określi wzory postanowień i innych dokumentów sporządzanych w postępowaniu dyscyplinarnym, mając na względzie sprawność prowadzonego postępowania.

Art. 140.

(uchylony)

Art. 141.

(uchylony)

Art. 141a.

Przepisy art. 115 § 18 oraz art. 318 i 344 Kodeksu karnego mają odpowiednie zastosowanie do funkcjonariuszy Policji.

Art. 142.

(uchylony)

Art. 143.

(uchylony)

Art. 144.

(uchylony)

Art. 144a.

Nie popełnia przestępstwa, kto, będąc do tego uprawnionym, wykonuje czynności określone w art. 19a ust. 1 i 2, a także kto wykonuje czynności określone w art. 19b ust. 1.

Art. 145.

(uchylony)

(.....)

Rozdział 10b

Realizacja wspólnych działań na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej

Art. 145h.

Policjanci i pracownicy Policji są uprawnieni do wykonywania obowiązków służbowych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w celu realizacji zadań:

- 1) w formie wspólnych patroli lub innego rodzaju wspólnych operacji w celu ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania przestępczości, o których mowa w art. 17 decyzji Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 1), zwanej dalej „decyzją Rady 2008/615/WSiSW”;
- 2) w formie udzielania wsparcia w związku ze zgromadzeniami, imprezami masowymi lub podobnymi wydarzeniami, klęskami żywiołowymi oraz poważnymi wypadkami w celu ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania przestępczości, o którym mowa w art. 18 decyzji Rady 2008/615/WSiSW;
- 3) w ramach udzielania pomocy przez specjalną jednostkę interwencyjną, o której mowa w decyzji Rady 2008/617/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej w sytuacjach kryzysowych (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 73).

Art. 145i.

O wykonywaniu obowiązków służbowych przez policjantów lub pracowników Policji na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, oraz określeniu warunków wykonywania tych obowiązków postanawia:

- 1) Komendant Główny Policji – decyzją, w przypadku, o którym mowa w art. 145h pkt 1;
- 2) minister właściwy do spraw wewnętrznych – zarządzeniem, w przypadkach, o których mowa w art. 145h pkt 2 i 3.

Rozdział 10c

Punkty kontaktowe wymiany informacji z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz krajowe biuro do spraw odzyskiwania mienia

Art. 145j.

1. Komendant Główny Policji wykonuje zadania:

- 1) krajowego punktu kontaktowego do spraw wymiany danych o profilach DNA, o którym mowa w art. 6 ust. 1 decyzji Rady 2008/615/WSiSW;
- 2) krajowego punktu kontaktowego do spraw wymiany danych daktyloskopijnych ze zautomatyzowanych systemów identyfikacji daktyloskopijnej, o którym mowa w art. 11 ust. 1 decyzji Rady 2008/615/WSiSW;
- 3) krajowego punktu kontaktowego do spraw współpracy przy wymianie danych rejestracyjnych pojazdów, o którym mowa w art. 12 ust. 2 decyzji Rady 2008/615/WSiSW;

4) krajowego punktu kontaktowego do spraw wymiany danych osobowych i nieosobowych, o którym mowa w art. 15 decyzji Rady 2008/615/WSiSW;

5) punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 decyzji Rady 2008/616/WSiSW w sprawie wdrożenia decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz. Urz. UE L 210 z 06.08.2008, str. 12).

2. Do zadań krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, należy:

1) udostępnianie punktom kontaktowym państw członkowskich Unii Europejskiej, do automatycznych przeszukań, danych referencyjnych obejmujących wyłącznie profile DNA ustalone na podstawie niekodującej części DNA oraz indywidualne oznaczenia identyfikacyjne ze zautomatyzowanego systemu gromadzenia i przetwarzania profili DNA, działającego w ramach zbioru danych DNA, o którym mowa w art. 21a, gromadzone w celach wykrywania sprawców przestępstw, ich ścigania, zapobiegania przestępczości lub jej zwalczania, z wyłączeniem danych, co do których uprawnione podmioty zastrzegły, że nie podlegają wymianie międzynarodowej;

2) wykonywanie, na zlecenie podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, przeszukań w bazach danych DNA udostępnianych przez punkty kontaktowe do spraw wymiany danych o profilach DNA innych państw członkowskich Unii Europejskiej;

2a) wykonywanie zautomatyzowanych, okresowych przeszukań baz danych udostępnianych przez punkty kontaktowe do spraw wymiany danych o profilach DNA innych państw członkowskich Unii Europejskiej;

3) współpraca z punktem kontaktowym, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, w zakresie udostępniania, przetwarzania i wymiany danych o profilach DNA.

3. Do zadań krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, należy:

1) udostępnianie punktom kontaktowym państw członkowskich Unii Europejskiej, do automatycznych przeszukań, danych referencyjnych obejmujących wyłącznie dane daktyloskopijne oraz indywidualne oznaczenia identyfikacyjne ze zautomatyzowanego systemu identyfikacji daktyloskopijnej, działającego w ramach Centralnej Registratury Daktyloskopijnej, zgromadzone w celach wykrywania sprawców przestępstw, ich ścigania, zapobiegania przestępczości lub jej zwalczania, z wyłączeniem danych, co do których uprawnione podmioty zastrzegły, że nie podlegają wymianie międzynarodowej;

2) wykonywanie, na zlecenie podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, przeszukań w zautomatyzowanych systemach identyfikacji daktyloskopijnej udostępnianych przez punkty kontaktowe do spraw wymiany danych daktyloskopijnych innych państw członkowskich Unii Europejskiej;

2a) wykonywanie zautomatyzowanych, okresowych przeszukań zbiorów danych udostępnianych przez punkty kontaktowe do spraw wymiany danych daktyloskopijnych innych państw członkowskich Unii Europejskiej;

3) współpraca z punktem kontaktowym, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, w zakresie udostępniania, przetwarzania i wymiany danych daktyloskopijnych.

4. Do zadań krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, należy:

1) udostępnianie, we współpracy z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, punktom kontaktowym państw członkowskich Unii Europejskiej, do przeszukań, danych lub informacji zawartych w centralnej ewidencji pojazdów, o której mowa w art. 80a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, w celu wykrywania sprawców przestępstw oraz innych czynów zabronionych należących do jurysdykcji sądów lub prokuratury w tych państwach;

2) wykonywanie, na zlecenie podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, przeszukań w bazach krajowych danych rejestracyjnych pojazdów udostępnianych przez punkty kontaktowe do spraw wymiany danych o pojazdach innych państw członkowskich Unii Europejskiej;

3) współpraca z punktem kontaktowym, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, oraz z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych w zakresie udostępniania, przetwarzania i wymiany danych o pojazdach.

5. Do zadań krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, należy:

1) przekazywanie punktom kontaktowym państw członkowskich Unii Europejskiej informacji, w tym danych osobowych, w związku z istotnymi wydarzeniami o skutkach transgranicznych, otrzymanych od właściwych organów krajowych, do których ustawowych zadań należy realizacja zadań w zakresie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;

2) otrzymywanie od punktów kontaktowych państw członkowskich Unii Europejskiej informacji, o których mowa w pkt 1, oraz ich przekazywanie właściwym organom krajowym, do których ustawowych zadań należy realizacja zadań w zakresie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

6. Zadania, o których mowa w ust. 2 i 3, Komendant Główny Policji wykonuje przy pomocy Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji.

Art. 145k.

1. Komenda Główna Policji wykonuje zadania krajowego biura do spraw odzyskiwania mienia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 decyzji Rady 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotyczącej współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania

i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem (Dz. Urz. UE L 332 z 18.12.2007, str. 103).

2. Współpraca, w rozumieniu przepisów decyzji Rady 2007/845/WSiSW, między krajowym biurem do spraw odzyskiwania mienia, o którym mowa w ust. 1, a krajowymi biurami ds. odzyskiwania mienia innych państw członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie wymiany informacji w celu wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem, oraz w zakresie przetwarzania tych informacji, odbywa się na zasadach i warunkach określonych w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 146.

1. Z chwilą utworzenia Policji Milicja Obywatelska zostaje rozwiązana.
- 2–4. (pominięte)

Art. 147.

1. Minister Spraw Wewnętrznych zorganizuje Policję w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
2. Z chwilą zorganizowania Policji likwidacji ulegają urzędy spraw wewnętrznych.

Art. 148.

(pominięty)

Art. 149.

1. Z chwilą rozwiązania Milicji Obywatelskiej jej funkcjonariusze stają się policjantami.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do tych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, którzy do dnia 31 lipca 1989 r. byli funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa.
3. (pominięty)

Art. 150.

1. Dotychczasowi funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej lub Służby Bezpieczeństwa, którzy podejmą służbę w Policji albo zostaną zatrudnieni w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zachowują odpowiednio ciągłość służby lub zatrudnienia.
2. (pominięty)

Art. 151.

1. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby w Milicji Obywatelskiej, którzy nie podejmą służby lub pracy w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, zachowują uprawnienia przewidziane dla funkcjonariuszy zwolnionych ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5, chyba że nabyli uprawnienia do zwolnienia ze służby na korzystniejszych warunkach.
2. (pominięty)
3. (pominięty)

Art. 152.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy ustaje członkostwo w partiach politycznych tych policjantów, którzy do takich organizacji dotąd należeli.

Art. 153.

Ilekoć w przepisach prawa jest mowa o „Milicji Obywatelskiej” i „funkcjonariuszach Milicji Obywatelskiej”, należy przez to rozumieć „Policję” i „policjantów”.

Art. 154–156.

(pominięte)

Art. 157.

1. Traci moc ustawa z dnia 31 lipca 1985 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 38, poz. 181 oraz z 1989 r. Nr 34, poz. 180 i Nr 35, poz. 192), w części dotyczącej Milicji Obywatelskiej.

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, jeśli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż 1 rok.

3. (pominięty)

Art. 158.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 26 LIPCA 2005 R. W SPRAWIE SPOSOBU POSTĘPOWANIA PRZY WYKONYWANIU NIEKTÓRYCH UPRAWNIEŃ POLICJANTÓW

(Dz. U. 2005 nr 141 poz. 1186)

Na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa sposób postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu przez policjantów uprawnień określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1, 2a, 3, 3a lit. b, pkt 3b, 5, 5a, 6 i 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą”:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) zatrzymywania osób:
 - a) pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego,
 - b) stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 3) pobierania od osób wymazu ze słuzówki policzków w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe;
- 4) pobierania materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości;
- 5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;
- 6) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych podejmowanych na podstawie ustawy - także i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- 7) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, a także zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, w zakresie obowiązujących przepisów prawa;

8) zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

§ 2. 1.Policjant, który przystępuje do czynności służbowych związanych z wykonywaniem uprawnień określonych w § 1 pkt 1-3, 5, 7 i 8, jest obowiązany podać swój stopień, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2.Policjant nieumundurowany przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1, innych niż określone w art. 61 ustawy, okazuje ponadto legitymację służbową, a na żądanie osoby, wobec której podjęto wykonywanie tych uprawnień, umożliwia odnotowanie danych w niej zawartych.

3.Po zakończeniu wykonywania czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 1-3 i 5, policjant ustnie informuje osobę, wobec której czynności te podjęto, o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzenia tych czynności.

§ 3. 1.Policjant zwraca się pisemnie lub ustnie do osób posiadających wiedzę specjalistyczną o udzielenie pomocy w wykonaniu czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 3-5 i 6, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia prawidłowego rezultatu tych czynności.

2.Jeżeli przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 1, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, policjant jest obowiązany, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podjąć czynności ochronne, a w szczególności zabezpieczyć miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadomić dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.

Rozdział 2

Legitymowanie osób

§ 4.Policjant ustala tożsamość osoby legitymowanej na podstawie:

- 1) dowodu osobistego;
- 2) paszportu;
- 3) zagranicznego dokumentu tożsamości;
- 4) innego niebudzącego wątpliwości dokumentu zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią;
- 5) oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona na podstawie dokumentów, o których mowa w pkt 1-4.

§ 5. 1.W przypadku legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, policjant może, ze względów bezpieczeństwa, żądać opuszczenia pojazdu przez tę osobę oraz inne osoby znajdujące się w pojeździe.

2.W przypadku następującego bezpośrednio po sobie legitymowania z tej samej przyczyny kolejnych osób znajdujących się w pobliżu, policjant umundurowany jednokrotnie wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1 i 3, łącznie wobec wszystkich tych osób.

§ 6.Policjant może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 7. Policjant dokumentuje legitymowanie osoby w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku technicznym albo w notatce służbowej, określając datę, czas, miejsce i przyczynę legitymowania oraz następujące dane osoby legitymowanej:

- 1) imię (imiona) i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu;
- 2) numer PESEL, a w przypadku braku informacji o numerze PESEL: datę i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców i nazwisko rodowe;
- 3) rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość osoby legitymowanej.

Rozdział 3

Zatrzymywanie osób

§ 8. 1. Policjant przy zatrzymywaniu osoby jest obowiązany podjąć wobec niej kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2 ust. 1;
- 2) sprawdzić, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi;
- 3) odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 2;
- 4) wylegitymować osobę zatrzymywaną;
- 5) poinformować osobę zatrzymywaną o zatrzymaniu oraz uprzedzić o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
- 6) doprowadzić osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.

2. W przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi, policjant, przystępując do zatrzymania, poprzedza je okrzykiem „Policja”, a następnie w kolejności:

- 1) sprawdza, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi;
- 2) odbiera broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1;
- 4) informuje osobę zatrzymywaną o zatrzymaniu oraz uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
- 5) doprowadza osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.

§ 9. 1. Policjant jest obowiązany udzielić, w granicach dostępnych środków, pierwszej pomocy medycznej osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. Osobie zatrzymanej należy zapewnić badanie lekarskie w przypadku:

- 1) wymienionym w ust. 1;
- 2) żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza;
- 3) oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu;
- 4) gdy z posiadanych przez Policję informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana jest chora zakaźnie;
- 5) zatrzymania kobiety ciężarnej.

§ 10. 1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki organizacyjnej Policji policjant wykonuje kolejno następujące czynności:

- 1) poucza osobę zatrzymaną z powodu stworzenia w sposób oczywisty bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia ludzkiego lub mienia o prawie do:
 - a) wniesienia, w terminie 7 dni, zażalenia na zatrzymanie do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zatrzymania,
 - b) wypowiedzenia się co do przyczyn zatrzymania,
 - c) zawiadomienia o zatrzymaniu wskazanej osoby najbliższej oraz pracodawcy, uczelni lub szkoły,
 - d) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem, a także bezpośrednio z nim rozmowy w obecności policjanta,
 - e) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem;
- 2) wysłuchuje osoby zatrzymanej na okoliczność zatrzymania;
- 3) sporządza protokół zatrzymania osoby;
- 4) doręcza osobie zatrzymanej kopię protokołu zatrzymania, za potwierdzeniem odbioru;
- 5) podejmuje czynności mające na celu realizację praw, o których mowa w pkt 1, jeżeli tego żądała osoba zatrzymana;
- 6) powiadamia o zatrzymaniu miejscowo właściwego prokuratora,
- 7) powiadamia dowódcę jednostki wojskowej, w razie powzięcia wiadomości, że osoba zatrzymana jest żołnierzem.

2. Czynności wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 5 nie wykonuje się w odniesieniu do osób zatrzymanych pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego.

3. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest ona pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności określone w ust. 1 pkt 1 i 4 wykonuje się po ustaniu przyczyn zakłócających świadomość osoby zatrzymanej.

4. Wzór protokołu zatrzymania osoby określa załącznik nr 1 do rozporządzenia

§ 11. Zażalenie na zatrzymanie wniesione przez osobę zatrzymaną niezwłocznie przekazuje się właściwemu ze względu na miejsce zatrzymania sądowi rejonowemu, wraz z kopią protokołu zatrzymania oraz materiałami uzasadniającymi zatrzymanie.

§ 12. Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, z tym że osobę, o której mowa w § 1 pkt 2 lit. a, jedynie na czas trwania przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie do aresztu śledczego lub zakładu karnego, stosownie do art. 253 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.).

Rozdział 4

Pobieranie od osób wymazu ze śluzówki policzków oraz pobieranie materiału biologicznego ze zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości

(Zob. Dz. U. 2005 nr 141 poz. 1186)

Rozdział 5

Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego

§ 16. 1. Policjant przy przeprowadzaniu kontroli osobistej wykonuje kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2 ust. 1 lub 2;
- 2) sprawdza zawartość odzieży osoby kontrolowanej i przedmioty, które znajdują się na jej ciele, nie odsłaniając przykrytej odzieży powierzchni ciała;
- 3) sprawdza zawartość podręcznego bagażu oraz innych przedmiotów, które posiada przy sobie osoba kontrolowana;
- 4) odbiera osobie kontrolowanej posiadaną broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 5) legitymuje osobę kontrolowaną.

2. Kontrolę osobistą powinien przeprowadzać policjant:

- 1) tej samej płci, co osoba kontrolowana;
- 2) w miejscu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych.

3. Jeżeli kontrola osobista musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, może jej dokonać policjant płci odmiennej, także bez zachowania warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, ze szczególnym uwzględnieniem art. 15 ust. 6 ustawy.

4. Osoba poddana kontroli osobistej może przybrać do tej czynności osobę przez siebie wskazaną. Policjant jest obowiązany dopuścić osobę wskazaną do udziału w czynności, chyba że jej obecność utrudniałaby lub uniemożliwiałaby przeprowadzenie czynności.

5. Policjant może przybrać do obecności przy kontroli osobistej osobę trzecią, jeżeli uzna to za konieczne dla uzyskania celu kontroli.

§ 17. 1. Policjant przegląda zawartość bagaży lub sprawdza ładunek znajdujący się w portach, na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, wodnego i powietrznego w obecności posiadacza bagaży lub ładunku albo przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

2. Policjant przegląda zawartość bagaży lub sprawdza ładunek przyjęty do przewozu wyłącznie w obecności przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

3. W przypadku braku możliwości zapewnienia natychmiastowej obecności osób, o których mowa w ust. 1 i 2, policjant może przejrzeć zawartość bagaży lub sprawdzić ładunek bez ich obecności, jeżeli z posiadanych informacji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, lub gdy istnieje uzasadniona obawa zniszczenia bądź utracenia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie albo podlegających zajęciu w postępowaniu karnym.

§ 18. 1. Policjant dokumentuje czynności służbowe, o których mowa w § 16 i 17, w notatniku służbowym, określając datę, czas, miejsce i przyczynę ich przeprowadzenia oraz dane dotyczące osób objętych czynnościami i w nich uczestniczących, a także rodzaj i wynik czynności.

2. Na żądanie osoby poddanej kontroli osobistej albo przedstawiciela właściciela, przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego policjant sporządza protokół z przeprowadzonych czynności, którego wzór określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Obserwowanie i rejestrowanie obrazu i dźwięku zdarzeń w miejscach publicznych

(Zob. Dz. U. 2005 nr 141 poz. 1186)

Rozdział 7

Żądanie niezbędnej pomocy oraz zwracanie się o niezbędną lub doraźną pomoc

§ 21. 1. Policjant zwraca się o niezbędną pomoc od instytucji państwowych, organów administracji publicznej oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, zgłaszając żądanie udzielenia pomocy do osób pełniących funkcje tych organów albo kierowników tych instytucji lub jednostek gospodarczych albo innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia żądanej pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, jest doręczane lub przekazywane drogą elektroniczną przez właściwy organ Policji lub policjanta działającego z upoważnienia tego organu.

3. Żądanie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać powołanie podstawy prawnej żądania, określenie rodzaju i zakresu niezbędnej pomocy, wskazanie policjanta korzystającego z pomocy oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej funkcjonariusza publicznego w razie niedopełnienia obowiązku udzielenia pomocy.

§ 22. 1. Żądanie, o którym mowa w § 21, może być zgłoszone ustnie przez każdego policjanta potrzebującego niezbędnej pomocy:

1) w sytuacjach niecierpiących zwłoki, a zwłaszcza w przypadku wykonywania przez policjanta czynności służbowych w celu ratowania życia, zdrowia lub wolności człowieka albo ochrony mienia oraz w trakcie pościgu za sprawcą czynu zabronionego pod groźbą kary;

2) jeżeli policjant wykonuje czynności służbowe na pisemne polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej.

2. Policjant zgłaszający ustne żądanie udzielenia niezbędnej pomocy powiadamia osobę, do której zgłasza żądanie, o działaniu w sytuacji niecierpiącej zwłoki albo na polecenie sądu, prokuratora lub organu administracji publicznej oraz przekazuje tej osobie informacje określone w § 21 ust. 3.

3. Żądanie zgłoszone ustnie potwierdza się niezwłocznie w sposób określony w § 21 ust. 2.

§ 23. 1. Policjant, zwracając się o udzielenie niezbędnej pomocy do jednostek gospodarczych innych niż wymienione w § 21 ust. 1 lub do organizacji społecznych, kieruje wystąpienie do osób pełniących funkcje kierowników lub członków zarządu w tych jednostkach lub organizacjach albo do innych osób upoważnionych do podejmowania decyzji koniecznych do udzielenia pomocy lub w danym czasie dysponujących możliwościami jej udzielenia.

2. W zakresie formy zwracania się o pomoc, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 21 ust. 2 i § 22.

§ 24. W nagłych wypadkach policjant zwraca się ustnie do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, powiadamiając tę osobę o nagłym wypadku oraz przekazując jej informacje, o których mowa w § 21 ust. 3.

§ 25. 1. W przypadku wykonywania niejawnych czynności służbowych policjant uprzedza każdą osobę udzielającą pomocy w ramach tych czynności o obowiązku zachowania w tajemnicy faktu udzielenia pomocy i wszelkich szczegółów z tym związanych oraz o odpowiedzialności karnej w razie nieuprawnionego ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę państwową lub służbową, pobierając na tę okoliczność pisemne oświadczenie sporządzone własnoręcznie przez osobę udzielającą pomocy, jeżeli pozwalają na to okoliczności wykonywania czynności służbowych. O konieczności złożenia takiego oświadczenia policjant uprzedza przed skorzystaniem z pomocy tej osoby.

2. O wystąpieniu okoliczności uniemożliwiających pobranie oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, policjant informuje swojego bezpośredniego przełożonego raportem, wskazującym osobę udzielającą pomocy oraz zakres informacji, jakie zostały tej osobie udostępnione.

§ 26. Po zakończeniu czynności służbowych policjant składa bezpośrednio przełożonemu szczegółowy raport zawierający informację o wystąpieniu z żądaniem lub zwróceniu się o udzielenie pomocy.

§ 27. 1. Policjant jest obowiązany sporządzić pisemne pokwitowanie na użyzyczne w ramach pomocy rzeczy lub dokumenty.

2. Pokwitowanie powinno zawierać:

- 1) stopień, imię i nazwisko policjanta oraz jego numer identyfikacyjny, a także określenie jednostki organizacyjnej Policji, w której pełni on służbę;
- 2) miejsce, datę i godzinę przejęcia rzeczy lub dokumentu;
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu;
- 4) opis rzeczy lub dokumentu z uwzględnieniem ewentualnych uszkodzeń, a w odniesieniu do pojazdu - z podaniem marki, typu, modelu, numeru rejestracyjnego, ilości paliwa w zbiorniku oraz przebiegu według wskazań liczników zainstalowanych w pojeździe;
- 5) pouczenie o prawie do odszkodowania z tytułu uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy lub dokumentu;
- 6) określenie miejsca i, w miarę możliwości, terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu;
- 7) podpisy policjanta oraz właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu albo innej osoby upoważnionej do dysponowania rzeczą lub dokumentem.

3. Pokwitowanie, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w 2 egzemplarzach: przeznaczonych dla właściciela (posiadacza) użyzycznej rzeczy lub dokumentu oraz do akt sprawy, w ramach której nastąpiło udzielenie pomocy.

4. W przypadkach uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania, w szczególności w celu ratowania życia, zdrowia ludzkiego lub mienia albo prowadzenia pościgu za sprawcą czynu zabronionego pod groźbą kary, policjant może odstąpić od wydania pisemnego pokwitowania i ustnie poinformować właściciela (posiadacza) rzeczy lub dokumentu o danych określonych w ust. 2 pkt 1, 5 i 6.

5. Jeżeli w pokwitowaniu nie określono terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz w sytuacji, o której mowa w ust. 4, policjant jest obowiązany zwrócić rzecz lub dokument niezwłocznie po wykonaniu czynności służbowych albo po ustaniu potrzeby dalszego korzystania z rzeczy lub dokumentu.

§ 28. 1. Zwrot rzeczy lub dokumentu odbywa się protokolarnie w terminie i miejscu uzgodnionym z właścicielem (posiadaczem).

2. Protokół zwrotu rzeczy lub dokumentu powinien zawierać:

- 1) stopień, imię i nazwisko policjanta dokonującego zwrotu oraz określenie jednostki organizacyjnej Policji, w której pełni on służbę;
- 2) miejsce, datę i godzinę zwrotu rzeczy lub dokumentu;
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela (posiadacza) albo osoby upoważnionej do odbioru rzeczy lub dokumentu;
- 4) opis stanu rzeczy lub dokumentu przed i po użyciu przez policjanta, ze wskazaniem ewentualnych uszkodzeń powstałych w trakcie użycia, a w odniesieniu do pojazdu - z podaniem marki, typu, modelu, numeru rejestracyjnego, szacunkowej ilości paliwa oraz przebiegu według wskazań liczników zainstalowanych w pojeździe;
- 5) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 3, o stanie odbieranej rzeczy lub dokumentu;

6) podpisy policjanta dokonującego zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz osoby, o której mowa w pkt 3.

3. W razie zgłoszenia przez osobę, o której mowa w ust. 2 pkt 3, zastrzeżeń co do określonych w protokole danych dotyczących stopnia uszkodzenia albo zużycia rzeczy lub dokumentu, jednostka organizacyjna Policji dokonująca zwrotu, o ile nie uwzględniono tych zastrzeżeń, powołuje rzeczoznawcę w celu ich rozpatrzenia.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 29. Formularze protokołów według wzorów określonych w dotychczasowych przepisach mogą być stosowane przez okres 5 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 30. Tracą moc:

1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień Policji oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. Nr 25, poz. 204);

2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 1996 r. w sprawie szczegółowego trybu korzystania przez policjantów z pomocy instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz osób (Dz. U. Nr 107, poz. 501).

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA Z DNIA 12 GRUDNIA 2013 R. O CUDZOZIEMCACH

(Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, poz. 1004.)

Dział I **PRZEPISY OGÓLNE**

Art. 1.

Ustawa określa zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2.

Ustawy nie stosuje się do:

- 1) członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych pod warunkiem wzajemności i posiadania przez te osoby dokumentów potwierdzających pełnienie przez nie funkcji uprawniających do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, z wyjątkiem art. 23, art. 32, art. 58, art. 60–63, art. 66 ust. 4 i 5, art. 67–74, art. 78 ust. 1, art. 79 ust. 1 i 2, art. 80, art. 90–92 oraz art. 96 i art. 97;
- 2) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członków ich rodzin, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają.

Art. 3.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) azyl – azyl w rozumieniu art. 90 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680);
- 2) cudzoziemiec – każdego, kto nie posiada obywatelstwa polskiego;
- 3) dokument podróży – dokument uznany przez Rzeczpospolitą Polską, uprawniający do przekroczenia granicy, wydany cudzoziemcowi przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego lub obcą władzę o charakterze państwowym;

- 4) doświadczenie zawodowe – doświadczenie uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej w danym zawodzie;
- 5) granica – granicę Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 1–3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.);
- 6) kwalifikacje uzyskane w wyniku ukończenia studiów wyższych – kwalifikacje uzyskane w wyniku ukończenia z wynikiem pozytywnym, poświadzonego dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem wydanym przez właściwy organ programu studiów wyższych, czyli cyklu zajęć prowadzonych przez instytucję edukacyjną uznaną za instytucję szkolnictwa wyższego przez państwo, w którym ma ona siedzibę, pod warunkiem że czas trwania studiów niezbędny do ich uzyskania wynosi co najmniej 3 lata;
- 7) mały ruch graniczny – wjazd cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których stosuje się rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz. Urz. UE L 405 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), i ich pobyt na tym terytorium;
- 8) naukowiec – cudzoziemca posiadającego co najmniej tytuł zawodowy odpowiadający w Rzeczypospolitej Polskiej tytułowi zawodowemu magistra lub równorzędnemu, umożliwiający dostęp co najmniej do studiów doktoranckich;
- 9) ochrona czasowa – ochronę w rozumieniu art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) ochrona uzupełniająca – ochronę w rozumieniu art. 15 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 11) państwa obszaru Schengen – państwa, które w pełni stosują dorobek Schengen;
- 12) powrót – powrót cudzoziemca do kraju jego pochodzenia, państwa tranzytu lub innego państwa trzeciego, do którego zdecydował się powrócić i przez które został przyjęty;
- 13) pracodawca użytkownik – pracodawcę użytkownika w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. Nr 166, poz. 1608, z późn. zm.);
- 14) przewoźnik – osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej zajmującą się zarobkowo przewozem osób drogą powietrzną, morską lub lądową;
- 15) sieć telekomunikacyjna – sieć w rozumieniu art. 2 pkt 35 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.);
- 16) status uchodźczy – status w rozumieniu art. 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 17) strefa tranzytowa lotniska międzynarodowego – teren lotniska międzynarodowego położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozciągający się

między pokładem statku powietrznego a stanowiskiem kontroli granicznej, obejmujący także płytę oraz pomieszczenia lotniska;

18) szkolenie zawodowe – zorganizowany proces dydaktyczny mający na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności, kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia;

19) urzędnika telekomunikacyjne – urzędnika telekomunikacyjne w rozumieniu art. 2 pkt 46 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne;

20) wiza – wizę Schengen lub wizę krajową; 21) wiza krajowa – wizę, o której mowa w art. 18 Konwencji Wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluxu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000, str. 19, z późn. zm.), wydaną przez organ polski;

22) wiza Schengen – wizę, o której mowa w art. 2 pkt 2–5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.);

23) wykonywanie pracy – wykonywanie pracy przez cudzoziemca w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.);

24) wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji – wykonywanie pracy przez cudzoziemca posiadającego kompetencje potwierdzone wyższymi kwalifikacjami zawodowymi, który, niezależnie od zachodzącego między stronami stosunku prawnego, wykonuje pracę na rzecz lub pod kierownictwem innej osoby za wynagrodzeniem;

25) wyższe kwalifikacje zawodowe – kwalifikacje uzyskane w wyniku ukończenia studiów wyższych albo co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe na poziomie porównywalnym z poziomem kwalifikacji uzyskanych w wyniku ukończenia studiów wyższych, niezbędne do wykonywania pracy określonej w umowie lub w ofercie pracy stanowiącej ofertę zawarcia umowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).

Art. 4.

W sprawach uregulowanych w ustawie, należących do właściwości wojewody, w których wojewoda jest organem właściwym do rozpatrzenia odwołania lub w których organem wyższego stopnia jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, nie stosuje się przepisu art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.).

Art. 5.

1. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie, należących do właściwości konsulów, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.), o ile ustawa nie stanowi inaczej.

2. W zakresie nieuregulowanym przepisami działu IV do wydawania, cofania lub unieważniania wiz krajowych lub przedłużania okresu ich ważności lub okresu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej objętego tymi wizami stosuje się przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy), zwanego dalej „Wspólnotowym Kodeksem Wizowym”.

Art. 6.

1. Organ wydający decyzję lub postanowienie w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów ustawy może odstąpić od sporządzenia ich uzasadnienia w części dotyczącej uzasadnienia faktycznego, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Nie można odstąpić od sporządzenia uzasadnienia w części dotyczącej stwierdzenia przestanki polskiego pochodzenia cudzoziemca.

Art. 7.

1. Organ:

1) prowadzący postępowanie w sprawach o:

a) wydanie cudzoziemcowi wizej,

b) przedłużenie okresu ważności wydanej wizej lub okresu pobytu objętego tą wizej,

c) udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zwanego dalej „zezwojeniem na pobyt rezydenta długoterminowego UE”,

d) zobowiązanie cudzoziemca do powrotu,

2) podejmujący czynności kontrolne wobec cudzoziemca

– poucza cudzoziemca pisemnie w języku dla niego zrozumiałym o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach.

2. W przypadku postępowania w sprawach o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu w pouczeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się także informację o możliwości:

1) wystąpienia z roszczeniem przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy oraz wyegzekwowania orzeczenia wydanego przeciwko takiemu podmiotowi, w związku z zaległym wynagrodzeniem, również w przypadku wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

2) udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy na okres trwania postępowania karnego toczącego się przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy, w którym cudzoziemiec występuje w charakterze pokrzywdzonego:

a) w wyniku przestępstwa powierzenia wykonywania pracy w warunkach szczególnego wykorzystania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769),

- b) małoletniego cudzoziemca przebywającego bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, któremu powierzono wykonywanie pracy;
- 3) podjęcia innych działań przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy, w szczególności zawiadomienia właściwych organów.

Art. 8.

1. Wnioski w sprawach uregulowanych w ustawie sporządza się w języku polskim.
2. Dokumenty sporządzone w języku obcym, służące za dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, składa się wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.
3. Wnioski składane w postępowaniu przed konsulem oraz dokumenty sporządzone w języku obcym, służące za dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy przed konsulem, składa się w języku polskim lub języku wskazanym przez konsula.
4. W protokołach przesłuchania cudzoziemców, w sprawach uregulowanych w ustawie, podaje się imię i nazwisko tłumacza.

Art. 9.

1. W sprawach uregulowanych w ustawie pisma doręcza się osobom fizycznym pod wskazanym przez nie adresem albo w każdym miejscu, w którym się adresata zastanie.
2. Cudzoziemcom pozbawionym wolności pisma doręcza się za pośrednictwem administracji zakładu, w którym przebywają.
3. W razie wyjazdu cudzoziemca za granicę stosuje się przepisy art. 40 § 4 i 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”.

Art. 10.

W toku postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy nie stosuje się art. 73 § 1 i 1a, art. 79 § 2 oraz art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego, jeżeli cudzoziemiec będący stroną postępowania przebywa za granicą i nie ustanowił pełnomocnika do prowadzenia sprawy zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 11.

1. W toku postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy funkcjonariusze Straży Granicznej mogą:
 - 1) przeprowadzać wywiad środowiskowy lub
 - 2) ustalać miejsce pobytu małżonka lub innego członka rodziny cudzoziemca, a także osoby, z którą cudzoziemca łączą więzi o charakterze rodzinnym.
2. Wywiad środowiskowy obejmuje zebranie informacji dotyczących:
 - 1) danych cudzoziemca, wobec którego prowadzone jest postępowanie, o którym mowa w ust. 1;
 - 2) miejsca pobytu cudzoziemca;

- 3) członków rodziny cudzoziemca oraz osób, z którymi zamieszkuje on we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 4) wykonywania przez cudzoziemca pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) podjęcia lub kontynuowania przez cudzoziemca nauki lub szkolenia zawodowego;
- 6) sytuacji materialnej i warunków bytowych cudzoziemca;
- 7) podejmowania przez cudzoziemca działań mogących mieć wpływ na ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego albo stanowiących zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa;
- 8) innych okoliczności, których istnienie mogłoby mieć wpływ na rozstrzygnięcie w postępowaniu prowadzonym wobec cudzoziemca.

3. Jeżeli w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, nie potwierdzono informacji podanych przez cudzoziemca lub zgromadzone informacje okazały się sprzeczne albo nasuwają wątpliwości odnośnie do ich prawdziwości, funkcjonariusze Straży Granicznej mogą dokonać sprawdzenia lokalu, który cudzoziemiec wskazał jako miejsce swego pobytu. Do sprawdzenia lokalu nie stosuje się przepisu art. 79 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Funkcjonariusz Straży Granicznej dokonujący sprawdzenia lokalu, o którym mowa w ust. 3, ma prawo:

- 1) wejścia do lokalu,
- 2) żądania okazania przedmiotów należących do cudzoziemca i zamieszkującego z nim członka rodziny,
- 3) żądania udzielenia wyjaśnień

– w celu potwierdzenia pobytu cudzoziemca w sprawdzanym lokalu.

5. Podczas przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 4, powinien być obecny cudzoziemiec lub osoba trzecia, jeżeli lokal znajduje się w jej posiadaniu, albo inny dorosły domownik. Czynności te są podejmowane i przeprowadzane w godzinach od 6.00 do 22.00.

6. Czynności, o których mowa w ust. 4, funkcjonariusze Straży Granicznej przeprowadzają za zgodą cudzoziemca lub osoby trzeciej, jeżeli lokal znajduje się w jej posiadaniu, albo innego dorosłego domownika. Czynności te wymagają późniejszego udokumentowania.

7. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wyrazi zgody na dokonanie sprawdzenia lokalu albo utrudnia lub uniemożliwia przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 4, uznaje się, że informacje o faktycznym miejscu pobytu cudzoziemca nie zostały potwierdzone.

8. Jeżeli dokonanie sprawdzenia lokalu nie jest możliwe z przyczyn niezależnych od cudzoziemca, funkcjonariusze Straży Granicznej informują o tym fakcie organ prowadzący postępowanie oraz przekazują temu organowi informacje zgromadzone w toku czynności, o których mowa w ust. 1.

Art. 12.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób przeprowadzania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej wywiadu środowiskowego;

- 2) miejsce i czas przeprowadzania wywiadu, o którym mowa w pkt 1;
 - 3) formę sprawozdania z wywiadu, o którym mowa w pkt 1.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni konieczność takiej organizacji przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, aby możliwe było zebranie informacji niezbędnych do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy oraz poszanowanie sfery prywatności cudzoziemca.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) sposób dokonywania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej sprawdzenia lokalu, o którym mowa w art. 11 ust. 3;
 - 2) dokumenty upoważniające do dokonania sprawdzenia lokalu, o którym mowa w art. 11 ust. 3, oraz sposób dokumentowania tego sprawdzenia.
4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni cel sprawdzenia lokalu, o którym mowa w art. 11 ust. 4, oraz poszanowanie sfery prywatności osób, których sprawdzenie dotyczy.

Art. 13.

W rejestrach i ewidencji prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane lub informacje dotyczące cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) imię (imiona) i nazwiska poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;
- 7) data urodzenia, a w razie braku dokumentu potwierdzającego datę urodzenia prawdopodobny rok urodzenia;
- 8) miejsce i państwo urodzenia;
- 9) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 10) odciski linii papilarnych;
- 11) obywatelstwo;
- 12) narodowość;
- 13) stan cywilny;
- 14) wykształcenie;
- 15) zawód wykonywany;
- 16) krajowy numer identyfikacyjny;
- 17) numer dokumentu podróży;
- 18) oznaczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy;
- 19) miejsce zamieszkania lub pobytu;
- 20) numer telefonu;
- 21) adres poczty elektronicznej;
- 22) informacje o karalności, o prowadzonych przeciwko cudzoziemcowi postępowaniach karnych i postępowaniach w sprawach o wykroczenia oraz o wydanych

w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym;

23) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);

24) wizerunek twarzy;

25) informacja o zamieszkiwaniu na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej co najmniej przez okres 18 miesięcy na podstawie wydanego przez to państwo dokumentu pobytowego z adnotacją „Niebieska Karta UE”;

26) dane zapraszającego, o których mowa w art. 54 pkt 1.

Art. 14.

Odciski linii papilarnych pobiera się od cudzoziemca za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Art. 15.

1. Aktualne fotografie cudzoziemca dołączane do wniosków o udzielenie mu zezwoleń pobytowych, wniosków o wydanie wizy krajowej lub wniosków o wydanie dokumentów wydawanych cudzoziemcom powinny odzwierciedlać, w sposób niebudzący uzasadnionych wątpliwości, wizerunek twarzy cudzoziemca, przedstawiający ją bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami.

2. Cudzoziemiec z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą go w okularach z ciemnymi szklami. W takim przypadku do wniosku dołącza się również dokumenty potwierdzające niepełnosprawność, a w przypadku braku możliwości ich przedstawienia oświadczenie cudzoziemca o niepełnosprawności.

3. Cudzoziemiec noszący nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą go w nakryciu głowy, o ile wizerunek twarzy jest w pełni widoczny. W takim przypadku do wniosku dołącza się oświadczenie cudzoziemca o przynależności do wspólnoty wyznaniowej.

4. W uzasadnionych przypadkach do wniosku można dołączyć fotografię przedstawiającą cudzoziemca z zamkniętymi oczami, innym niż naturalny wyrazem twarzy lub z otwartymi ustami.

Dział II

SZEF URZĘDU DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Art. 16.

1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwany dalej „Szefem Urzędu”, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach:

1) wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego;

2) nadawania statusu uchodźcy;

3) udzielania ochrony uzupełniającej;

4) udzielania zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany;

5) udzielania cudzoziemcom azylu;

6) udzielania ochrony czasowej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad Szefem Urzędu.

Art. 17.

1. Prezes Rady Ministrów powołuje Szefa Urzędu, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru.

2. Prezes Rady Ministrów odwołuje Szefa Urzędu, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych powołuje zastępców Szefa Urzędu, na wniosek Szefa Urzędu, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odwołuje zastępców Szefa Urzędu, na wniosek Szefa Urzędu.

(.....)

Dział III

PRZEKRACZANIE GRANICY

Rozdział 1

Zasady przekraczania granicy

Art. 23.

Cudzoziemiec, który przekracza granicę, jest obowiązany posiadać:

- 1) ważny dokument podróży;
- 2) ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i do pobytu na tym terytorium, jeżeli są wymagane;
- 3) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem.

Art. 24.

1. Cudzoziemcy będący członkami załóg statków morskich przyplływających do polskich portów morskich, przekraczający granicę w celu zejścia na ląd i pobytu w granicach miasta portowego oraz gmin z nim graniczących są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz w trakcie pobytu statku w porcie.

2. Cudzoziemcy, o których mowa w art. 4 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz. WE L 81 z 21.03.2001, str. 1, z późn. zm.), są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz, gdy ich całkowity pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przekracza 90 dni.

Art. 25.

1. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany:

- 1) uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu;
- 2) posiadać oraz okazać na żądanie:

a) dokument potwierdzający posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) lub posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku – w przypadku wjazdu na podstawie wizy krajowej,

b) środki finansowe wystarczające na pokrycie kosztów planowanego pobytu oraz podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo dokument potwierdzający możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem.

2. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy w celu wykonywania pracy, który nie podlega jeszcze ubezpieczeniu zdrowotnemu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązek określony w ust. 1 pkt 2 lit. a realizuje poprzez okazanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego do dnia uzyskania przez niego ubezpieczenia zdrowotnego, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku.

3. Obowiązek okazania środków finansowych lub dokumentów potwierdzających możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem nie dotyczy cudzoziemców przekraczających granicę:

1) na podstawie:

a) umów międzynarodowych, które przewidują zwolnienie cudzoziemca z obowiązku posiadania tych środków albo obowiązek pokrycia kosztów jego pobytu przez polskie organy państwowe lub instytucje publiczne, lub

b) wizy w celu repatriacji, lub

c) wizy w celu wykonywania pracy, lub

d) wizy w celu korzystania z ochrony czasowej, lub

e) wizy w celu udziału w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu, lub

f) karty pobytu, lub

g) wizy w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka lub

2) w związku z niesieniem pomocy charytatywnej, lub

- 3) w związku z uczestnictwem w akcji ratunkowej.
4. Wymóg dotyczący posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub ust. 2, można uznać za spełniony, w przypadku gdy cudzoziemiec posiada odpowiednie ubezpieczenie w związku ze swoją sytuacją zawodową.
5. Kontrola dokumentów potwierdzających cel i warunki planowanego pobytu, środków finansowych lub dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 4, dokonuje funkcjonariusz Straży Granicznej podczas przekraczania przez cudzoziemca granicy.

Art. 26.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wysokość wymaganych od cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów:
 - a) utrzymania cudzoziemca w trakcie jego pobytu na tym terytorium,
 - b) podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania,
 - c) tranzytu przez to terytorium do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
 - 2) dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 1, zgodnie z prawem;
 - 3) dokumenty, które mogą potwierdzić cel i czas trwania planowanego pobytu, jeżeli ze względu na cel lub czas trwania planowanego pobytu następuje zróżnicowanie wysokości środków.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni zróżnicowanie wysokości środków finansowych w zależności od celu lub długości planowanego pobytu w taki sposób, aby zapewniona została możliwość pokrycia przez cudzoziemca kosztów zakwaterowania, wyżywienia oraz kosztów tranzytu lub podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania.

Art. 27.

Do przekraczania granicy przez cudzoziemców pochodzących z państw trzecich, będących uczniami szkół, którzy uczestniczą w wycieczkach szkolnych z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, oraz do pobytu tych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE L 327 z 19.12.1994, str. 1, z późn. zm.).

Art. 28.

1. Cudzoziemcowi odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy:
 - 1) nie posiada ważnego dokumentu podróży, ważnej wizy lub innych ważnych dokumentów uprawniających do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i do pobytu na tym terytorium, lub

- 2) nie posiada dokumentu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 lit. a albo art. 25 ust. 2, lub
- 3) wykorzystał dopuszczalny okres pobytu na terytorium państw obszaru Schengen wynoszący 90 dni w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 4) nie przedstawił dokumentów wystarczających do potwierdzenia celu i warunków planowanego pobytu, lub
- 5) nie posiada wystarczających środków finansowych w wysokości uzależnionej od czasu trwania i celu planowanego pobytu lub środków finansowych na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem, lub
- 6) posiada podrobiony lub przerobiony dokument podróży, wizę lub inny dokument uprawniający go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, lub
- 7) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 8) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- 9) jego wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pobyt na tym terytorium może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, lub
- 10) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunki międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który:

- 1) posiada wizę Schengen wydaną w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub
 - 2) podczas kontroli granicznej złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy, lub
 - 3) posiada zezwolenie, o którym mowa w art. 181 ust. 1.
3. Przepisów ust. 1 pkt 2–6 i pkt 8–10 nie stosuje się do cudzoziemca, który przejeżdża przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tranzytem w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 4 lit. a rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „kodeksem granicznym Schengen”.
4. Przepisów ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do cudzoziemca, który wjeżdża na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 90 dni.
 5. Przepisów ust. 1 pkt 3–5 nie stosuje się do cudzoziemców będących członkami załóg statków morskich przyplływających do polskich portów morskich, przekraczających granicę w celu zejścia na ląd i pobytu w granicach miasta portowego oraz gmin z nim graniczących w trakcie pobytu statku w porcie.
 6. Wyłączonej podstawy do odmowy wjazdu cudzoziemcowi nie mogą stanowić okoliczności, o których mowa w ust. 1:

- 1) pkt 3 – w przypadku cudzoziemca, który posiada wizę krajową lub wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium;
- 2) pkt 8 – w przypadku cudzoziemca, który posiada wizę krajową, kartę pobytu lub wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium.

Art. 29.

1. Do przekraczania granicy przez członka rodziny obywatela polskiego, który powraca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po okresie zamieszkiwania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, gdzie był pracownikiem lub pracował na własny rachunek, stosuje się przepisy art. 9 ust. 2 i 3 oraz art. 11–14 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.
2. Członkami rodziny obywatela polskiego w rozumieniu ust. 1 są osoby, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 30.

Do przekraczania przez cudzoziemca granicy w zakresie uregulowanym przepisami kodeksu granicznego Schengen nie stosuje się przepisów art. 23, art. 25, art. 34, art. 35 oraz przepisów wydanych na podstawie art. 33 ust. 5.

Art. 31.

1. Cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, można – w szczególnie uzasadnionych przypadkach, ze względu na jego stan zdrowia – nie przekazywać do państwa trzeciego. Cudzoziemcowi temu w przypadku wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia zapewnia się opiekę medyczną.
2. Koszty zapewnienia opieki medycznej, o której mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków pozostających w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 32.

1. W przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 4 lit. c kodeksu granicznego Schengen, komendant placówki Straży Granicznej, po uzyskaniu zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej, może zezwolić cudzoziemcowi na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres pobytu nie dłuższy niż 15 dni.
2. Jeżeli zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, zostało udzielone cudzoziemcowi, którego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, Komendant Główny Straży Granicznej informuje o udzieleniu tego

zezwolenia właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, które dokonało wpisu danych do tego systemu.

3. W sprawie udzielenia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 33.

1. Decyzję o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje cudzoziemcowi komendant placówki Straży Granicznej.

2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

4. Komendant placówki Straży Granicznej odnotowuje wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, w dokumencie podróży cudzoziemca.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób odnotowywania w dokumencie podróży cudzoziemca wydania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży cudzoziemca, czy i na jakiej podstawie oraz w jakim dniu i przez kogo decyzja ta została wydana.

Art. 34.

1. Postępowanie prowadzone przez organy Straży Granicznej przed wydaniem cudzoziemcowi decyzji, o której mowa w art. 33 ust. 1, ogranicza się do:

1) przesłuchania cudzoziemca;

2) kontroli dokumentów posiadanych przez cudzoziemca;

3) przesłuchania wskazanych przez cudzoziemca osób towarzyszących mu w podróży;

4) dokonania sprawdzeń w dostępnych rejestrach, ewidencjach i wykazach w sprawach cudzoziemców;

5) uzyskania niezbędnych informacji od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych lub osób fizycznych.

2. Czynności podejmowane w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, mogą być ograniczone jedynie do kontroli posiadanych przez cudzoziemca dokumentów, jeżeli okoliczności niespełnienia przez cudzoziemca warunków niezbędnych do przekroczenia granicy nie budzą wątpliwości.

Art. 35.

1. Cudzoziemiec może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po przekroczeniu granicy nieumyślnie i wbrew przepisom prawa.

2. Organ, który zatrzymał cudzoziemca w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, pobiera od niego odciski linii papilarnych, chyba że cudzoziemiec został niezwłocznie doprowadzony do granicy.

3. Organ, który pobrał odciski linii papilarnych, przekazuje Komendantowi Głównemu Policji obraz linii papilarnych, dane osobowe cudzoziemca oraz informacje, które umieszcza się w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4.

Art. 36.

1. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób zakaźnych mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, których rozpoznanie lub podejrzenie wystąpienia może stanowić podstawę odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) kryteria pozwalające podejrzewać wystąpienie chorób mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, o których mowa w pkt 1.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zdrowia uwzględni tylko choroby epidemiczne określone przez Światową Organizację Zdrowia oraz inne choroby wysoce zakaźne i szczególnie niebezpieczne, które podlegają zwalczaniu u obywateli polskich na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947), a także konieczność zapewnienia humanitarnego traktowania cudzoziemców i zapobieżenia zagrożeniu dla zdrowia publicznego w obszarze przejścia granicznego i na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego

Art. 37.

Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego można udzielić cudzoziemcowi, który spełnia warunki określone w art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006.

Art. 38.

Udzielenia zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego odmawia się cudzoziemcowi, jeżeli nie spełnia warunków określonych w art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006.

Art. 39.

Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego cofa się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) zostało udzielone z naruszeniem art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006 lub
- 2) cudzoziemiec przestał spełniać warunki do jego udzielenia.

Art. 40.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego unieważnia się, gdy cudzoziemiec, który wjechał na jego podstawie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) przebywa na tym terytorium po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia, lub
- 2) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem mógł przebywać

– jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 303 ust. 1.

2. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego można unieważnić, jeżeli cudzoziemiec nadużywa zasad małego ruchu granicznego przebywając w strefie przygranicznej określonej w zezwoleniu, w celach innych niż te, dla których zezwolenie może być udzielone.

Art. 41.

1. Cudzoziemcowi przekraczającemu granicę w ramach małego ruchu granicznego odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

1) nie posiada ważnego zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego lub

2) wykorzystał dopuszczalny okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach małego ruchu granicznego, określony w umowie o małym ruchu granicznym, lub

3) posiada podrobione lub przerobione zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, lub

4) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub

5) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub

6) jego wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pobyt na tym terytorium może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, lub

7) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunki międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Cudzoziemcowi przekraczającemu granicę w ramach małego ruchu granicznego odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w drodze decyzji.

3. Do odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach małego ruchu granicznego stosuje się odpowiednio przepisy art. 33 ust. 1–3 i art. 34.

Art. 42.

1. Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego udziela, odmawia jego udzielenia lub cofa je konsul właściwy ze względu na miejsce stałego zamieszkania cudzoziemca.

2. Odmowa udzielenia lub cofnięcie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego następuje w drodze decyzji.

3. Od decyzji o odmowie udzielenia lub cofnięciu cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula.

4. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie udzielenia lub cofnięciu cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 43.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego unieważnia się w drodze decyzji.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub

komendant placówki Straży Granicznej, który w wyniku kontroli legalności pobytu cudzoziemca stwierdził okoliczności uzasadniające unieważnienie zezwolenia.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję.

Art. 44.

1. Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego udziela się na wniosek cudzoziemca, złożony na formularzu.

2. Cudzoziemiec ubiegający się o zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego przedstawia konsulowi ważny dokument podróży oraz składa:

1) wypełniony formularz wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia, zawierający:

a) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13,

b) następujące dane dotyczące dokumentu podróży:

– serię i numer dokumentu,

– datę wydania dokumentu i datę upływu jego ważności,

– nazwę organu wydającego dokument,

c) miejsce stałego zamieszkania cudzoziemca,

d) wskazanie powodów częstego przekraczania przez cudzoziemca granicy w ramach małego ruchu granicznego,

e) następujące dane osoby albo firmy lub instytucji w polskiej strefie przygranicznej, które będą odwiedzane przez cudzoziemca w trakcie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

– imię i nazwisko osoby albo nazwę firmy lub instytucji,

– adres,

– numer telefonu i faksu,

f) informację o wcześniej uzyskanych przez cudzoziemca zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,

g) datę oraz okoliczności unieważnienia lub cofnięcia wcześniej posiadanego przez cudzoziemca zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego – w przypadku gdy takie unieważnienie lub cofnięcie nastąpiło;

2) aktualną fotografię;

3) dokumenty potwierdzające posiadanie miejsca stałego zamieszkania w strefie przygranicznej;

4) dokumenty potwierdzające powody częstego przekraczania granicy.

3. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie mu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego pobiera się odciski linii papilarnych.

4. Jeżeli cudzoziemiec nie złożył odcisków linii papilarnych w celu udzielenia mu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, choć był do tego obowiązany, odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia mu tego zezwolenia.

Art. 45.

1. W zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego umieszcza się:

- 1) informacje, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006;
- 2) wskazanie płci posiadacza zezwolenia;
- 3) serię i numer zezwolenia.

2. W zezwoleniu, o którym mowa w ust. 1, umieszcza się zabezpieczenia techniczne przewidziane rozporządzeniem nr 1030/2002.

Art. 46.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku, o którym mowa w pkt 1,
- 3) szczegółowe wymogi techniczne dotyczące fotografii dołączanych do wniosku, o którym mowa w pkt 1,
- 4) wzór zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- 5) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- 6) sposób utrwalania danych umieszczanych w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i przekazywania ich do spersonalizowania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego – mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności prowadzonego postępowania oraz możliwości kontroli przekraczania granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 47.

1. Komendant placówki Straży Granicznej zatrzymuje zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, jeżeli podczas kontroli granicznej stwierdzi, że zostało ono cofnięte lub unieważnione, i wydaje cudzoziemcowi zaświadczenie o zatrzymaniu zezwolenia.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania po zatrzymaniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego podczas kontroli granicznej oraz wzór zaświadczenia o zatrzymaniu zezwolenia.

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni liczbę niezbędnych egzemplarzy zaświadczenia o zatrzymaniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz formę przekazania zaświadczenia właściwemu organowi, a także konieczność umieszczenia we wzorze zaświadczenia informacji o okoliczności stanowiącej podstawę zatrzymania zezwolenia.

Art. 48.

Szef Urzędu przekazuje właściwym organom państw stosujących rozporządzenie nr 1931/2006 informacje o:

- 1) decyzjach o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 2) grzywnach nałożonych na cudzoziemca za przebywanie:
 - a) poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego mógł przebywać, lub
 - b) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 3) decyzjach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanych z przyczyn, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 12 lub 13.

Rozdział 3 Zaproszenia

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, poz. 1004.)

Dział IV WIZY

Rozdział 1 Wydawanie wiz

Art. 58.

Cudzoziemcowi można wydać wizę Schengen lub wizę krajową.

Art. 59.

1. Wiza krajowa uprawnia do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ciągłego pobytu na nim lub do kilku pobytów na tym terytorium następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 90 dni w okresie ważności wizeny.
2. Okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizeny krajowej ustala się w granicach określonych w ust. 1 odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca.
3. Okres ważności wizeny krajowej rozpoczyna się nie później niż 3 miesiące od dnia jej wydania i nie przekracza 1 roku.

Art. 60.

1. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się w celu:

- 1) turystycznym;
- 2) odwiedzin u rodziny lub przyjaciół;
- 3) udziału w imprezach sportowych;
- 4) prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) wykonywania pracy, w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy;
- 6) wykonywania pracy na podstawie dokumentu innego niż określony w pkt 5;

- 7) prowadzenia działalności kulturalnej lub udziału w konferencjach;
 - 8) wykonywania zadań służbowych przez przedstawicieli organu państwa obcego lub organizacji międzynarodowej;
 - 9) odbycia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo studiów trzeciego stopnia;
 - 10) szkolenia zawodowego;
 - 11) kształcenia się lub szkolenia w innej formie niż określona w pkt 9 lub 10;
 - 12) dydaktycznym;
 - 13) prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych;
 - 14) tranzytu;
 - 15) tranzytu lotniczego;
 - 16) leczenia;
 - 17) dołączenia do obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub przebywania z nim;
 - 18) udziału w programie wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programie pomocy humanitarnej lub programie pracy wakacyjnej;
 - 19) przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako członek najbliższej rodziny repatrianta;
 - 20) korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka;
 - 21) repatriacji;
 - 22) korzystania z ochrony czasowej;
 - 23) przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe;
 - 24) realizacji zezwolenia na pobyt czasowy w celu łączenia rodzin;
 - 25) innym niż określone w pkt 1–24.
2. Wiza w celu, o którym mowa w ust. 1:
- 1) pkt 8 – może być wydana w szczególności jako wiza dyplomatyczna lub służbowa;
 - 2) pkt 14 lub 15 – może być wydana tylko jako wiza Schengen;
 - 3) pkt 19–22 – może być wydana tylko jako wiza krajowa.

Art. 61.

Członkom misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innym osobom zrównanym z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych minister właściwy do spraw zagranicznych wydaje dokumenty potwierdzające pełnienie funkcji, a członkom ich rodzin pozostającym z nimi we wspólnocie domowej dokumenty określające ich status.

Art. 62.

Dokumenty, o których mowa w art. 61, uprawniają do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium.

Art. 63.

Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) dokumenty potwierdzające pełnienie funkcji członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także dokumenty potwierdzające status członków ich rodzin, uprawniające do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, 2) wzory dokumentów, o których mowa w pkt 1,
 - 3) oznaczenie wiz Schengen lub wiz krajowych wydawanych osobom, o których mowa w pkt 1
- uwzględniając obowiązujące w tym zakresie umowy lub powszechnie ustalone zwyczaje międzynarodowe.

Art. 64.

1. Wiza w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5 lub 6, może być wydana cudzoziemcowi, który przedstawi zezwolenie na pracę, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 43a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane.
2. Wizę w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5 lub 6, wydaje się na okres pobytu, który odpowiada okresowi wskazanemu w zezwoleniu lub oświadczeniu. Okres ten nie może być dłuższy niż przewidziany dla danego typu wizej.
3. W przypadku wizej wydawanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5, okres pobytu na który się ją wydaje, nie może być dłuższy niż 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy liczonym od dnia pierwszego wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 65.

1. Wydania wizej krajowej odmawia się cudzoziemcowi, gdy zachodzi co najmniej jedna z poniższych przesłanek:
 - 1) obowiązuje wpis jego danych do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
 - 2) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
 - 3) nie posiada on wystarczających środków finansowych na czas trwania planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, lub możliwości uzyskania takich środków zgodnie z prawem, lub
 - 4) nie posiada on ubezpieczenia zdrowotnego lub medycznego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 lit. a, lub ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w art. 25 ust. 2, lub
 - 5) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub

6) dokument podróży cudzoziemca nie spełnia kryteriów określonych w art. 77 ust. 5, z wyłączeniem przypadku, gdy kryterium, o którym mowa w art. 77 ust. 5 pkt 1, zostało pominięte ze względu na słuszny interes cudzoziemca, lub

7) w postępowaniu w sprawie wydania wizy krajowej:

a) złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub

b) zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub

8) nie uzasadnił celu lub warunków planowanego pobytu, lub

9) zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego zamiaru opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności wizy.

2. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, wizę krajową można wydać tylko w razie istnienia poważnych przyczyn uzasadniających jej wydanie, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

Art. 66.

1. Wizę krajową wydaje albo odmawia jej wydania konsul.

2. Wizę Schengen wydaje na granicy lub odmawia jej wydania komendant placówki Straży Granicznej.

3. Wizę krajową wydaje się na wniosek cudzoziemca, składany przez niego na formularzu.

4. Wizę krajową wydaje członkowi misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub innej osobie zrównanej z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin, lub odmawia im jej wydania:

1) minister właściwy do spraw zagranicznych albo

2) konsul.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych wydaje wizę krajową, o której mowa w ust. 4, na podstawie noty ministerstwa spraw zagranicznych państwa obcego lub jego misji dyplomatycznej, a konsul – dodatkowo na podstawie wniosku o wydanie wizy.

6. Wizę krajową w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5 lub 6, wydaje lub odmawia jej wydania konsul właściwy ze względu na państwo stałego zamieszkania cudzoziemca, a w przypadku cudzoziemca przebywającego legalnie na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej – konsul, którego siedziba znajduje się w danym państwie, o ile cudzoziemiec uzasadnił złożenie wniosku poza państwem stałego zamieszkania.

Art. 67.

1. Jeżeli wydanie wizy Schengen wymaga zasięgnięcia opinii centralnego organu innego państwa obszaru Schengen zgodnie z art. 22 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen występuje za pośrednictwem Szefa Urzędu o wyrażenie opinii do właściwego organu tego państwa.

2. Szef Urzędu, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku w sprawie, o której mowa w ust. 1, informuje konsula, czy centralny organ innego państwa obszaru Schengen sprzeciwił się wydaniu wizy Schengen. Jeżeli centralny organ innego państwa obszaru Schengen nie sprzeciwił się wydaniu wizy Schengen, Szef Urzędu nie udziela informacji.

Art. 68.

1. Jeżeli wydanie wizy Schengen przez organ innego państwa obszaru Schengen wymaga zasięgnięcia opinii polskiego centralnego organu zgodnie z art. 22 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, Szef Urzędu, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie, informuje centralny organ innego państwa obszaru Schengen, czy sprzeciwia się wydaniu wizy Schengen.

2. Przed przekazaniem informacji, o której mowa w ust. 1, Szef Urzędu, w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy do sprzeciwienia się wydaniu wizy Schengen ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, konsultuje się z:

- 1) Komendantem Głównym Straży Granicznej;
- 2) Komendantem Głównym Policji;
- 3) Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) Szefem Agencji Wywiadu;
- 5) ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

3. Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Policji, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu i minister właściwy do spraw zagranicznych przekazują Szefowi Urzędu informacje niezbędne do ustalenia okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w terminie 5 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie. Nieprzekazanie informacji w tym terminie uważa się za zgodę tych organów na wydanie wizy.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się także w przypadku, gdy o wyrażenie zgody na wydanie wizy Schengen o ograniczonej ważności terytorialnej ważnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wystąpi organ innego państwa obszaru Schengen zgodnie z art. 25 ust. 2 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.

Art. 69.

1. Konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen zwraca się do Szefa Urzędu o przekazanie informacji, czy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę wydania cudzoziemcowi wizy Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w przypadku gdy:

- 1) wniosek o wydanie wizy Schengen złożył obywatel państwa trzeciego, w stosunku do którego istnieje wymóg zasięgnięcia opinii polskich organów przy rozpatrywaniu tego wniosku lub
- 2) taka konieczność wynika z dwustronnych umów międzynarodowych o reprezentacji wizowej, zawartych przez Rzeczpospolitą Polską z innymi państwami obszaru Schengen na podstawie art. 8 ust. 4 lit. c Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.
2. Szef Urzędu przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku konsula w tej sprawie.
3. Przed przekazaniem informacji, o której mowa w ust. 1, Szef Urzędu konsultuje się z:
 - 1) Komendantem Głównym Straży Granicznej;
 - 2) Komendantem Głównym Policji;
 - 3) Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 4) Szefem Agencji Wywiadu;
 - 5) ministrem właściwym do spraw zagranicznych;
 - 6) innym organem niż wymienione w pkt 1–5, w razie potrzeby.
4. Do konsultacji, o których mowa w ust. 3, stosuje się przepis art. 68 ust. 3.
5. W innych przypadkach niż określone w ust. 1 konsul może zwrócić się do Szefa Urzędu o przekazanie informacji, czy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę wydania cudzoziemcowi:
 - 1) wize Schengen – o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, albo
 - 2) wize krajowej – o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 5 lub 8.

Art. 70.

1. Na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, ministra właściwego do spraw zagranicznych lub innego organu, o którym mowa w art. 69 ust. 3 pkt 6, złożony przed upływem 5-dniowego terminu wyznaczonego na przekazanie przez te organy Szefowi Urzędu informacji, czy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę wydania cudzoziemcowi wize Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, albo wize krajowej, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 5 lub 8, Szef Urzędu może przedłużyć ten termin o 20 dni.
2. W przypadku uwzględnienia przez Szefa Urzędu wniosku o przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 1, lub konieczności przeprowadzenia przez niego dodatkowego postępowania wyjaśniającego 10-dniowy termin wyznaczony Szefowi Urzędu na przekazanie informacji konsulowi ulega przedłużeniu, nie dłużej jednak niż do 30 dni.
3. O przedłużeniu terminu, o którym mowa w ust. 2, Szef Urzędu powiadamia konsula.

Art. 71.

1. Wymiana informacji na podstawie art. 67–70 odbywa się za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Wymiana informacji na podstawie art. 67–70 może odbywać się w formie pisemnej w przypadku:

- 1) braku możliwości wymiany informacji za pomocą środków komunikacji elektronicznej z powodu nadzwyczajnych okoliczności lub
- 2) wymiany informacji z organem, o którym mowa w art. 69 ust. 3 pkt 6.

Art. 72.

Jeżeli dane cudzoziemca ubiegającego się o wydanie wizy krajowej znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu i zachodzą poważne przyczyny uzasadniające wydanie tej wizy, o których mowa w art. 65 ust. 2, konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy krajowej, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen i informuje, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o wydaniu wizy krajowej właściwy organ innego państwa obszaru Schengen.

Art. 73.

1. Organem właściwym do informowania organów innych państw obszaru Schengen o wydaniu wizy Schengen jest:

- 1) minister właściwy do spraw zagranicznych – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego – w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez konsula;
- 2) Komendant Główny Straży Granicznej – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego – w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych na granicy;
- 3) minister właściwy do spraw zagranicznych – w przypadkach, o których mowa w art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego – w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. W przypadku gdy w odniesieniu do wiz krajowych zaistnieją okoliczności, o których mowa w art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, konsul lub minister właściwy do spraw zagranicznych informuje Szefa Urzędu o wydaniu wizy krajowej.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych, konsul lub Komendant Główny Straży Granicznej przekazuje informację o wydaniu wizy Schengen za pośrednictwem Szefa Urzędu.

4. Szef Urzędu udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) Komendantowi Głównemu Straży Granicznej;
- 2) Komendantowi Głównemu Policji;
- 3) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) Szefowi Agencji Wywiadu;
- 5) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Art. 74.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, organem właściwym do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez właściwe organy innych państw obszaru Schengen jest Szef Urzędu.

2. Szef Urzędu udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1, Komendantowi Głównemu Straży Granicznej, Komendantowi Głównemu Policji, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu i ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Art. 75.

1. Odmowa wydania wizen krajowej następuje w drodze decyzji.
2. Decyzję o odmowie wydania wizen krajowej wydaje się na formularzu.

Art. 76.

1. Od decyzji o odmowie wydania wizen Schengen lub wizen krajowej wydanej przez:
 - 1) konsula – przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ;
 - 2) komendanta placówki Straży Granicznej – przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie wydania wizen Schengen lub wizen krajowej.
3. Konsul rozpatruje wniosek, o którym mowa w ust. 2, w terminie 7 dni.

Art. 77.

1. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizen krajowej składa osobiście:
 - 1) wypełniony formularz wniosku o wydanie tej wizen, zawierający:
 - a) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13,
 - b) informację o obywatelstwie cudzoziemca w chwili urodzenia,
 - c) następujące dane dotyczące posiadanego przez cudzoziemca dokumentu podróży:
 - rodzaj,
 - serię i numer,
 - datę wydania i datę upływu ważności,
 - nazwę organu wydającego,
 - d) adres poczty elektronicznej cudzoziemca,
 - e) nazwisko, imię, adres oraz obywatelstwo osoby sprawującej władzę rodzicielską nad cudzoziemcem lub opiekuna prawnego cudzoziemca – w przypadku osoby małoletniej,
 - f) nazwę i adres szkoły lub uczelni – w przypadku cudzoziemców będących uczniami lub studentami,
 - g) numer telefonu podmiotu powierzającego wykonywanie pracy,
 - h) posiadany przez cudzoziemca krajowy numer identyfikacyjny, i) informację o wydanych cudzoziemcowi w okresie ostatnich 5 lat wizen Schengen lub wizen krajowych,
 - j) wskazanie i uzasadnienie celu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - k) wskazanie państwa członkowskiego Unii Europejskiej, do którego następuje pierwszy wjazd cudzoziemca na terytorium Unii Europejskiej,

- l) informację o stałym zamieszkiwaniu cudzoziemca na terytorium innego państwa niż państwo, którego jest obywatelem, oraz o dokumencie uprawniającym go do pobytu na tym terytorium,
 - m) liczbę wjazdów cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których uprawniać ma wiza krajowa,
 - n) wskazanie planowanego okresu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - o) informację o pobraniu odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w toku poprzedniego postępowania w sprawie wydania mu wizy,
 - p) dane kontaktowe zapraszającego albo tymczasowy adres cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - r) planowaną datę wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wyjazdu z tego terytorium,
 - s) informację dotyczącą pokrycia kosztów podróży cudzoziemca i jego utrzymania,
 - t) następujące dane lub informacje dotyczące obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, będącego członkiem rodziny cudzoziemca:
 - imię (imiona) i nazwisko,
 - datę urodzenia,
 - numer dokumentu podróży lub dowodu tożsamości,
 - informację o obywatelstwie,
 - informację o stopniu pokrewieństwa z cudzoziemcem;
- 2) aktualną fotografię;
- 3) dokumenty potwierdzające:
- a) cel i warunki planowanego pobytu,
 - b) posiadanie wystarczających środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem,
 - c) posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub podróжного ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 lit. a,
 - d) wiarygodność deklaracji cudzoziemca o zamiarze opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności wizy,
 - e) inne okoliczności podane we wniosku.
2. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5 lub 6, który nie podlega jeszcze ubezpieczeniu zdrowotnemu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, składa dokument potwierdzający posiadanie podróжного ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w art. 25 ust. 2.

3. Do wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c lub ust. 2, stosuje się przepis art. 25 ust. 4.

4. Konsul, dokonując oceny, czy cudzoziemiec spełnia wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c lub ust. 2, ustala, czy ubezpieczenie zapewnia podmiotom udzielającym świadczeń zdrowotnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczywistą możliwość zaspokajania roszczeń wobec ubezpieczyciela.

5. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej przedstawia do wglądu dokument podróży, który spełnia łącznie następujące kryteria:

- 1) jego okres ważności upłynie nie wcześniej niż po 3 miesiącach od upływu okresu ważności wizy, o którą się ubiega;
- 2) zawiera przynajmniej dwie wolne strony;
- 3) został wydany w ciągu ostatnich 10 lat.

6. W pilnych przypadkach uzasadnionych słusznym interesem cudzoziemca kryterium, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, może być pominięte.

7. W szczególnych przypadkach uzasadnionych osobistą sytuacją cudzoziemca konsul może odstąpić od wymogu osobistego złożenia wniosku.

8. Przyjęcie wniosku o wydanie wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 78.

1. Wizę krajową umieszcza się w formie naklejki wizowej w dokumencie podróży, a w szczególnych przypadkach uzasadnionych interesem cudzoziemca – na osobnym blankiecie wizowym.

2. Na blankiecie wizowym umieszcza się dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13, oraz jego aktualną fotografię.

Art. 79.

1. Jeżeli w naklejce wizowej wizy krajowej został wykryty błąd przed jej umieszczeniem w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym, naklejkę unieważnia się.

2. Jeżeli błąd został wykryty po umieszczeniu naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym, minister właściwy do spraw zagranicznych, konsul lub komendant placówki Straży Granicznej unieważnia naklejkę wizową wizy krajowej, a w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym umieszcza nową naklejkę.

3. Jeżeli dokument podróży należący do cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej został wymieniony, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, na jego wniosek, umieszcza w dokumencie wymienionym nową naklejkę wizową wizy krajowej.

4. Jeżeli komendant placówki Straży Granicznej wykrył błąd w naklejce wizowej wizy Schengen, unieważnia tę naklejkę i umieszcza w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym nową naklejkę.

Art. 80.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) oznaczenie celów wydania wiz Schengen lub wiz krajowych, z wyłączeniem tranzytowej wizy lotniskowej, o której mowa w art. 2 pkt 5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, wizy Schengen wydawanej w celu tranzytu oraz wiz wydawanych członkom misji dyplomatycznych lub urzędów konsularnych państw obcych lub innym osobom zrównanym z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych oraz członkom ich rodzin;
 - 2) wzór blankietu wizowego, o którym mowa w art. 78 ust. 1;
 - 3) wzory formularzy wniosków o wydanie wizy krajowej i szczegółowe wymogi techniczne dotyczące fotografii dołączanej do wniosku;
 - 4) sposób odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej;
 - 5) sposób przekazywania Szefowi Urzędu przez:
 - a) konsula – danych wymienionych we wniosku o wydanie wizy,
 - b) konsula, Komendanta Głównego Straży Granicznej i ministra właściwego do spraw zagranicznych – informacji o wydaniu wizy Schengen;
 - 6) wzór formularza, na którym wydaje się decyzję o odmowie wydania wizy krajowej;
 - 7) sposób umieszczania naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym;
 - 8) sposób unieważniania naklejki wizowej wizy krajowej w przypadku, o którym mowa w art. 79 ust. 2.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:
- 1) typy wiz, o których mowa w art. 58, i cele wydania wizy określone w art. 60;
 - 2) konieczność zapewnienia czytelności blankietu wizowego, o którym mowa w art. 78 ust. 1;
 - 3) konieczność zapewnienia kontroli odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej;
 - 4) konieczność zapewnienia sprawnego i bezpiecznego przekazywania informacji oraz danych, o których mowa w ust. 1 pkt 5 ;
 - 5) konieczność zapewnienia kontroli czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8.

Art. 81.

1. Do wydawania wiz członkowi rodziny obywatela polskiego, który powraca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po okresie zamieszkiwania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, gdzie był pracownikiem lub pracował na własny rachunek, stosuje się przepisy art. 10 i art. 11a ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

2. Członkami rodziny obywatela polskiego w rozumieniu przepisu ust. 1 są osoby, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Rozdział 2
Przedłużanie wiz

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział V
ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY

Rozdział 1
Część ogólna

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 2
Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 3
**Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonania pracy
w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji**

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 4
**Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonania pracy przez cu-
dzoziemca delegowanego przez pracodawcę zagranicznego na te-
rytorium Rzeczypospolitej Polskiej**

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 5
**Zezwolenie na pobyt czasowy
w celu prowadzenia działalności gospodarczej**

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 6
Zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 7
**Zezwolenie na pobyt czasowy
w celu prowadzenia badań naukowych**

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 8

Zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków rodzin cudzoziemców

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 9

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców będących ofiarami handlu ludźmi

Art. 170.

Cudzoziemcowi, w stosunku do którego istnieje domniemanie, że jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego, wydaje się zaświadczenie potwierdzające istnienie tego domniemania.

Art. 171.

1. Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny przez okres ważności wydanego mu zaświadczenia, o którym mowa w art. 170.
2. Pobyt cudzoziemca, o którym mowa w art. 170, przestaje się uważać za legalny z chwilą odnotowania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 7, informacji, że cudzoziemiec aktywnie, dobrowolnie i z własnej inicjatywy ponownie nawiązał kontakt z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.
3. Informację, o której mowa w ust. 2, przekazuje organ, który wydał zaświadczenie, o którym mowa w art. 170.

Art. 172.

1. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 170, wydaje cudzoziemcowi organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.
2. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 170, jest ważne przez okres 3 miesięcy od dnia jego wydania, a w przypadku małoletniego cudzoziemca – przez okres 4 miesięcy od dnia jego wydania.

Art. 173.

Organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, poucza cudzoziemca na piśmie w języku dla niego zrozumiałym o przepisach zawartych w art. 171 i art. 172.

Art. 174.

Organ, który wydał cudzoziemcowi zaświadczenie, o którym mowa w art. 170, powiadamia o tym fakcie ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 175.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, uwzględniając cel, w jakim zaświadczenie jest wydawane, oraz dane potwierdzające tożsamość cudzoziemca.

Art. 176.

Zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi udziela się cudzoziemcowi, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego;
- 3) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

Art. 177.

Zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi udziela się na okres co najmniej 6 miesięcy.

Art. 178.

W postępowaniu w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi nie stosuje się przepisów art. 99 ust. 1 pkt 2 i 4–6 oraz art. 100 ust. 1 pkt 2, 3 i 6–9.

Art. 179.

Organ prowadzący postępowanie w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi zapewnia cudzoziemcowi, który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, możliwość korzystania z pomocy tłumacza.

Art. 180.

Zezwolenie na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi cofa się cudzoziemcowi:

- 1) w przypadkach, o których mowa w art. 101 pkt 1 lub 2, w szczególności gdy cudzoziemiec zaprzestał współpracy z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, lub jeżeli postępowanie to zostało zakończone, lub
- 2) gdy wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 4 lub 5.

Rozdział 10

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 11

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział VI
ZEZWOLENIE NA POBYT STAŁY
REZYDENTA DŁUGOTERMINOWEGO UE

Rozdział 1
Zezwolenie na pobyt stały

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 2
Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział VII
DOKUMENTY WYDAWANE CUDZOZIEMCOM

Art. 226.

Cudzoziemcowi mogą być wydane następujące dokumenty:

- 1) karta pobytu;
- 2) polski dokument podróży dla cudzoziemca;
- 3) polski dokument tożsamości cudzoziemca;
- 4) tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca;
- 5) dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany o nazwie „zgoda na pobyt tolerowany”.

Art. 227.

W przypadku gdy którykolwiek z dokumentów, o których mowa w art. 226, został wydany osobie nieuprawnionej, organ wydający ten dokument stwierdza, w drodze decyzji, jego nieważność.

Art. 228.

W dokumentach, o których mowa w art. 226, nie umieszcza się podpisu ich posiadacza, gdy są one wydawane:

- 1) osobie małoletniej, która nie ukończyła 13. roku życia, lub
- 2) osobie, która ukończyła 13. rok życia, ale z powodu swojej niepełnosprawności nie może złożyć podpisu samodzielnie.

Art. 229.

1. Dokumenty, o których mowa w art. 226, wydaje się i wymienia na wniosek cudzoziemca.
2. Pierwszą kartę pobytu wydaje się z urzędu.
3. Polski dokument tożsamości cudzoziemca, w przypadku małoletniego cudzoziemca urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywającego na tym terytorium bez opieki rodziców, można wydać także z urzędu.
4. Pierwszą kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, który:
 - 1) przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium w celu połączenia z rodziną lub

- 2) jest członkiem najbliższej rodziny repatrianta, lub
 - 3) uzyskał zgodę na pobyt ze względów humanitarnych – wydaje się na wniosek cudzoziemca.
5. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca w przypadku cudzoziemca:
- 1) podlegającego relokacji lub przesiedleniu – wydaje się na wniosek Szefa Urzędu;
 - 2) o którym mowa w art. 268 pkt 2 – można wydać także z urzędu.
6. Przed wydaniem pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE i wcześniej posiadał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z pobytem na podstawie ochrony międzynarodowej, wojewoda zwraca się, za pośrednictwem Szefa Urzędu, do tego państwa członkowskiego w celu ustalenia, czy cudzoziemiec nie został pozbawiony ochrony międzynarodowej.

Art. 230.

1. Wniosek o wymianę dokumentów, o których mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, należy złożyć w terminie 14 dni po wystąpieniu przesłanek do ich wymiany, o których mowa w przepisach niniejszego działu.
2. Wniosek o wydanie kolejnej karty pobytu należy złożyć co najmniej na 30 dni przed upływem okresu ważności karty pobytu.

Art. 231.

1. Cudzoziemiec składa wniosek o wydanie lub wymianę dokumentów, o których mowa w art. 226, na formularzu zawierającym:
 - 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
 - 2) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13, dotyczące objętych wnioskiem dzieci i innych osób wpisanych do dokumentu podróży – w przypadku wniosku o wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca albo o wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
 - 3) adres zameldowania na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące.
2. Cudzoziemiec, składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia ważny dokument podróży i dołącza do wniosku:
 - 1) aktualne fotografie swoją i osób objętych wnioskiem;
 - 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych i okoliczności podanych we wniosku.
3. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada lub nie ma możliwości uzyskania dokumentu podróży, zamiast ważnego dokumentu podróży dopuszcza się przedstawienie innego dokumentu potwierdzającego tożsamość cudzoziemca.
4. Cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, składając wniosek o wydanie polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca jest zwolniony z obowiązku

przedstawienia ważnego dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość, jeżeli z uwagi na szczególne okoliczności nie posiada takich dokumentów i nie ma możliwości ich uzyskania.

Art. 232.

1. W przypadku utraty lub uszkodzenia dokumentu, o którym mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, cudzoziemiec, w terminie 3 dni od dnia jego utraty lub uszkodzenia, zawiadamia o tym fakcie organ, który wydał ten dokument.
2. Cudzoziemcowi, który zawiadomił o utracie lub uszkodzeniu dokumentu, o którym mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, wydaje się nieodpłatnie zaświadczenie potwierdzające ten fakt.
3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest ważne do czasu wydania cudzoziemcowi kolejnego dokumentu, nie dłużej jednak niż przez 2 miesiące.
4. Zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na formularzu zawierającym dane, o których mowa w art. 244 ust. 1, oraz podpis zawiadamiającego.

Art. 233.

1. Cudzoziemiec, który odzyskał utracony dokument, o którym mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, zawiadamia o tym fakcie, w terminie 3 dni od dnia jego odzyskania, organ, który wydał ten dokument.
2. Cudzoziemiec, który otrzymał kolejny dokument wydany w miejsce utraconego, niezwłocznie zwraca odzyskany dokument organowi, który ten dokument wydał.

Art. 234.

1. Osoba, która znalazła cudzy dokument, o którym mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, niezwłocznie przekazuje go wojewodzie, komendantowi wojewódzkiemu (Stołecznemu), komendantowi powiatowemu (miejskiemu) Policji, komendantowi komisariatu Policji, innemu organowi administracji publicznej lub konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, przekazują niezwłocznie znaleziony dokument organowi, który go wydał, w celu unieważnienia.

Art. 235.

1. Dokumenty, o których mowa w art. 226, wydaje się lub wymienia po uiszczeniu opłaty.
2. Dochody z opłat za wydanie i wymianę dokumentów, o których mowa w art. 226, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 236.

Opłaty, o której mowa w art. 235 ust. 1, nie pobiera się w przypadku:

- 1) wydania pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał:
 - a) status uchodźcy,
 - b) ochronę uzupełniającą,
 - c) zgodę na pobyt ze względów humanitarnych;

- 2) wydania pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, któremu w Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt stały jako członkowi najbliższej rodziny repatrianta;
- 3) gdy wydany lub wymieniony dokument zawierał wady techniczne;
- 4) wydania z urzędu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca małoletniemu cudzoziemcowi;
- 5) wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży cudzoziemcowi relokowanemu lub przesiedlanemu albo w przypadku przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 6) wymiany karty pobytu z powodu okoliczności, o których mowa w art. 241 pkt 5 lub 6.

Art. 237.

1. Ulga w opłacie za wydanie lub wymianę dokumentów, o których mowa w art. 226, przysługuje cudzoziemcom:
 - 1) którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej;
 - 2) których celem pobytu jest pobieranie nauki w szkole ponadgimnazjalnej i szkole wyższej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) małoletnim, którzy w dniu złożenia wniosku o wydanie lub wymianę karty pobytu lub dokumentu nie ukończyli 16 lat.
2. Ulga w opłacie, o której mowa w ust. 1, wynosi 50% kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 239 ust. 1.

Art. 238.

W przypadku zawinionej utraty lub zawinionego zniszczenia dokumentów, o których mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, opłatę za wymianę tych dokumentów podwyższa się do 300% w stosunku do opłat określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 239 ust. 1.

Art. 239.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wysokość opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej za wydanie i wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca i dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” oraz za wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
 - 2) tryb uiszczania opłat, o których mowa w pkt 1;
 - 3) dokumenty wymagane do uzyskania ulg, o których mowa w art. 237 ust. 1;
 - 4) wysokość opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej za wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca i dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” w przypadku zawinionej ich utraty albo zawinionego ich zniszczenia.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:
 - 1) jednostkowe koszty wytworzenia i wydania lub wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości

cudzoziemca i dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” oraz wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;

2) zróżnicowanie wysokości opłat za wymianę dokumentów w przypadku zawnionej ich utraty lub zniszczenia, w zależności od ilości zdarzeń powodujących konieczność wydania nowych dokumentów.

Art. 240.

Kartę pobytu wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono:

- 1) zezwolenia na pobyt czasowy;
- 2) zezwolenia na pobyt stały;
- 3) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 4) zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

Art. 241.

Kartę pobytu wymienia się w przypadku:

- 1) zmiany danych umieszczonych w dotychczasowej karcie pobytu;
- 2) zmiany wizerunku twarzy posiadacza karty pobytu w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w tej karcie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza karty;
- 3) jej utraty;
- 4) jej uszkodzenia;
- 5) przejęcia przez Rzeczpospolitą Polską odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE z adnotacją, o której mowa w art. 244 ust. 1 pkt 18;
- 6) przejęcia przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 242.

Karta pobytu w okresie swojej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia go, wraz z dokumentem podróży, do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy.

Art. 243.

1. Karta pobytu wydana cudzoziemcowi w przypadku udzielenia mu:

- 1) zezwolenia na pobyt czasowy – jest ważna przez okres, na który udzielono mu tego zezwolenia;
- 2) zezwolenia na pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
- 3) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania;
- 4) zgody na pobyt ze względów humanitarnych – jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania.

2. Kolejna karta pobytu wydana cudzoziemcowi po upływie terminu ważności karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem mu:

- 1) zezwolenia na pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;

- 2) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania;
- 3) zgody na pobyt ze względów humanitarnych – jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania.

Art. 244.

1. W karcie pobytu umieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;
- 4) informację o obywatelstwie;
- 5) informację o płci;
- 6) informację o wzroście w centymetrach i kolorze oczu;
- 7) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
- 8) informację o rodzaju udzielonego zezwolenia;
- 9) adnotację „naukowiec” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 151;
- 10) adnotację „Niebieska Karta UE” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 127;
- 11) adnotację „dostęp do rynku pracy” – w przypadku zezwolenia udzielonego cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę;
- 12) adnotację „Poprzednio posiadacz Niebieskiej Karty UE” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;
- 13) obraz linii papilarnych;
- 14) nazwę organu wydającego kartę;
- 15) datę wydania karty;
- 16) datę upływu okresu ważności karty;
- 17) fotografię cudzoziemca;
- 18) adnotację „ochrona międzynarodowa przyznana przez... (wskazanie państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które ją przyznało) w dniu... (data przyznania ochrony międzynarodowej)” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu przyznano ochronę międzynarodową.

2. Niezależnie od danych, o których mowa w ust. 1, karta pobytu może zawierać podpis cudzoziemca oraz zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5 lub 16.

3. W karcie pobytu wydawanej osobie, od której pobranie odcisków linii papilarnych jest fizycznie niemożliwe, nie umieszcza się obrazu linii papilarnych.

4. W karcie pobytu nie umieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 245.

1. Kartę pobytu wydaje lub odmawia jej wydania wojewoda, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.
2. Kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, wydaje lub odmawia jej wydania komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który udzielił tej zgody.
3. Kartę pobytu wymienia lub odmawia jej wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
4. Kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, wymienia lub odmawia jej wymiany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się do wydania lub odmowy wydania kolejnej karty pobytu.
6. Odmowa wydania albo wymiany karty pobytu następuje w drodze decyzji.
7. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach wydania albo wymiany karty pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jest Szef Urzędu.
8. W przypadku gdy zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych udzielił Szef Urzędu lub gdy Szef Urzędu wydał decyzję o wydaniu albo wymianie karty pobytu, kartę pobytu wydaje lub wymienia odpowiednio organ, o którym mowa w ust. 1 lub 2, który orzekał w tych sprawach w pierwszej instancji.

Art. 246.

Organ właściwy do wydania karty pobytu pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca, który składa wniosek o:

- 1) wydanie pierwszej karty pobytu w przypadku, o którym mowa w art. 229 ust. 4;
- 2) wydanie kolejnej karty pobytu;
- 3) wymianę karty pobytu.

Art. 247.

Odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie wydania karty pobytu lub jej wymiany, gdy cudzoziemiec nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu lub jej wymiany.

Art. 248.

1. Cudzoziemiec odbiera kartę pobytu osobiście.
2. W przypadku gdy karta pobytu została wydana cudzoziemcowi, który nie ukończył 13. roku życia, odbiera tę kartę jego przedstawiciel ustawowy lub kurator.

3. Cudzoziemcowi odbierającemu kartę pobytu udostępnia się czytnik elektroniczny w celu sprawdzenia, czy jego dane osobowe umieszczone w karcie są zgodne ze stanem faktycznym.

Art. 249.

1. Cudzoziemiec zwraca kartę pobytu organowi, który ją wydał, gdy:

- 1) nabył obywatelstwo polskie;
- 2) wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu;
- 3) wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 4) wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy;
- 5) wydano decyzję o cofnięciu mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
- 6) wydana decyzja o udzieleniu mu zezwolenia na pobyt czasowy wygasła z mocy prawa na podstawie art. 102 albo na podstawie art. 307 ust. 1;
- 7) wydana decyzja o udzieleniu mu zezwolenia na pobyt stały wygasła z mocy prawa na podstawie art. 200 pkt 1;
- 8) wydana decyzja o udzielaniu mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych wygasła z mocy prawa na podstawie art. 354 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4.

2. Cudzoziemiec zwraca kartę pobytu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
- 2) decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2–8, stała się ostateczna albo wygasła.

3. Osoba obowiązana do zgłoszenia zgonu na podstawie art. 65 ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264 oraz z 2012 r. poz. 1529) niezwłocznie zwraca kartę pobytu zmarłego cudzoziemca organowi, który tę kartę wydał.

4. Organ, któremu zwrócono kartę pobytu, wydaje na wniosek cudzoziemca nieodpłatnie zaświadczenie o zwrocie karty pobytu ważne przez okres 30 dni.

Art. 250.

Kartę pobytu unieważnia się w przypadku:

- 1) jej utraty albo uszkodzenia – z dniem zgłoszenia utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
- 2) jej wymiany z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza karty w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w tej karcie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza karty,
 - b) danych w niej umieszczonych – z dniem odbioru nowej karty;
- 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu karty;
- 4) zgonu posiadacza karty pobytu – z dniem uzyskania informacji przez organ o zgonie cudzoziemca;

5) gdy cudzoziemiec nie zwróci jej, gdy wydano mu decyzję, o której mowa w art. 249 ust. 1 pkt 2–8 – z dniem, w którym decyzja ta stała się ostateczna albo wygasła.

Art. 251.

Kartę pobytu unieważnia:

1) organ, który tę kartę wydał, w przypadku:

- a) nabycia przez posiadacza karty pobytu obywatelstwa polskiego albo jego zgonu,
 - b) gdy decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zgody na pobyt ze względów humanitarnych, decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub decyzja o stwierdzeniu nieważności karty pobytu stała się ostateczna,
 - c) przekazania cudzej karty pobytu przez osobę, która ją znalazła, chyba że karta ta została już unieważniona,
 - d) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanej karty pobytu w przypadku, o którym mowa w art. 233 ust. 2, chyba że karta ta została już unieważniona,
 - e) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy w związku z uzyskaniem przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - f) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt stały w związku z uzyskaniem przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - g) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zgody na pobyt ze względów humanitarnych w związku z uzyskaniem przez cudzoziemca statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub zezwolenia na pobyt stały,
 - h) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zgody na pobyt ze względów humanitarnych w związku z zawiadomieniem o zrzeczeniu się prawa do korzystania z tej zgody lub powrotem do kraju pochodzenia;
- 2) organ, który wymienia kartę pobytu, w przypadku:
- a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia karty pobytu,
 - b) odbioru nowej karty pobytu w przypadkach, o których mowa w art. 241 pkt 1 i 2.

Art. 252.

Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi, który utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a nie jest możliwe otrzymanie przez cudzoziemca nowego dokumentu podróży, gdy cudzoziemcowi udzielono:

- 1) zezwolenia na pobyt stały;
- 2) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 3) ochrony uzupełniającej;
- 4) zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

Art. 253.

1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia cudzoziemca do wielokrotnego przekraczania granicy.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres jednego roku od dnia jego wydania.

Art. 254.

Wydanie cudzoziemcowi polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca nie zwalnia go z obowiązku podjęcia działań zmierzających do uzyskania przez niego dokumentu podróży.

Art. 255.

1. W polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca umieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 3) informację o obywatelstwie;
- 4) informację o płci;
- 5) nazwę organu wydającego;
- 6) datę wydania dokumentu;
- 7) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 8) fotografię cudzoziemca;

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 lub 7.

Art. 256.

Wymiana polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w przypadku:

- 1) zmiany danych umieszczonych w dotychczasowym dokumencie;
- 2) zmiany wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dokumentu;
- 3) utraty dokumentu;
- 4) uszkodzenia dokumentu.

Art. 257.

1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Odmowa wydania lub wymiany dokumentu, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji.

Art. 258.

1. Cudzoziemiec zwraca polski dokument podróży dla cudzoziemca organowi, który go wydał, gdy:

- 1) nabył obywatelstwo polskie;
- 2) wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu;
- 3) wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
- 4) wydano decyzję o pozbawieniu go ochrony uzupełniającej;

5) otrzymał dokument podróży.

2. Cudzoziemiec zwraca polski dokument podróży dla cudzoziemca niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego;

2) doręczono mu dokument podróży;

3) decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2–4, stała się ostateczna.

3. W pozostałym zakresie do zwrotu polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca stosuje się przepisy art. 249 ust. 3 i 4.

Art. 259.

1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca unieważnia się w przypadku:

1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia jego utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;

2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:

a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dokumentu,

b) danych w nim umieszczonych

– z dniem odbioru nowego dokumentu;

3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;

4) zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania przez organ informacji o jego zgonie;

5) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany polski dokument podróży, chyba że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia;

6) gdy cudzoziemiec nie zwrócił polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca po otrzymaniu dokumentu podróży – niezwłocznie po uzyskaniu przez cudzoziemca informacji o otrzymaniu dokumentu podróży.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca unieważnia:

1) organ, który ten dokument wydał, w przypadku:

a) nabycia przez posiadacza tego dokumentu obywatelstwa polskiego albo jego zgonu,

b) gdy decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub decyzja o pozbawieniu ochrony uzupełniającej albo o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna,

c) przekazania dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument ten został już unieważniony,

d) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 233 ust. 2, chyba że dokument ten został już unieważniony,

e) otrzymania przez cudzoziemca dokumentu podróży;

2) organ, który ten dokument wymienił, w przypadku:

a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,

b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 256 pkt 1 i 2.

Art. 260.

1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany:

1) małoletniemu cudzoziemcowi urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywającemu na tym terytorium bez opieki rodziców, jeżeli nie sprzeciwia się temu interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemawia za tym dobro dziecka;

2) cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170;

3) cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada żadnego obywatelstwa, jeżeli przemawia za tym interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany, jeżeli cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego innego dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Art. 261.

1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lecz nie potwierdza jego obywatelstwa.

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, nie uprawnia do przekroczenia granicy.

3. Posiadanie przez cudzoziemca dokumentu, o którym mowa w ust. 1, nie zwalnia go z obowiązku uzyskania wizy, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 262.

Polski dokument tożsamości cudzoziemca jest ważny przez okres 1 roku od dnia wydania.

Art. 263.

1. W polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca umieszcza się:

1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona jego rodziców;

2) datę, miejsce i kraj urodzenia;

3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;

4) informację o płci;

5) informację o wzroście w centymetrach i kolorze oczu;

6) nazwę organu wydającego dokument;

7) datę wydania dokumentu;

8) datę upływu okresu ważności dokumentu;

9) fotografię cudzoziemca;

10) pouczenie, że dokument nie potwierdza obywatelstwa, nie uprawnia do przekraczania granicy ani nie jest dokumentem potwierdzającym legalny pobyt.

2. Polski dokument tożsamości cudzoziemca zawiera podpis jego posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4 lub 8.

3. W polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca nie umieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, w przypadku gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 264.

1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Odmowa wydania lub wymiany polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca następuje w drodze decyzji.

Art. 265.

1. Do wymiany polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca stosuje się przepisy art. 256.
2. Cudzoziemiec zwraca polski dokument tożsamości cudzoziemca, gdy:
 - 1) nabył obywatelstwo polskie;
 - 2) wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu.
3. Cudzoziemiec zwraca polski dokument tożsamości cudzoziemca organowi, który go wydał, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:
 - 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
 - 2) decyzją, o której mowa w ust. 2 pkt 2, stała się ostateczna.
4. W pozostałym zakresie do zwrotu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca stosuje się przepisy art. 249 ust. 3 i 4.

Art. 266.

1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca unieważnia się w przypadku:
 - 1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia jego utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
 - 2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dokumentu,
 - b) danych w nim umieszczonych– z dniem odbioru nowego dokumentu;
 - 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;
 - 4) zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania informacji przez organ o jego zgonie;
 - 5) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany polski dokument tożsamości cudzoziemca, chyba że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia.
2. Polski dokument tożsamości cudzoziemca unieważnia:
 - 1) organ, który wydał ten dokument, w przypadku:

- a) nabycia przez posiadacza tego dokumentu obywatelstwa polskiego albo jego zgonu,
 - b) przekazania cudzego dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument został już unieważniony,
 - c) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 233 ust. 2, chyba że dokument został już unieważniony,
 - d) gdy decyzja o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna;
- 2) organ, który wymienił ten dokument, w przypadku:
- a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,
 - b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 256 pkt 1 lub 2.

Art. 267.

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi zamierzającemu powrócić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy:

- 1) cudzoziemcowi udzielono:
 - a) zezwolenia na pobyt stały,
 - b) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - c) ochrony uzupełniającej,
 - d) zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
- 2) cudzoziemcowi nadano status uchodźcy.

Art. 268.

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca może być wydany cudzoziemcowi, który nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy cudzoziemiec:

- 1) podlega relokacji lub przesiedleniu;
- 2) zamierza opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub został zobowiązany do opuszczenia tego terytorium.

Art. 269.

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia cudzoziemca:

- 1) o którym mowa w art. 267 i art. 268 pkt 1 – do jednokrotnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) o którym mowa w art. 268 pkt 2 – do wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 270.

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres w nim oznaczony, nie dłuższy jednak niż 7 dni.

Art. 271.

- 1. W tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca umieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia cudzoziemca;
 - 3) informację o obywatelstwie cudzoziemca;
 - 4) informację o płci cudzoziemca;
 - 5) informację o wzroście w centymetrach i kolorze oczu cudzoziemca;
 - 6) imiona i nazwiska, daty, miejsca i kraj urodzenia oraz płeć towarzyszących cudzoziemcowi dzieci tego cudzoziemca lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką;
 - 7) nazwę organu wydającego dokument;
 - 8) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz podpis osoby wydającej dokument;
 - 9) datę wydania dokumentu;
 - 10) datę upływu okresu ważności dokumentu;
 - 11) fotografię cudzoziemca;
 - 12) fotografie towarzyszących cudzoziemcowi jego dzieci lub innych małoletnich dzieci znajdujących się pod jego opieką.
2. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 –4 lub 10.

Art. 272.

1. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania:
 - 1) w Rzeczypospolitej Polskiej – wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w przypadku, gdy cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – komendant placówki Straży Granicznej;
 - 2) poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – konsul.
2. Odmowa wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w drodze decyzji.
3. Od decyzji o odmowie wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca wydanej przez konsula przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ.
4. Organem wyższego stopnia w stosunku do komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach dotyczących tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest Komendant Główny Straży Granicznej.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia cudzoziemcowi decyzji o odmowie wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca.

Art. 273.

Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 274.

1. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” w okresie swojej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lecz nie potwierdza obywatelstwa cudzoziemca.

2. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” nie uprawnia do przekroczenia granicy.

Art. 275.

Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” jest ważny przez okres 2 lat od dnia jego wydania.

Art. 276.

1. W dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany” umieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
- 2) imiona rodziców cudzoziemca;
- 3) datę, miejsce i kraj urodzenia cudzoziemca;
- 4) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy cudzoziemca;
- 5) informację o obywatelstwie cudzoziemca;
- 6) informację o płci cudzoziemca;
- 7) informację o wzroście w centymetrach i kolorze oczu cudzoziemca;
- 8) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) cudzoziemca – w przypadku gdy został nadany;
- 9) nazwę organu wydającego dokument;
- 10) datę wydania dokumentu;
- 11) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 12) fotografię cudzoziemca;
- 13) obraz linii papilarnych cudzoziemca;
- 14) pouczenie, że dokument nie potwierdza obywatelstwa cudzoziemca ani nie uprawnia do przekraczania granicy.

2. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” zawiera podpis jego posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 5, 6 lub 11.

3. W dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany” nie umieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 4, gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 277.

1. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” wydaje lub odmawia jego wydania komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który udzielił cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, a wymienia lub odmawia jego wymiany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Odmowa wydania i wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” następuje w drodze decyzji.

3. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach, o których mowa w ust. 2, jest Szef Urzędu.

4. W przypadku gdy zgody na pobyt tolerowany udzielił Szef Urzędu lub gdy Szef Urzędu wydał decyzję o wydaniu albo wymianie dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”, dokument ten wydaje albo wymienia komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który orzekał w tych sprawach w pierwszej instancji.

Art. 278.

1. Organ właściwy do wydania dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” pobiera od cudzoziemca, który składa wniosek o wydanie lub wymianę tego dokumentu, odciski linii papilarnych.
2. Jeżeli cudzoziemiec nie złożył odcisków linii papilarnych w przypadkach, o których mowa w ust. 1, odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie wydania lub wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

Art. 279.

Do odbioru dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” stosuje się przepisy art. 248.

Art. 280.

1. Do wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” stosuje się przepisy art. 256.
2. Cudzoziemiec zwraca dokument „zgoda na pobyt tolerowany” w przypadku:
 - 1) nabycia obywatelstwa polskiego;
 - 2) gdy wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności dokumentu;
 - 3) gdy wydano decyzję o cofnięciu mu zgody na pobyt tolerowany;
 - 4) gdy wydana decyzja o udzieleniu mu zgody na pobyt tolerowany wygasła z mocy prawa na podstawie przepisów art. 354 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4 lub ust. 2.
3. Cudzoziemiec zwraca dokument „zgoda na pobyt tolerowany” organowi, który go wydał, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:
 - 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
 - 2) decyzja, o której mowa w ust. 2 pkt 2–4, stała się ostateczna albo wygasła.
4. W pozostałym zakresie do zwrotu dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” stosuje się przepisy art. 249 ust. 3 i 4.

Art. 281.

1. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” unieważnia się w przypadku:
 - 1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia jego utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
 - 2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy umieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację posiadacza dokumentu,
 - b) danych w nim umieszczonych– z dniem odbioru nowego dokumentu;
 - 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;
 - 4) zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania przez organ informacji o jego zgonie;
 - 5) gdy cudzoziemiec nie zwrócił go na podstawie art. 280 ust. 2 pkt 2–4 – z dniem, w którym decyzja, o której mowa w art. 280 ust. 2 pkt 2–4, stała się ostateczna albo wygasła;

6) gdy został przekazany przez osobę, która go znalazła, i nie zgłoszono wcześniej jego utraty – z dniem tego przekazania;

7) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany dokument „zgoda na pobyt tolerowany”, chyba że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia.

2. Dokument „zgoda na pobyt tolerowany” unieważnia:

1) organ, który wydał ten dokument, w przypadku:

a) nabycia przez posiadacza tego dokumentu obywatelstwa polskiego albo jego zgonu,

b) zwrócenia cudzego dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument ten został już unieważniony,

c) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 233 ust. 2, chyba że dokument ten został już unieważniony,

d) gdy decyzja o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany lub o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna,

e) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany z mocy prawa na podstawie przepisów art. 354 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4 oraz ust. 2;

2) organ, który wymienił ten dokument, w przypadku:

a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,

b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 256 pkt 1 lub 2.

Art. 282.

Do odbioru polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca stosuje się przepisy art. 248 ust. 1 i 2.

Art. 283.

W przypadku gdy organ prowadzący kontrolę graniczną lub kontrolę legalności pobytu cudzoziemca ustali, że cudzoziemiec posługuje się którymkolwiek z dokumentów, które był obowiązany zwrócić na podstawie art. 233 ust. 2, art. 249 ust. 1, art. 258 ust. 1, art. 265 ust. 2 lub art. 280 ust. 2, organ ten:

1) zatrzymuje taki dokument;

2) wydaje nieodpłatnie zaświadczenie potwierdzające zatrzymanie takiego dokumentu;

3) przesyła zatrzymany dokument organowi, który go wydał;

4) dokumentuje realizację czynności, o których mowa w pkt 1–3.

Art. 284.

1. W przypadku gdy cudzoziemiec, mimo ciężącego na nim obowiązku zwrotu któregokolwiek z dokumentów, o których mowa w art. 226 pkt 1–3 i 5, takiego dokumentu nie zwrócił lub w przypadku gdy cudzoziemiec zawiadomił o utracie takiego dokumentu, organ, do którego należało zwrócić dokument, lub organ, który został zawiadomiony o utracie dokumentu, umieszcza informacje o takim dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen w celu jego zajęcia.

2. Organ, który na podstawie ust. 1 umieścił informacje o dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen, usuwa te informacje, gdy dokument został zwrócony.

Art. 285.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzór:

- a) karty pobytu,
- b) polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
- c) polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
- d) tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
- e) dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- f) formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- g) zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- h) zaświadczenia o zwrocie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- i) zaświadczenia potwierdzającego zatrzymanie karty lub dokumentów, o których mowa w lit. a–e;

2) wzór formularza wniosku o:

- a) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - b) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
 - c) wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - d) wydanie lub wymianę karty pobytu,
 - e) wydanie dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” lub o wymianę takiego dokumentu;
- 3) liczbę fotografii dołączanych do wniosków, o których mowa w pkt 2, i szczegółowe wymogi techniczne dotyczące fotografii dołączanych do wniosków;
- 4) sposób i tryb unieważniania karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”;
- 5) sposób pobierania odcisków linii papilarnych cudzoziemca w celu umieszczenia ich w karcie pobytu lub dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany”;
- 6) sposób utrwalania danych umieszczanych w karcie pobytu lub dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany” i przekazywania ich do spersonalizowania karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:

- 1) konieczność zapewnienia czytelności i kompletności wzorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) dane osobowe w zakresie niezbędnym do wydania lub wymiany polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzo-

ziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”;
3) zapewnienie możliwości sprawnego wyeliminowania wadliwego dokumentu.

Art. 286.

1. Cudzoziemcy będący uczniami pochodzącymi z państw trzecich, uczestniczący w wycieczce szkolnej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na zasadach określonych w decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich mogą być objęci listą podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej, którą sporządza dyrektor szkoły.
2. Dane osobowe cudzoziemców podróżujących w ramach wycieczek w Unii Europejskiej oraz ich prawo do ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza, na wniosek dyrektora szkoły, wojewoda właściwy dla siedziby szkoły.
3. Listę podróżujących, o której mowa w ust. 1, sporządza się na formularzu.

Art. 287.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni dane osobowe w zakresie, w jakim są one niezbędne do spełnienia warunków wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców będących uczniami pochodzącymi z państw trzecich, uczestniczącymi w wycieczce szkolnej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i ich pobytu na tym terytorium, oraz możliwość weryfikacji tych danych, a także konieczność zapewnienia sprawnego przekraczania granicy.

Dział VIII

KONTROLA LEGALNOŚCI POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I ZOBOWIĄZANIE CUDZOZIEMCA DO POWROTU

Rozdział 1

Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 288.

Cudzoziemiec w okresie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży oraz dokumenty uprawniające go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są wymagane.

Art. 289.

1. Kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących warunków wjazdu cudzoziemców na to terytorium i pobytu na nim organy Straży Granicznej i Policji.
2. Szef Urzędu i wojewoda mogą prowadzić kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez te organy postępowań w sprawach cudzoziemców.
3. Organy Służby Celnej mogą prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 1, w ramach dokonywanych kontroli, na zasadach i w trybie określonych w:
 - 1) ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.);
 - 2) ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1414);
 - 3) ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.);
 - 4) ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1404);
 - 5) ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540, z późn. zm.) w związku z ustawą z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 153, z późn. zm.).

Art. 290.

Organy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane współdziałać z organami Straży Granicznej, Policji, Służby Celnej, Szefem Urzędu oraz wojewodą w zakresie dokonywania kontroli, o której mowa w art. 289.

Art. 291.

1. Kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadza co najmniej dwóch funkcjonariuszy Straży Granicznej, Policji, Służby Celnej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, lub co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Urzędu albo urzędu wojewódzkiego, zwanych dalej „pracownikami”.
2. Kontrolę mogą przeprowadzać wspólnie funkcjonariusze i pracownicy, przy czym przeprowadzają ją co najmniej dwie osoby.
3. W siedzibie Urzędu albo urzędu wojewódzkiego kontrola może być przeprowadzana przez jednego pracownika.
4. Kontrola może być przeprowadzona przez jednego funkcjonariusza, jeżeli w toku innych czynności służbowych przez niego wykonywanych zostały ujawnione okoliczności uzasadniające jej przeprowadzenie.

Art. 292.

1. Funkcjonariusz przeprowadza kontrolę po okazaniu legitymacji służbowej lub znaku identyfikacyjnego.
2. Pracownik przeprowadza kontrolę po podaniu imienia i nazwiska oraz okazaniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera:
- 1) określenie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli;
 - 2) oznaczenie organu;
 - 3) datę i miejsce jego wystawienia;
 - 4) imię i nazwisko pracownika uprawnionego do przeprowadzenia kontroli;
 - 5) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
 - 6) datę jego ważności;
 - 7) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego przez nią stanowiska.

Art. 293.

W trakcie kontroli funkcjonariusz lub pracownik mogą żądać okazania:

- 1) dokumentu podróży i dokumentów uprawniających cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów:
 - a) utrzymania cudzoziemca w trakcie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) podróży powrotnej cudzoziemca do państwa pochodzenia lub zamieszkania,
 - c) tranzytu cudzoziemca przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- 3) dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 2, zgodnie z prawem;
- 4) dokumentów uprawniających cudzoziemca do wykonywania pracy, prowadzenia działalności gospodarczej lub powierzenia wykonywania pracy;
- 5) dokumentów potwierdzających cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 294.

1. Cudzoziemiec poddany kontroli jest obowiązany okazać dokumenty, o których mowa w art. 293 pkt 1, 4 i 5, oraz środki finansowe albo dokument potwierdzający możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem, o których mowa w art. 293 pkt 2 i 3, jeżeli są wymagane.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy cudzoziemca, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu połączenia z rodziną do osoby, która uzyskała status uchodźcy.

Art. 295.

1. Funkcjonariusz lub pracownik pobiera od cudzoziemca w toku kontroli odciski linii papilarnych w celu, o którym mowa w art. 20 ust. 1 rozporządzenia nr 767/2008.
2. Funkcjonariusz lub pracownik w celu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 767/2008, może pobrać od cudzoziemca w toku kontroli odciski linii papilarnych.
3. Funkcjonariusz lub pracownik dokonuje sprawdzenia odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w celu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 lub art. 20 ust. 1 rozporządzenia nr 767/2008, w Wizowym Systemie Informacyjnym,

a także w inny sposób umożliwiającą ustalenie tożsamości cudzoziemca lub stwierdzenie autentyczności wizy Schengen.

Art. 296.

1. Po przeprowadzeniu kontroli, w przypadku stwierdzenia, że pobyt cudzoziemca jest:

1) niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium, funkcjonariusz lub pracownik sporządza protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) zgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium:

a) funkcjonariusz odnotowuje fakt przeprowadzenia kontroli w notatniku służbowym lub sporządza notatkę służbową,

b) pracownik sporządza notatkę służbową.

2. Organ Policji, Szef Urzędu, wojewoda lub organ Służby Celnej zawiadamia komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej właściwego do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu o stwierdzeniu, po przeprowadzeniu kontroli, że pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium.

Art. 297.

1. Protokół, o którym mowa w art. 296 ust. 1 pkt 1, zawiera:

1) stopień, imię i nazwisko oraz numer legitymacji służbowej funkcjonariusza lub imię i nazwisko pracownika oraz numer i datę wystawienia upoważnienia, nazwę organu, który wystawił upoważnienie;

2) datę i miejsce sporządzenia protokołu;

3) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;

4) miejsce przeprowadzenia kontroli;

5) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca;

6) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

7) opis okoliczności uzasadniających przeprowadzenie kontroli;

8) opis skontrolowanych dokumentów z podaniem ich numeru, okresu ważności oraz nazwy organu, który je wydał;

9) wynik kontroli;

10) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego protokół;

11) podpis cudzoziemca lub adnotację o przyczynach jego braku;

12) imię i nazwisko oraz podpis tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

2. Kopię protokołu wydaje się cudzoziemcowi.

3. W przypadku gdy cudzoziemiec odmawia podpisania protokołu, pozostawia mu się odpis tego protokołu podpisany przez funkcjonariusza lub pracownika.

Art. 298.

Notatka służbowa, o której mowa w art. 296 ust. 1 pkt 2, zawiera:

- 1) datę i miejsce sporządzenia notatki;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca;
- 4) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) wynik kontroli;
- 6) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego notatkę;
- 7) imię i nazwisko tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

Rozdział 2

Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu

Art. 299.

1. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu objętego wizą Schengen lub wizą krajową oraz przed upływem okresu ważności tej wizy.
2. Cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, jest obowiązany opuścić to terytorium przed upływem terminu przewidzianego w umowie międzynarodowej, w jednostronnym zniesieniu obowiązku wizowego lub w rozporządzeniu.
3. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub w związku z jednostronnym zniesieniem przez Rzeczypospolitą Polską obowiązku wizowego jest obowiązany opuścić to terytorium po upływie okresu pobytu, na jaki wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia utraty mocy umowy lub przywrócenia obowiązku wizowego.
4. Jeżeli utrata mocy umowy o całkowitym lub częściowym zniesieniu obowiązku wizowego lub przywrócenie obowiązku wizowego nastąpiły przed ogłoszeniem jednego z tych faktów w formie przewidzianej prawem, termin, o którym mowa w ust. 3, liczy się od dnia tego ogłoszenia.
5. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności zezwolenia na pobyt czasowy.
6. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja:

1) o odmowie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzja o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub

2) o odmowie nadania mu statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie nadania mu statusu uchodźcy, lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub

3) o cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych

– stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia, od dnia, w którym decyzja ostateczna została cudzoziemcowi doręczona.

7. Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie, o którym mowa w ust. 6, uważa się za legalny, chyba że wniosek o przedłużenie mu wizy Schengen lub wizy krajowej lub o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE został złożony po upływie okresu jego legalnego pobytu na tym terytorium.

8. Przepisów ust. 1, 2, 5 i 6 nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z niniejszej ustawy wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny.

9. Przepisów ust. 6 pkt 2 i ust. 7 nie stosuje się, gdy:

1) w dniu wydania decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub

2) decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy została wydana w związku ze złożeniem kolejnego wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 300.

1. Wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, może przedłużyć w uzasadnionych przypadkach okres pobytu tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o kolejne 90 dni, jeżeli możliwość taka jest przewidziana w umowie o zniesieniu obowiązku wizowego.

2. Cudzoziemiec składa wniosek o przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobiście, nie później niż

w ostatnim dniu jego legalnego pobytu na tym terytorium w ramach ruchu bezwizowego, i uzasadnia ten wniosek.

3. Przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej następuje przez umieszczenie w dokumencie podróży cudzoziemca odcisku stempla potwierdzającego przedłużenie okresu tego pobytu o 90 dni.

4. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca, który złożył wniosek o przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na tym terytorium w terminie, o którym mowa w ust. 2, uważa się za legalny do dnia umieszczenia w dokumencie podróży cudzoziemca odcisku stempla potwierdzającego przedłużenie okresu tego pobytu lub do dnia wydania przez wojewodę decyzji o odmowie przedłużenia okresu tego pobytu, nie dłużej jednak niż przez 90 dni, licząc od następnego dnia po upływie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego, jeżeli wniosek ten nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie.

5. Przepisu art. 299 ust. 2 nie stosuje się do cudzoziemca, któremu wojewoda przedłużył okres pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z przepisami ust. 1–3.

Art. 301.

1. Przedłużenia okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odmawia się w drodze decyzji.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór stempla potwierdzającego przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o 90 dni, mając na uwadze potrzebę zapewnienia możliwości skutecznej weryfikacji przedłużenia okresu tego pobytu.

Art. 302.

1. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, gdy:

1) przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane lub

2) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub

3) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizy krajowej, lub

4) wykonuje lub wykonywał pracę bez wymaganego zezwolenia na pracę lub zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy oświadczenia pracodawcy

o zamiarze powierzenia mu wykonywania pracy, lub został ukarany karą grzywny za nielegalne wykonywanie pracy, lub

5) podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

6) nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, i nie wskazał wiarygodnych źródeł uzyskania takich środków finansowych, lub

7) obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub

8) dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, lub

9) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub

10) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub

11) został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania w sprawie przekazania go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary, lub

12) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub

13) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub

14) dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowił zagrożenie dla zdrowia publicznego, co zostało potwierdzone badaniem lekarskim, lub dla stosunków międzynarodowych innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub

15) cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi, chyba że przepisy prawa dopuszczają ich zmianę, lub

16) została wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy i nie opuścił on terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie i przypadku, o którym mowa w art. 299 ust. 6 pkt 2.

2. Przepisów ust. 1 pkt 1–3 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6.

3. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

lub z niniejszej ustawy wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny.

4. Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 120 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

5. W postępowaniu w sprawie zobowiązania do powrotu cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 158 ust. 1 lub art. 159 ust. 1, lub cudzoziemca, do którego dołączył cudzoziemiec posiadający zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 159 ust. 1, bierze się pod uwagę okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz istnienie więzi kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia.

Art. 303.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1, decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wydaje się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub
- 2) udzielono mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do ich udzielenia, lub
- 3) udzielono mu zezwolenia, o którym mowa w art. 187 pkt 6 lub 7, lub
- 4) jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście niniejszej ustawy, lub
- 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, albo zezwolenia, o którym mowa w art. 176, lub
- 6) udzielono mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 7) posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, udzielone przez inne państwo obszaru Schengen, i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że cudzoziemiec nie udał się niezwłocznie na terytorium tego państwa obszaru Schengen po pouczeniu go o obowiązku wyjazdu na terytorium tego państwa, o którym mowa w art. 314, lub
- 8) jest czasowo oddelegowany w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz jest uprawniony do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu miałaby zostać wydana z uwagi na przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego doku-

mentu uprawniającego do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim lub ze względu na przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia granicy wbrew przepisom prawa, lub

9) może zostać niezwłocznie przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, lub

10) może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po nieumyślnym przekroczeniu granicy wbrew przepisom prawa, lub

11) może zostać niezwłocznie przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie obowiązującej w dniu 13 stycznia 2009 r. umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, lub

12) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1, decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wydaje się, gdy cudzoziemiec zgodnie z przepisami art. 120 i art. 135 wystąpił o zmianę decyzji, o których mowa w tych przepisach, do czasu zakończenia postępowania w sprawie zmiany tych decyzji.

3. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515, 516 i 517).

4. Odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, jeżeli toczy się postępowanie w sprawie nadania temu cudzoziemcowi statusu uchodźcy, chyba że cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania mu statusu uchodźcy.

5. Cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, można – w szczególności uzasadnionych przypadkach, ze względu na jego stan zdrowia – nie przekazywać do państwa trzeciego. Cudzoziemcowi temu w przypadku wystąpienia zagrożenia dla jego życia lub zdrowia zapewnia się opiekę medyczną.

6. Koszty zapewnienia opieki medycznej, o której mowa w ust. 5, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków pozostających w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 304.

Organ prowadzący postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu poucza cudzoziemca o możliwości złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 305.

1. Postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu zawiesza się w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 176.

2. Postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu nie zawieszają się w przypadku, gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania statusu uchodźcy.

Art. 306.

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec:

- 1) posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 lub art. 187 pkt 6 lub 7.

Art. 307.

1. W dniu, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu stanie się ostateczna, z mocy prawa następuje unieważnienie wizy krajowej, wygaśnięcie zezwolenia na pobyt czasowy oraz zezwolenia na pracę.

2. W dniu, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 12 lub 13 stanie się ostateczna, z mocy prawa następuje unieważnienie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 308.

Do cudzoziemców oraz członków ich rodzin uprawnionych do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, która to Rada została powołana na podstawie Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r.:

- 1) nie stosuje się przepisów art. 299–307, art. 310–321, art. 329, art. 334 i art. 335;
- 2) stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 309.

Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadku cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej ustala, za pośrednictwem Szefa Urzędu, czy cudzoziemiec nadal posiada ochronę międzynarodową w tym państwie.

Art. 310.

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje:

- 1) z urzędu, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził istnienie przesłanki uzasadniającej wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

2) na wniosek wojewody, Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, organu Służby Celnej, komendanta wojewódzkiego lub komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na siedzibę organu występującego z wnioskiem albo miejsce pobytu cudzoziemca.

Art. 311.

1. W przypadku, o którym mowa w art. 302 ust. 1 pkt 10, decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się na formularzu.
2. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu na formularzu, informuje pisemnie cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym o podstawie prawnej, o treści rozstrzygnięcia oraz o pouczeniu, czy i w jakim trybie służy mu odwołanie od decyzji.

Art. 312.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) treść wniosku o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności i prawidłowości postępowania, a w szczególności konieczność uzyskania informacji niezbędnych do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) sposób odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, uwzględniając zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży cudzoziemca, że decyzja ta została wydana.

Art. 313.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza, o którym mowa w art. 311, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności postępowania prowadzonego w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu.

Art. 314.

1. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1–8 i 10–16, poucza cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie uprawniające go do pobytu, udzielone przez inne państwo obszaru Schengen o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa.
2. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu odnotowuje dokonanie pouczenia, o którym mowa w ust. 1, w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 6.
3. Pouczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w formie pisemnej w języku zrozumiałym dla cudzoziemca.

Art. 315.

1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji.
2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, nie określa się terminu dobrowolnego powrotu cudzoziemca, gdy:
 - 1) istnieje prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca lub
 - 2) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca istnieje w szczególności, gdy cudzoziemiec:
 - 1) zadeklarował niepodporządkowanie się obowiązkowi wynikającemu z otrzymania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub
 - 2) nie dysponuje dokumentami poświadczającymi jego tożsamość, lub
 - 3) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub
 - 4) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub do Systemu Informacyjnego Schengen do celu odmowy wjazdu.
4. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, o której mowa w ust. 2 pkt 2, wskazuje się państwo, do którego cudzoziemiec powinien powrócić.
5. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, o której mowa w ust. 2 pkt 2, podlega natychmiastowemu wykonaniu.
6. W przypadku gdy cudzoziemiec przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa w okresie po wydaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a przed upływem terminu dobrowolnego powrotu, termin, o którym mowa w ust. 1, wygasa z mocy prawa.
7. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 309, który nadal posiada ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym cudzoziemiec posiada ochronę międzynarodową.
8. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.
9. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy jako członek rodziny cudzoziemca, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy

wy w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym członek rodziny tego cudzoziemca posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 316.

1. Organ, wydając decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu, jeżeli cudzoziemiec jest obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej lub jego obecności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes Rzeczypospolitej Polskiej lub wyjątkowa sytuacja osobista cudzoziemca, wynikająca w szczególności z długości pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z łączących cudzoziemca więzi o charakterze rodzinnym i społecznym lub z potrzeby kontynuowania nauki przez małoletnie dziecko cudzoziemca.
2. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu w niej określony z powodu okoliczności, o których mowa w ust. 1, także po jej wydaniu, jednorazowo, na wniosek cudzoziemca.
3. Termin dobrowolnego powrotu, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie może być dłuższy niż 1 rok.

Art. 317.

1. W decyzji, o której mowa w art. 316 ust. 1 i 2, można do czasu dobrowolnego powrotu zobowiązać cudzoziemca do:
 - 1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót;
 - 2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości określonej w decyzji, nie niższej niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
 - 3) przekazania do depozytu organowi wskazanemu w decyzji dokumentu podróży;
 - 4) zamieszkiwania w wyznaczonym w decyzji miejscu – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót.
2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, można orzec o zastosowaniu jednego lub więcej niż jednego spośród środków, o których mowa w ust. 1.
3. Zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, i dokument podróży, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, przechowuje się do czasu okazania przez cudzoziemca biletu na podróż powrotną.
4. Cudzoziemcowi nie wolno zmieniać miejsca zamieszkania wyznaczonego w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu bez zmiany tej decyzji.

Art. 318.

1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen oraz określa się okres tego zakazu.

2. Zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen orzeka się w przypadku wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której:

1) nie określono terminu dobrowolnego powrotu;
2) określono termin dobrowolnego powrotu – na wypadek jeżeli cudzoziemiec w tym terminie:

a) nie opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
b) przekroczy lub będzie usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa.

3. Zakaz ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeka się w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydawanej cudzoziemcowi:

1) posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
2) o którym mowa w art. 315 ust. 8 lub 9.

Art. 319.

Zakaz, o którym mowa w art. 318 ust. 1, określa się na następujące okresy:

1) od 6 miesięcy do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1–3, 6, 10, 12, 13, 15 lub 16;
2) od 1 roku do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4 lub 5;
3) od 3 lat do 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 7, 8, 11 lub 14;
4) 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 9.

Art. 320.

1. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, może cofnąć zakaz, o którym mowa w art. 318 ust. 1, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że:

1) wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub

2) jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych, lub

3) została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie, o której mowa w:

a) art. 334, lub

b) art. 75 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zakazu, o którym mowa w art. 318 ust. 1, nie cofa się, gdy:

1) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej lub

2) cudzoziemiec nie uiścić należności z tytułu kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które był obowiązany ponieść.

Art. 321.

Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu oraz cofnięcia zakazu, o którym mowa w art. 318 ust. 1, jest Szef Urzędu.

Art. 322.

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu organy mogą przekazywać sobie za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym lub za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej i doręczać tę decyzję cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.

Art. 323.

1. Organ Straży Granicznej odnotowuje w dokumencie podróży cudzoziemca wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz niezwłocznie informuje o tym organ, który wystąpił z wnioskiem o jej wydanie.
2. W przypadku doręczenia decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w formie, o której mowa w art. 322, organ, który wykonuje tę decyzję, odnotowuje fakt jej wydania w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 324.

Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu:

- 1) pobiera od cudzoziemca odciski linii papilarnych, jeżeli nie zostały pobrane po zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa;
- 2) przekazuje Komendantowi Głównemu Policji obraz linii papilarnych, dane osobowe cudzoziemca oraz informacje, które umieszcza się w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4;
- 3) sporządza fotografię cudzoziemca.

Art. 325.

1. W przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży, Komendant Główny Straży Granicznej składa do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego państwa pochodzenia cudzoziemca wniosek o wydanie takiego dokumentu.
2. Jeżeli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie istnieje przedstawicielstwo lub urząd, o którym mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej składa wniosek o wydanie dokumentu podróży do właściwego organu państwa pochodzenia cudzoziemca.
3. Przed wydaniem dokumentu podróży cudzoziemcowi właściwe organy Straży Granicznej w uzasadnionych przypadkach umożliwiają przedstawicielstwom dyplomatycznym, urządům konsularnym lub właściwym organom państw pocho-

dzenia cudzoziemca przeprowadzenie z nim rozmowy w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, przedstawicielstwach dyplomatycznych lub urzędach konsularnych państw pochodzenia cudzoziemca w celu potwierdzenia jego obywatelstwa.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się, o ile wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe dotyczące przyjmowania i przekazywania osób, które nie spełniają warunków wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium lub przestały spełniać te warunki, nie stanowią inaczej.

5. Rozmowę, o której mowa w ust. 3, przeprowadza się w obecności funkcjonariusza Straży Granicznej oraz w razie potrzeby w obecności tłumacza.

6. Rozmowę, o której mowa w ust. 3, przeprowadzaną w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej utrwała się, za zgodą cudzoziemca, za pomocą środków technicznych rejestrujących dźwięk, w celu udokumentowania jej przebiegu.

7. Zgromadzone zapisy dźwięku, o których mowa w ust. 6, przechowuje się przez okres 20 dni od dnia zarejestrowania, a następnie niszczy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

Art. 326.

1. W postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu dotyczącym cudzoziemca będącego małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organ, który prowadzi to postępowanie, ustala, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia niniejszej ustawy.

2. Do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 169 ust. 2, 4 i 5.

Art. 327.

1. Organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zapewnia cudzoziemcowi, który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, możliwość korzystania z pomocy tłumacza.

2. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, dokonuje w języku zrozumiałym dla cudzoziemca ustnego lub pisemnego tłumaczenia podstawy prawnej decyzji, rozstrzygnięcia oraz pouczenia, czy i w jakim trybie służy odwołanie od decyzji.

Art. 328.

Organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu informuje cudzoziemca o organizacjach pozarządowych zajmujących się udzielaniem cudzoziemcom pomocy, w tym pomocy prawnej.

Art. 329.

1. W przypadku gdy cudzoziemiec nie opuścił dobrowolnie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu.

2. Poza przypadkiem, o którym mowa w ust. 1, przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu następuje, gdy:

- 1) w decyzji tej nie został określony termin dobrowolnego powrotu lub
- 2) po wydaniu tej decyzji:

a) zaistniało prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca, lub

b) dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu polega na doprowadzeniu cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony. Do doprowadzenia cudzoziemca od granicy do portu lotniczego państwa, do którego zostaje doprowadzony, stosuje się przepisy załącznika do decyzji Rady 2004/573/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wspólnych lotów w celu wydalenia z terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich, obywateli państw trzecich, którzy podlegają indywidualnemu nakazowi wydalenia (Dz. Urz. WE L 261 z 06.08.2004, str. 28, z późn. zm.).

4. Doprowadzenie cudzoziemca wykonuje:

1) do granicy – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;

2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje powrót – Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę.

5. Komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę, odnotowuje w rejestrze spraw dotyczących zobowiązania cudzoziemca do powrotu datę opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 330.

1. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wykonuje się, gdy:

1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie nadania mu statusu uchodźcy lub

2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych, zgody na pobyt tolerowany lub zezwolenia, o którym mowa w art. 176 lub art. 181 ust. 1, lub

3) cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub

4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
a) wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub

b) zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, lub

5) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub

6) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu

względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście niniejszej ustawy, lub

7) wobec cudzoziemca orzeczono w Rzeczypospolitej Polskiej środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się, gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania statusu uchodźcy.

Art. 331.

1. W przypadku gdy cudzoziemiec złożył skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania, termin dobrowolnego powrotu lub termin przymusowego wykonania tej decyzji z mocy prawa przedłuża się do dnia wydania przez wojewódzki sąd administracyjny postanowienia w sprawie tego wniosku.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu została wydana na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 9.

Art. 332.

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaną małoletniemu cudzoziemcowi wykonuje się jeżeli:

1) cudzoziemiec ten ma w państwie, do którego został zobowiązany powrócić, zapewnioną opiekę rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, zgodnie ze standardami określonymi w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;

2) powrót odbywa się pod opieką przedstawiciela ustawowego lub cudzoziemca tego przekazuje się jego przedstawicielowi ustawowemu albo przedstawicielowi właściwych władz państwa, do którego nastąpi powrót.

Art. 333.

1. Przedstawiciele organizacji pozarządowych lub międzynarodowych zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom mogą być obecni jako obserwatorzy w toku działań związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, podejmowanych w związku z przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Koszty przejazdu nie więcej niż dwóch przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Pokrywanie kosztów przejazdu następuje w przypadku, gdy doprowadzanych jest co najmniej 5 cudzoziemców oraz gdy doprowadzenie odbywa się statkiem morskim lub wycarterowanym statkiem powietrznym.

4. Przedstawiciele organizacji pozarządowych lub międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, mają w toku działań związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, prawo do:

- 1) obserwowania przebiegu wszystkich czynności podejmowanych wobec cudzoziemca od rozpoczęcia do zakończenia doprowadzenia w celu potwierdzenia poszanowania godności i praw cudzoziemca w toku tych czynności;
- 2) porozumiewania się z doprowadzonym cudzoziemcem, o ile nie zakłóca to czynności związanych z doprowadzeniem.

5. Funkcjonariusz Straży Granicznej przed rozpoczęciem doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, informuje przedstawicieli organizacji pozarządowych lub międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, o zasadach obowiązujących podczas doprowadzenia, w szczególności dotyczących przebiegu doprowadzenia oraz warunków bezpieczeństwa.

6. Przedstawiciele organizacji pozarządowych lub międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, są obowiązani:

- 1) przestrzegać zasad obowiązujących podczas doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony;
- 2) wykonywać polecenia funkcjonariuszy Straży Granicznej w przypadku wystąpienia zagrożenia, w szczególności zamachu na doprowadzających funkcjonariuszy, lub w razie podjęcia przez cudzoziemca próby ucieczki.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i termin informowania przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, o przygotowywanym doprowadzeniu cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, oraz sposób i termin potwierdzania udziału tych przedstawicieli w doprowadzeniu,
- 2) sposób dokumentowania przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, przebiegu doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, oraz termin przekazywania tej dokumentacji Komendantowi Głównemu Straży Granicznej

– uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnej organizacji doprowadzenia oraz wymiany informacji w tym zakresie.

Art. 334.

1. Podmiot, do którego statutowych obowiązków należy organizacja dobrowolnych powrotów, może zorganizować cudzoziemcowi, na jego wniosek, pomoc w dobrowolnym powrocie.

2. Pomoc w dobrowolnym powrocie może być udzielona cudzoziemcowi:

- 1) ubiegającemu się o nadanie statusu uchodźcy, którego wniosek o nadanie tego statusu ze względów formalnych został pozostawiony bez rozpoznania, lub
- 2) któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, z wyjątkiem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której nie okre-

ślono terminu dobrowolnego powrotu, lub z wyjątkiem innego przypadku, gdy decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu, lub

3) przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 176.

3. Komendant Główny Straży Granicznej może zapewnić cudzoziemcowi finansowanie pomocy w dobrowolnym powrocie.

4. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, współdziała z Komendantem Głównym Straży Granicznej w zakresie organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie.

5. Finansowanie kolejnej pomocy w dobrowolnym powrocie może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym cudzoziemiec, któremu udzielono pierwszej pomocy w dobrowolnym powrocie, finansowanej przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do pomocy udzielanej cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będącemu ofiarą handlu ludźmi oraz małoletniemu cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki.

Art. 335.

1. Finansowanie pomocy w dobrowolnym powrocie obejmuje pokrycie:

1) kosztów podróży;

2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń;

3) kosztów wyżywienia w podróży;

4) kosztów opieki medycznej;

5) kosztów organizacji dobrowolnego powrotu przez podmiot, o którym mowa w art. 334 ust. 1;

6) innych kosztów związanych z zapewnieniem cudzoziemcowi bezpiecznego i humanitarnego powrotu.

2. Koszty związane z finansowaniem pomocy w dobrowolnym powrocie są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, informuje cudzoziemca, o którym mowa w art. 334 ust. 2, o możliwości skorzystania z pomocy w dobrowolnym powrocie.

Art. 336.

1. Koszty związane z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ustala się w przypadku wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której nie określono terminu dobrowolnego powrotu, lub w przypadku przymusowego wykonania tej decyzji.

2. Organ Straży Granicznej właściwy w sprawie przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz podmioty obowiązane do pokrycia tych kosztów. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja o ustaleniu wysokości kosztów stała się ostateczna.

Art. 337.

1. Koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, ponosi cudzoziemiec.
2. Zapraszający ponosi koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemiec, którego zaprosił, wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie, na który został zaproszony, i okoliczności uzasadniające zobowiązanie go do powrotu wystąpiły:
 - 1) podczas pobytu cudzoziemca na tym terytorium w okresie objętym zaproszeniem albo
 - 2) po upływie okresu objętego zaproszeniem, gdy cudzoziemcowi nie przedłużono wizy, nie uzyskał on zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub nie korzysta z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i pozostał na tym terytorium.
3. Podmiot powierzający wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji ponosi koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w związku z okolicznością, o której mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4.
4. Jeżeli cudzoziemcowi, który został zaproszony, została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w związku z okolicznością, o której mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4, koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, ponosi podmiot powierzający wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji.
5. Jednostka naukowa, która przyjęła cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego, ponosi koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu została wydana i wykonana ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy o przyjęciu go w celu realizacji projektu badawczego, a podstawą wydania tej decyzji był pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy, jeżeli była wymagana, lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim.

Art. 338.

- Do kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, zalicza się w szczególności koszty:
- 1) postępowania w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
 - 2) pobrania od cudzoziemca odcisków linii papilarnych oraz sporządzenia fotografii;
 - 3) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;
 - 4) badania lekarskiego cudzoziemca;
 - 5) pomocy udzielonej cudzoziemcowi przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z przeprowadzeniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium;

6) doprowadzenia cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

Art. 339.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób obliczania kosztów:

- 1) przejazdu cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony;
- 2) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;
- 3) pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca oraz sporządzenia fotografii, zaliczanych do kosztów przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 4) innych niż określone w pkt 1, związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni rodzaj środka transportu użytego do przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, liczbę osób doprowadzających cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, długość trasy przejazdu, koszty wyżywienia i zakwaterowania, wartość materiałów użytych do pobrania odcisków linii papilarnych oraz koszty sporządzenia fotografii.

Art. 340.

Organ, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, może zmienić tę decyzję, jeżeli koszty te uległy zmianie po wydaniu decyzji. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 341.

Od decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, oraz od decyzji zmieniającej tę decyzję służy odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 342.

1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, podlegają, z zastrzeżeniem art. 343–345, egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.).

2. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

3. Organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, nie wystawia tytułu wykonawczego, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że egzekucja byłaby bezskuteczna.

Art. 343.

1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, mogą być potrącane ze środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców.
2. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, o którym mowa w ust. 1, ustala, w terminie 14 dni od dnia przyjęcia cudzoziemca do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, ryczałt na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1.
3. Ryczałt stanowi przybliżoną wysokość kosztów ustalanych w drodze decyzji, o której mowa w art. 336 ust. 2. Ryczałt ustala się z uwzględnieniem sposobu obliczania kosztów określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 339 oraz okresu pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wskazanym w postanowieniu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.
4. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 2, zawiadamia pisemnie cudzoziemca o ustaleniu ryczałtu na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1.
5. Środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, w kwocie do wysokości ustalonego ryczałtu są przechowywane i nie podlegają zwrotowi do czasu wydania decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, lub dokonania potrącenia, o którym mowa w art. 344 ust. 2.
6. Cudzoziemcowi pozostawia się środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, w kwocie nie niższej niż 500 zł na zaspokojenie bieżących potrzeb podczas pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

Art. 344.

1. Potrącenia należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, dokonuje organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości tych kosztów.
2. Potrącenia dokonuje się z dniem, w którym decyzja o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, stała się ostateczna.
3. Potrącenie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
4. W przypadku zdeponowania środków pieniężnych w walucie obcej potrąceniu podlega kwota należności pieniężnych ustalona według kursu tej waluty ogłoszonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego w dniu wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 3.

Art. 345.

1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, mogą być również potrącane z zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 398 ust. 3 pkt 2. Do potrącenia stosuje się przepis art. 344.
2. Zabezpieczenie pieniężne w kwocie do wysokości kosztów ustalonych w decyzji, o której mowa w art. 336 ust. 2, nie podlega zwrotowi, jeżeli cudzo-

miec nie uścił należności z tytułu tych kosztów do czasu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 346.

1. Jeżeli cudzoziemiec nie uścił należności z tytułu kosztów ustalonych w decyzji, o której mowa w art. 336 ust. 2, a ich potrącenie ze środków pieniężnych cudzoziemca, o których mowa w art. 343 ust. 1, nie jest możliwe lub kwota tych środków jest mniejsza od ustalonych w decyzji kosztów, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, w którym przebywa cudzoziemiec, wydaje postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym, wskazując składniki majątkowe cudzoziemca podlegające zabezpieczeniu.

2. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, służy zażalenie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, podlega wykonaniu w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec nie posiada składników majątkowych podlegających zabezpieczeniu.

Art. 347.

1. Koszty, o których mowa w art. 336 ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej w przypadku:

1) nieuiszczenia należności z tytułu tych kosztów przez podmiot do tego obowiązany;

2) braku możliwości potrącenia środków pieniężnych, o których mowa w art. 343 ust. 1;

3) braku możliwości ściągnięcia należności w postępowaniu egzekucyjnym.

2. Wpływy z uzyskanych należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 336 ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.

Rozdział 3

Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych oraz zgoda na pobyt tolerowany

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 4

Tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 5
Wykonywanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca
do powrotu wydanej przez organ innego
państwa członkowskiego Unii Europejskiej

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział IX
ZATRZYMANIE CUDZOZIEMCA
ORAZ STRZEŻONE OŚRODKI I ARESZTY DLA CUDZOZIEMCÓW

Rozdział 1
Postępowanie w sprawie zatrzymania cudzoziemca,
umieszczenie go w strzeżonym ośrodku
lub zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców

Art. 394.

1. Cudzoziemiec, wobec którego zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie mu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu albo który uchyła się od wykonania obowiązków określonych w tej decyzji, albo nie wywiązuje się z obowiązków określonych w postanowieniu o zastosowaniu wobec niego środków, o których mowa w art. 398 ust. 3, może być zatrzymany na okres nie dłuższy niż 48 godzin.

2. Zatrzymania cudzoziemca dokonuje Straż Graniczna lub Policja.

3. Podmiot, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca i przekazuje Komendantowi Głównemu Policji dane, o których mowa w art. 430 ust. 6.

4. Po zatrzymaniu cudzoziemca:

1) Policja – niezwłocznie przekazuje go do dyspozycji właściwego ze względu na miejsce jego zatrzymania organu Straży Granicznej, składając jednocześnie wnioski o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

2) Straż Graniczna w zależności od okoliczności:

a) wydaje postanowienie w sprawie zastosowania wobec cudzoziemca środków, o których mowa w art. 398 ust. 3, lub

b) występuje do sądu z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców, lub

c) występuje do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o cofnięciu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

5. Zatrzymanego cudzoziemca zwalnia się:

1) jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie został przekazany do dyspozycji sądu i jednocześnie nie został złożony wniosek o umieszczenie go w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców lub

- 2) jeżeli w ciągu 24 godzin od chwili przekazania do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o umieszczeniu w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców, lub
- 3) na polecenie sądu, lub
- 4) jeżeli ustanie przyczyna zatrzymania.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się od cudzoziemca odciski linii papilarnych na podstawie ust. 3 i art. 35 ust. 2 oraz art. 324 pkt 1, uwzględniając przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych oraz konieczność zapewnienia sprawnego ich pobrania, z poszanowaniem prywatności cudzoziemca.

Art. 395.

1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do zatrzymania cudzoziemca stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 855, późn. zm.), zwanej dalej „Kodeksem postępowania karnego”.
2. Przepisu art. 248 § 3 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się do zatrzymania cudzoziemca, jeżeli uchyla się on od wykonania obowiązków określonych w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz gdy zaszła jedna z przesłanek do przymusowego wykonania tej decyzji, o których mowa w art. 329 ust. 1 lub 2.

Art. 396.

1. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie cudzoziemca do aresztu dla cudzoziemców lub uniemożliwiającej przyjęcie go tam, cudzoziemiec może być umieszczony do czasu usunięcia tej przeszkody w wydzielonym pomieszczeniu Straży Granicznej lub Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych.
2. Wobec cudzoziemca umieszczonego w pomieszczeniu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy rozdziału 2 w zakresie, w jakim dotyczą one pobytu w areszcie dla cudzoziemców.

Art. 397.

1. W przypadku zatrzymania małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki:
 - 1) Policja – niezwłocznie przekazuje małoletniego cudzoziemca do dyspozycji właściwego ze względu na miejsce jego zatrzymania organu Straży Granicznej;
 - 2) Straż Graniczna – występuje do sądu właściwego ze względu na miejsce zatrzymania małoletniego cudzoziemca z wnioskiem o umieszczenie go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w strzeżonym ośrodku.
2. Sąd, rozpatrując wniosek o umieszczenie w strzeżonym ośrodku małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, kierując się jego dobrem, uwzględnia w szczególności:
 - 1) stopień rozwoju fizycznego i psychicznego małoletniego cudzoziemca;
 - 2) cechy osobowości małoletniego cudzoziemca;
 - 3) okoliczności zatrzymania małoletniego cudzoziemca;

- 4) warunki osobiste przemawiające za umieszczeniem małoletniego cudzoziemca w strzeżonym ośrodku.
3. W strzeżonym ośrodku może być umieszczony małoletni cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, który ukończył 15. rok życia.
4. W przypadku wątpliwości dotyczących wieku cudzoziemca przyjmowanego do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, który podaje się za małoletniego, poddaje się go, za jego zgodą lub za zgodą jego przedstawiciela ustawowego, badaniom lekarskim w celu ustalenia rzeczywistego wieku cudzoziemca. Wyniki badań lekarskich powinny informować o granicy błędu.
5. W przypadku braku zgody na przeprowadzenie badań lekarskich cudzoziemca podającego się za małoletniego uważa się za osobę pełnoletnią.
6. Koszty związane z umieszczeniem i pobytem małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej lub Komendanta Głównego Policji.

Art. 398.

1. Cudzoziemca umieszcza się w strzeżonym ośrodku, jeżeli:
 - 1) istnieje prawdopodobieństwo wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu bez określenia terminu dobrowolnego powrotu lub
 - 2) wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, lub
 - 3) cudzoziemiec nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a natychmiastowe wykonanie tej decyzji nie jest możliwe, lub
 - 4) cudzoziemiec nie wywiązuje się z obowiązków określonych w postanowieniu o zastosowaniu wobec niego środków, o których mowa w ust. 3.
2. Cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1:
 - 1) pkt 1 i 2, jeżeli prawdopodobieństwo wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu bez określenia terminu dobrowolnego powrotu lub wydanie takiej decyzji wynika z okoliczności, o której mowa w art. 315 ust. 2 pkt 1,
 - 2) pkt 3– można nie umieszczać w strzeżonym ośrodku.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, cudzoziemca zobowiązuje się do:
 - 1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu Straży Granicznej wskazanego w postanowieniu,
 - 2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości określonej w postanowieniu, nie niższej niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
 - 3) przekazania dokumentu podróży do depozytu organowi wskazanemu w postanowieniu,
 - 4) zamieszkiwania w miejscu wyznaczonym w postanowieniu– do czasu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

4. Postanowienie o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 3, wydaje organ Straży Granicznej, który stwierdził okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 3, lub wydał decyzję, o której mowa w ust. 1 pkt 2. Na postanowienie przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej, który wydał postanowienie, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd rozpatruje zażalenie w terminie 7 dni.

5. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 4, można orzec o zastosowaniu jednego lub więcej niż jednego spośród środków, o których mowa w ust. 3.

6. Postanowienie o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 399.

1. Areszt dla cudzoziemców stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 398 ust. 1, gdy istnieje ryzyko, że cudzoziemiec nie podporządkuje się zasadom pobytu obowiązującym w strzeżonym ośrodku.

2. Areszt dla cudzoziemców wykonuje się w pomieszczeniach strzeżonych ośrodków lub w pomieszczeniach Straży Granicznej przeznaczonych dla osób zatrzymanych.

Art. 400.

Postanowienia o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców nie wydaje się, jeżeli:

1) mogłoby to spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia cudzoziemca;

2) stan psychofizyczny cudzoziemca może uzasadniać domniemanie, że cudzoziemiec był poddany przemocy.

Art. 401.

1. Sąd po wysłuchaniu cudzoziemca wydaje postanowienie o umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje, na wniosek organu Straży Granicznej, sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca.

3. Wniosek o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców zawiera:

1) imię (imiona), nazwisko, płeć oraz imiona rodziców cudzoziemca;

2) datę, miejsce i państwo urodzenia cudzoziemca;

3) obywatelstwo cudzoziemca;

4) dotychczasowe miejsce zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

5) stałe miejsce zamieszkania za granicą;

6) podstawę prawną wniosku;

7) wskazanie okresu, na jaki umieszcza się cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub stosuje się wobec niego areszt dla cudzoziemców;

8) uzasadnienie.

4. Sąd rozpatrując wniosek o umieszczenie w strzeżonym ośrodku cudzoziemca wraz z małoletnim pozostającym pod jego opieką kieruje się także dobrem tego małoletniego.

5. Sąd, rozpatrując wniosek o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, ocenia możliwość zastosowania wobec niego środków, o których mowa w art. 398 ust. 3.

6. Sąd wydaje postanowienie o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 398 ust. 3. Na postanowienie przysługuje zażalenie do sądu okręgowego w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd rozpatruje zażalenie w terminie 7 dni.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosków o:

1) umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców,

2) przedłużenie okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców

– uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego prowadzenia postępowań w sprawie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców oraz w sprawie przedłużenia okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców.

Art. 402.

1. Sąd, wydając postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców, podejmuje niezbędne czynności w celu ochrony mienia cudzoziemca oraz zawiadamia o wydanym postanowieniu:

1) właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub właściwy urząd konsularny – za zgodą cudzoziemca, którego postanowienie dotyczy;

2) sąd opiekuńczy, jeżeli zachodzi potrzeba ustanowienia opieki nad małoletnimi pozostającymi pod opieką cudzoziemca;

3) organ opieki społecznej, jeżeli zachodzi potrzeba otoczenia opieką osoby niepełnej lub chorej, którą cudzoziemiec się opiekował;

4) osobę wskazaną przez cudzoziemca.

2. Sąd powiadamia cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym o podjętych czynnościach i wydanych zarządzeniach oraz o przysługujących cudzoziemcowi prawach w postępowaniu przed sądem.

Art. 403.

1. Sąd w postanowieniu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców wskazuje okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące.

2. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców może być przedłużony na czas określony, w przypadku gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie, że okres wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ulegnie przedłużeniu, oraz gdy:

- 1) cudzoziemiec, któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, nie współpracuje z organem Straży Granicznej w zakresie wykonania tej decyzji lub
- 2) wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jest tymczasowo niemożliwe z powodu opóźnień w uzyskaniu od państw trzecich dokumentów niezbędnych do tego celu.
3. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców nie może przekroczyć 12 miesięcy, przy czym każde kolejne postanowienie sądu w tej sprawie wydaje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.
4. Do 12-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3, nie wlicza się okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców w związku ze złożonym przez niego wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy.
5. W przypadku gdy cudzoziemiec złożył skargę do sądu administracyjnego na decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania, okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców może być przedłużony do 18 miesięcy, przy czym sąd, o którym mowa w ust. 7, może wydać postanowienie w tej sprawie na okres 6 miesięcy.
6. Cudzoziemca umieszcza się w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na możliwie najkrótszy okres.
7. Sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, w którym umieszczono cudzoziemca, wydaje postanowienie o przedłużeniu okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na wniosek organu Straży Granicznej obowiązującego do wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.
8. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1 i 7, przysługuje zażalenie do sądu okręgowego w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd rozpatruje zażalenie w terminie 7 dni.

Art. 404.

Do postępowania w sprawie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców, przedłużenia okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców oraz zwolnienia cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z tym że czynności zastrzeżone dla prokuratora może wykonywać funkcjonariusz Straży Granicznej.

Art. 405.

1. W areszcie dla cudzoziemców może przebywać kobieta do 4. miesiąca ciąży.
2. Organ Straży Granicznej, któremu podlega areszt dla cudzoziemców, występuje do sądu z wnioskiem o umieszczenie w strzeżonym ośrodku kobiety w ciąży przebywającej w areszcie przed upływem 3. miesiąca jej ciąży.

Art. 406.

1. Postanowienie o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców wydaje niezwłocznie z urzędu lub na wniosek cudzoziemca,

organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, w przypadku:

- 1) ustania przyczyn uzasadniających stosowanie tych środków lub
- 2) stwierdzenia, że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 400, lub
- 3) stwierdzenia okoliczności innych niż określone w art. 400, uniemożliwiających stosowanie tych środków, lub
- 4) wydania cudzoziemcowi zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub gdy toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 176, lub

5) zastosowania wobec cudzoziemca tymczasowego aresztowania albo innego środka prawnego skutkującego pozbawieniem wolności, lub

6) stwierdzenia, że ze względów prawnych lub faktycznych, wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie jest możliwe.

2. Na postanowienie organu Straży Granicznej o odmowie uwzględnienia wniosku o zwolnienie cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zażalenie wnosi się do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, za pośrednictwem organu Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców.

3. Zażalenie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje tylko wtedy, gdy wniosek został złożony po upływie co najmniej 1 miesiąca od dnia wydania postanowienia w przedmiocie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców, przedłużenia okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub zwolnienia cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców.

4. Organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, niezwłocznie przekazuje zażalenie do sądu rejonowego. Sąd rozpoznaje zażalenie w terminie 7 dni.

5. Cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców zwalnia się w przypadku:

1) upływu okresu pobytu określonego w postanowieniu, o którym mowa w art. 403 ust. 1 lub 7, lub

2) wydania postanowienia lub zarządzenia o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka albo z aresztu dla cudzoziemców, lub

3) przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub

4) doręczenia cudzoziemcowi decyzji o:

a) uchyleniu lub stwierdzeniu nieważności decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub

b) nadaniu cudzoziemcowi statusu uchodźcy, udzieleniu mu ochrony uzupełniającej lub udzieleniu mu azylu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub

c) udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, niezwłocznie informuje sąd, który wydał postanowienie,

o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

Art. 407.

1. Cudzoziemcowi przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie oraz zadośćuczynienie w przypadku niesłusznego zatrzymania lub niesłusznego umieszczenia go w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

2. Postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego dotyczących odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

Art. 408.

Funkcjonowanie strzeżonych ośrodków oraz aresztów dla cudzoziemców jest finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 409.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i likwiduje strzeżone ośrodki, określa organ Straży Granicznej, któremu dany ośrodek ma podlegać, oraz może wskazać okres niezbędny na zorganizowanie tego ośrodka, mając na względzie istniejące w tym zakresie potrzeby.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze zarządzenia, wyznacza pomieszczenia, w których wykonuje się areszt dla cudzoziemców, uwzględniając racjonalne wykorzystanie tych pomieszczeń.

Rozdział 2

Pobyt cudzoziemców w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział X

REJESTRY, EWIDENCJA I WYKAZ CUDZOZIEMCÓW

Rozdział 1

Rejestry w sprawach cudzoziemców i ewidencja zaproszeń

Art. 428.

1. W sprawach z zakresu wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytu na tym terytorium i wyjazdu z niego prowadzi się w systemie informatycznym:

1) rejestry osób:

- a) którym udzielono zezwolenia na wjazd, o którym mowa w art. 32 ust. 1,
- b) zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy;

2) rejestry spraw dotyczących:

- a) odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- b) zezwoleń na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - c) wiz,
 - d) zezwoleń na pobyt czasowy,
 - e) zezwoleń na pobyt stały,
 - f) zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - g) wydania i wymiany polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca,
 - h) wydania tymczasowych polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - i) wydania i wymiany polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - j) zobowiązań do powrotu,
 - k) wydaleń z Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin,
 - l) wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego,
 - m) zgód na pobyt ze względów humanitarnych i zgód na pobyt tolerowany;
- 3) rejestr cudzoziemców, od których zostały pobrane odciski linii papilarnych w sytuacjach, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 324 pkt 1, art. 394 ust. 3 niniejszej ustawy lub art. 73a ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
- 4) rejestr odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemców w sytuacjach, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 324 pkt 1, art. 394 ust. 3 niniejszej ustawy lub art. 73a ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
- 5) ewidencję zaproszeń;
- 6) rejestr pouczeń udzielonych cudzoziemcom posiadającym ważne zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu wydane przez inne państwo obszaru Schengen o obowiązku niezwłocznego wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium tego państwa obszaru Schengen;
- 7) rejestr wydanych cudzoziemcom zaświadczeń, o których mowa w art. 170.
2. Rejestry, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. l i pkt 6, mogą być prowadzone w systemie kartotecznym.

Art. 429.

1. Rejestry w sprawach z zakresu wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich pobytu na tym terytorium i wyjazdu z niego prowadzą następujące organy:

- 1) konsul, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej, wojewoda, minister właściwy do spraw zagranicznych i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 2) wojewoda i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestrów, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. d–g, i oraz k;
- 3) wojewoda, konsul i komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej, Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. h;

- 4) komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 6;
 - 5) Komendant Główny Straży Granicznej – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. l;
 - 6) komendant oddziału Straży Granicznej – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. b;
 - 7) komendant placówki Straży Granicznej i Komendant Główny Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. a;
 - 8) Komendant Główny Policji – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4;
 - 9) komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. j;
 - 10) konsul, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, komendant wojewódzki lub komendant powiatowy (miejski) Policji, wojewoda, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. b;
 - 11) komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. m;
 - 12) komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 3;
 - 13) minister właściwy do spraw wewnętrznych – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 7.
2. Ewidencję zaproszeń prowadzi wojewoda i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości.

Art. 430.

1. W rejestrach prowadzonych w sprawach z zakresu wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytu na tym terytorium i wyjazdu z niego, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. a–k oraz m, a także w ewidencji zaproszeń przechowuje się informacje o wnioskach, postanowieniach, decyzjach administracyjnych, orzeczeniach sądu oraz dane osobowe przetwarzane zgodnie z niniejszą ustawą, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami w sprawach, których te rejestry i ewidencja dotyczą.
2. W rejestrach, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. b–k oraz m, a także w ewidencji zaproszeń oprócz informacji i danych, o których mowa w ust. 1, przechowuje się:
 - 1) w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. b, informacje o:
 - a) dacie wydania, numerze, serii oraz terminie upływu ważności zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,

- b) utraconych, uszkodzonych lub zniszczonych zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - c) przebywaniu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poza strefą przygraniczną, w której – zgodnie z zezwoleniem – mógł przebywać, lub o przebywaniu na tym terytorium po upływie okresu, w którym był do tego uprawniony na podstawie zezwolenia,
 - d) decyzjach o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - e) grzywnach nałożonych na cudzoziemca za przebywanie:
 - poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego mógł przebywać, lub
 - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w zezwoleniu na przekroczenie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - f) decyzjach o cofnięciu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 2) w rejestrach, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. d–f:
- a) informacje o dokumentach, na podstawie których została potwierdzona tożsamość cudzoziemca,
 - b) informacje o wydanej cudzoziemcowi karcie pobytu, o jej utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu,
 - c) obraz linii papilarnych cudzoziemca;
- 3) w rejestrach, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. g–i:
- a) informacje o wydanym cudzoziemcowi:
 - polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca,
 - tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca,
 - polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca,
 - b) informacje o utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu dokumentów, o których mowa w lit. a,
 - c) dane cudzoziemca zawarte w dokumentach, o których mowa w lit. a;
- 4) w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. j, fotografię cudzoziemca oraz informacje o:
- a) dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) decyzjach w sprawie wysokości kosztów przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 5) w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. k, informację o dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. m:
- a) informacje o wydanej cudzoziemcowi karcie pobytu, o jej utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu,
 - b) informacje o wydanym cudzoziemcowi dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany”, o jego utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu,
 - c) obraz linii papilarnych cudzoziemca;
- 7) w ewidencji zaproszeń informacje o zaproszeniu, w tym:
- a) dane osobowe zapraszającego,
 - b) inne informacje umieszczone w zaproszeniu,
 - c) dane osobowe pełnomocnika ustanowionego do odbioru zaproszenia.

3. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. a, przechowuje się dane osobowe cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na wjazd, o którym mowa w art. 32 ust. 1.
4. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. b, przechowuje się dane cudzoziemców zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy.
5. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. l, przechowuje się informację o dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 3, przechowuje się:
 - 1) następujące dane osobowe cudzoziemca, od którego pobrano odciski linii papilarnych:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo;
 - 2) informacje o:
 - a) podstawie prawnej pobrania odcisków linii papilarnych,
 - b) stopniu służbowym osoby pobierającej odciski linii papilarnych oraz jej imieniu i nazwisku.
7. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4, przechowuje się:
 - 1) obraz linii papilarnych cudzoziemca;
 - 2) informację o podstawie prawnej pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca;
 - 3) informację o dacie pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca;
 - 4) informację o kartach daktyloskopijnych lub o pobraniu od cudzoziemca odcisków linii papilarnych za pomocą urządzenia do ich elektronicznego pobierania;
 - 5) następujące dane osobowe cudzoziemca:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo.
8. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 6, przechowuje się dane cudzoziemców, którzy zostali pouczeni o obowiązku niezwłocznego wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które udzieliło im zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia uprawniającego do pobytu.
9. W rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 7, przechowuje się:
 - 1) następujące dane osobowe cudzoziemca, któremu zostało wydane zaświadczenie, o którym mowa w art. 170:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo,
 - d) płeć;
 - 2) informację o organie, który wydał zaświadczenie, o którym mowa w art. 170;
 - 3) informację o dacie wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 170.

Art. 431.

1. Dane w postaci odcisków linii papilarnych pobranych w celu udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, wydania mu karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” przechowuje się w rejestrach, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. b, d–f oraz m, do czasu wpisania do tych rejestrów potwierdzenia odbioru tego zezwolenia, karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” przez organ udzielający zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, organ wydający kartę pobytu lub dokument „zgoda na pobyt tolerowany”.
2. W przypadku wydania decyzji o odmowie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzji o odmowie wydania karty pobytu albo dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” lub decyzji o odmowie ich wymiany, dane w postaci odcisków linii papilarnych przechowuje się w rejestrach, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. b, d–f oraz m, do czasu wpisania informacji o wydaniu tych decyzji do rejestrów, gdy decyzje te stały się prawomocne.

Art. 432.

1. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4, udostępnia się podmiotom, o których mowa w art. 450 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefowi Urzędu, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.
2. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4, są udostępniane na pisemny wniosek podmiotów, o których mowa w art. 450 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefa Urzędu.
3. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4, można udostępniać za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych bez konieczności składania pisemnego wniosku w tej sprawie, podmiotom, o których mowa w art. 450 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefowi Urzędu, w przypadku gdy spełniają łącznie następujące warunki:
 - 1) posiadają odpowiednio zabezpieczone urządzenia telekomunikacyjne lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się z rejestrem odcisków linii papilarnych;
 - 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne odpowiednie do przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do przetwarzania danych osobowych i wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
 - 3) wykonują zadania, których specyfika lub zakres uzasadniają uzyskanie danych tą drogą albo prowadzą działalność, której specyfika lub zakres uzasadniają uzyskanie danych tą drogą.
4. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 4, udostępnia Komendant Główny Policji.

Art. 433.

Zasady prowadzenia rejestrów, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. l, oraz zasady udostępniania danych zawartych w tych rejestrach określają odrębne przepisy.

Rozdział 2

Wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 3

Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział XI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEWOŹNIKA

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Dział XII

PRZEPISY KARNE

Art. 464.

Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie dokument podróży, kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca, polski dokument tożsamości cudzoziemca, dokument „zgoda na pobyt tolerowany” lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 465.

1. Kto:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiadając do tego tytułu prawnego,
- 2) na żądanie uprawnionych organów nie okazuje dokumentów uprawniających go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są wymagane,
- 3) na żądanie uprawnionych organów nie okazuje środków finansowych albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania zgodnie z prawem takich środków, przeznaczonych na pokrycie kosztów:
 - a) utrzymania w trakcie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania,
 - c) tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd,
- 4) uchyła się od obowiązku wymiany lub zwrotu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,

- 5) nie zawiadamia o utracie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” w terminie 3 dni od dnia ich utraty,
 - 6) nie wykonuje obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wyznaczonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
 - 7) nie wykonuje obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
 - 8) opuszcza miejsce zamieszkania wyznaczone mu w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
 - 9) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i:
 - a) przebywa poza strefą przygraniczną, w ramach której posiadacz zezwolenia jest uprawniony do przemieszczania się, albo
 - b) nie opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w tym zezwoleniu– podlega karze grzywny.
2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, 765 i 1247).
3. Wyrok nakazowy wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

Dział XIII PRZEPISY ZMIENIAJĄCE, PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1 Zmiany w przepisach obowiązujących

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

Rozdział 2 Przepisy przejściowe i końcowe.

(Zob. Dz. U. z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 463, 1004.)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH Z DNIA 29 KWIETNIA 2014 R. W SPRAWIE DOKUMENTÓW WYDAWANYCH CUDZOZIEMCOM

(Dz. U z 2014, poz. 589)

Na podstawie art. 285 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) wzór:

- a) karty pobytu,
- b) polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
- c) polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
- d) tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
- e) dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- f) formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- g) zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- h) zaświadczenia o zwrocie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”,
- i) zaświadczenia potwierdzającego zatrzymanie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”;

2) wzór formularza wniosku o:

- a) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - b) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
 - c) wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - d) wydanie lub wymianę karty pobytu,
 - e) wydanie lub wymianę dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”;
- 3) liczbę fotografii dołączanych do wniosków, o których mowa w pkt 2, i szczegółowe wymogi techniczne dotyczące tych fotografii;
- 4) sposób i tryb unieważniania karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”;
- 5) sposób pobierania odcisków linii papilarnych cudzoziemca w celu umieszczenia ich w karcie pobytu lub dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany”;

6) sposób utrwalania danych umieszczanych w karcie pobytu lub dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany” i przekazywania ich do spersonalizowania karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

§ 2. 1. Wzór karty pobytu jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Wzór polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3. Wzór polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

4. Wzór tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

5. Wzór dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

6. Wzór formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

7. Wzór zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

8. Wzór zaświadczenia o zwrocie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

9. Wzór zaświadczenia potwierdzającego zatrzymanie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

10. Wzór formularza wniosku o:

1) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia;

2) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca jest określony w załączniku nr 11 do rozporządzenia;

3) wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest określony w załączniku nr 12 do rozporządzenia;

4) wydanie lub wymianę karty pobytu jest określony w załączniku nr 13 do rozporządzenia;

5) wydanie lub wymianę dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” jest określony w załączniku nr 14 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Do każdego z wniosków, o których mowa w § 1 pkt 2, dołącza się po dwie fotografie osób, których wniosek dotyczy.

2. Fotografie dołączane do wniosków, o których mowa w § 1 pkt 2, spełniają następujące wymagania:

1) są nieuszkodzone, kolorowe, o dobrej ostrości;

2) mają wymiary 35 mm × 45 mm;

3) zostały wykonane nie wcześniej niż w ciągu 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku;

4) przedstawiają wizerunek twarzy cudzoziemca od wierzchołka głowy do górnej części barków, tak aby twarz zajmowała 70–80% fotografii, na jednolitym jasnym tle, w pozycji frontalnej, patrzącego na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami, a także odwzorowują naturalny kolor jego skóry;

5) przedstawiają wyraźnie oczy cudzoziemca, a zwłaszcza źrenice, linia oczu cudzoziemca jest równoległa do górnej krawędzi fotografii.

§ 4. 1. Od cudzoziemca ubiegającego się o wydanie lub wymianę karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” pobiera się odciski linii papilarnych palców wskazujących obu dłoni za pomocą urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków linii papilarnych.

2. W przypadku gdy linie papilarne na palcach wskazujących są nieczytelne lub brak jest jednego z tych palców, odciski linii papilarnych pobiera się kolejno z pary palców środkowych, serdecznych albo pary kciuków.

3. W przypadku gdy cudzoziemiec ma tylko jedną dłoń lub nie ma pary palców odpowiadających sobie w obu dłoniach, pobiera się odcisk linii papilarnych palca wskazującego jednej dłoni. W przypadku gdy linie papilarne na palcu wskazującym

są nieczytelne lub brak jest tego palca, odcisk linii papilarnych pobiera się w kolejności, o której mowa w ust. 2.

4. W przypadku gdy pobranie od cudzoziemca odcisków linii papilarnych jest fizycznie niemożliwe, odcisków tych nie pobiera się.

§ 5. 1. Dane, które są umieszczane w karcie pobytu lub dokumencie „zgoda na pobyt tolerowany”, utrwała się w systemie teleinformatycznym.

2. W przypadku gdy pobranie od cudzoziemca odcisków linii papilarnych było fizycznie niemożliwe informację o braku odcisków linii papilarnych, z podaniem przyczyny braku możliwości pobrania odcisków linii papilarnych, utrwała się w systemie teleinformatycznym.

3. Przekazanie danych i informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, do spersonalizowania karty pobytu lub dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 6. Dokument unieważnia się poprzez wprowadzenie do rejestrów, o których mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. d–i oraz lit. m ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, informacji o dacie i przyczynie unieważnienia.

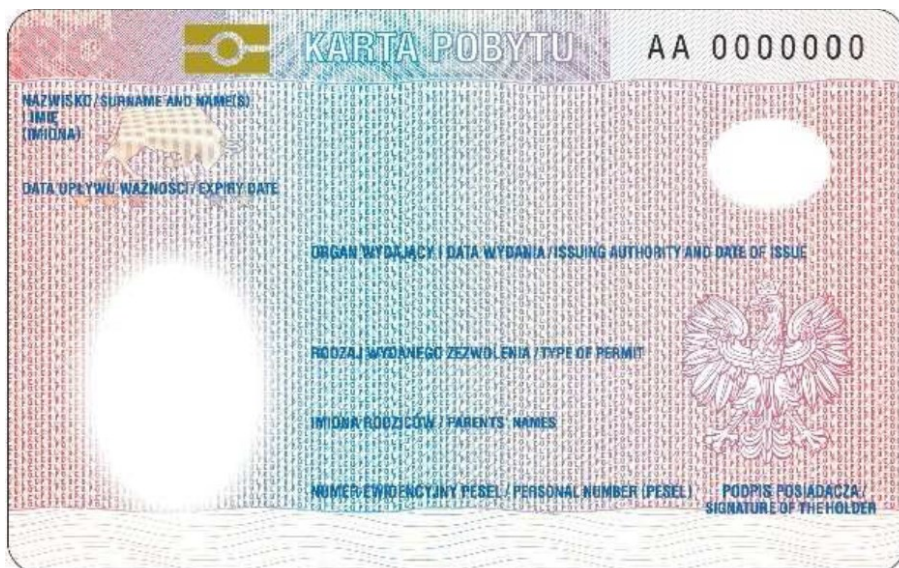
§ 7. 1. Unieważniony dokument, jeśli jest dostępny dla pracownika organu, który unieważnił ten dokument, oznacza się przez nacięcie dokumentu w połowie jego dłuższego boku na odcinku nie krótszym niż 3 cm.

2. Po oznaczeniu unieważniony dokument jest zwracany jego posiadaczowi lub członkowi najbliższej rodziny zgłaszającemu zgon posiadacza dokumentu, jeśli osoby te wyrażą wolę zachowania unieważnionego dokumentu.

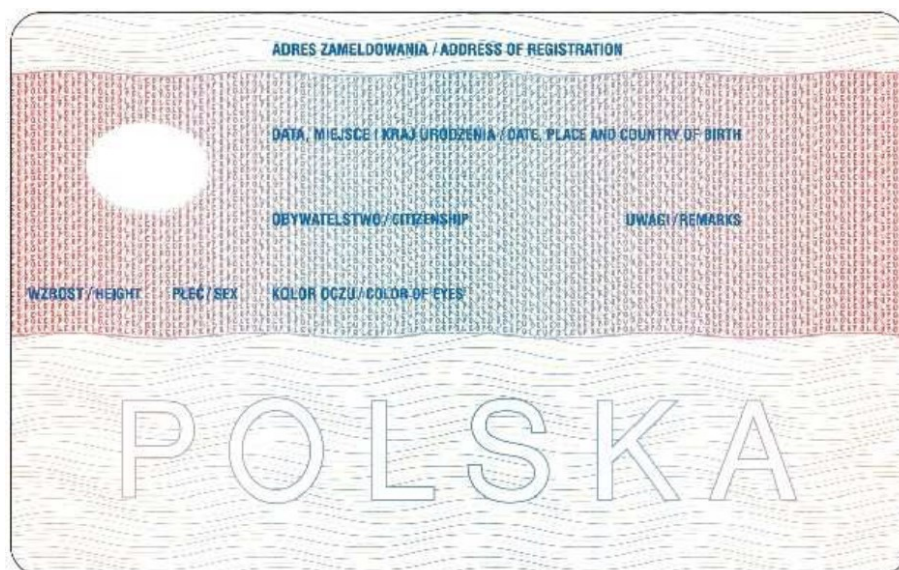
§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

Karta pobytu – wzór

AWERS

REWERS

Polski dokument podróży dla cudzoziemca - wzór

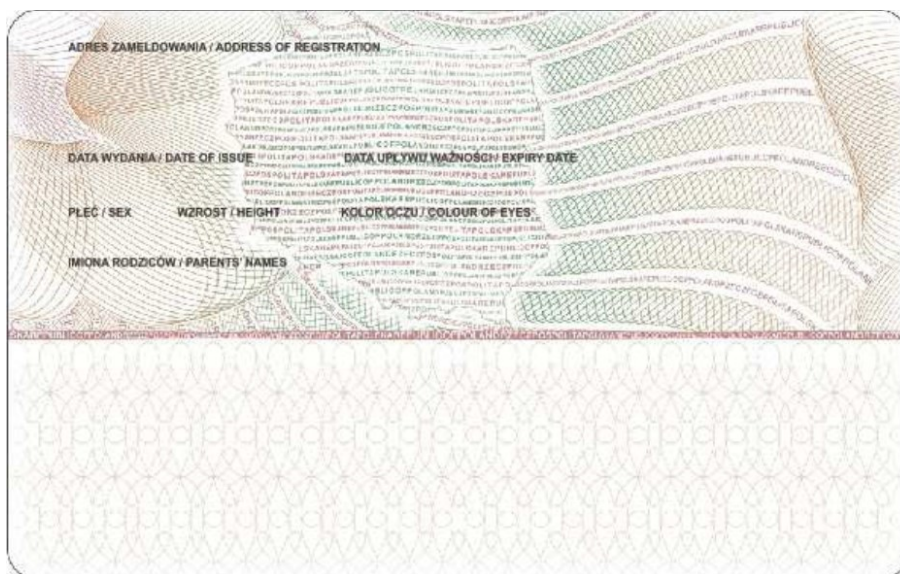

Polski dokument tożsamości cudzoziemca - wzór

AWERS

REWERS

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca - wzór

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca – wzór spersonalizowany

Nazwisko / Surname	Imię (imię) / First name	Data urodzenia / Data of birth	Płeć / Sex
KOWALSKA	ANNA	1988-03-01 ZION, UTOPIA	KF

WOJEWODA MAZOWIECKI
Organ wydający dokument / Issuing authority

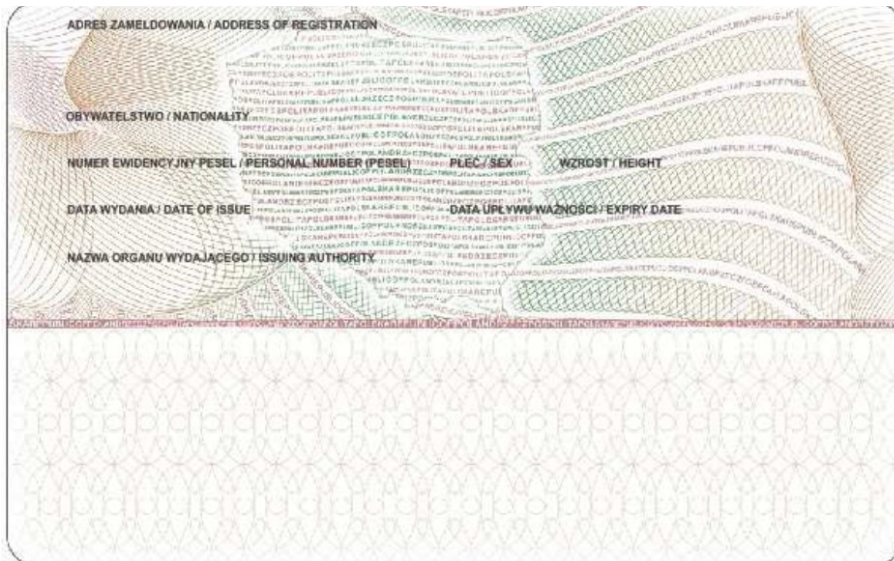
ADAM NOWAK, INSPEKTOR
Inspektor / Inspektor

Zgoda na pobyt tolerowany - wzór

AWERS

REWERS

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH Z DNIA 25 KWIETNIA 2014 R. W SPRAWIE WZORU ZEZWOLENIA NA PRZEKRACZANIE GRANICY W RAMACH MAŁEGO RUCHU GRANICZNEGO ORAZ WZORU FORMULARZA WNIOSKU O UDZIELENIE CUDZOZIEMCOWI TEGO ZEZWOLENIA

(Dz. U z 2014, poz. 554)

Na podstawie art. 46 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 2) wzór zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 3) liczbę fotografii dołączanych do wniosku, o którym mowa w pkt 1; 4) szczegółowe wymogi techniczne dotyczące fotografii dołączanych do wniosku, o którym mowa w pkt 1;
- 5) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 6) sposób utrwalania danych umieszczanych w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i przekazywania ich do spersonalizowania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

§ 2. 1. Wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wzór zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Do wniosku, o którym mowa w § 2 ust. 1, dołącza się jedną fotografię osoby, której wniosek dotyczy.

2. Fotografia dołączana do wniosku, o którym mowa w § 2 ust. 1, spełnia następujące wymagania:

- 1) jest nieuszkodzona, kolorowa, o dobrej ostrości;
- 2) ma wymiary 35 mm x 45 mm;
- 3) została wykonana nie wcześniej niż w ciągu 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku;
- 4) przedstawia twarz cudzoziemca od wierzchołka głowy do górnej części barków, tak aby twarz zajmowała 70–80% fotografii;

5) przedstawia wyraźnie oczy cudzoziemca, a zwłaszcza źrenice, linia oczu cudzoziemca powinna być równoległa do górnej krawędzi fotografii;

6) przedstawia cudzoziemca na jednolitym jasnym tle, w pozycji frontalnej, patrzącego na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami, a także odwzorowuje naturalny kolor jego skóry.

§ 4. 1. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego pobiera się odciski linii papilarnych palców wskazujących obu dłoni za pomocą urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków linii papilarnych.

2. W przypadku gdy linie papilarne na palcach wskazujących są nieczytelne lub brak jest jednego z tych palców, odciski linii papilarnych pobiera się kolejno z pary palców środkowych, serdecznych albo pary kciuków.

3. W przypadku gdy cudzoziemiec ma tylko jedną dłoń lub nie ma pary palców odpowiadających sobie w obu dłoniach, pobiera się odcisk linii papilarnych palca wskazującego jednej dłoni. W przypadku gdy linie papilarne na palcu wskazującym są nieczytelne lub brak jest tego palca, odcisk linii papilarnych pobiera się w kolejności, o której mowa w ust. 2.

4. W przypadku gdy pobranie odcisków linii papilarnych od cudzoziemca jest fizycznie niemożliwe, odcisków tych nie pobiera się.

§ 5. 1. Dane, które są umieszczane w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, utrwała się w formie elektronicznej.

2. W przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 4, utrwała się w formie elektronicznej informację o braku odcisków linii papilarnych z podaniem przyczyny braku możliwości ich pobrania.

3. Przekazanie danych i informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, do spersonalizowania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, następuje w drodze teletransmisji danych.

§ 6. Do zezwoleń na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, o których udzielenie wnioski złożono przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2014 r.

Załącznik nr 1

Wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego (Wzór)

(Zob. Dz. U z 2014, nr 0, poz. 554)

Załącznik nr 2

Wzór zezwolenia na przekroczenie granicy w ramach małego ruchu granicznego

AWERS

REWERS

WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW WYKONAWCZYCH DO USTAWY Z DNIA 12 GRUDNIA 2013 R. O CUDZOZIEMCACH

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 czerwca 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy (Dz.U. 2015, poz. 934)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 maja 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru zaproszenia, wzoru formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń oraz wysokości środków, które powinien posiadać zapraszający (Dz. U. 2015, poz. 741)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców (Dz. U. 2015, poz. 596)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 kwietnia 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania kosztów związanych z wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (Dz. U. 2015, poz. 580)

Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie wiz oraz dokumentów potwierdzających pełnienie funkcji członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych (Dz. U. 2015, poz. 535)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 kwietnia 2015 r. w sprawie sposobu dokonywania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej sprawdzenia lokalu (Dz. U. 2015, poz. 502)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Lesznowoli (Dz. U. 2015, poz. 495)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie środków finansowych wymaganych od cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokumentów, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania takich środków, a także cel i czas trwania planowanego pobytu (Dz. U. 2015, poz. 326)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Przemyślu (Dz. U. 2015, poz. 289)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim (Dz. U. 2015, poz. 288)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Kętrzynie (Dz. U. 2015, poz. 287)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Białymstoku (Dz. U. 2015, poz. 286)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Białej Podlaskiej (Dz. U. 2015, poz. 285)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie wywiadu środowiskowego przeprowadzanego przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w postępowaniach prowadzonych wobec cudzoziemców (Dz. U. 2015, poz. 274)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia wymaganego do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. U. 2015, poz. 27)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 października 2014 r. w sprawie trybu postępowania po zatrzymaniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego podczas kontroli granicznej (Dz. U. 2014, poz. 1528)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 2014 r. w sprawie wzoru formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej (Dz. U. 2014, poz. 1476)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 września 2014 r. w sprawie wzoru formularza wniosku o zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną (Dz. U. 2014, poz. 1331)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu odnotowywania w dokumencie podróży cudzoziemca wydania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2014, poz. 1329)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 lipca 2014 r. w sprawie wniosku o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (Dz. U. 2014, poz. 1063)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się od cudzoziemca odciski linii

papilarnych w przypadku zobowiązania cudzoziemca do powrotu oraz gdy cudzoziemiec przekroczył granicę wbrew przepisom prawa (Dz. U. 2014, poz. 1013)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie minimalnej wysokości środków finansowych, jakie musi posiadać cudzoziemiec podejmujący lub kontynuujący studia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz dokumentów mogących potwierdzić możliwość uzyskania takich środków (Dz. U. 2014, poz. 681)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie minimalnej wysokości środków finansowych, jakie musi posiadać cudzoziemiec prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badania naukowe lub prace rozwojowe, oraz dokumentów, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania takich środków (Dz. U. 2014, poz. 677)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 maja 2014 r. w sprawie minimalnej wysokości środków finansowych, jakie będzie musiał posiadać cudzoziemiec, który zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować naukę, oraz dokumentów mogących potwierdzić możliwość uzyskania takich środków (Dz. U. 2014, poz. 676)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie sposobu i trybu sprawowania nadzoru sędziego penitencjarnego nad strzeżonymi ośrodkami i aresztami dla cudzoziemców (Dz. U. 2014, poz. 597)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie przedłużania wiz dla cudzoziemców (Dz. U. 2014, poz. 593)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie wiz dla cudzoziemców (Dz. U. 2014, poz. 592)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie dokumentów wydawanych cudzoziemcom (Dz. U. 2014, poz. 589)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (Dz. U. 2014, poz. 569)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały (Dz. U. 2014, poz. 568)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy (Dz. U. 2014, poz. 566)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej od cudzoziemców za wydanie i wymianę dokumentów, które mogą być wydane cudzoziemcom, oraz trybu ich uiszczania (Dz. U. 2014, poz. 563)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie trybu i sposobu przydzielania, zmiany i cofania uprawnień do dostępu do krajowego zbioru rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych (Dz. U. 2014, poz. 562)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie unieważniania i cofania wiz dla cudzoziemców (Dz. U. 2014, poz. 560)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz wzoru formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi tego zezwolenia (Dz. U. 2014, poz. 554)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie kontroli korzystania z dostępu do danych przetwarzanych w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych (Dz. U. 2014, poz. 551)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru formularza wniosku o udostępnienie cudzoziemcowi informacji umieszczonych w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, a także o sprostowanie albo usunięcie danych umieszczonych w tym wykazie lub Systemie (Dz. U. 2014, poz. 549)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru zaproszenia, wzoru formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń oraz wysokości środków, które powinien posiadać zapraszający (Dz. U. 2014, poz. 546)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru formularza decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej cudzoziemcowi, który przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa (Dz. U. 2014, poz. 535)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie obecności przedstawicieli organizacji pozarządowych w toku działań związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony (Dz. U. 2014, poz. 534)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru wniosku o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców oraz wzoru wniosku o przedłużenie okresu pobytu cudzoziemca w tym ośrodku albo areszcie (Dz. U. 2014, poz. 533)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru formularza wniosku o udostępnienie danych przetwarzanych

w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców (Dz. U. 2014, poz. 519)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru stempla potwierdzającego przedłużenie okresu pobytu w ramach ruchu bezwizowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o 90 dni (Dz. U. 2014, poz. 514)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie wzoru zaświadczenia potwierdzającego domniemanie, że cudzoziemiec jest ofiarą handlu ludźmi (Dz. U. 2014, poz. 513)

USTAWA Z DNIA 14 LIPCA 2006 R. O WJEŹDZIE NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, POBYCIE ORAZ WYJEŹDZIE Z TEGO TERYTORIUM OBYWATELI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ I CZŁONKÓW ICH RODZIN

(Tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 1525)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytu oraz wyjazdu z tego terytorium:

- 1) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej,
 - 2) obywateli państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
 - 3) obywateli Konfederacji Szwajcarskiej,
 - 4) członków rodzin obywateli, o których mowa w pkt 1–3, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają
- a także tryb postępowania i organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) granica – granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.);
- 2) dokument podróży – dokument podróży w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004);
- 3) obywatel UE – cudzoziemca:
 - a) obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - b) obywatela państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
 - c) obywatela Konfederacji Szwajcarskiej;
- 4) członek rodziny – cudzoziemca będącego lub niebędącego obywatelem UE:
 - a) małżonka obywatela UE,
 - b) bezpośredniego zstępnego obywatela UE lub jego małżonka, w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka, c)

- 6) bezpośredniego wstępnego obywatela UE lub jego małżonka, pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka;
- 5) osoba pracująca na własny rachunek – osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.), a także każdą inną osobę fizyczną wykonującą działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej, lub osoby wykonującej taką działalność do przedsiębiorców;
- 6) państwo członkowskie – państwo członkowskie Unii Europejskiej, państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederację Szwajcarską;
- 7) pracownik – osobę pozostającą w stosunku pracy, a także osobę wykonującą pracę w ramach umowy cywilnoprawnej;
- 8) wiza – wizę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Art. 2a.

1. Do osób, o których mowa w art. 1, stosuje się przepisy art. 49–56, przepisy wydane na podstawie art. 57 ust. 1, art. 336 ust. 3, art. 337 ust. 1, art. 338, przepisy wydane na podstawie art. 339 ust. 1, art. 340–347, art. 394–427, art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. a i k oraz pkt 3–5, art. 429 ust. 1 pkt 2, 7, 8 i 12 oraz ust. 2, art. 430 ust. 1, 2 pkt 5 i 7 oraz ust. 6 i 7, art. 432, art. 439–441, art. 444–447, art. 449–456 oraz przepisy wydane na podstawie art. 457 ust. 1 i art. 458 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

2. Do osób, o których mowa w art. 1 pkt 4, stosuje się ponadto przepisy:

1) art. 3 pkt 20–22, art. 58, art. 59, art. 60 ust. 1 pkt 17, art. 66 ust. 1–3, art. 67–71, art. 73, art. 74, art. 77 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. a i e oraz ust. 7 i 8, art. 78, art. 79, przepisy wydane na podstawie art. 80 ust. 1, art. 96, przepisy wydane na podstawie art. 97 ust. 1, art. 360–379, art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. c, art. 429 ust. 1 pkt 1, art. 443 ust. 1 pkt 5 oraz art. 448 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

2) art. 34 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.) w zakresie unieważnienia lub cofnięcia wizy krajowej.

Art. 3.

1. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183 i 1195), o ile ustawa nie stanowi inaczej.

2. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie, a należących do właściwości konsulów, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.), o ile ustawa nie stanowi inaczej.

3. W sprawach należących do właściwości wojewody, uregulowanych w ustawie, nie stosuje się przepisu art. 33 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872, z późn. zm.).

Art. 4.

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach określonych w ustawie.

Art. 5.

Organ właściwy w sprawach uregulowanych w ustawie może odstąpić od uzasadnienia decyzji lub postanowienia wydanych w tych sprawach, w całości lub w części, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa.

Art. 6.

Organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie są obowiązane do pouczenia obywatela UE i członka rodziny w języku dla nich zrozumiałym o:

- 1) zasadach i trybie postępowania w tych sprawach;
- 2) przysługujących im prawach i ciążących na nich obowiązkach;
- 3) treści decyzji, na podstawie których odmawia się wydania wize, zarejestrowania pobytu lub unieważnia się zarejestrowanie;
- 4) treści decyzji, na podstawie których odmawia się wydania dokumentów określonych w ustawie lub unieważnia się te dokumenty;
- 5) treści decyzji o wydaleniu;
- 6) trybie i terminie wnoszenia odwołania lub innych zwykłych środków zaskarżenia.

Art. 7.

1. Wnioski w sprawach uregulowanych w ustawie sporządza się w języku polskim i składa na formularzach.
2. Dokumenty sporządzone w języku obcym, dołączane do wniosków w sprawach uregulowanych w ustawie, składa się wraz z ich tłumaczeniem na język polski, sporządzonym przez tłumacza przysięgłego.

Art. 7a.

W postępowaniach w sprawach uregulowanych w ustawie obywatel UE lub członek rodziny obywatela UE w razie braku możliwości okazania dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo, mogą przedstawić inny dowód niż dokument urzędowy, który pozwoli potwierdzić ich tożsamość i obywatelstwo w niebudzący wątpliwości sposób.

Art. 8.

W postępowaniach oraz rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) płeć;

- 4) imię ojca;
- 5) imię matki;
- 6) data urodzenia;
- 7) miejsce i kraj urodzenia;
- 8) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 9) odciski linii papilarnych;
- 10) obywatelstwo;
- 11) stan cywilny;
- 12) miejsce zamieszkania lub pobytu;
- 13) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);
- 14) wizerunek.

Rozdział 2

Wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wyjazd z tego terytorium

Art. 9.

1. Obywatel UE może wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo.
2. Członek rodziny niebędący obywatelem UE może wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży oraz wize, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej.
3. Obowiązek posiadania wize, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy:
 - 1) obywatela państwa, wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wize podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz. WE L 81 z 21.03.2001, str. 1) zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 2414/2001 z dnia 7 grudnia 2001 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 539/2001 (Dz. Urz. WE L 327 z 12.12.2001, str. 1) oraz rozporządzeniem Rady (WE) nr 453/2003 z dnia 6 marca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 539/2001 (Dz. Urz. UE L 69 z 13.03.2003, str. 10);
 - 2) członka rodziny niebędącego obywatelem UE, posiadającego wydany przez inne państwo członkowskie ważny dokument odpowiadający karcie pobytu członka rodziny obywatela UE lub karcie stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, o których mowa w art. 30 i 54, lub ważną kartę pobytu, wydaną na podstawie *ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach*.

Art. 10.

1. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydaje się wizę Schengen lub wizę krajową w celu dołączenia do obywatela państwa członkowskiego lub przebywania z nim.
2. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania wizy, gdy:
 - 1) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, prowadzonego na podstawie art. 434 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, zwanego dalej „wykazem”, lub
 - 2) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego.
3. Wizę wydaje lub odmawia jej wydania konsul lub komendant placówki Straży Granicznej niezwłocznie po złożeniu wniosku, zapewniając członkowi rodziny wszelkie dopuszczalne przez przepisy prawa ułatwienia w uzyskaniu wizy.
4. Odmowa wydania wizy przez konsula następuje w formie decyzji, do której stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziału 7, 9–11 Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
5. Od decyzji o odmowie wydania wizy wydanej przez konsula przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zagranicznych, a od decyzji o odmowie wydania wizy, wydanej przez komendanta placówki Straży Granicznej – do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 11.

1. Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE można odmówić wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy:
 - 1) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu lub
 - 2) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego, lub
 - 3) nie posiada dokumentu, o którym mowa odpowiednio w art. 9 ust. 1 lub 2, chyba że udowodni w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że jest uprawniony do korzystania ze swobody przepływu osób.
2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w przypadku wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wzięcia udziału w postępowaniu przed sądem administracyjnym w sprawie o wydalenie z tego terytorium i gdy przebywanie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na tym terytorium nie spowoduje poważnych zakłóceń porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.
3. Decyzji o odmowie wjazdu nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
4. W przypadku wydania członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE decyzji o odmowie wjazdu na podstawie ust. 1 pkt 1 lub 2, wydaje się także decyzję o unieważnieniu wizy.

Art. 11a.

1. Decyzja o odmowie wydania wizy członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydana na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 2 lub decyzja o odmowie wjazdu wydana członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE lub obywatelowi UE na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2, powinny uwzględniać zasadę proporcjonalności i być wydawane wyłącznie w przypadku, gdy zachowanie danej osoby stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego.
2. Wcześniejsza karalność nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 2 lub art. 11 ust. 1 pkt 2. Na zagrożenia, o których mowa w ust. 1, nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

Art. 12.

Komendant placówki Straży Granicznej umożliwia obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, przez okres nie dłuższy niż 72 godziny przed wydaniem decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podjęcie działań zmierzających do uzyskania dokumentów, o których mowa odpowiednio w art. 9 ust. 1 lub 2, albo do udowodnienia w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że osoby te są uprawnione do korzystania ze swobody przepływu osób.

Art. 13.

1. Decyzje o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz decyzje o unieważnieniu wizy wydaje komendant placówki Straży Granicznej.
2. Od decyzji komendanta placówki Straży Granicznej przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 14.

1. Obywatel UE może wyjechać z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo.
2. Członek rodziny niebędący obywatelem UE może wyjechać z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży.
3. W przypadku nieposiadania dokumentu, o którym mowa odpowiednio w ust. 1 lub 2, obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE może wyjechać z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli udowodni w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że jest uprawniony do korzystania ze swobody przepływu osób.

Rozdział 3

Prawo pobytu

Art. 15.

1. Bez konieczności zachowania warunków pobytu określonych w niniejszym rozdziale na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może przebywać:
 - 1) obywatel UE i członek rodziny niebędący obywatelem UE – przez okres do 3 miesięcy;

2) obywatel UE, który wjechał na to terytorium w celu poszukiwania pracy – przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, chyba że po upływie tego okresu wykaże, że aktywnie kontynuuje poszukiwanie pracy i ma rzeczywiste szanse na zatrudnienie.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1:

1) obywatel UE jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży albo inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo;

2) członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży.

Art. 16.

1. Obywatelowi UE przysługuje prawo pobytu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, w przypadku gdy spełnia jeden z następujących warunków:

1) jest pracownikiem lub osobą pracującą na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej, oraz:

a) jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym,

b) jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu art. 5 pkt 23 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) albo

c) posiada prywatne ubezpieczenie zdrowotne, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z potrzebą pomocy medycznej lub leczeniem szpitalnym, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku;

3) studiuje lub odbywa szkolenie zawodowe w Rzeczypospolitej Polskiej oraz:

a) posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej,

b) jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym,

c) jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu art. 5 pkt 23 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych albo

d) posiada prywatne ubezpieczenie zdrowotne, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z potrzebą pomocy medycznej lub leczeniem szpitalnym, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku;

4) jest małżonkiem obywatela polskiego.

2. Jeżeli celem pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy, obywatel UE, w stosunku do którego mają zastosowanie ograniczenia

w dostępie do rynku pracy na podstawie umów międzynarodowych, uzyskuje prawo pobytu przez okres dłuższy niż 3 miesiące po otrzymaniu przyrzeczenia wydania zezwolenia na pracę na tym terytorium.

Art. 17.

1. Obywatel UE, który przestał być pracownikiem lub osobą pracującą na własny rachunek, zachowuje prawo pobytu przysługujące pracownikowi lub osobie pracującej na własny rachunek w następujących przypadkach:

- 1) nieświadczenia pracy lub niewykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek wskutek okresowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub wypadku albo
- 2) niezamierzonego bezrobocia wynikającego z rejestru bezrobotnych prowadzonego przez powiatowy urząd pracy;
- 3) podjęcia kształcenia lub szkolenia zawodowego.

2. Jeżeli okres wykonywania pracy lub wykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzedzający bezrobocie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, był krótszy niż rok, prawo pobytu przysługujące pracownikowi lub osobie pracującej na własny rachunek obywatel UE zachowuje przez okres 6 miesięcy od dnia zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy.

Art. 18.

Prawo pobytu przysługujące obywatelowi UE, o którym mowa w art. 16:

- 1) pkt 1 i 2 oraz w art. 17, rozciąga się na członka rodziny dołączającego do niego lub przebywającego z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pkt 3, rozciąga się na małżonka i dziecko pozostające na jego utrzymaniu lub na utrzymaniu małżonka, dołączających do niego lub przebywających z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 19.

1. W przypadku rozwodu, unieważnienia małżeństwa, śmierci lub wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE, o którym mowa w art. 16 i 17, członek rodziny będący obywatelem UE zachowuje prawo pobytu.

2. Członek rodziny niebędący obywatelem UE zachowuje prawo pobytu w przypadku:

- 1) śmierci obywatela UE, o którym mowa w art. 16 i 17, jeżeli przebywał z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż rok przed dniem śmierci obywatela UE;
- 2) rozwodu lub unieważnienia małżeństwa z obywatelem UE, o którym mowa w art. 16 i 17, jeżeli:
 - a) małżeństwo trwało co najmniej 3 lata przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód lub o unieważnienie małżeństwa, w tym rok w czasie pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - b) jako były małżonek obywatela UE sprawuje opiekę nad jego dziećmi, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, lub

c) przemawiają za tym szczególnie istotne okoliczności, w tym związane z podleganiem przemocy w rodzinie w trakcie trwania małżeństwa, lub

d) jako były małżonek obywatela UE ma prawo do odwiedzin małoletniego dziecka, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, gdy z porozumienia lub orzeczenia wynika, że odwiedziny odbywają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku śmierci lub wyjazdu obywatela UE, o którym mowa w art. 16 i 17, z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dziecko obywatela UE przebywające i uczące się lub studiujące na tym terytorium oraz rodzic sprawujący nad nim opiekę, bez względu na posiadane obywatelstwo, zachowują prawo pobytu do czasu zakończenia przez dziecko nauki lub studiów.

Art. 19a.

1. Dziecku obywatela UE, który był pracownikiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale nie zachował prawa pobytu na podstawie art. 17, które przebywa i uczy się lub studiuje na tym terytorium, przysługuje prawo pobytu do czasu zakończenia nauki lub studiów.

2. Rodzicowi sprawującemu opiekę nad dzieckiem obywatela UE, który był pracownikiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale nie zachował prawa pobytu na podstawie art. 17, które przebywa i uczy się lub studiuje na tym terytorium, przysługuje prawo pobytu do czasu osiągnięcia przez dziecko pełnoletności; prawo to przysługuje także po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal wymaga ono obecności i opieki tego rodzica, aby móc kontynuować i ukończyć naukę.

Art. 20.

1. Jeżeli pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej trwa przez okres dłuższy niż 3 miesiące, obywatel UE jest obowiązany zarejestrować swój pobyt, a członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany uzyskać kartę pobytu członka rodziny obywatela UE.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy obywatela UE posiadającego prawo pobytu w okolicznościach, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2.

Art. 21.

1. Zarejestrowanie pobytu następuje na wniosek obywatela UE, a wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE – na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE. 2. Wniosek składa się osobiście, nie później niż w następnym dniu po upływie 3 miesięcy od dnia wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.

3. Do wniosku dołącza się dokumenty lub pisemne oświadczenia potwierdzające spełnianie warunków pobytu określonych w niniejszym rozdziale, a w przypadku wniosku o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE – także fotografie.

4. Przy składaniu wniosku o zarejestrowanie pobytu lub wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży. Obywatel UE może okazać inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo.

5. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydaje się niezwłocznie zaświadczenie o złożeniu wniosku.

Art. 22.

Zarejestrowania pobytu i wydania zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE dokonuje się niezwłocznie, a kartę pobytu członka rodziny obywatela UE wydaje się nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o jej wydanie, albo w tych terminach odmawia się zarejestrowania pobytu lub wydania karty.

Art. 23.

1. Organ prowadzący postępowanie w sprawie o zarejestrowanie pobytu lub o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE przekazuje kopie wniosków, o których mowa w art. 21 ust. 1, komendantowi oddziału Straży Granicznej, komendantowi wojewódzkiemu Policji i Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2. Komendant oddziału Straży Granicznej, komendant wojewódzki Policji i Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego są obowiązani do niezwłocznego przekazywania organowi prowadzącemu postępowanie w sprawie o zarejestrowanie pobytu lub o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE informacji, czy pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 24.

Organ prowadzący postępowanie o zarejestrowanie pobytu ustala, czy został spełniony warunek posiadania wystarczających środków finansowych, o którym mowa w art. 16 ust. 1 pkt 2 lub 3.

Art. 25.

Jeżeli w postępowaniu o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE okoliczności sprawy wskazują, że:

- 1) jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynika to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub grupie społecznej,
- 2) małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa,
- 3) małżonkowie nie zamieszkują wspólnie,
- 4) małżonkowie nie spotkali się nigdy przed zawarciem małżeństwa,
- 5) małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga,
- 6) małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności, które ich dotyczą,
- 7) jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już małżeństwa dla pozorów

– organ prowadzący postępowanie ustala, czy związek małżeński z obywatelem UE nie został zawarty dla pozorów.

Art. 26.

Organ prowadzący postępowanie w sprawie o zarejestrowanie pobytu lub o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE może wystąpić, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, do właściwego organu państwa członkowskiego z wnioskiem o udzielenie informacji o osobie, której postępowanie dotyczy, znajdujących się w rejestrach karnych.

Art. 27.

1. Zarejestrowanie pobytu następuje w rejestrze pobytu obywatela UE.
2. Obywatelowi UE, którego pobyt został zarejestrowany, wydaje się zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE.

Art. 28.

1. W zaświadczeniu o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub karcie pobytu członka rodziny obywatela UE zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) datę i miejsce urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) płeć;
 - 5) adres miejsca zameldowania na pobyt stały, a w razie jego braku – zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące; w przypadku braku zameldowania na pobyt stały albo pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące danych o adresie nie zamieszcza się;
 - 6) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
 - 7) datę wydania i nazwę organu wydającego.
2. Zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE zawiera także datę zarejestrowania pobytu, a karta pobytu członka rodziny obywatela UE – termin upływu ważności, fotografię i podpis jej posiadacza.
3. Karta pobytu członka rodziny obywatela UE może zawierać zakodowany zapis danych osobowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3.

Art. 29.

1. Przy odbiorze zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub karty pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży, a w przypadku gdy odbioru dokonuje pełnomocnik wnioskodawcy – także pełnomocnictwo do odbioru zaświadczenia lub karty. Obywatel UE może okazać inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo.
2. Odbiór zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub karty pobytu członka rodziny obywatela UE potwierdza się podpisem składanym na formularzu wniosku o ich wydanie.

Art. 30.

1. Członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany posiadać kartę pobytu członka rodziny obywatela UE, która potwierdza jego prawo do pobytu

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i uprawnia wraz z ważnym dokumentem podróży do wielokrotnego przekraczania granicy bez wizy.

2. Karta pobytu członka rodziny obywatela UE jest ważna przez 5 lat, a w przypadku gdy zamierzony okres pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do którego członek rodziny dołącza lub z którym przebywa, jest krótszy niż 5 lat – dokument ten jest ważny przez zamierzony okres pobytu obywatela UE.

Art. 31.

1. Obywatelowi UE odmawia się zarejestrowania pobytu, a członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty pobytu członka rodziny obywatela UE, w przypadku gdy:

- 1) nie zostały spełnione warunki pobytu określone w niniejszym rozdziale lub
- 2) pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

1a. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do:

1) obywatela UE będącego członkiem rodziny, obywatela UE lub obywatela Rzeczypospolitej Polskiej innym niż ten, o którym mowa w art. 2 pkt 4, który dołącza do niego lub przebywa z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z powodu:

- a) zależności finansowej od niego lub pozostawania z nim w gospodarstwie domowym, w kraju, z którego przybył obywatel UE ubiegający się o zarejestrowanie pobytu, lub

- b) poważnych względów zdrowotnych wymagających osobistej opieki, sprawowanej przez obywatela UE lub obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, do którego ten obywatel, dołącza lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) obywatela UE prowadzącego życie rodzinne w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.), z obywatelem UE lub obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, do którego ten obywatel, dołącza lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty pobytu członka rodziny obywatela UE także, gdy jego związek małżeński z obywatelem UE został zawarty dla pozorów.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, decyzja powinna uwzględniać zasadę proporcjonalności i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1a pkt 2, organ, który prowadzi postępowanie w sprawie o zarejestrowanie pobytu obywatela UE, ustala w szczególności, czy więzi tego obywatela z obywatelem UE lub obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, do którego ten obywatel, dołącza lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są rzeczywiste i stałe.

Art. 32.

1. Zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub karta pobytu członka rodziny obywatela UE podlegają wymianie w przypadku:

- 1) zmiany danych w nich zamieszczonych;
- 2) zniszczenia.

2. Karta pobytu członka rodziny obywatela UE podlega wymianie także w przypadku:

- 1) zmiany wyglądu jej posiadacza utrudniającej ustalenie jego tożsamości;
- 2) upływu terminu ważności.

3. W przypadku utraty zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub karty pobytu członka rodziny obywatela UE wydaje się nowe zaświadczenie lub kartę.

Art. 33.

1. Wymiana lub wydanie nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE następuje niezwłocznie na wniosek obywatela UE, a wymiana lub wydanie nowej karty pobytu członka rodziny obywatela UE – niezwłocznie na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

2. Wniosek składa się osobiście. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.

3. Do wniosku o:

- 1) wymianę karty pobytu członka rodziny obywatela UE dołącza się posiadaną kartę i fotografię;
- 2) wydanie nowej karty pobytu członka rodziny obywatela UE dołącza się fotografię.

4. Przy składaniu wniosku o wymianę lub wydanie nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży lub inny ważny dokument potwierdzający tożsamość i obywatelstwo.

5. Przy składaniu wniosku o wymianę lub wydanie nowej karty pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży.

Art. 34.

Przepisy art. 29 stosuje się do odbioru nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE lub nowej karty pobytu członka rodziny obywatela UE.

Art. 35.

1. Zarejestrowanie pobytu unieważnia się, w przypadku gdy:

- 1) nastąpiło na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji lub
- 2) pobyt obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepis art. 31 ust. 3.

Art. 36.

1. Kartę pobytu członka rodziny obywatela UE unieważnia się, w przypadku gdy:

- 1) pobyt członka rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub
 - 2) została wydana na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji, lub
 - 3) związek małżeński członka rodziny obywatela UE został zawarty dla pozorów, lub
 - 4) członek rodziny nie spełnia warunków pobytu określonych w niniejszym rozdziale.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 31 ust. 3.

Art. 37.

1. Kartę pobytu członka rodziny obywatela UE w razie unieważnienia lub zgonu członka rodziny obywatela UE należy niezwłocznie zwrócić organowi, który ją wydał.
2. Do zwrotu karty pobytu członka rodziny obywatela UE jest obowiązany:
 - 1) w przypadku unieważnienia – członek rodziny niebędący obywatelem UE;
 - 2) w przypadku zgonu członka rodziny niebędącego obywatelem UE – osoby obowiązane do zgłoszenia zgonu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264 oraz z 2012 r. poz. 1529).

Art. 38.

Odmowa lub unieważnienie zarejestrowania pobytu, odmowa wymiany zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE, odmowa wydania lub wymiany oraz unieważnienie karty pobytu członka rodziny obywatela UE następują w drodze decyzji.

Art. 39.

1. Organem właściwym w sprawach zarejestrowania pobytu lub unieważnienia zarejestrowania pobytu, wymiany lub wydania nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE, wydania, wymiany lub unieważnienia karty pobytu członka rodziny obywatela UE jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE.
2. Organem właściwym w sprawach wydania, wymiany lub unieważnienia karty pobytu członka rodziny obywatela UE w przypadku, o którym mowa w art. 19 ust. 2 i 3, jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu członka rodziny.

Art. 40.

(uchylony)

Art. 41.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzory formularzy wniosków o:
 - a) zarejestrowanie pobytu,

- b) wymianę lub wydanie nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej,
 - c) wydanie lub wymianę karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
- 2) dokumenty, które należy dołączyć do wniosku o zarejestrowanie pobytu lub wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę przepisy Unii Europejskiej wydane w tym zakresie;
 - 3) liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku o wydanie lub wymianę karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
 - 4) wzory zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej i karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się:
- 1) dane, o których mowa w art. 8, w zakresie niezbędnym do zarejestrowania pobytu, wymiany lub wydania nowego zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz wydania lub wymiany karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
 - 2) dane, o których mowa w art. 28 ust. 1 i 2.

Rozdział 4

Prawo stałego pobytu

Art. 42.

Obywatel UE nabywa prawo stałego pobytu po upływie 5 lat nieprzerwanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 43.

Członek rodziny niebędący obywatelem UE nabywa prawo stałego pobytu po upływie 5 lat nieprzerwanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z obywatelem UE.

Art. 44.

1. Członek rodziny będący obywatelem UE, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez okres 5 lat i który zachował prawo pobytu na podstawie art. 19 ust. 1, nabywa prawo stałego pobytu.
2. Członek rodziny niebędący obywatelem UE, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez okres 5 lat i który zachował prawo pobytu na podstawie art. 19 ust. 2 lub 3, nabywa prawo stałego pobytu.

Art. 45.

1. Prawo stałego pobytu przed upływem 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nabywa:
 - 1) pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, która w chwili zakończenia wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek osiągnęła wiek emerytalny określony przez polskie przepisy dotyczące ubezpieczenia emerytalnego lub która zakończyła wykonywanie pracy w celu przejścia na wcześniejszą emeryturę, jeżeli przedtem przez okres 12 mie-

sięcy wykonywała pracę lub inną działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywała na tym terytorium nieprzerwanie przez okres dłuższy niż 3 lata;

2) pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, która zaprzestała wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na tym terytorium z powodu trwałej niezdolności do pracy, jeżeli przebywała na tym terytorium nieprzerwanie przez okres dłuższy niż 2 lata;

3) pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, która po 3 latach nieprzerwanego pobytu i wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na tym terytorium wykonuje pracę lub inną działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek w innym państwie członkowskim, przebywając nadal na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokąd powraca co najmniej raz w tygodniu.

2. Wykonywaniem pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, jest także wykonywanie pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek w innym państwie członkowskim.

3. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także do pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek, która, zachowując miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wykonywała pracę lub inną działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek w innym państwie członkowskim i zaprzestała ich wykonywania z powodu trwałej niezdolności do pracy.

4. Wymogów dotyczących długości nieprzerwanego pobytu i wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz wymogu dotyczącego długości nieprzerwanego pobytu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się do małżonka obywatela polskiego.

5. Wymogu dotyczącego długości nieprzerwanego pobytu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się, gdy zaprzestanie wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek nastąpiło z powodu trwałej niezdolności do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

6. Do okresów pracy lub wykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek zalicza się okresy:

1) niezamierzonego bezrobocia wynikającego z rejestru bezrobotnych prowadzonego przez powiatowy urząd pracy;

2) przerw w pracy lub w wykonywaniu innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek niezależnych od woli osoby, o której mowa w ust. 1;

3) nieświadczenia pracy lub niewykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek wskutek okresowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub wypadku.

Art. 46.

1. Prawo stałego pobytu, które nabył pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek na podstawie art. 45, nabywa także członek rodziny przebywający z nią

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na posiadane obywatelstwo.

2. W przypadku śmierci pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek w okresie wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek przed nabyciem prawa stałego pobytu na podstawie art. 45 członek rodziny, który w dniu śmierci przebywał z nimi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nabywa prawo stałego pobytu, bez względu na posiadane obywatelstwo, jeżeli:

- 1) pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek do dnia śmierci przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez okres 2 lat albo
- 2) śmierć pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek nastąpiła wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Art. 47.

1. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za nieprzerwany, w przypadku gdy przerwy w nim nie przekroczyły łącznie 6 miesięcy w roku.

2. Pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przerywa opuszczenie tego terytorium na okres dłuższy niż określony w ust. 1 z powodu:

- 1) odbycia obowiązkowej służby wojskowej albo
- 2) ważnej sytuacji osobistej, w szczególności ciąży, porodu, choroby, studiów, szkolenia zawodowego, oddelegowania, która wymaga pobytu poza tym terytorium, pod warunkiem że okres ten jest nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy.

3. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przerywa wykonanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

Art. 48.

1. Obywatelowi UE, który nabył prawo stałego pobytu zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozdziale, wydaje się dokument potwierdzający prawo stałego pobytu.

2. Członek rodziny niebędący obywatelem UE, który nabył prawo stałego pobytu zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozdziale, jest obowiązany uzyskać kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

Art. 49.

1. Wydanie dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu następuje na wniosek obywatela UE, a karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

2. Wniosek składa się osobiście. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.

3. Członek rodziny niebędący obywatelem UE składa wniosek o wydanie karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE przed upływem terminu ważności karty pobytu członka rodziny obywatela UE.

4. Do wniosku dołącza się fotografie.

5. Przy składaniu wniosku o wydanie dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży. Obywatel UE może okazać inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo.

Art. 50.

Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu wydaje się niezwłocznie po złożeniu wniosku o jego wydanie, a kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o jej wydanie, albo w tych terminach odmawia się ich wydania.

Art. 51.

1. Przepisy art. 23 stosuje się do postępowania o wydanie dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu.
2. Przepisy art. 23 i 25 stosuje się do postępowania o wydanie karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

Art. 52.

1. W dokumencie potwierdzającym prawo stałego pobytu lub karcie stałego pobytu członka rodziny obywatela UE zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) datę i miejsce urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) płeć;
 - 5) adres miejsca zameldowania na pobyt stały, a w razie jego braku – zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące; w przypadku braku zameldowania na pobyt stały albo pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące danych o adresie nie zamieszcza się;
 - 6) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
 - 7) nazwę organu wydającego, datę wydania i termin upływu ważności;
 - 8) fotografię i podpis posiadacza.
2. Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu lub karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE może zawierać zakodowany zapis danych osobowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3.

Art. 53.

1. Przy odbiorze dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się dokument potwierdzający tożsamość osoby odbierającej, a w przypadku gdy odbioru dokonuje pełnomocnik wnioskodawcy – także pełnomocnictwo do odbioru dokumentu lub karty.
2. Odbiór dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE potwierdza się podpisem składanym na formularzu wniosku o ich wydanie.

Art. 54.

Członek rodziny obywatela UE jest obowiązany posiadać kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, która potwierdza jego prawo do stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia wraz z ważnym dokumentem podróży do wielokrotnego przekraczania granicy bez wizy.

Art. 55.

Karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE jest ważna 10 lat.

Art. 56.

1. Odmawia się wydania dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, w przypadku gdy:

1) nie zostały spełnione warunki stałego pobytu określone w niniejszym rozdziale lub

2) pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE także wtedy, gdy jego związek małżeński z obywatelem UE został zawarty dla pozor.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepis art. 31 ust. 3.

Art. 57.

1. Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu lub karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE podlegają wymianie w przypadku:

1) zmiany danych w nich zamieszczonych;

2) uszkodzenia lub zaistnienia innej okoliczności utrudniającej ustalenie tożsamości posiadacza.

2. Karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE podlega wymianie także w przypadku upływu terminu jej ważności.

3. W przypadku utraty dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE wydaje się nowy dokument lub kartę.

Art. 58.

1. Wymiana lub wydanie nowego dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu następuje niezwłocznie na wniosek obywatela UE, a wymiana lub wydanie nowej karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – niezwłocznie na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

2. Wniosek składa się osobiście. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.

3. Do wniosku o:

1) wymianę dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu dołącza się posiadany dokument potwierdzający prawo stałego pobytu i fotografie;

2) wymianę karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE dołącza się posiadaną kartę stałego pobytu i fotografie;

3) wydanie nowego dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE dołącza się fotografie.

Art. 59.

Przepisy art. 53 stosuje się do odbioru nowego dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub nowej karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

Art. 60.

1. Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu unieważnia się, w przypadku gdy:

1) został wydany na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji lub

2) pobyt obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE unieważnia się, w przypadku gdy:

1) została wydana na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji lub

2) pobyt członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub

3) związek małżeński członka rodziny niebędącego obywatelem UE z obywatelem UE został zawarty dla pozorów.

3. Kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE można unieważnić, w przypadku gdy członek rodziny niebędący obywatelem UE opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres dłuższy niż 2 kolejne lata.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepis art. 31 ust. 3.

Art. 61.

1. Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu lub kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE w razie unieważnienia lub zgonu ich posiadacza należy niezwłocznie zwrócić organowi, który je wydał.

2. Do zwrotu dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE jest obowiązany:

1) w przypadku unieważnienia:

a) dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu – obywatel UE,

b) karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – członek rodziny niebędący obywatelem UE;

2) w przypadku zgonu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE – osoby obowiązane do zgłoszenia zgonu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.

Art. 62.

Odmowa wydania lub wymiany dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE oraz ich unieważnienie następuje w drodze decyzji.

Art. 63.

1. Organem właściwym w sprawach wydania, wymiany lub unieważnienia dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE.

2. Organem właściwym w sprawach wydania, wymiany lub unieważnienia karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE w przypadku, o którym mowa w art. 44 i 46 ust. 2, jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu członka rodziny.

Art. 64.

(uchylony)

Art. 65.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzory formularzy wniosków o:

a) wydanie lub wymianę dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu,

b) wydanie lub wymianę karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;

2) liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosków o wydanie lub wymianę dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;

3) wzory dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu i karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się:

1) dane, o których mowa w art. 8, w zakresie niezbędnym do wydania lub wymiany dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;

2) dane, o których mowa w art. 52 ust. 1.

Rozdział 5

Wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 66.

1. Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, którzy nie posiadają prawa stałego pobytu, może być wydana decyzja o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy ich pobyt na tym terytorium stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego.

2. Choroba, której objawy wystąpią po upływie 3 miesięcy od dnia wjazdu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie może stanowić podstawy do wydalenia z powodu zagrożenia dla zdrowia publicznego.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz chorób, które uzasadniają podjęcie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub człon-

ka rodziny niebędącego obywatelem UE z powodu zagrożenia dla zdrowia publicznego.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, powinny być uwzględnione tylko choroby epidemiczne określone przez Światową Organizację Zdrowia oraz inne choroby wysoce zakaźne i szczególnie niebezpieczne, które podlegają zwalczaniu u obywateli polskich na podstawie *ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach* (Dz. U. Nr 126, poz. 1384, z późn. zm.).

Art. 67.

Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, którzy posiadają prawo stałego pobytu, decyzja o wydaleniu może być wydana, w przypadku gdy ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 68.

Obywatelowi UE, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 10 lat, decyzja o wydaleniu może być wydana tylko w przypadku, gdy jego pobyt na tym terytorium stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa publicznego przez zagrożenie dla pokoju, ludzkości, niepodległości lub obronności Rzeczypospolitej Polskiej lub ze względu na działalność terrorystyczną.

Art. 68a.

1. Decyzja o wydaleniu powinna uwzględniać zasadę proporcjonalności i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego.
2. Zasady proporcjonalności nie stosuje się, w przypadku gdy pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE stanowi zagrożenie dla zdrowia publicznego.
3. Wcześniejsza karalność nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji o wydaleniu. Na zagrożenia, o których mowa w ust. 1, nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

Art. 69.

Małoletniemu obywatelowi UE decyzja o wydaleniu może być wydana tylko w przypadku, gdy:

- 1) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 68, lub
- 2) przemawia za tym dobro dziecka zgodnie z Konwencją o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.).

Art. 70.

W postępowaniu o wydalenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE uwzględnia się w szczególności:

- 1) okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wiek i stan zdrowia;

- 3) sytuację rodzinną i ekonomiczną;
- 4) stopień integracji społecznej i kulturalnej w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) stopień więzi z krajem pochodzenia.

Art. 71.

1. W decyzji o wydaleniu obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE nakazuje się opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie nie krótszym niż 31 dni.
2. Jeżeli stopień zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego tego wymaga, w decyzji o wydaleniu zarządza się jej przymusowe wykonanie przez doprowadzenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do granicy albo do granicy państwa, do którego zostaje wydalony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa. W takim przypadku w decyzji o wydaleniu można nie określać terminu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo określić termin krótszy niż 31 dni.
3. Przymusowe wykonanie decyzji o wydaleniu zarządza się także, gdy obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE nie opuścili terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o wydaleniu.

Art. 72.

1. W przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję o wydaleniu, wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania, termin wykonania nakazu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ulega przedłużeniu do dnia, w którym postanowienie w sprawie tego wniosku stało się prawomocne.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy podstawą wydalenia było zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa publicznego przez zagrożenie dla pokoju, ludzkości, niepodległości lub obronności Rzeczypospolitej Polskiej lub ze względu na działalność terrorystyczną.

Art. 73.

1. Decyzję o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE wydaje, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE lub miejsce ujawnienia faktu albo zdarzenia będącego podstawą wystąpienia z wnioskiem o wydalenie.
2. Decyzję o wydaleniu organy mogą przekazywać między sobą za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym lub za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej i doręczać tę decyzję obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE w formie użyskanej w wyniku takiego przekazu.
3. Wojewoda odnotowuje wydanie decyzji o wydaleniu w dokumencie podróży obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE oraz niezwłocznie informuje o tym organ, który wystąpił z wnioskiem o jej wydanie.

4. W przypadku doręczenia decyzji o wydaleniu w formie, o której mowa w ust. 2, organ Straży Granicznej, który wykonuje tę decyzję, odnotowuje fakt jej wydania w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 73a.

1. Organ, który wystąpił z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, lub komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na siedzibę wojewody, który wydał decyzję w tej sprawie na wniosek Ministra Obrony Narodowej lub z urzędu, pobiera od obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE odciski linii papilarnych oraz sporządza jego fotografię.

2. Odciski linii papilarnych pobiera się za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

3. Organ, który pobrał odciski linii papilarnych, przekazuje Komendantowi Głównemu Policji ich obraz, dane osobowe obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE oraz informacje, o których mowa w art. 430 ust. 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Art. 73b.

1. Decyzję o wydaleniu małoletniego obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do kraju jego pochodzenia lub do innego państwa wykonuje się, gdy cudzoziemiec ten ma w państwie, do którego zostaje wydalony, zapewnioną opiekę rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, zgodnie ze standardami określonymi przez Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

2. Małoletniego obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE można wydalic tylko pod opieką przedstawiciela ustawowego, chyba że decyzja o wydaleniu jest wykonywana w taki sposób, że małoletniego przekazuje się przedstawicielowi ustawowemu albo przedstawicielowi właściwych władz państwa, do którego następuje wydalenie.

4. W przypadku doręczenia decyzji o wydaleniu w formie, o której mowa w ust. 2, organ Straży Granicznej, który wykonuje tę decyzję, odnotowuje fakt jej wydania w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 74.

1. Przymusowe wykonanie decyzji o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polega na doprowadzeniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

2. Doprowadzenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE:

1) do granicy – wykonuje komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE;

2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony – wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant

oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE przekracza granicę.

3. Komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE przekracza granicę, odnotowuje w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. k ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, datę opuszczenia przez obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu, informuje organ gminy właściwy ze względu na miejsce zameldowania na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE o opuszczeniu przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wykonaniem decyzji o wydaleniu.

Art. 74a.

1. Organ Straży Granicznej właściwy do przymusowego wykonania decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określa, w drodze decyzji, wysokość kosztów związanych z wydaniem i przymusowym wykonaniem decyzji o wydaleniu, podmioty obowiązane do pokrycia tych kosztów oraz termin i sposób ich uiszczenia.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, służy odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 74b.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) treść wniosku o wydanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności i prawidłowości postępowania, a w szczególności konieczność uzyskania informacji niezbędnych do wydania decyzji o wydaleniu;

2) sposób odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o wydaleniu, uwzględniając zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, że decyzja ta została wydana.

Art. 75.

Organy przystępujące do przymusowego wykonania decyzji o wydaleniu po upływie 2 lat od dnia jej wydania są obowiązane zawiadomić o tym wojewodę, który wydał decyzję, i wstrzymać jej wykonanie do czasu zakończenia postępowania, o którym mowa w art. 76.

Art. 76.

1. Wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu, w przypadku, o którym mowa w art. 75, wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie ustalenia, czy zachodzą okoliczności uzasadniające uchylenie decyzji.

2. W przypadku gdy:

- 1) obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE nie stanowi już rzeczywistego zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub
- 2) okoliczności, które miały wpływ na jej wydanie uległy istotnej zmianie – wojewoda uchyla decyzję o wydaleniu.

Art. 77.

1. Dane obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, którzy opuścili terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wskutek wykonania decyzji o wydaleniu podjętej ze względu na zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, przechowuje się w wykazie przez okres 5 lat.
2. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, dane obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE wykreśla się z wykazu.

Art. 78.

1. Wpisu do wykazu, przedłużenia obowiązywania wpisu oraz wykreślenia wpisu dokonuje z urzędu Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
2. Wykreślenie wpisu może nastąpić na wniosek osoby, której dane zostały wpisane do wykazu, w przypadku gdy istotnie zmieniły się okoliczności, które miały wpływ na wydanie decyzji o wydaleniu.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydaje decyzję w sprawie wykreślenia wpisu do wykazu w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Rozdział 6

Rejestry w sprawach obywateli UE i członków rodzin niebędących obywatelami UE

Art. 79.

Wojewoda prowadzi w systemie informatycznym rejestry w sprawach dotyczących obywateli UE i członków rodzin niebędących obywatelami UE:

- 1) pobytu obywatela UE;
- 2) kart pobytu członka rodziny obywatela UE;
- 3) dokumentów potwierdzających prawo stałego pobytu;
- 4) kart stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

Art. 80.

W rejestrach przechowuje się dane, o których mowa w art. 8, dotyczące obywateli UE i członków rodzin niebędących obywatelami UE, wobec których prowadzi się postępowania w sprawach uregulowanych w ustawie, a ponadto:

- 1) w rejestrze, o którym mowa w art. 79 pkt 1, przechowuje się:
 - a) informacje o wnioskach dotyczących zarejestrowania pobytu i wymiany zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE,
 - b) informacje dotyczące zarejestrowania pobytu,
 - c) imię, nazwisko i stanowisko służbowe pracownika dokonującego wpisu do rejestru,

- d) informacje o wydaniu i wymianie zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE,
 - e) informacje o decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących odmowy i unieważnienia zarejestrowania pobytu;
- 2) w rejestrze, o którym mowa w art. 79 pkt 2, przechowuje się informacje o:
- a) wnioskach o wydanie i wymianę karty pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności karty pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia karty pobytu członka rodziny obywatela UE;
- 3) w rejestrze, o którym mowa w art. 79 pkt 3, przechowuje się informacje o:
- a) wnioskach o wydanie i wymianę dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu,
 - b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu;
- 4) w rejestrze, o którym mowa w art. 79 pkt 4, przechowuje się informacje o:
- a) wnioskach o wydanie i wymianę karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - b) dacie wydania, numerze, serii i terminie upływu ważności karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - c) decyzjach administracyjnych, postanowieniach i wyrokach sądu dotyczących wymiany i unieważnienia karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 81.

Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku zarejestrowania pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) uchyla się od obowiązku posiadania albo wymiany karty pobytu członka rodziny obywatela UE lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
 - 3) wbrew obowiązkowi nie zwraca karty pobytu członka rodziny obywatela UE, dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE
- podlega karze grzywny.

Art. 82.

Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 81, następuje w trybie określonym w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 83–96.
(pominięte).

Rozdział 9
Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 97.

1. Zezwolenia na pobyt, zezwolenia na pobyt czasowy, karty pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz dokumenty pobytu wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 104, zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.
2. Zezwolenia na osiedlenie się udzielone obywatelom UE oraz członkom ich rodzin na podstawie ustawy z dnia 29 marca 1963 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 1992 r. Nr 7, poz. 30 i Nr 25, poz. 112 oraz z 1995 r. Nr 23, poz. 120), ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielone członkom rodzin obywateli UE na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach lub ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane, o ile ustawy nie stanowią inaczej.
3. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich udzielone członkom rodzin obywateli UE na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach i dokumenty wydane na podstawie tych ustaw zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane, o ile ustawy nie stanowią inaczej.
4. Posiadanie zezwolenia na pobyt, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich zwalnia obywatela UE z obowiązku zarejestrowania pobytu, o którym mowa w art. 20.
5. Posiadanie zezwolenia na pobyt, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich zwalnia członka rodziny niebędącego obywatelem UE z obowiązku posiadania karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, o którym mowa w art. 20.

Art. 98.

Osobom, które posiadają zezwolenie na pobyt udzielone na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługuje prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 99.

Do postępowań w sprawach zezwoleń na pobyt lub zezwoleń na pobyt czasowy, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy i niezakończonych decyzją ostateczną, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 100.

Decyzje o przyznaniu pomocy dla cudzoziemców, w sprawie których zostały wszczęte postępowania o nadanie statusu uchodźcy na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej

spolitej Polskiej, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany, wygasają po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 101.

Dane obywateli UE i członków ich rodzin, zgromadzone w wykazie na podstawie dotychczasowych przepisów, przechowuje się przez okres, na jaki zostały w nim zamieszczone, o ile nie jest to sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 102.

Dotychczasowe wpisy dokonane w rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, dotyczące wniosków o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, cudzoziemcom będącym obywatelami UE lub członkami ich rodzin i wydanych w tych sprawach decyzji oraz wpisy dokonane w rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy, o której mowa w art. 104, zachowują ważność.

Art. 103.

(pominięty).

Art. 104.

Traci moc ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 141, poz. 1180, z późn. zm.).

Art. 105.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 94 pkt 2 i 3 oraz art. 96, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW WYKONAWCZYCH DO USTAWY Z DNIA 14 LIPCA 2006 O WJEŹDZIE NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, POBYCIE ORAZ WYJEŹDZIE Z TEGO TERYTORIUM OBYWATELI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ I CZŁONKÓW ICH RODZIN

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wniosku o wydanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o wydaleniu (Dz. U. 2014 nr 0, poz. 548)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 kwietnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2014 nr 0, 541)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 kwietnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów dotyczących prawa stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2014 nr 0, 540)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2011, nr 282, poz. 1655)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów dotyczących prawa stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2011, nr 237, poz. 1417)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2011, nr 229, poz. 1369)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów dotyczących prawa stałego pobytu na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2007, nr 172, poz. 1215)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2007, nr 172, poz. 1214)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie wykazu chorób, które uzasadniają podjęcie decyzji o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE z powodu zagrożenia dla zdrowia publicznego (Dz. U. 2007, nr 18, poz. 112)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie wniosków i dokumentów dotyczących prawa stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2006, nr 154, poz. 1106)

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie wniosków i dokumentów w sprawach prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2006, nr 154, poz. 1105)

MINIPRZEWODNIK PO AKTACH PRAWNYCH

Studencie, skoro postanowiłeś zapoznać się z tym, co zostało tu napisane, to dobrze zrobiłeś.

W końcowej części nabędziesz podstawowe wiadomości o aktach prawnych i ich budowie. Być może zostaniesz jeszcze czymś zaskoczony? Ja nadal studiuję i też bywam zaskakiwany. Przyjmuję to jako ciekawostkę, a czasem jako inspirację. Nie wychodzę na tym źle. Od wszystkich można się przecież uczyć, wprawdzie nie wszystkiego, ale zawsze można znaleźć takich, co wiedzą więcej i życzliwie pomogą.

Jeżeli podstawowe wiadomości o aktach prawnych już masz, to przeczytaj tekst, bardzo proszę. Zastanów się, co można do tego dodać. Niektórym Twoim kolegom z pewnością będzie to przydatne. Niekiedy nawet tym, którzy piszą prace licencjackie. Rok temu spotkałem się z takim oto „kwiatkiem”: w pracy dyplomowej student pisze o „rozporządzeniu KGP” i nie była to pomyłka, tylko niewiedza piszącego. Podawałem mu wędkę, ale po nią nie sięgnął. Kilkanaście dni temu czytając pracę dyplomową, zauważyłem, że student pisze o komendzie głównej Policji w J. A wystarczyło sprawdzić w ustawie. Licencjat także zobowiązuje do poprawnych wypowiedzi. Dlatego *Praktyczny przewodnik* z aktami prawnymi przydatnymi m.in. do ćwiczeń to moja wędka dla Ciebie i innych studentów. W zasadzie już Twoja, bo sięgnąłeś po to opracowanie. Podjąłeś dobrą decyzję.

W kierunkowaniu studentów na samodzielne zdobywanie wiedzy staram się brać przykład z mojego Mistrza, wybitnego prawnika, kryminalisty oraz nauczyciela akademickiego prof. zw. dr. hab. Tadeusza Hanauska. Naprowadzając mnie na wiedzę (innych także), wielokrotnie dawał mi przysłowiową wędkę. Było to podpowiedzenie pozycji literatury, z którą powinienem się zapoznać. Podzielę się dwoma przykładami z tego wspólnego okresu studiowania pod okiem Profesora – własnym i kolegi Romana.

Kiedy napisałem jeden z pierwszych artykułów naukowych, poprosiłem Profesora o zapoznanie się z nim. Nie sprawdzenie

i poprawienie błędów. Miałem zamiar wysłać tekst do pewnej redakcji z prośbą o rozważenie możliwości jego opublikowania. Podczas kolejnego spotkania doktorantów Mistrz, wręczając mi artykuł, powiedział następująco: „Interesujące to, o czym pan pisze, ale gdyby pan magister zechciał sięgnąć po pozycję...”. Sięgnąłem, a czego dowiedziałem się po przestudiowaniu tej książki, przedstawię nietypowo, ale w sposób odpowiadający prawdzie.

Na następne spotkanie seminaryjne doktorantów wszedłem do gabinetu Profesora z wypiekami na twarzy. Było mi po prostu wstyd, że takie nedorzeczności wyszły spod mojego pióra. W dogodnym momencie podszedłem do Profesora i wypowiedziałem następujące słowa: „Panie Profesorze, dziękuję, że mnie pan nie wykopał po czterech literach za te błędy, które zrobiłem, pisząc tekst”. Z życzliwym uśmiechem odparł, że taka jest jego rola. Wyraził zadowolenie, że zechciałem skorzystać z podpowiedzi.

Aby nie być postrzeganym jako osoba podpierająca się autorytetem prof. Tadeusza Hanauska – inny przykład. Roman Z. (obecnie doktor i wykładowca na wyższej uczelni) opracował artykuł o śladach zapachowych (osmologicznych). Podjął także śmiałą próbę zdefiniowania śladu osmologicznego. Po zapoznaniu się z treścią obszernego artykułu, prof. Hanausek na maszynopisie napisał swoje uwagi i wątpliwości. Ściślej, pytania adresowane do autora. Długo analizowaliśmy dopiski. W pewnym momencie podpowiedziałem nawet koledze, aby w oparciu o te pytania napisał artykuł. Jego tematem może być przybliżenie, co należy uwzględnić, podejmując próbę przedstawienia własnej definicji śladu osmologicznego. Historia Romana zakończyła się powodzeniem. Napisał i obronił rozprawę doktorską na temat śladów osmologicznych. Chciał i wykorzystał przysłowiową wędkę właściwie.

W mojej dla Ciebie wędce masz przydatne akty prawne. Ułatwią one zdobycie nie tylko podstawowej wiedzy o prawach i obowiązkach cudzoziemców, ale także ustawowych gwarancjach wynikających z tych aktów prawnych. Przy pomocy tej wędki (*Praktycznego poradnika*), zawierającej życzliwe i praktyczne rady oraz akty prawne związane

z problematyką podejmowania interwencji w stosunku do cudzoziemców, doktoratu nikt nie napisze. Lecz do napisania pracy projektowej albo podczas ćwiczeń przydatność przewodnika jest gwarantowana. Moja pewność wynika z faktu, że pracując nad tym poradnikiem, na pewnym etapie otrzymałem wędkę. Były to praktyczne rady i przydatne wskazówki. Bo w obszarze wiedzy naukowej, w którym inni wiedzą lepiej, warto i należy pytać. *Praktyczny poradnik* może być przydatny jeszcze do czegoś innego. Od osoby, która ukończyła kierunek związany z bezpieczeństwem wewnętrznym, wypada oczekiwać posługiwania się terminologią prawniczą, prawda? Nie wiem, jak inni wykładowcy, ale ja u niektórych studentów zauważam trudności związane z używaniem fachowych terminów. Przyczyny mogą być różne, ale nie zamierzam w nie wnikać. Z pewnością po zapoznaniu się z dalszą częścią tego miniprzwodnika jeszcze wielu studentów uniknie rumieńców wstydu na twarzy. Jestem o tym głęboko przekonany. Poprawne wysławianie się nawet w tak wąskim zakresie, jaki zostanie tutaj przedstawiony, sprawi, że Wasz autorytet, jako absolwentów tego kierunku, zyska.

Nieco długie wprowadzenie do problematyki prawniczej w tym miniprzwodniku zakończę przysłowiem z ubiegłego wieku: *Gdy sędzia strzeli byka, adwokat go dożywa*^[1], oraz życzeniem. Aby jak najrzadziej przysłowiowe „byki”, były dziełem studentów kierunku bezpieczeństwa wewnętrznego. A praktyczna rada jest taka? Aby nie strzelić byka, zagłęb się do przewodnika.

Ad rem

To łacińskie wyrażenie (*Ad rem*) słyszy się z ust prawników coraz rzadziej. Tłumaczone jest jako: „do rzeczy (głównej), sprawy; do właściwego tematu; bez dygresji”^[2]. Jeżeli ktoś sięgnie do innego źródła, przeczyta, że oddawane jest jako: „do rzeczy; (wrócić) do właściwego tematu”^[3]. Zaczęłam od niego celowo. Wyrażenie to samo, lecz można dopatrywać się różnych znaczeń. Pomyślcie, co by było, gdyby można było tak szeroko interpretować wyrażenia ustawowe, których w przepisach prawa jest przecież niezliczona ilość. Zaraz do tego wątku powrócimy, bo jeszcze

chcę dodać, że przybliżenie rozumienia aktów nie będzie wyczerpujące. Czytając treść aktu prawnego w przewodniku, proponuję sprawdzić samemu u źródła. Wiedza łatwiej się wówczas utrwała. Wraz z upływem czasu, zmianom ulegać mogą akty prawne. Niekiedy w sposób istotny^[4]. Równie wysoką efektywność w utrwalaniu wiedzy można osiągnąć, robiąc notatki z wykładu albo zapiski podczas ćwiczeń. Bezproblemowo wykorzystasz je przy zaliczeniu końcowym. Ja na takie wykorzystanie zezwalałem. Dlaczego prawie nikt nie korzystał? Przemilczę. Natomiast napiszę, iż wykorzystanie informacji ze stron www. uzyskanych przy wykorzystaniu telefonów komórkowych, albo innych urządzeń technicznych, najczęściej nie przekonuje o wiedzy, nabytych umiejętnościach i posiadanych kompetencjach.

W poradniku – co łatwo sprawdzić w oparciu o spis treści – mamy przepisy rangi: ustaw, rozporządzeń. Mimo różnych nazw, są to akty powszechnie obowiązującego prawa (ustawy i rozporządzenia). Dochodzimy zatem do jednego z możliwych podziałów przepisów. Faktycznie klasyfikuje się je wg różnych kryteriów^[5]. Po co w literaturze dokonuje się różnych podziałów albo prób definiowania pewnych pojęć? Najkrócej mówiąc, nie po to, żeby utrudniać życie studentowi, lecz w celu precyzyjniejszego komunikowania się oraz sprawniejszego działania struktur administracji. Historia Romana, do której nawiązałem, może służyć za przykład. Na początku lat 90. ubiegłego wieku w kręgach policyjnych problematyka śladów i badań osmologicznych była znana nielicznym^[6]. Zachodziła konieczność uporządkowania pojęć oraz zadbania o terminologię. Analogicznie jest z aktami prawnymi, które początkowy okres rozwoju już dawno mają za sobą. Przykładowo, w XV wieku w prawie polskim prokuratorami nazywano pełnomocników i patronów stron stających w sądach. „W roku 1543 zaś uchwalono, że *Procuratores* mają być przysięgli, ale że kto chce sam rzecz prokurować w Sądzie, ten może”^[7]. Podobnie było z nazewnictwem obejmującym akty prawne. Wraz z rozwojem społeczeństw i administracji tworzone było prawo oraz wyodrębniane jego gałęzie, dlatego zmiany były nieuniknione^[8]. Obecnie nazwa aktu prawnego (ustawa, rozporządzenie, wytyczne, uchwała, statut, zarządzenie) po-

zwala na zorientowanie się, jaki organ go wydał. Krótko mówiąc, wiedza z zakresu prawoznawstwa jest jak najbardziej przydatna. W jeszcze szerszym zakresie przydatna jest znajomość funkcjonowania administracji państwowej i samorządowej^[9]. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że: „normatywne podstawy organizacji i działania administracji publicznej mieszczą się w przepisach zakwalifikowanych do różnych gałęzi prawa”^[10]. Mówimy o prawie samorządowym, administracyjnym, karnym, cywilnym, bankowym, policyjnym itp. W praktyce akty normatywne zawierające obowiązujące normy prawne określane są terminem „źródła prawa”. W literaturze przybliży się studentom całe systemy źródeł prawa. System prawa policyjnego w zarysie zostanie przedstawiony później.

Wszystkie akty prawne mają swój początek w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2kwietnia 1997 roku^[11]. Konstytucja to akt prawny określany także jako ustawa zasadnicza, który ma najwyższą moc prawną w systemie źródeł polskiego prawa. Krótko mówiąc, jest podstawą polskiego systemu prawnego. W praktyce oznacza to m.in., że pozostałe akty prawne nie mogą być sprzeczne z tym, co wynika z konstytucji. W trzecim rozdziale tego najważniejszego aktu prawnego określone zostało: co jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa (art. 87), jakie warunki muszą być spełnione, aby akt prawny wszedł w życie oraz tryb jego ogłaszania (art. 88), kto może wydawać rozporządzenia i kiedy (art. 92), jaki charakter mają i kogo obowiązują (do kogo są adresowane) uchwały i zarządzenia (art. 93), kiedy i na jakich warunkach organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej mogą ustanowić przepisy prawa miejscowego (art. 94). Do postanowień Konstytucji dostosowane muszą być akty niższego rzędu. Inaczej mówiąc, pomimo tego, że: „najwyższe miejsce w hierarchii źródeł prawa w Rzeczypospolitej Polskiej zajmują źródła prawa pochodzące od organów władzy ustawodawczej, a więc ustawy wydawane przez Parlament, czyli Sejm i Senat”^[12], muszą one wykazywać zgodność z postanowieniami Konstytucji.

Akty niższego rzędu niż Konstytucja (ustawy) regulują np. złożoną problematykę związaną z bezpieczeństwem państwa. Pojęcie to ma bar-

dzo wiele znaczeń, bo w ramach obowiązującego porządku prawnego jest używane w różnych kontekstach. Analizując treść opracowań nawiązujących do problematyki bezpieczeństwa, można pokusić się o stwierdzenie, że jest to abstrakcyjny termin określający złożony zespół pojęć^[13]. „W *Słowniku terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego* zaproponowano kilkaset definicji związanych z bezpieczeństwem i obronnością”^[14]. Jak to możliwe? – może ktoś w tym miejscu zastanawia się. Możliwe! Zdaniem Stanisława Pieprznego, ogólny charakter zadań określony przez art. 1 ust. 1 ustawy o Policji wskazuje na brak możliwości dokładnego określenia ich granic^[15]. Jeżeli masz ochotę go przeczytać, to zachęcam. Zauważyłeś, że przepis jest tak ogólnie sformułowany, że musisz uciekać się do intuicyjnego jego rozumienia. Jak czytać np. służebną rolę Policji wobec społeczeństwa?

Podstawowe zadania Policji zawarte są w pojęciach: „ochrona bezpieczeństwa ludzi” oraz „utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego”. Czy skłaniasz się ku opinii, że są one bardzo trudne do przybliżenia? I pomyśleć, że takie nieostre słownictwo, taką niejednoznaczną terminologię spotyka się w wielu aktach prawnych. Gdybyś mógł zastanowić się chociaż przez chwilę, umiałbyś powiedzieć, dlaczego tak jest? Czy przyszło Ci na myśl, że może to być celowe? Jeżeli nie, to nie szkodzi, ja też kiedyś tak nie myślałem. Jeżeli zapamiętasz, że często źródłem nieostrości pojęć jest chęć ustawodawcy, aby uregulować takie stany faktyczne, które nie dają się opisać w sposób dostatecznie precyzyjny, natomiast próba ich opisania powodowałaby utrudnienie w operowaniu tekstami normatywnymi^[16], to czas przeznaczony na ćwiczenie, do którego Cię wciągnąłem, będzie wykorzystany twórczo. A może już doszedłeś do tego wniosku. Żeby dowiedzieć się czegoś więcej o zadaniach policjantów podejmujących interwencje, nie wystarczy przeczytać tylko art. 1 ustawy o Policji, bo wynikają one także z innych przepisów. Te związane z problematyką podejmowania interwencji na podstawie ustawy o cudzoziemcach z 2013 roku, także mają znaczenie. Policjant może tyle, na ile pozwala mu prawo.

Zanim wybierzesz się w samodzielny wędrowek, żeby poznać inne akty prawne związane z przedmiotem techniki interwencji albo przeczytasz te zamieszczone tutaj, dam Ci jeszcze jedną wskazówkę. Każdy akt prawny ma swoją budowę. Ustawa o Policji podzielona jest na rozdziały, które mają tytuły (np. **Rozdział 1. Przepisy ogólne**) oraz artykuły (np. **art. 1**). Artykuły z kolei dzielą się na ustępy (np. **art. 1.1**), ustępy natomiast na punkty (np. **art. 1.2.1**). Niepoprawne jest czytanie treści aktu w sposób następujący: „Artykuł jeden (pierwszy), kropka jeden”. Podobnie w odniesieniu do ustępu drugiego: „Artykuł jeden (pierwszy), kropka dwa, kropka jeden, nawias”. Poprawne przeczytanie artykułu zawartego w ustawie, zwłaszcza podczas ćwiczeń, powinno zacząć się następująco: „Artykuł pierwszy, ustęp drugi. Do podstawowych zadań Policji należą: punkt pierwszy: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra”. Czy można odczytać w taki sposób „zaszyfrowaną” strukturę: „art. 15. 1. 3a). a”)? Oczywiście, że taki zapis jest niewłaściwy. Przykładem poprawnej formy może być „art. 15 ust. 8 ustawy o Policji”. Jeżeli zamierzasz zapoznać się z treścią ustępu ósmego artykułu piętnastego, może to oznaczać, że zapoczątkowałeś(-łaś) długą wędrowkę. Aktów prawnych rangi ustawy do poznania w ramach systemu policyjnego jest bardzo dużo. Nie jest ważne, ile. Ważne, żebyś miał świadomość, że formacje mundurowe i uzbrojone, straże umundurowane i uzbrojone oraz straże umundurowane – nieuzbrojone, inspekcje i służby nadzorcze, finansowe i niefinansowe organy dochodzenia w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe, jednostki gospodarcze ochrony osób i mienia, organy w sytuacjach kryzysowych i klęsk żywiołowych^[17] działają, opierając się na ustawie oraz wydanych na tej podstawie aktach wykonawczych. Jest zatem wiele do naukowego poznania, czasami nawet do odkrycia. O tym będzie można przekonać się już niedługo. Na potwierdzenie tego mam doskonały przykład ze studentem kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne w głównej roli. To przykład potwierdzający, iż jak się chce, można osiągnąć wiele korzyści.

Tymczasem życzę Wam powodzenia i sukcesów, a w niedalekiej przyszłości zapraszam do miniprzewodnika w innym *Praktycznym porad-*

niku z tego samego przedmiotu. Wyniki badań i potrzeb wskazują, że będzie to problematyka policyjnego zatrzymania.

Przypisy:

- [1] S. Świrko, *Na wszystko jest przysłowie*, Wyd. Pozn., Poznań 1985, s.163.
- [2] J. Pieńkos, *Praecepta iuris. Łacina dla prawników. Terminy, paremie, wyrażenia*, Muza, Warszawa 1999, s. 202.
- [3] *Słownik wyrazów obcych*, t. 3., red. E. Sobol, PWN, Warszawa 1999, s. 10.
- [4] Zob. np. Ustawa z dnia 13 czerwieca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U z 2003, nr 128, poz. 1175 ze zm.)
- [5] Zob. E. Ochendowski, *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2000, s. 69 i nast.; *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Kolonia Limited 2003, s. 61 i nast.; L. Gardocki, *Prawo karne*, wyd.6., C.H. Beck, Warszawa 2000, s. 1–4.; T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 64 i nast.; S. Waltoś, *Proces karny. Zarys systemu*, LexisNexis, Warszawa 2002, s. 137 i nast.; K. Sławik, *Zarys systemu prawa policyjnego*, WoltersKluwer, Warszawa 2011.
- [6] Potwierdzeniem tego jest chociażby to, że Mariusz Kulicki, przybliżający niektóre zagadnienia techniki kryminalistycznej, w skrypcie z 1991 roku pisze o śladach odorologicznych. Za faktyczną cezurę polskiej osmologii Tomasz Bednarek przyjmuje rok 1992. Zob. M. Kulicki, *Wybrane zagadnienia techniki kryminalistycznej*, WMK, Toruń 1991, s. 134–145; T. Bednarek, *Osmologia*, [w:] *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia*, red. G. Kędzierska, W. Kędzierski, WSPol., Szczytno 2011, s. 127–143.
- [7] Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska*, t. IV, Wiedza Powszechna, Warszawa 1985, s. 119–120.
- [8] Szerzej: K. Koroniy, *Powszechna historia prawa*, PWN, Warszawa 1976; S. Ehrlich, *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, PWN, Warszawa 1979.
- [9] B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Zamykacze, Kraków 2003.
- [10] E. Ura, E. Ura, *Prawo administracyjne*, PWN, Warszawa 1999, s. 45.
- [11] Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- [12] M. Borucka-Arctowa, J. Woleński, *Wstęp do prawoznawstwa*, WPIA UJ, Zawiercie 2000, s. 26.
- [13] J. Swół, *Statystyczne bezpieczeństwo w Polsce*, „Przegląd Strategiczny” 2014, nr 7, s. 445.
- [14] A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Łośgraf, Warszawa 2011, s. 13.
- [15] S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, wyd. 3., WoltersKluwer, Warszawa 2011, s. 28.
- [16] Tamże, s. 29.
- [17] K. Słowik, *Zarys systemu...*, dz. cyt., s. 46–292.

PODZIĘKOWANIA

W imieniu własnym oraz studentów, którzy będą z materiałów zawartych w tym zeszy- cie korzystać, gorące słowa podziękowania kieruję do Centrum Personalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Dyrektor centrum Pan Mirosław Kochalski, ze zrozumieniem odniósł się do mojej prośby oraz studenckich, edukacyjnych potrzeb. Natomiast Pan Marcin Boruta sprawnym i szybkim działaniem prośbę tę zmaterializował. Panowie, serdecznie dziękuję w imieniu własnym i studentów.

Dziękuję także studentom, którzy na wiele sposobów dostarczyli mi ciekawych informacji oraz pozwolili dokonać spostrzeżeń. W ten sposób poszerzone zostały moje horyzonty poznania. W barwnej tęczy kolorów, ugruntowuje się moje przekonanie, że wiedza jest źródłem cywilizacyjnego postępu oraz naszego bezpieczeństwa*.

Pięknie dziękuję recenzentom. Wasze cenne wskazówki i opinie, jako policyjnych praktyków, mają dla mnie wysoką wartość. Mam nadzieję, że zmaterializują się wkrótce, nowymi publikacjami w obrębie tej problematyki. Inspiracja ze strony dr. Kazimierza Kraja i życzliwość dr. Leszka Barana, wzmacniają moją motywację. Także za to duchowe wsparcie dziękuję.

Najpiękniej jak tylko potrafię, dziękuję najbliższemu mojemu sercu osobom, za wsparcie oraz tworzenie warunków do rozwoju naukowego. Jak to często bywa, w obecnej rzeczywistości, na drodze naukowego poznania zdarzają się wyboje oraz przeszkody. Rodzina oraz jej wsparcie pozwalają je neutralizować. Dziękuję Wam bardzo.

Z góry dziękuję za życzliwe przyjęcie, także tych pomocy dydaktycznych. Praktyczny przewodnik, nawiązujący do problematyki interwencji w ruchu drogowego wykazał swoją praktyczną przydatność. Będę wdzięczny za krytyczne uwagi oraz propozycje zmian i uzupełnień. Oby ich jak najwięcej napłynęło pod adres: jswol@onet.pl. Serdecznie zachęcam.

* Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata, red. A. Olak, I. Oleksiewicz, Rzeszów 2008.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- Bednarek T., *Osmologia*, [w:] *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia*, red. G. Kędzierska, W. Kędzierski, WSPol., Szczytno 2011.
- *Bezpieczeństwo i zagrożenia współczesnego świata*, red. A. Olak, I. Oleksiewicz, Rzeszów 2008.
- Borucka-Arctowa M., Woleński J., *Wstęp do prawoznawstwa*, WPiA UJ, Zawiercie 2000.
- Chłopecki J., S. Paszyński S., Pomianek T., *W poszukiwaniu syntezy. O problemach szkolnictwa wyższego nie tylko w Polsce*, WSiLiZ Rzeszów 2004.
- Diamond S., *Zdobądź więcej! Naucz się otrzymywać to, czego pragniesz*, przekład: Monika Apps, Wyd, Literackie 2012, b/w.
- Dolnicki B., *Samorząd terytorialny*, Zakamycze, Kraków 2003.
- Ehrlich S., *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, PWN, Warszawa 1979.
- Gardocki L., *Prawo karne*, wyd.6., C.H. Beck, Warszawa 2000, s. 1–4.;
- T. Grzegorzcyk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, LexisNexis, Warszawa 2003
- Gloger Z., *Encyklopedia staropolska*, t. IV, Wiedza Powszechna, Warszawa 1985.
- Koronyi K., *Powszechna historia prawa*, PWN, Warszawa 1976.
- Kulicki M., *Wybrane zagadnienia techniki kryminalistycznej*, Wyd. UMK, Toruń 1991.
- Ochendowski E., *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2000.
- Pieńkos J., *Praecepta iuris. Łacina dla prawników. Terminy, paremie, wyrażenia*, Muza, Warszawa 1999.
- Pieprzny S., *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, wyd. 3., WoltersKluwer, Warszawa 2011.
- *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Kolonia Limited 2003.

- *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku*, MSW, Warszawa 2013,
<http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa>.
- *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013*, MSW, Warszawa 2014,
<http://bip.msw.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa>.
- Sławik K., *Zarys systemu prawa policyjnego*, WoltersKluwer, Warszawa 2011.
- *Słownik wyrazów obcych*, t. 3., red. E. Sobol, PWN, Warszawa 1999.
- Swół J., *Książka obca studentowi?*, e-Terroryzm.pl, luty 2015, nr 2 (38).
- Swół J., *Edukacja dla bezpieczeństwa. Blaski i cienie*, [w:] Z. Grzywna, *Współczesne problemy bezpieczeństwa i marketingu*, tom II, WSMiJO, Katowice 2015.
- Swół J., *Bezpieczeństwo w Polsce i jego wymiary. Zagadnienia wybrane*, [w:] Z. Grzywna red., *Współczesne zagrożenia w zarządzaniu i bezpieczeństwie*, WSMiJO, Katowice 2014.
- Swół J., *W konfrontacji z rzeczywistością*, e-Terroryzm.pl z 2014, nr 4 (28).
- Swół J., *Statystyczne bezpieczeństwo w Polsce*, „Przegląd Strategiczny” 2014, nr 7.
- Świrko S., *Na wszystko jest przysłowie*, Wyd. Pozn., Poznań 1985.
- Waltoś S., *Proces karny. Zarys systemu*, LexisNexis, Warszawa 2002.
- Ura E., Ura E., *Prawo administracyjne*, PWN, Warszawa 1999.
- Urban A., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Łośgraf, Warszawa 2011.
- *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach* (Dz. U z 2003, nr 128, poz. 1175 ze zm.).

NOTATKI I ZAPISKI

**NAJWYŻSZE STANDARDY BEZPIECZEŃSTWA,
TO TAKŻE**

Zeszyt przeznaczony do zajęć z przedmiotu: Techniki interwencji - tym razem z problematyką prawną ukierunkowaną na cudzoziemców - jest dowodem poszukiwania rozwiązań służących lepszemu przyswojeniu tej problematyki przez studentów. W poradniku – co łatwo sprawdzić w oparciu o spis treści – mamy przepisy rangi: ustaw, rozporządzeń. Mimo różnych nazw, są to akty powszechnie obowiązującego prawa (ustawy i rozporządzenia). Wiedza wynikająca z zamieszczonych w nim aktów prawnych, podnosić może świadomość prawną - nie tylko obcokrajowców studiujących w Polsce. Wykorzystana może być także podczas interwencji policjantów w stosunku do cudzoziemców. Zwiększy efektywność i skuteczność takich interwencji, a stosowanie się do rozwiązań prawnych w nich uregulowanych, zapewni praworządność. Spowoduje, że prawa cudzoziemców, zagwarantowane im ustawowo na terytorium RP, będą przestrzegane. Każdy ma prawo czuć się bezpiecznie, także cudzoziemcy.

„Chcę podkreślić moją pozytywną ocenę dla recenzowanej pracy, dobrze zredagowanej pod względem doboru właściwych treści. To daje gwarancję dużej efektywności kształcenia studentów na kierunku „bezpieczeństwo” na studiach wyższych, ale będzie też bardzo przydatna dla funkcjonariuszy Policji. Rośnie znaczenie kompetencji ludzi zajmujących się zawodowo pracą w systemie bezpieczeństwa, zaś społeczeństwo oczekuje, że będą oni ze wszelkich miar kompetentni. Takie kompetencje może zapewnić tylko poprawna edukacja dla bezpieczeństwa do której przyczyni się to opracowanie.”

*Fragment recenzji dr. inż. Wiesława Czuby,
Inspektora Policji w stanie spoczynku,
Byłego Komendanta Powiatowego Policji w Ropczycach*

„Policjanci w toku codziennej służby, podejmują tysiące różnych działań dla ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania bezpieczeństwa publicznego. Praktyczny przewodnik, kieruje zainteresowanie studentów, na problematykę związaną z podejmowaniem czynności w stosunku do cudzoziemców. Obszerne przytoczenie najważniejszych aktów prawnych ma walor edukacyjny, a zarazem praktyczny. Nie jest to jednak opracowanie dla profesjonalistów, ale kandydujących do tego miana studentów. W praktyce, krąg odbiorców będzie szerszy. Materiały zgromadzone w tym przewodniku, spełniają także rolę prewencyjną. Świadomość prawna, to ważny składnik naszego bezpieczeństwa. Sięgając po to opracowanie, możemy bezpieczeństwo kształtować według własnych potrzeb i pomysłów. W każdym bądź razie, w sposób bardziej świadomy i kompetentny.”

*Fragment recenzji Insp. mgr. Andrzeja Świdra,
Komendanta Powiatowego Policji w Mielcu*

